

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W3CN10622	ImageGroup:	I3CN10624
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱད་བྱས་སྐོར་ཕྱོགས་སྒྲིག dbu ma'i lam gyi srid byus skor phyogs sgrig
Author:	n/a
Descriptor:	copy made available from the library of tibetan works and archives; ltwa acc. no. D32572
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	Dharamsala
Publisher:	snar thang par khang /
Date:	2010
Volume:	1
Total Volumes:	1
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006.

བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁྲི་ ༡༨༧༡

Class No: 566

Acc. No. D: 32572

LTW4 (Manuscript)

DHARAMSALA. H.P.

༡༡། །དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱོད་ཀྱི་འོ་བོ་དང་བྱུང་
རིམ་གྱུ་བ་འབྲས་བཙམས་ཀྱི་འོ་སྤྱོད་དང་། དེ་འབྲེལ་
གསུང་བཤད་དང་གལ་ཆེའི་ཡིག་ཆ་
ཁག་ཅིག་ཕྱོགས་སྒྲིག་

༡༠༡༠

བོད་གཞུང་གི་དྲི་ལ་ལས་ཁུངས་ནས་འབྲེམས་སྒྲིག་ཞུས།

བོད་གཞི་རྒྱུ་ཕྱི་རྒྱལ་ལས་ཁུངས་ནས་སྐར་ཐང་པར་ཁང་དུ་
དཔར་འདེབས་ཀྱིས་འགྲེམས་སྟེན་ཞུས།

དཔར་ཐངས་དང་ཕོ། ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༠

དེབ་གྲངས། ༡༠༠༠

Published by:
Department of Information & International Relations
Central Tibetan Administration
Gangchen Kyishong
Dharamsala - 17315
Distt. Kangra
HP, India

© DIIR
First Edition, October 2010
2000 Copies

Printed at:
Narthang Press, Gangchen Kyishong, Dharamsala-176215 (H.P.)

ཐོན་ཐང་།

༡༡། བྱི་ལོ་ ༡༧༤༧ ལོར་ཀུན་གཏུང་མར་ཤོག་གི་གཅིག་སྟེང་
 དབང་འཛིན་རིང་ལུགས་ཕུང་འཕལ་བོད་དུ་དག་དམག་གིས་བཅན་
 འདྲེན་དང་། མཐའ་དོན་མང་སྟེ་ཉུང་གིས་མ་བརྟེན་པར་བྱི་ལོ་ ༡༧༥༡
 ལོར་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བརྒྱ་བདུན་བརྒྱད་ཀུན་གཏུང་མི་དམངས་སྤྱི་
 མཐུན་ཀྱུ་ལ་ཁབ་ཀྱི་མངའ་འོག་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤྱོད་གི་གནས་
 བབ་ངོས་ལེན་བྱ་དགོས་ཕུང་ཞིང་། ཡགོང་ས་མཆོག་དང་བོད་ས་གནས་
 གཞུང་གིས་ལྷག་བསམ་ནམ་དག་གིས་གྲོས་མཐུན་གཞི་བཟུང་རང་སྤྱོད་
 གནས་བབ་ཅིག་ཡོང་ཐབས་འབད་བཅོམ་ཡོད་ཀྱི་ཙུལ་སྤྱུགས་གནང་རུང་
 དོན་ཕན་མ་ཕུང་བར། བྱི་ལོ་ ༡༧༥༧ ལོར་བོད་གཞུང་མང་ཁྲུལ་ག་
 ཐབས་ཟད་ཀྱིས་ཞི་བའི་གྲོན་ལངས་དང་། ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་དབུས་
 གཞུང་མང་བཅན་ཕྱོལ་དུ་ཐེབས་དགོས་ཕུང་སྟེ་ལོ་གས་རིང་རང་བཅན་
 བསྐྱར་གསོའི་ཐབས་ཕུས་གནང་རུང་། རིམ་བཞིན་ཀྱུ་ལ་སྤྱི་དང་ཀྱུ་ལ་
 ནང་གཉིས་ཀའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་སྤྱི་དབུས་ཤིག་
 མ་བཟུང་ཐབས་མེད་གྱུར་སྟབས། ཡགོང་ས་ཡུམ་པས་མགོན་ཆེན་པོའི་
 རྩ་ན་མེད་པའི་ལམ་སྟོན་འོག་བཅན་ཕྱོལ་བོད་གཞུང་བཀའ་ཤག་དང་སྤྱི་
 འཕུས་ཆོགས་གཙོ་བབས་གཞོན་སོགས་མང་གཙོའི་སྤྱི་ག་འདུགས་ཀྱི་གྲོས་
 ལ་དབང་བ་ནམས་དང་དགོངས་དཔུད་བཀའ་བསྐྱར་རིམ་གནང་རྗེས།
 བྱི་ལོ་ ༡༧༥༩ ལོར་རང་བཅན་བསྐྱར་གསོའི་ཆབ་དུ་ཆོལ་གསུམ་བོད་

རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་ཞིག་ཡོང་ཐབས་གནང་
 ཕྱི་མཛད་བྱས་གཏན་འཁེབས་བྱུང་བའི་ལ་རྗེས་སུ་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་
 སྤྱིད་བྱས་ཞེས་ཀྱལ་སྤྱིའི་ནང་ཡོངས་གྲགས་སུ་གྱུར་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩
 ལོར་ཀྱུ་གཞུང་གི་ཆེས་མཐོའི་དབུ་མིད་དེང་ཞུའི་མིང་གིས་ཡུལ་ལོང་ས་
 མཆོག་ལ་འབྲེལ་མོལ་གྱི་གྲོས་འཆར་འདོན་སྐབས་རང་སྤྱོད་སྤྱི་མཐུན་ཐག་
 ཀའི་སྤྱི་ལོ་ལ་བཞུགས་ལམ་འཕྲུལ་བཀའ་ལན་གནང་བའི་བྱུང་ཡོད།
 དེ་ནས་བཟུང་ད་བར་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱིད་བྱས་ཀྱི་ནང་དོན་ཞིབ་ཆ་ལ་
 འགྱུར་འགྲོས་ཅི་རིགས་སོང་ཡང་སྤྱི་སྤྱོད་ཁ་ཤས་མི་ཚོར་ཅིང་། ད་ལྟའི་
 གནས་བབ་ལ་འགྱུར་བ་དགོས་པའི་བཞེངས་སྤྱོད་དེར་གཞིས་སྤེལ་བོད་
 མི་མང་ཆོགས་དང་། གྲོས་ཆོག་སྤྱི་མཐུན་མང་མོས་སྤྱི་མོས་ཀྱི་ཀྱབ་སྤྱོད་
 རིམ་བུར་ལྟར་འགྱུར་མཛད་བཞུགས་བཟུང་མཛད་པར་བཞུགས། ཀྱལ་སྤྱི་ནང་
 ཀྱུ་ནྱལ་མང་ཆོགས་ནས་ཀྱབ་སྤྱོད་ཤུགས་ཆེ་ཐོབ་པ་སོགས་དགེ་མཆོག་
 རྒྱབ་སྐྱོར་བྱུང་ཡོད་གཤིས། ཡུལ་ལོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་བྱུང་
 དང་། མང་ཆོགས་ཀྱི་ནམ་དུང་ལ་ཡོད་རང་བསྐྱེད་པ་བཞུགས་བཞུང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
 འོན་ཀྱང་བར་སྐབས་ཀྱི་འགྱུར་འགྲོས་འགྲུལ་ཤས་གསལ་ཤོགས་མེད་
 མཁན་ཉུང་ཤས་ཡོད་ཁར། འགྲུལ་རིམ་གསལ་ཤོགས་མེད་ཁུལ་དུ་རྩལ་པ་
 སོགས་ཅི་རིགས་ལ་བཞུགས་མང་ཆོགས་སུ་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱིད་བྱས་སྤྱོད་
 སྤྱོད་བཀའ་དང་འཁྲིག་བཤད། ཐེ་ཆོམ་སོགས་ཅི་སྤྱི་ཅིག་བྱུང་ཡོད་པ་
 ནམས་ཡུལ་ལོང་ས་མཆོག་དང་བཀའ་ཤག་གིས་འབྲེལ་བཞུང་སྤྱི་ལོ་ལ་དང་།

གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་སོགས་ནས་གསལ་བཀོལ་བྱས་པ་དེ་ལྟར་ཡང་།
 ད་དུང་གལ་ཆེ་ནན་དཔེར་གལ་ཆེའི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱད་བྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་
 དང་བྱུང་རིམ། ཞིབ་གནས་འགྱུར་འགྲོས་བཅས་མང་ཚོགས་ཀྱིས་གོ་རྟོགས་
 གྲོ་འདོགས་ཆེད་ངེས་ཤིག་ཡོང་ཐབས་སུ་བཀའ་ཤག་གིས་

༡༥ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱད་བྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་བྱུང་རིམ་གྱི་འབྲས་བུ་བཅས་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད།

ཅས་པའི་འབྲེལ་བཟྃ་དེ་ཡིག་ཆ་དང་། དེ་མཉམ་འབྲེལ་ཡོད་གསུང་བཤད་
 དང་གལ་ཆེའི་ཡིག་ཆ་ཁག་ཅིག་ཚུགས་སྒྲིག་གིས་པར་བསྐྱར་བྱས་ཡོད།
 ཡིག་ཆ་འདིས་ཤོད་མའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁོད་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱད་བྱས་ཀྱི་
 གནད་དོན་ངོ་མ་གོ་རྟོགས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱད་བྱས་འདི་ལ་ཀྱབ་
 སྐྱོར་དང་དགག་བྱ་གནང་མཁན་སུ་ཡིན་རུང་མཉམ་ཁག་མདའ་འཕེན་ལྟ་
 བུ་མ་ཡིན་པར་དངོས་དོན་རྟོགས་པའི་ཐོག་ནས་ཀྱབ་སྐྱོར་རམ་དགག་བྱ་
 གནང་བུལ་པའི་ཅེ་བ་དང་བཅས། བཅན་བྱོལ་ཤོད་གཞུང་བཀའ་ཤག་གིས་
 ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༥ ལ། །

དཀར་ཆག

ནང་དོན།

མོག་གངས།

- ༡་ རྩོན་ཐེང་། ༡༡
- ༢་ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱད་བྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་བྱང་རིམ་
གྲུབ་འབྲས་བཅས་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད། ༡
- ༣་ བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱེད་
ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར། ༣༡
- ༤་ བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱེད་
ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་གྱི་འགྲེལ་བཟྩོད། ༤༥
- ༥་ ཡུ་རོལ་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་འདུ་རྒྱས་འཛོམས་ཐོག་
བསྐྱེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་མཚོག་གི་སྤྱར་སེལ་གསུང་བཤད། ༧༩
- ༦་ བྱེ་ལོ་ ༡༠༠༥ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༦ ཉིན་དེ་ལྷོ་རྒྱུ་རྒྱ་གར་གྱི་
མཁས་དབང་དང་། གལ་ཆེའི་མི་སྣ་ཁག་ཅིག་ལ་དབུ་མའི་
ལམ་གྱི་འགྲེལ་བཟྩོད་སྐོར་བཀའ་བྲིས་གཏམ་བཤད་
ཞུས་པའི་བཟྩོད་བྱའི་དོན་ཚན་རགས་ཟིན། ༡༡༡
- ༧་ བཀའ་སློན་བྲི་པ་སློབ་དཔོན་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་གིས་
“བོད་ཆེན་པོའི་” སྐོར་ཐེང་སྤྲེགས་སྐོར་མོའི་བཟོ་སྐྲུང་ཐོག་
གནང་བའི་གསུང་བཤད། ༡༩༡

དཀར་ཆག

ནང་དོན།

ཤོག་གངས།

༩་ བཀའ་ཐོན་ཁྱིམ་པ་སྒྲོབ་དཔོན་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་
 “ས་གནས་རང་སྐྱོང་སྤྱད་གཞུང་དང་། ལེགས་བྱང་སྤྱད་སྐྱོབ།
 མི་རིགས་མཐུན་བསྐྱེད་བཅས་ཀྱི་སྐྱོར་པོད་མེད་ཉམས་སྤྱོད་”
 ཞེས་པའི་བསྟོ་སྒྲུང་ཆོགས་འདྲའི་ཐོག་འགྲེམས་སྤྲེལ་
 ཞུས་པའི་ཆེད་ཚུལ།

༡༦༩

༡༠་ ཟུར་བཀོལ་དང་པོ། བཀའ་ཐོན་ཁྱིམ་པ་སྒྲོབ་དཔོན་ཟམ་གདོང་
 རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་སྐྱེ་ཞབས་པུ་ཡན་ཐོའ་ཡིས་
 “པོད་ཆེན་པོའི་” སྐྱོར་ཡིག་ཐོག་བཅར་འདྲི།

༡༧༦

༡༠་ ཟུར་བཀོལ་གཉིས་པ། དུ་བྱུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱད་བྱས་ལ་ཀྱུ་རིགས་
 ཤེས་ཡོན་ཅན་མང་པོའི་ཀྱབ་སྐྱོར་ཆེན་པོ་ཐོབ་ཡོད་པ།

༡༨༣

༡༡། དབྱ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་རོ་བོ་དང་བྱུང་རིམ་གྱི་བྱུང་རིམ་གྱི་རོ་བོ་

འབྲས་བཙམ་གྱི་རོ་བོ་

༡ རྩོམ་གྲུབ་

དབྱ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་རོ་བོ་རྒྱལ་གཞན་པོ་མ་ཡིན་པར་རིས་
 སུ་མ་ཆད་པའི་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་བདེ་ཐོབ་སྐྱེ་ཆེད་དྲང་བདེན་དང་།
 དབྱུང་བཙམ་འཆེ་བ་མེད་པ། མཛེས་མཐུན་དང་གུ་བཤངས་བཙམ་གཉིས་
 ཕན་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་དགོངས་ཡངས་དཀྱུས་ཆེད་སྲིད་བྱུས་ཤིག་ཡིན།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་ལྷ་མོ་ལོང་ས་ལྷ་མོ་མཐོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་
 གིས་དབྱུས་པོད་མི་བརྒྱད་ཁྲི་བཞུགས་པ་བཙམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོང་དགོས་བྱུང་
 རེས་ལོ་གསར་ཤིང་པོད་མི་ན་གཞོན་ནམས་ལ་ཤེས་ཡོན་སྒྲོབ་གསོ་དང་།
 ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་བཅུག་གཅེས། མང་ཆོག་སྲིད་བྱུས་ཆགས་
 གསར་འཛུགས་སོགས་ཇོ་ཏེ་ལོ་གི་གནས་ཚུལ་འོག་འབྱུང་འགྱུར་པོད་
 མིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་བབ་སྒོར་རིས་གཏན་ནེད་པའི་སྲིད་བྱུས་ཤིག་
 གཏན་འཁེབས་གནང་མ་གྲུབ་ཀྱི་དུང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༢་༦༣ ཅམ་ནས་
 ལྷ་མོ་ལོང་ས་ལྷ་མོ་མཐོན་ཆེན་པོས་ཀྱི་དང་ཀྱུ་ནང་གི་
 གནས་ཚུལ་ཡོངས་ལ་ཐུགས་ཁིབ་དགོངས་བཞེས་གཏིང་ཟབ་དང་འབྲེལ།
 སྐབས་དེའི་སྐྱེ་འབྲས་ཆོག་གཙོ་བྱེད་གཞོན་དང་། བཀའ་ཤག་སོགས་

གྲོས་ལ་དབང་བ་ནམས་དང་། མཁས་སྒྲིང་ལྟ་པའི་བོད་ཀྱི་སྒྲིགས་པ་
 རྣམས་ལ་གོ་བསྐྱར་བཤོ་སྒྲུང་དང་དཔུང་ཞིབ་གཏིང་ཟབ་རྒྱན་རིང་གནང་
 འབྲས་སུ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ལོར་ནམ་ཞིག་བོད་ཀྱི་གཉིས་དབར་འབྲེལ་
 མོལ་གྱི་གོ་སྐབས་ཁྱིམ་གར་ཆེ་རང་བཅན་ཅོད་སྒྲུང་མི་གནང་བུར་རང་
 སྒྲིང་གི་གནས་པ་བ་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག་འཕྲོ་བ་ཐབས་གནང་རྒྱུ་
 རང་དོན་སྲིད་བྱུས་གཏན་འབེབས་གནང་ཡོད་པ་ལྟར། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩
 ལོར་སྐབས་དེའི་ཀྱི་ནག་གི་ཆེས་མཐོའི་དབུ་ཁྲིད་ཏེང་ཁའི་ཕྱིང་གིས་བོད་
 ཀྱི་འབྲེལ་མོལ་གྱི་གྲོས་འཆར་བཏོན་སྐབས་རང་སྒྲིགས་ནས་བཀའ་ལན་
 གནང་བའི་གོ་སྐབས་སྒྲིལ་ཡོད་ལ་བརྟེན་འཕྲལ་དུ་འབྲེལ་ལམ་འགོ་ཚུགས་
 ཐུབ་པ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་བརྒྱུད་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་བརྟན་
 བརྒྱུད་གིས་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་ཐབས་འབད་བཅོལ་
 ལན་དགུ་ཆད་མཐུད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གནང་ཡང་ཀྱི་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་
 ཀྱི་ཁབ་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ནམ་པའི་ངོས་ནས་བཟང་སྒྲིགས་ཀྱི་ཡ་ལན་གང་
 ཡང་མ་བྱུང་བའི་ཁར། བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ད་དུང་དེ་ཞན་དེ་སྤྱད་ཏུ་
 ཕྱིན་ཏེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་ ༡༩༥༩ བར་བོད་མིའི་ཞི་བའི་ཁྱེན་ལངས་
 དང་། དེ་ལ་དག་གནོན། དེའི་རྗེས་སུ་འང་རྒྱན་དུ་མང་ཆོགས་སྤྱི་དང་།
 རྒྱག་པར་ཆོས་བྱེད་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ལ་དོ་དམ་བཏང་འཛིན་དང་།
 ཀྱི་ལ་གཅེས་ཆོས་གཅེས་ཀྱི་སྒྲོབ་གསོ་སོགས་བཟོད་དཀའི་བསུན་བཅེར་
 བར་མེད་ཀྱིས་མཐའ་མཇུག་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༤ ལོར་བོད་མི་རྣམས་ལ་ཐུག་

ཐབས་ཟད་ཀྱིས་ཤོད་ས་ཡོངས་སུ་ཞི་ཤིང་ཆེན་མོ་བྱུང་བ་དང་། དེ་ཡང་
 མི་སྤྱོད་ལས་འདས་པའི་དྲག་གཞོན་གྱིས་གསོད་དུང་བཅོན་འཇུག་མནར་
 གཙོད་ཆད་མེད་དེ་བར་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་གཏོང་བཞིན་པ་དང་། བར་
 སྐབས་ལོ་དགུ་ཙམ་རིང་ཆད་པའི་ཤོད་རྒྱུ་ཐད་འབྲེལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༠༡
 ནས་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་དགུ་ཤུས་རུང་།
 ཅ་དོན་ཐོག་གྲུབ་འབྲས་མ་ཐོན་པ་བཅས་ལ་བརྟེན། གཞིས་ཤུས་ཤོད་མའི་
 སྤྱི་ཚོགས་ནང་བཟོད་བསྐྱན་དང་རེ་བ་ཇེ་རྒྱུང་དུ་སྤྱིན་ཏེ་དཔུ་མའི་ལམ་གྱི་
 སྤྱིད་ཤུས་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་། ཐབས་ལམ་གཞན་འཆོལ་ལེགས་ཀྱི་བསམ་
 རྒྱུ་འདོན་མཁན་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད།

སྤྱིར་བཏང་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༠༥ ལོར་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཆེན་སྐབས་དཔུ་
 མའི་ལམ་གྱི་སྤྱིད་ཤུས་ལ་ཆད་མཐོའི་མང་མོས་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ་པ་
 དང་། ༡༠༡༠ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་ཤོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་
 ནས་སྤྱི་མོས་གོས་ཆོད་ཀྱི་ལམ་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱུང་བ་ལྟར་བཅོན་ཤུལ་
 སྤྱིག་འཇུགས་ཀྱིས་གདེང་སྟོབས་ཆེན་པོས་སྤྱིད་ཤུས་འདི་ཉིད་རྒྱན་སྦྱོང་
 ལག་བརྟུར་བྱེད་ཐུས་ཡིན་ཞིང་། ཤོད་ནང་གི་དངོས་ཡོད་གནས་རྒྱུ་དང་
 རྒྱ་གཞུང་དབང་འཛིན་པའི་བྱེད་སྟོགས་ལ་གཞིགས་ཏེ་བཟོད་བསྐྱན་ངང་
 རྒྱག་མ་ཐུབ་མཁན་ཆོ་ཡང་ཐུགས་ཁག་མེད་པ་གོ་རྟོགས་ཐུབ་ངེས་ཀྱིང་།
 རྩོན་ཡོངས་ཀྱི་གནས་རྒྱུ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་ས་ནས་བརྟུས་ན་དཔུ་མའི་ལམ་གྱི་

སྤྱི་དབུས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་གང་ལེགས་ཐོན་ཡོད་གཤིས། སྤྱི་དབུས་འདིའི་ངོ་
 བོ་དང་བྱུང་རིམ་གྲུབ་འབྲས་བཅས་མང་ཆོག་སེལ་སྤྱོད་ཡོང་ཞིབ་གསལ་
 རོ་སྤྱི་དབུ་ལྷན་ཀྱི་དགོས་མཁོར་མཐོང་།

༡ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱི་དབུས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱོད་ཀྱི་གཞི་རྒྱུ་

ལ་གོང་ས་ཆེན་པོས་སྤྱི་ཚེའི་སྤྱི་པོ་བཞུགས་ཀྱི་སྒྲིག་བསམ་ (Universal
 Responsibility) ཀྱི་དགོས་པ་དྲུང་། དེ་བཞིན་དཀར་རྩྭ་གང་ཡིན་ཡང་
 གཉིས་མོས་མཇུག་ལམ་ནས་སེལ་དགོས་པའི་ལམ་སྤྱོད་འཛིན་
 ཉེན་ཡོངས་ལ་མཇུག་དོ། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པ་ནི་དམག་འབྲུག་འཐབ་
 ཚོད་ཀྱི་དུས་རབས་ཤིག་ཏུ་འདས་ཀྱང་། ད་ཆ་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པ་གཅིག་
 པ་འདི་དཀར་རྩྭ་གྲོ་མོས་བཀོ་སྐྱོང་གི་ལམ་ནས་སེལ་བའི་དུས་རབས་
 གསར་པ་ཞིག་ཏུ་བསྒྱུར་དགོས་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་གནད་བཞིན་ཡོད། དེ་ཡང་
 ལ་གོང་ས་མཆོག་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོའི་གསུམ་དུས་གསུང་འབྲིན་
 གང་ ལ་ཡར་རྒྱས་ཆེ་ཆུང་དང་། དཔལ་འབྱོར་བཟང་ཞིན་ལ་མ་ལྟོས་
 པར་འཇུག་སྒྲིང་འདིའི་སྤྱི་ཐུག་ཁབ་ནམས་དང་། ཡུལ་སྤེལ་ཕྱོད་ཀྱི་
 ཐ་ན་གྲོང་པ་བྱིས་མཆོས། མདོར་ན་ལས་གུའམ། བྱིས་ཆང་གཅིག་གི་ནང་
 མི་ཚུན་ཆད། མིའི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་གྱི་
 སྤྱོད་སེལ་འཆོ་ཞིང་གནས་དགོས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེ་བ་འདོད་
 ཅིང་སྤྱུག་བསྐྱེད་མི་འདོད་པའི་བསམ་ཚུལ་གཅིག་གྱུར་ཡིན་པ་བཅས་

ཤེས་རྟོགས་གསལ་པོ་ཐུབ་པ་བྱས་ཏེ། མི་དང་མིའི་བར་ཕན་ཚུན་བྱམས་
 པ་དང་བརྟེ་བའི་བསམ་ཚུལ་འཛིན་པ་དང་། དང་བདེན་ཅ་བར་བརྩུང་བའི་
 ཉན་ཤེས་གོ་ཤེས་བཅས་བྱས་ན། ཆེ་ས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་གི་དཀའ་རྙོག་ནས།
 རྒྱུ་མ་གྱིས་ཆང་གཅིག་ནང་གི་དཀའ་རྙོག་ཐམས་ཅད་ངང་གིས་སེལ་
 ཏེ་གཞི་ནས་མི་རྒྱམས་ཞི་བདེ་བག་ཤེབས་སུ་གནས་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཡོད།”
 ཅས་གསུངས་ཡོད། འཇིག་རྟེན་སྤྱི་ལ་ནི་འདྲའི་སློབ་སྟོན་གནང་བ་བཞིན་
 བོད་ཀྱི་ཅ་དོན་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱང་དེ་དང་དོན་མཐུན་པ་ཞིག་གནང་བཞིན་
 དང་། རང་བཅོན་ཅོད་ན་གཉིས་མོས་བཀོ་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་བྲལ་ཞིང་།
 བཀོ་སྐྱོང་དང་གྲུ་བཤངས་ཀྱི་ལམ་ནས་ཅ་དོན་བསྒྲུབ་དགོས་ན་གཉིས་སྟན་
 ཀྱི་ལམ་ཕྱོགས་ཤིག་མ་བརྩུང་ཐབས་མེད་ཡིན་པའི་ལྟ་བུའལ་གཞི་བཅོལ་
 བ་ཡིན།

༡ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱིད་བྱས་ཀྱི་ངོ་བོ།

བོད་ཀྱི་ཅ་དོན་སྒྲུབ་ཐབས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱིད་བྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བོད་རང་
 བཅོན་བསྐྱར་གསོ་བྱས་ཏེ་རྒྱ་ནག་ནས་ཁ་བྲལ་དུ་འགོ་རྒྱུའི་མཐའ་དང་།
 ད་ལྟའི་བོད་ཀྱི་གནས་བབ་རང་འཇགས་བསྐྱད་རྒྱུའི་མཐའ་གཉིས་དང་
 བྲལ་བའི་དབུས་ནས་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་བྱ་རྒྱུའི་སྤྱིད་
 བྱས་ལ་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱིད་བྱས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། བོད་དོན་འགྲིག་
 ཆགས་ཡོང་བ་ལ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་བྱིས་དང་

མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་
 ཆ་ཁྱེན་ནམས་གཅིག་ཀྱང་མ་ལུས་པ་མིང་དོན་མཚུངས་པར་ལག་བསྟར་
 གཏུང་དགོས་པ་དང་། བོད་རིགས་ཡོངས་ཚྭ་གས་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་
 གཅིག་གི་འོག་ངེས་པར་དུ་ཚུད་དགོས་པ། དེའི་སྐབ་ཐབས་འཆེ་བ་མེད་
 པའི་ལམ་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ཏུ་བཅས་ནི་སྲིད་བྱས་འདིའི་འདོར་ཐབས་
 མེད་པའི་སྙིང་དོན་ཡིན། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་བྱང་རབས་ཀྱི་ཐད་འདས་པའི་
 དོན་ལ་བསྟར་བཅོ་བྱེད་ཐབས་མེད་པས་སྲིད་དོན་གྱི་དམིགས་ཡུལ་བཟུང་
 ནས་འབྲོག་བཤད་བྱས་པའི་བྱང་རབས་ལ་ངོས་ལེན་བྱ་ཐབས་མེད་ཀྱང་།
 འབྲུང་འབྲུར་གྱི་འགྲིག་ཆགས་འཆོལ་སྐབས་འདས་པའི་བྱང་རབས་ཀྱིས་
 འགལ་ཁྱེན་ཡང་མི་འབྲུང་བ་བྱ་ཏུ་སྲིད་བྱས་འདིའི་བྱད་ཆོས་ཡིན།

༧ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱས་གཟུང་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན།

༧ ད་ལྟའི་འཛིག་རྟེན་འདི་སྲིད་བྱས་གང་ཡང་དངོས་དོན་གནས་ཚུལ་
 དང་མཐུན་པའམ། དངོས་དོན་རིང་ལུགས་ (Pragmatic) ལྟར་མ་འཛིན་
 ཐབས་མེད་ཀྱི་དུས་སྐབས་ཡིན།

༨ དེར་བརྟེན་ཏུ་ལ་ཁབ་རང་ཉིད་ཁེར་རྒྱུ་གི་ཐོབ་ཐང་གཅིག་ཤིང་ལྟ་
 བའི་དུས་ཚོད་ཡོལ་ཏེ་ཡོ་རོབ་ཁྱི་མཐུན་ལྟ་བུའི་ནང་སྤྱིའི་ཁེ་ཕན་གཙོ་
 བཟུང་གིས་ཏུ་ལ་ཁབ་མང་པོས་རང་བཅོན་གྱི་ཁེ་ཕན་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཆོས་
 བཏང་གིས་མཉམ་མཐུན་སྤྱི་ག་འདུགས་ནང་ཞུགས་བཞིན་པ་སོགས།

ད་ལྟོ་དུས་རབས་འདིར་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟན་མ་བྱས་པར་ཁེར་རྒྱང་
སྟོང་ཐབས་མེད་པ་དངོས་ཡིད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཡོད།

ག རྒྱལ་ཁབ་མང་པོའི་ནང་མི་རིགས་དང་། ལེགས་བྱང་། རྒྱ་
ཡིག་ལ་བརྟན་པའི་ཚད་མཐོའི་རང་སྤྱོད་ས་ཁུལ་མང་པོ་ཡོད་པ་ནམས་
ལེགས་གནས་ཐུབ་པ་མ་ཟད། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མངའ་རིས་ཆེག་བསྐྱེད་དང་
བརྟན་ལྡིང་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོང་བཞིན་པ་ཡིན།

ང བྱད་པར་དུ་བོད་རིགས་མི་འབོར་ས་ཡ་དུག་ཙམ་ལས་མེད་པ་དེ་ཡང་
མདོ་སྟོང་སྟོང་ཀྱི་ས་ཁྱོན་མང་པོ་མཐའ་ནས་རིས་ཐོས་ཀྱིས་དགའ་ལྡན་
པོ་བྱང་གི་མངའ་འོག་ནས་བྱུར་དུ་བྱེས་ཏེ་བྱེ་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་བོད་རང་
བཅོན་པོར་རྒྱབས་བོད་ཀྱི་ས་ཁྱོན་ནི་ད་ལྟོ་བོད་རང་སྤྱོད་སྡེ་ཁོངས་ཟེར་བ་
དེ་ཙམ་ལས་མེད་པར་གྱུར་ཟིན་པས། ལོ་རྒྱུས་དང་སྐྱེལ་ཏེ་རང་བཅོན་
བསྐྱར་གསོ་བྱུང་ཡང་བོད་མི་བརྒྱ་ཆ་ལྔ་བརྒྱ་ལྟ་གཅིག་དེའི་ཕྱི་རོལ་དུ་
ཡོད་ལྟམས་བོད་སའི་ཆ་གས་ཤིག་རྒྱ་ནག་ནས་ཁ་བྲལ་བ་ལས་བོད་རིགས་
ཡོངས་ཇོགས་གཅིག་གྱུར་གྱིས་རང་སྤྱོད་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག་བྱང་
ན་འཕྲལ་ཕྱགས་དགེ་མཚན་ཆེ་བའི་རྒྱུར་མངོན་པས་འདི་ཡང་བསམ་ཞིབ་
དགོས་པ་ཡིན།

ཅ བོད་ནི་རྒྱལ་སས་བསྐྱོར་བའི་ཡུལ་ལུང་ཞིག་ཡིན་ལྟམས། ལྟོབས་ཆེན་
བྱིམ་མཆོས་ལ་མ་བརྟན་པར་དཔལ་འབྱོར་དང་། དངོས་པོའི་ཡར་རྒྱས།
དང་རབས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་ནམས་འཕྱོག་དགའ་བས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་

མཐུན་གྱི་ལ་ཁ་ལ་གྱི་ཁོངས་སུ་གནས་ཀྱི་ར་བྱི་དངོས་པོའི་ཁོ་ཕན་ཡོད།

ཆ བོད་དོན་བདེན་མཐོང་གསལ་ཐབས་ཀྱི་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལས་དོན་རྒྱལ་
སྤྱིའི་ནང་རྒྱན་སྦྱོང་ཐུབ་པར་གཞུང་དང་སློབ་འཇུགས་ཁག་གི་རྒྱབ་སྦྱོར་ངེས་
པར་དུ་འཐོབ་དགོས་པ་མ་ཟད། བོད་དོན་བདེན་མཐོང་མ་གསལ་བར་བཅན་
འོལ་སློབ་འཇུགས་ཀྱང་རྒྱན་གནས་ཐུབ་པ་ཞིག་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན།

ཇ ལྷག་པར་བོད་ནང་ལེགས་བྱང་དང་། ཁོར་ཡུག་ མི་རིགས་ཀྱི་
ངོ་བོ་དང་བཅས་པ་རྩ་གཏོར་འགྲོ་གཞིའི་ང་དྲག་གི་དཀའ་ངལ་ལས་སྦྱོབ་
ཐབས་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་རྒྱ་མཆན་ནམ་གངས་མང་པོ་ཡོད།

༥ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱིད་བྱས་མང་གཙོའི་ལམ་སློབ་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་ནས་ གཏན་འཁེབས་བྱུང་ཚུལ།

༧ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱིད་བྱས་ཡགོང་ས་ཡུལ་ས་མགོན་ཆེན་པོའི་
དགོངས་འཆར་ཡིན་ཡང་དེའི་གཏན་འཁེབས་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་
ཐད་ཀར་གནང་བ་ཡིན། མང་གཙོའི་ལམ་སློབ་གཞི་བརྒྱུད་སྐབས་དེའི་
བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་ལྷན་ཚོགས་དང་བཀའ་སློན་སོགས་མང་ཚོགས་
ཀྱི་སྐྱེ་ཆབ་མཆོན་པའི་གང་ཟག་དང་སློབ་འཇུགས་ཡོངས་ལ་གོ་བསྟར་
གནང་བ་བརྒྱུད་སྤྱི་མོས་ཀྱིས་གཏན་འཁེབས་དང་ཕྱག་བསྟར་གནང་ཡོད།
རྒྱ་གཞུང་མཉམ་འབྲེལ་མིལ་ཐེངས་མང་གནང་བའི་རྗེས་གྲོས་འཆར་ཆ་
ཆང་ཞིག་དགོས་མཁོ་བྱུང་བ་དང་བསྟུན་ཏེ། དུགས་ཀྱི་འཆར་སྣང་ཞི་བའི་

དོན་ཚན་ལྔ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༧ ལོར་ཨ་རི་གྲོས་ཚོགས་སུ་གསལ་བསྐྱགས་
 དང་། དེའི་དོན་ཚན་ལྔ་པའི་ཀྱིས་བཤད་དུ་སེ་བྲས་སྒྲག་གི་གྲོས་འཆར་ཕྱི་
 ལོ་ ༡༩༤༩ ལོར་ཡོ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་སུ་གསལ་བསྐྱགས་བསྐྱངས་ཡོད།
 གྲོས་འཆར་འདི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་ཀྱིས་བཤད་དང་པོ་ཡིན་
 རྟེན་པས། གསལ་བསྐྱགས་མ་གནང་གོང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ཟླ་ ༦ ཚེས་
 ༦ རྣམ་ཚེས་ ༩ བར་ཉིན་བཞིའི་རིང་རྒྱ་སར་བཀའ་ཤག་དབུ་བཞུགས་
 གྱིས་པོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་དང་། གཞུང་ཞབས་རྣམ་པ།
 གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག་ རང་སྤྱོད་སྡེ་ཚན་ཁག་ གསར་
 འབྱོར་པོད་མིའི་འཐུས་ཚབ། དམིགས་བསལ་སྤྱི་མཐོན་རྣམ་པ་བཅས་
 བཅན་བྱེད་མང་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚབ་མཚོན་པའི་དམིགས་བསལ་ཆབ་སྲིད་
 ཚོགས་ཆེན་ནང་བཤོ་སྤྱོད་མཐེལ་ཕྱིན་རྗེས་གྲོས་འཆར་དེ་རང་གསལ་
 བསྐྱགས་གནང་རྒྱ་སྤྱི་མོས་ཀྱིས་རྒྱབ་གཉེར་གནང་ཡོད། འདི་ནི་བཀའ་སྤྱི་
 གཉིས་ཅམ་མ་ཟད། མང་ཚོགས་ཀྱི་ངོ་ཚབ་མཚོན་པའི་འཐུས་མི་རྣམས་
 རས་ཐད་ཀར་བསམ་ཚུལ་བསྐྱུས་ཏེ་མང་གཙོའི་བརྒྱུད་ལམ་ནས་གཏན་
 འཛེབས་གནང་བའི་རིམ་པ་དང་པོ་དེ་ཡིན།

ཁ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ རས་པོད་རྒྱའི་འབྲེལ་ལམ་ཆད་པར་བརྟེན་ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༩༥ དང་ ༡༩༩༦ སོ་སོའི་ལགོང་ས་མཆོག་གི་གསུམ་དུས་གསུང་
 འཕྲིན་དུ་འབྱུང་འགྱུར་ལངས་སྤྱོད་ཀྱིས་ཇི་དགེ་མང་མོས་ཐག་གཅོད་འོས་

བསྐྱུ་བྱ་དགོས་པེབས་པ་མཛེན་པ་ལའ་སྤྱི་ཐུན་མོང་གིས་མང་མོས་ཐག་
 གཅོད་འོས་བསྐྱུ་ལྷན་འགྲོའི་ལས་རིམ་འགོ་འཇུགས་ཀྱིས་གོད་མ་བྱ་དོན་
 ཚན་བཞིའི་ཐོག་བཀོ་སྐྱོང་སོགས་བྱེད་སྐབས་པོད་མི་གཞིས་བྱེས་མང་
 ཚོགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་བརྒྱ་ཆ་ ༦༩ བཀལ་བས་མང་མོས་ཐག་གཅོད་
 འོས་བསྐྱུ་མ་དགོས་པར་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱད་བྱས་རྒྱུ་ནི་འཛིན་ནམ།
 ལགོང་ས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགྱུར་འགྲོས་
 དང་བསྟན་ཏེ་དུས་ནས་དུས་སུ་ཐག་གཅོད་གནང་སྐྱོང་ཡོང་བའི་གསལ་
 འདེབས་ཁྱུ་དགོས་གསལ་བ་ལྟར་པོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་
 ཐུ་ལོ་ ༡༩༩༥ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ལགོང་ས་ཆེན་པོས་རྒྱལ་སྤྱི་
 དང་རྒྱལ་ནང་གི་གནས་ཐབ་ལ་གཟིགས་ཏེ་དུས་ནས་དུས་སུ་ཐག་གཅོད་
 མངོན་གནང་ཡོང་བ་དང་། ལགོང་ས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོས་ཐག་
 གཅོད་གང་གནང་ལ་མང་མོས་ཐག་གཅོད་འོས་བསྐྱུ་ལྷན་ནས་ཐག་
 གཅོད་བྱུང་བ་དང་གཅིག་གྱུར་བརྩི་རྒྱ་ཡིན་པའི་སྤྱི་མོས་གོས་ཚད་བཞག་
 རྟེ་མང་ཚོགས་ཀྱི་མང་མོས་དང་སྤྱི་ལྷན་གྱི་སྤྱི་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལགོང་ས་
 མཆོག་ལ་གསལ་འདེབས་ཁྱུས་དོན་ལ་ལགོང་ས་ཆེན་པོས་ཐུ་ལོ་ ༡༩༩༥
 ལོའི་གསུམ་དུས་གསུང་འཕྲིན་ནང་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱད་བྱས་རྒྱུ་སྐྱོང་
 གནང་རྒྱའི་བྱུང་བསྐྱུགས་གནང་། འདིན་མང་ཚོགས་ཀྱིས་མང་མོས་
 དང་སྤྱི་ལྷན་གྱིས་སྤྱི་མོས་ཀྱི་ལམ་ནས་མང་གཙོའི་བརྒྱུད་ལམ་གྱི་གཏན་
 འཁེབས་རིམ་པ་གཉིས་པ་དེ་ཡིན།

ག སྤྱི་ལོ་ ༡༠༠༣ ནས་བོད་རྒྱུ་ཐོན་འབྲེལ་བསྐྱར་གསལ་རྒྱུ་འབྲེལ་
 མོལ་ཐོངས་བདུན་གནང་ཡང་ཅ་དོན་ཐོག་གྲུབ་འབྲས་མ་བྱུང་ཁར།
 སྤྱི་ལོ་ ༡༠༠༤ ལོར་བོད་ས་ཡོངས་སུ་ཞི་ཤིང་བྱུང་བ་དང་། བཅན་
 སྤྱི་ལོ་ཆོགས་སུ་འང་ཇ་དྲག་གི་ཆོར་སྤང་བྱུང་བ་བཅས་ལ་གཞིགས་
 ཏེ་སྤྲུལ་ཡང་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༠༥ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༧ ནས་ཚེས་ ༡༩
 བར་ཉིན་དྲག་རིང་རྒྱ་སར་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཆུང་ང་དགྲུ་པའི་ཆ་རྒྱུན་ལོག་
 དམིགས་བསལ་ཆོགས་ཆེན་བསྐྱེད་སྤྱོད་པར་བོད་མི་གནས་ཡུལ་ཡོངས་ནས་
 མང་ཆོགས་ཀྱི་ངོ་ཆ་བཟུང་ཆོན་ངེས་ཀྱི་ཆོགས་མི་ ༦༠༠ མ་བེན་ཅུ་དང་།
 ཆོགས་མི་མོ་མོའི་ཡོང་བྱུངས་མང་ཆོགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ཡིག་ཐོག་ཏུ་ཕུལ་
 བ། གཞིས་བཞུགས་བོད་མིའི་ཁྲོད་ནས་བསམ་འཆར་བསྐྱེད་ལེན་བྱས་པ་
 བཅས་ཁྲོན་བསམ་ཚུལ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱད་ཅུ་བཞུལ་བའི་ཆད་མཐོའི་མང་མོས་
 ཀྱིས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱས་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས། འདི་ནི་མང་ཆོགས་
 ཀྱིས་ཐད་ཀར་མོང་གཙོའི་བརྒྱུད་ལམ་གྱི་གཏན་འབེབས་རིམ་པ་གསུམ་པ་
 དེ་ཡིན།

ང དེ་བཞིན་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༠ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་བོད་མི་མང་སྤྱི་
 འབྲས་ཆུན་ཆོགས་ཀྱིས་ཡུལ་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོའི་གསུང་འབྲིན་
 ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུའི་གྲོས་འཆར་ཐོག་བཀོ་སྐྱོང་དང་གསན་ཞིབ་རྒྱུ་སྤྲུལ་
 ཡང་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཆོད་ཀྱི་ལམ་ནས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱས་ལ་རྒྱབ་

སྐྱོར་གནང་ཡོད། འདིན་མང་གཙོའི་བརྒྱུད་ལམ་གྱི་གཏན་འབེབས་རིམ་
པ་བཞི་པ་དང་གསར་ཤོས་དེ་ཡིན།

དེ་ལྟར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ནས་བཟུང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༠ བར་འདས་པའི་ལོ་
ངོ་སོ་དྲུག་རྒྱང་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་ཡང་ཡང་མང་ཆོག་ས་ལྷ་གོ་བསྐྱར་
བསྐྱངས་པ་དང་། མང་ཆོག་ས་ཀྱིས་ཐོག་མཐུའ་བར་གསུམ་དུ་རང་དབང་
ལྡན་པའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱིས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱས་ལ་ཆད་མཐོའི་མང་
མོས་ཀྱིས་རྒྱལ་སྐྱོར་ལུས་ཤིང་། ལྷག་པར་སྤུངས་སུ་བོད་ནང་གི་མི་
རིགས་ཀྱི་བདེ་དོན་ལྷ་ལོ་མང་འབད་བཅོན་བྱས་སྐྱོང་བའི་རྒྱས་ཅན་དང་།
ད་ལྟ་འབད་བཅོན་བྱེད་བཞིན་པའི་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་མཁས་དབང་དང་
ལས་འགལ་བ་མང་པོས་རྒྱལ་སྐྱོར་གྱི་མོས་ལྷག་ས་ཆེན་ལུས་ཡོད།

༦ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱས་ཀྱི་ཞིབ་ཆའི་ནང་དོན་ལ་འགྲུར་འགྲོ་སྟེ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ནས་ ༡༩༥༩ བར་འབྲེལ་མོལ་གྱི་བྱང་རིམ་ནང་ཁ་
བྲལ་མིན་པའི་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་སྤྱི་སྤྱང་ཅམ་ལས་ཞིབ་ཆའི་འབྲེལ་
བརྒྱད་མེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བསྐྱེལ་བའི་སི་ཏུས་སྤྱག་གི་གྲོས་
འཆར་ནང་ཆོལ་གསུམ་གཅིག་དུ་བསྐྱེལ་བའི་བོད་ལ་གཞི་རྩའི་བྲིམས་
ཡིག་ཟུར་དུ་ཡོད་པའི་མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་ཅན་གྱི་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་།
དམག་སྲིད་དང་གཞུང་ཆབ་གཏོང་རིམ་གྱི་ཕྱི་འབྲེལ་ལས་གཞན་པའི་དོན་

གནད་ཡོངས་ཇོགས་ས་གནས་གཞུང་གི་དབང་ཆ་དུ་དགོས་པ་དང་།
 དེ་འདྲའི་རང་སྤྱོད་གཞུང་དེ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དང་
 མཉམ་གནས་བྱ་རྒྱུ་གསལ་ཡོད།

སི་ཏྲས་སྤྱག་གི་གྲོས་འཆར་ལ་རྒྱ་གཞུང་གིས་རང་བཙན་དང་། ཕྱི་རང་
 བཙན་ནམ་ནམ་པ་འགྱུར་བའི་རང་བཙན་ཡིན་ཚུལ་དང་། ལོ་རྒྱུས་དང་
 དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་འབྲེག་བཤད། བོད་རྒྱ་ནག་གི་ཁ་བྲལ་ཐབས་
 མེད་པའི་ཆ་ཤས་ཡིན་པ་དང་བདག་དབང་ཁས་ལེན་མ་བྱས་པའི་སྤྱོན་
 བཟོད་བྱས། བྱད་པར་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཚོན་ཀྲའི་ཅི་དབྱང་གིས་ཏུ་ལའི་ཟ་
 མ་གལ་སྤྱད་རྒྱལ་ནང་དུ་ཕྱིར་ཐེབས་གནང་འདོད་ཡོད་ན་བོད་རང་བཙན་
 གྱི་བྱ་གཞག་མཆོམས་འཛོག་དགོས་ཀྱང་ཁོང་ལ་དེ་ལྟར་གནང་རྒྱུའི་ག་
 སྤྱི་གཉལ་མཆོན་གང་ཡང་མཐོང་གི་མི་འདུག་ཅེས་གསར་འགོད་པར་
 བཤད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་ཇི་ལི་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཆ་བ་
 གྱིས་བཀའ་ཤག་ལ་དོན་ཆོན་གསུམ་ཅན་གྱི་བདེ་ལན་འཁྱོར་བའི་ནང་།
 སི་ཏྲས་སྤྱག་གི་གྲོས་འཆར་ནང་བོད་རང་བཙན་གྱི་ལྟ་བུ་དོར་མི་འདུག་
 པས་དེ་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུའི་མང་གཞི་ཡོང་ཐབས་མེད་ཚུལ་བཤད་པ་དང་།
 དེ་དོན་ཚེས་ ༡༡ ཉིན་གསར་འགོད་པར་གསལ་བསྒྲགས་བྱས། ཟླ་ཡང་
 ༡༩༥༥ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ཇི་ལི་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཆ་བ་ནས་“ཀྱང་
 དབྱང་གིས་བསྐྱར་བཤད་བྱ་རྒྱུ་ཞིག་ལ་སི་ཏྲས་སྤྱག་གི་གསུང་བཤད་དེ་

སྤུ་ལོ་ ༢༠༠༣ ནས་འབྲེལ་མོལ་ཐངས་བདུན་བྱས་པའི་ལས་རིམ་དུ་
 རྒྱལ་སྤྱིའི་དངོས་ཡོད་གནས་བབ་དང་། རྒྱ་གཞུང་གི་ལངས་ཕྱོགས། བོད་
 མིའི་མངོན་འདོད་བཅས་དང་བསྐྱེད་ཏེ་ཡགོང་ས་མཆོག་དང་བཙན་ཕྱོལ་
 གྲུག་འཇུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུ་བཤངས་བྱས་ཏེ་བོད་ཀྱི་དཀའ་ཚོལ་རྒྱ་ནག་

མི་དམངས་ཁྱིམ་ཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལོག་བསལ་
 རྒྱུ་འབད་བཅོན་གནང་རྒྱུ་དགོངས་ཚུལ་ནམས་པར་སྐབས་དེའི་ཡུལ་
 ས་མཆོག་གི་གསུམ་དུས་གསུང་འཕྲིན་ཁག་དང་། བཀའ་ཤག་གི་གཏམ་
 བཤད་ཁག་གི་ནང་རིམ་གསལ་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཟད། འབྲེལ་མེལ་སྐབས་
 སུའང་གོ་སྐབས་སློན་མཆམས་ཡུལ་གོ་ས་མཆོག་གིས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་
 ཞིབ་ཆའི་འབྲེལ་བཟྃ་དགས་པ་གནང་རྒྱུ་གོ་སྐྱོག་ཡོད་ཚུལ་བཟྃ་ཡོད།
 ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ལོར་འབྲེལ་མེལ་བདུན་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་ནས་ང་
 ཚོའི་དགོས་འདུན་གྱི་རང་སྤྱོད་གི་གནས་བབ་གསལ་པོ་དགོས་ཞེས་བཟྃ་
 པ་ལྟར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཁྱིམ་ཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་
 མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤྱོད་གི་ཆ་རྒྱུན་ནམས་ཤོད་རིགས་ཡོངས་ལ་
 དངོས་སུ་ལག་བསྟར་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་བསམ་འཆར་ཡིག་ཆའི་ནང་ཞིབ་
 རྒྱུས་བཞོན་ཡོད། དེའི་ནང་ཤོད་རིགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་ངོ་བོ་ལ་བརྩི་བཀྱར་
 དགོས་པ་དང་། ཤོད་མིའི་མངོན་འདོད། ཤོད་མིའི་གཞི་རྩའི་དགོས་
 མཁོ་རང་སྤྱོད་རང་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུའི་གནད་དོན་ཁག་བརྒྱ་གཅིག་ ཤོད་ལ་
 གཅིག་གྱུར་གྱི་འདོན་སྤྱོད་དགོས་པ། རང་སྤྱོད་གི་ངོ་བོ་དང་སྤྱོད་གཞི།
 མ་འོངས་མདུན་བསྐྱོད་བྱེད་ཐབས་བཅས་ཞིབ་ཏུ་བཞོན་ཡོད། བསམ་
 འཆར་འདི་ནི་སི་ཁྲས་སྐྱུ་གི་གྲོས་འཆར་དང་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅིང་།
 འདི་ནི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཁྱིམ་ཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་དང་མི་རིགས་
 ས་གནས་རང་སྤྱོད་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་ཁག་གཞི་བཟུང་ཐོག་ཤོད་

རིགས་ཡོངས་ཤོགས་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་དུགོས་རྒྱ་གཙོ་
བོར་བྱས་ཏེ་བཀོད་ཡོད།

གྲོས་འཆར་དེ་ལ་རྒྱ་གཞུང་གིས་འབྲེལ་བཟོད་ལོག་པ་ཇི་སྟེད་ཅིག་བྱས་
པར་བརྟེན་དེའི་འབྲེལ་བཟོད་ཅིག་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༠ ལྷ་ ༡ ཆོས་ ༣༥ ཉིན་
འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་དགུ་པའི་སྐབས་སྤྱད་པའི་ནང་རྒྱ་མིའི་འབྲིག་བཤད་ལ་
འབྲེལ་བཟོད་བྱས་ཡོད། ཡིག་ཆ་འདི་གཉིས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱད་བྱས་
ཀྱི་འབྲེལ་བཟོད་རྩིས་ཤོས་དེ་ཡིན།

བསམ་འཆར་ཡིག་ཆ་འདི་ལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་གཞུང་དང་། གྲོས་ཚོགས།
སློག་འཛུགས། མི་སྡེར་བཅས་མང་པོས་ཏ་ཅང་འོས་འཆམས་དང་བྲིམས་
མཐུན་ཡིན་པའི་བསྐྱེད་པ་བཟོད་དང་། རྒྱ་གཞུང་གིས་འདི་ལ་ངོས་ལེན་མ་
བྱས་པར་ཡ་མཚན་དང་། འོས་འཆམས་མིན་པའི་སྒྲིན་བཟོད་བྱེད་བཞིན་
ཡོད་པ་མ་ཟད། གྲོས་གཞི་འདིའི་ཐོག་འབྲེལ་མོལ་གྱུ་བའབྲས་ཐོན་པ་
གནང་དགོས་པའི་སྒྲུབ་ཕྱག་ཀྱང་ནན་པོ་གནང་བཞིན་ཡོད།

ཁ ༡ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱད་བྱས་ཕྱག་བསྟར་གནང་བའི་གྲུབ་འབྲས།

གཉིས་སྟན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱད་བྱས་ཕྱག་བསྟར་གནང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་
རྒྱལ་ཆེན་གྱི་གྲུབ་འབྲས་མང་པོ་ཐོན་ཡོད།

ག བྱེ་ལོ་ ༡༩༣༩ ལོར་བོད་རྒྱུ་འབྲེལ་ལམ་དབུ་ཚུགས་ཏེ་བོད་ས་མང་
པོར་སྐྱེ་ཆབ་དང་གཞིགས་སྒྲུབ་ཆོགས་པ་སྤྲུལ་ཤེས་པས་གཞིས་བྱས་
ཤིང་གསོན་འཕྲད་པ་ལྟ་བུའི་ཆོར་བ་དང་། དེའི་དབང་གིས་གཞིས་བཞུགས་
བོད་མིའི་སྤྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་འཕེལ་བ་དང་།

ཁ གཞིས་བྱས་གཉིས་དབར་གཉེན་འཕྲད་དང་འགྲོ་འོང་གི་གོ་སྐབས་
དང་། ལྟག་པར་སྒྲོབ་ཐུག་དང་གྲ་བཅུན་སྤྱི་ཆོ་མང་པོ་བཅན་བྱེད་དུ་སྒྲོབ་
སྤྱོད་དང་ཐོས་བསམ་གྱི་གོ་སྐབས་ཐོབ་པ།

ག བཅན་བྱེད་དུ་ཡོད་པའི་རིས་མེད་ཆོས་བརྒྱད་ཁག་གི་སྒྲ་ཆེན་རྣམ་པ་
དང་། དགེ་བཤེས། མཁས་དབང་མང་པོ་བོད་དུ་ཤེས་ཏེ་ཆོས་དང་རིག་
གཞུང་ལེགས་བྱང་གི་མཛད་འཕྲིན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཆེན་བསྐྱེད་སྤྱོད་པ།

ང གཞིས་བཞུགས་བོད་མི་ཤེས་ཡོན་ཅན་མང་པོས་བཅན་བྱེད་སྤྱོད་གྱི་
འཛུགས་ཀྱི་ལངས་སྤྱོད་ལ་མོས་མཐུན་རྒྱུ་སྒྲུབ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཆེན་ཐོབ་པ།
དཔེར་ན་ད་ལྟ་འཆོ་བཞུགས་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་འགོ་ཁྲིད་གན་གས་ཐུན་
ཆོགས་དབང་རྒྱལ་གྱིས་ “དུ་ལའི་སྒྲ་མས་”རང་བཅན་བརྩོན་ལེན་མི་
བྱེད་པར། མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་ཁོ་ན་”བརྩོན་ལེན་གནང་
བའི་“དབུ་མའི་ལམ་”ནི་དེ་རིང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཆ་རྒྱུན་འོག་ བོད་དང་དེ་བཞིན་
བོད་མི་རིགས་ཡོངས་ཀྱི་རྩ་བའི་ཁེ་ཕན་དང་། དེ་བཞིན་མདུན་ལམ་དང་
ལས་དབང་ལ་ཐུགས་བསམ་ནན་ཏན་བཞིས་པ་དང་། རང་གཞན་གཉིས་
ཀའི་གནས་ཚུལ་མཐུན་པ། དུས་གནས་དཔྱོད་ཞིབ་ཏན་ཏིག་བཅས་

གནང་བའི་ཐུགས་འགྲན་ནན་ཏན་ཁྱར་བའི་རྣམ་འགྱུར་ཞིག་ཡིན་པ་དང་།
 བདེན་འཛིན་དངོས་སྒྲུབ་དང་གཟིགས་ཀྱང་རིང་བའི་དགོངས་ཚུལ་ཞིག་
 ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།” ཅེས་དང་། དེ་བཞིན་མཁས་
 དབང་གཞན་ཞིག་གིས་ “དབུ་མའི་ལམ་ནི་མོད་མི་སེམས་པ་སྦྱིད་པ་
 དང་། རྒྱ་མི་སྦྱོ་སེམས་བདེ་པོ་ཡོང་བའི་གཉིས་སྒྲན་(ཐ་ན་མང་སྒྲན་)
 གྱི་གནས་བབ་གསར་གཏོད་བྱེད་རྒྱ་དང་། མོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་
 མཐར་ཐྱིན་པ་བྱེད་རྒྱའི་ལག་བསྟར་བྱས་ན་ཆོག་པའི་དགོངས་པ་ཉག་
 གཅིག་དེ་ཡིན། ལྷག་པར་དུ་རྒྱལ་ནང་གི་མོད་མི་མང་ངོས་ནས་བཤད་ན།
 དབུ་མའི་ལམ་ནི་རང་བཅན་དང་གཅིག་གྱུར་འཐབ་ཚུད་ཀྱི་དགའ་ངལ་
 དང་དོགས་པའི་རྒྱ་ལས་བཞལ་ཞིང་། རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་བསམ་
 རྩེ་ཐད་ནས་བཤད་ན། དབུ་མའི་ལམ་གྱིས་མང་ཆོགས་མཉམ་ཞུགས་
 རྒྱས་པ་དང་། རང་སྟོབས་ཀྱི་རྒྱས་པ། གསར་གཏོད་ཀྱི་རྒྱས་པ་འདོན་
 རྒྱུར་བཅིངས་འགྲོལ་བཏང་ཡོད། ལག་ལེན་གྱི་བྱུང་ཁུངས་ནས་བཤད་ན།
 དབུ་མའི་ལམ་གྱིས་གོང་སླེལ་གཏོང་ས་རྒྱ་ཆེ་རུ་བཏང་ཡོད་པ་དང་། ཞིབ་
 ཐུའི་ནང་དོན་ཐུན་སྦྲུམ་ཆོགས་སུ་བཏང་ཡོད་ཅིང་།” ཞེས་གསུངས་ཡོད།

བྱད་པར་རྒྱ་རིགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་དང་། མང་གཙོ་དོན་གཉེར་བ།
 གསར་འགོད་པ། རྩོམ་པ་པོ་སོགས་དྲང་བདེན་ལ་དགའ་བ་དེ་ཅང་མང་
 པོས་རྒྱབ་སྦྱོར་གྱིས་མོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་ཀྱི་བྱ་རིམ་ནང་ཆ་
 ཤས་སྒྲངས་ཐུབ་པ་དཔེར་ན། རྒྱ་རིགས་མཁས་དབང་གྲགས་ཅན་མང་པོས་

མདོན་གསལ་དོད་པོས་ “ཀྱལ་པུན་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་ནི་བོད་
 གྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་ལམ་ཁ་ཡག་ཤོས་རེད།” ཅས་དང་།
 “དྲུ་ལའི་ཟླ་མ་ནི་བོད་ཀྱི་དཀའ་སྤྱོད་སེལ་བའི་ལམ་ཤིག་རེད།” ཅས་དང་།
 “དབུ་མའི་ལམ་ནི་མི་རིགས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་བསལ་བའི་སྤྱན་མཆོག་ཡིན།”
 ཞེས་དང་། “དྲུ་ལའི་ཟླ་མའི་དབུ་མའི་ལམ་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་
 བྱེད་པའི་ལམ་ཡང་དག་ཡིན།” ཞེས་དང་། “དབུ་མའི་ལམ་ནི་གསེར་གྱི་
 བསྐྱབ་བྱ་རེད།” ཅས་པ་ལྟ་བུའི་དོན་སྤྱིར་ལྟན་པའི་རྩོམ་ཡིག་ཏུ་ཅང་མང་
 པོ་སྤྲེལ་ཡོད་ཅིང་། ཉེ་བའི་ལོ་གསུམ་ནང་བོད་དོན་རྒྱུ་རྐྱེས་ཀྱི་རྩོམ་ཡིག་
 ༡༠༠ ཅམ་མཐོང་ཐོས་བྱུང་བ་དེ་དག་མང་ཆེ་བ་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་རྒྱུ་
 རྐྱེས་ཤིག་ལྟར་རེད། དེ་མཚུངས་གཞི་རིམ་རྒྱ་ཆེའི་རྒྱ་རིགས་མི་མང་དང་
 མཉམ་གཏོག་གསུམ་དང་མཐུན་འབྲེལ་གོང་མཐོར་སོང་སྟེ་ས་གནས་མང་པོར་
 རྒྱ་བོད་མཇའ་འབྲེལ་ཆོགས་པ་བཙུགས་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད།

བྱེད་པར་སྤྱི་ནོར་ལགོང་ས་ལྟུངས་མགོན་ཆེན་པོས་འཛིན་ཏེ་ན་
 ཡོངས་སུ་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་མཇའ་འབྲེལ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱེད་པར་འགོག་ཀྱིན་
 མ་འཕྲད་པ་དང་། བོད་དོན་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་ཆེད་བཅན་བྱོལ་སྒྲིག་
 འཇུགས་ཀྱིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་འགོ་བཟུང་གྱི་ལས་འགན་གཏོད་ཅིང་རྒྱ་ས་
 རྒྱགས་བསྐྱེལ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད།

༩ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱི་དབུ་མ་འཛིན་པ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་ལགོང་
 ས་མཆོག་ལ་ལོ་སྤྲེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་ཀྱིས་མཆོན་ཆེ་བསྟོན་དང་།

གཟེངས་ཏྲགས། ཆེས་མཐོའི་དབུ་བྱིད་ཁག་གི་མཇལ་འཕྲད། གྲོས་ཚོགས་
ཁག་ཏུ་གྲོས་ཚོད་དང་རྒྱུ་སྐྱེར་ཚོགས་པ་བཙུགས་པ་སོགས་གཞུང་དང་
གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུ་སྐྱེར་མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཐོབ་དང་འཐོབ་བཞིན་པ།

རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱིག་འཕྲུགས་དང་བོད་དོན་
བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་ཀྱི་ལས་འགུལ་ཁག་ལ་བྲིམས་དང་ཆོབ་སྤྱིད་
ཀྱི་འགོག་རྒྱུ་མེད་པ་མ་ཟད། སྤྱིད་གཞུང་མང་པོས་བོད་རྒྱ་ཞི་མོལ་ལ་
དོ་སྣང་དང་གྲོས་མོལ་དོན་འབྲས་སོན་པ་ཡོང་ཆེད་དོན་སྤྱིང་ལྡན་པའི་ཆ་
གས་ཐུང་འདོད་གནང་མཁན་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་པ།

༩ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱིད་བྱུས་དང་འབྲེལ་མོལ་གྱི་ལས་རིམ་ལ་སྤྱིད་གཞུང་
མང་པོས་སྒྲུབ་སྤྱོད་དང་གཉིས་མོས་འཆོལ་ཐབས་ཀྱི་དགོངས་བཞེས་
ཡིན་པའི་ཇོས་འཛིན་གྱིས་བོད་དོན་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་ཆེད་མཐུན་འགྱུར་
གང་ཐུབ་གནང་བཞིན་པ། དཔེར་ན་ཨ་ཁྱེའི་སྤྱིད་འཛིན་ཐུ་བྱིས་གསེར་གྱི་
གཟེངས་ཏྲགས་འབུལ་བཞེས་མཇུག་སྒྲིའི་སྐུལ་སྐྱོད་ “ངས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་
ལགོང་ས་མཆོག་རྒྱ་ནག་ཏུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་དགོས་པ་མཁུཅད་ཞུ་གི་ཡིན།
ཁོང་ཞི་བདེ་དང་གུ་བཤངས་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་མི་ཡག་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་
ངོ་སྤྱོད་ཡོང་གི་རེད།” ཅས་དང་། དེ་མཆུངས་སྤྱིད་འཛིན་ཨོ་ལྷ་མའི་
ཕོ་བྲང་དཀར་པོའི་མགྲིན་ཆོབ་པས་ “ལགོང་ས་མཆོག་གི་དབུ་མའི་
ལམ་གྱི་དགོངས་བཞེས་དང་། འཆོ་མེད་ཞི་བ། རྒྱ་གཞུང་དང་མཉམ་
གྲོས་བསྟར་མཁུཅད་གནང་རྒྱུའི་ཆོད་སེམས་ལ་སྤྱིད་འཛིན་གྱིས་གཟེངས་

བསྟོད་གནང་གི་ཡོད།” ཅེས་གསུངས་ཡོད། དེ་མཚུངས་ཐའེ་དཔེན་གྱི་
 སྤྱད་འཛིན་མ་ཡིང་ཅའོ་ཡིས་བོད་ལ་རང་སྤྱོད་ཡོང་ཐབས་དང་མགོང་ས་
 མཆོག་གིས་རྒྱ་ནག་དང་མཉམ་བཀའ་མོལ་གནང་རྒྱུ་འབད་བཙོན་ལ་
 རྒྱབ་སྤྱོད་ཡོད། “དེ་ནི་བོད་དོན་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་
 ཉག་གཅིག་པོ་དེ་རེད།” ཅེས་ཡོངས་གྲགས་ཐོག་གསུངས་ཡོད།

འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་མང་བྱས་པ་ལས་རྒྱ་གཞུང་གི་དོགས་པ་ནམ་ཉིག་
 གྲང་། སེམས་བྲལ། ལངས་ཕྱོགས་བཅས་གསལ་ཉིགས་སྟབ་པ།

ད - རང་ཕྱོགས་ཀྱི་མངོན་འདོད་ནམས་དངོས་དོན་དང་མཐུན་པ་གསལ་
 ཉིན་བྱས་སྟབ་པར་བརྟེན་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་བོད་མིའི་མངོན་འདོད་ཁྲིམས་
 མཐུན་ལུགས་མཐུན། འོས་འཆ་མས། རྒྱ་མཚན་དང་ལྷན་པ་ཡིན་པའི་ར་
 འཕྲོད་གསལ་པོ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་གཞུང་གི་འོས་འཆ་མས་མིན་
 པའི་ལངས་ཕྱོགས་དང་མཁུགས་བཟུང་གི་དངོས་དོན་གསལ་ཐོན་བྱུང་བ།
 ན ལྷག་པར་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་ཡོང་
 ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་ཡིག་ཆ་སྤྱད་སྟབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་འགྱུར་
 རྩོམ་མོལ་གྱི་གཞི་རྩ་གཏན་འཁེལ་བྱུང་བ་སོགས་གྲངས་ལས་འདས།

༡ བཅོན་ཕྱིལ་བོད་མི་མང་ཚོགས་ལ་རེ་སྐུལ།

བོད་ནི་ས་ཆེན་པོ་འདི་ཆགས་པ་ནས་བཟུང་མི་རིགས་དང་རིག་གནས་
 ལེགས་བྱང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པ་དང་།

ཆོས་ཀྱི་མེས་དཔོན་ནམ་གསུམ་གྱི་སྐུ་མཉམ་པའི་དབང་ཕྱོགས་བཞིར་བྱས་
 པ་ཡང་མི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོམས་དང་ཆེག་བསྐྱེལ་ལས་བྱུང་། འདྲེས་རབས་
 དགུ་པ་ནས་བཟུང་པོད་མིའི་ཆེག་བསྐྱེལ་ཉམས་ཏེ་ནང་ཁྲིལ་འབྲུགས་པས་
 བོད་མིལ་བྱུར་བོར་ཞིང་། རིམ་གྱིས་མིག་པོའི་དབང་ལོག་ཏུ་ཚུད་། དེ་ལས་
 རང་དབང་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་རྗེས་སུའང་སྐྱེད་དང་། སྐྱེད་ཀྱི་འོན་སྤྱོད་སྤྱི་
 གཙང་པ་བཅས་དུས་ཡུན་གྱི་དུའི་ནང་འཕྲོ་འགྱུར་བྱུང་སྟེ་ཚུལ་ཁྲོམ་གྱི་
 མངའ་དབང་སྤྱོད་ཆོགས་མ་ཐུབ་པའང་མང་ཆོགས་ཀྱི་ཆེག་བསྐྱེལ་དང་།
 དབང་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོམ་གྱི་སྤྱི་དབྱུས་བཟུང་མ་ཐུབ་པའི་དབང་གིས་
 བྱུང་། དགའ་ལྷན་མི་བླ་པའི་སྤྱི་དབང་ཆོགས་རྗེས་ཀྱང་དག་པ་བྱུང་།
 ཡོད་ནའང་སྐར་ཡང་བཀའ་ལློན་ནང་འབྲུག་གིས་དབྱུས་གཙང་ནང་འབྲུག་
 དེས་སྤྱིའི་དབང་ཕྱགས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱངས་ཏེ་དུས་རབས་བཙུ་དགུ་པའི་
 ནང་པོད་ཀྱི་མངའ་དབང་གི་གཟུགས་བརྟན་མོག་པོར་བྱས་ཟིན་པ་ལས་
 ད་ལྟའང་ལྷང་མ་ཐུབ་པ་དེ་ནི་ཆེག་བསྐྱེལ་དམན་པ་འབའ་ཞིག་ལས་བྱུང་།
 དེར་རབས་ཀྱི་མཁས་དབང་ཞིག་གིས་ “འབྱུང་བ་འབྲུགས་པས་བྱས་ཀྱི་
 ཟུངས་སྟོབས་ཉམས།། རྣམ་ཏོག་འབྲུགས་པས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཉམས།།
རྗེ་དཔོན་འབྲུགས་པས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཉམས།། ཉམས་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་འབྲུགས་
 པ་འདི་ལ་ཐུག།” ཅས་གསུངས་པ་བཞིན་ཏུ་ཐུགས་མད་པར་སྤང་། བོད་མི་
 རིགས་ཀྱི་འབྲུལ་ཐུགས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་གང་ཞིག་བསྐྱེད་ཅུང་ཆེག་བསྐྱེལ་གྱི་རྣམས་པ་
 མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན་པ་ནི་མངོན་སུམ་གཟུགས་བྱུང་ཏུ་ཡོད།

ད་ལྟོ་དུས་རབས་འདིར་གཙོ་ཆེར་ཡོང་ས་ཡུལ་མགོན་སྤྱི་ཕྱིར་བཅུ་
 བཞི་པ་ཆེན་པོའི་ཀླན་སྟོན་ཉི་མ་ལྟ་བུའི་མཛད་འཕྲིན་དང་། རྒྱ་དམར་གྱི་
 དྲག་གནོན་ལ་བརྟེན་པའི་ང་དྲག་གི་དུས་ཚོད། རང་དབང་མང་གཙོའི་
 ལམ་སྲོལ་བཅས་ལ་བརྟེན་པོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་ཆོས་ལུགས་ལུང་ཆོན་
 སོགས་ཀྱི་འཕྲིན་འབྱེད་མེད་པར་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་ལམ་དང་ཆིག་བསྐྱེལ་
 རྒྱར་ལྟག་ཆད་མཐོ་དགའ་སྤྱོད་པའི་སྤྱི་གནས་ཡོད་ཀྱང་། ད་དུང་
 ཡར་རྒྱས་ཀྱི་དགོས་གཤམ་མེད་པ་མིན་ཁར། བ་རོལ་པོའི་གཡོ་འཕྲུལ་གྱི་
 གནོན་ཤུགས་ལྟག་པར་ཆེ་བས་ཆིག་བསྐྱེལ་གྱི་རྒྱས་པ་ཉམས་པའི་ཉེན་ཁ་
 ཆབས་ཆེ་རྒྱར་མ་གྲགས་པ་ཡོད་པ་འདིར་སྤྱད་མེད་ཀྱང་ཐབས་མེད།

འདས་པའི་ལོ་ལྔ་བཅུ་བཞུལ་བའི་རིང་ཡོང་ས་ཡུལ་མགོན་ཆེན་
 པོས་དབུ་ཁྲིད་པའི་བཅན་ཕྱོལ་པོད་མིའི་སྤྱི་གཙུག་གིས་མང་གཙོའི་
 ལམ་སྲོལ་ལ་ཡིད་ཆེས་དམ་བཅའ་བརྟེན་པོས་པོད་མི་ཉམས་ལ་ལྟ་གྲུབ་
 དང་བསམ་ཚུལ་འདྲ་མིན་གང་ཡོད་རང་དབང་གིས་གསར་གཏོད་དང་།
 ཁྱབ་སྤེལ། འཛིན་སྦྱོར་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་བསྐྱུན་ཡོད། ན་ཚོད་ལོངས་
 པའི་མང་གཙོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་འདྲ་མིན་མང་བཞི་
 དཔལ་དང་རྒྱན་དུ་གྱུར་པ་ལས་མི་རིགས་ཀྱི་ཆིག་བསྐྱེལ་ལ་གནོད་མི་སྲིད།
 འོན་ཀྱང་ད་ལྟ་བཅན་ཕྱོལ་སྤྱི་ཚོགས་ནང་བ་རོལ་པོའི་ངན་སྦྱོར་དབང་
 གིས་ལྟ་གྲུབ་འདྲ་མིན་ལ་བསྟན་དེ་ནང་ཁྲལ་འགལ་ཟླ་བཟོ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་

མེད་པ་མིན་པས། གལ་ཆེད་གསེད་བརྒྱུ་དང་འཕོད་སྐྱལ་བྱ་བྱེད་དོན་
གནད་གཉིས་ཡོད་པ་ག་གསུ་གསལ།

ཀ། མང་གཙོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལྟ་བུ་དང་ཐུབས་ལམ་འདྲ་མིན་ཁག་གི་
དབར་ནི་ངར་ཆེ་བའི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་བརྒྱ་ཆེད་ཡོད་པ་ཞིན་དུ་ཆེག་བསྐྱེལ་
ལ་མི་གནོད་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་བསམ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཁག་ལ་ཕན་ཚུན་
བཙེ་བཀྱར་དང་། གོ་རྟོགས་བཟོད་བསྐྱར་བཅས་ཡོད་པའི་དབང་གིས་ཡིན།
དེ་ནི་མི་རྣམས་རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་པའི་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་ཞིག་མ་
བྱུང་ན་ཡོང་མི་ཐུབ། དེ་ལྟ་བུས་ན་ཡོད་མི་ཚོས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་འདྲི་འདྲ་
ཞིག་བཟུང་ཡང་རྒྱ་མཚན་གྱི་ལམ་ནས་རང་ལུགས་ངེས་པ་རྟོད་པ་ཞིག་
དགོས་པ་ལས་གཞན་ཟེར་གཡམ་རྒྱགས་དང་། མོངས་དང་། རྒྱགས་ཞིན།
ལྷན་པོ་ཚུ་སྤྲ་གར་བྱིད། གང་ཟླག་ལ་རྟོན་པ་དེ་རིགས་གཏན་ནས་མི་རུང་།
མདོར་བསྡུས་ན་རང་གིས་དབྱུད་མཐའ་མ་རྟོད་པར་གཞན་ཟེར་གཡམ་
རྒྱགས་མི་བྱེད་པ་གནད་ཀྱི་དོན་པོ་ཡིན། དཔེར་ན་ལྷོང་ས་ལྟ་བུས་
མགོན་ཆེན་པོས་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་བཀའ་སློབ་འདྲི་འདྲ་ཞིག་ཐེབས་རུང་།
ལྷོང་ས་མཆོག་གི་བཞེད་དགོངས་ལ་ཆང་མས་དང་ལེན་མོས་མཐུན་
དགོས་པའི་བཀའ་ནམ་ཡང་གནང་ཚུང་མེད། དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་དེ་བཞིན་
གསེགས་པས། དགེ་སློང་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། བསྐྱེགས་
བཅད་བཅར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། ལེགས་པར་བརྟག་ལ་ང་ཡི་བཀའ།
མང་བར་བྱ་ཡིས་གུས་བྱིར་མིན། ཞེས་སོགས་ལུང་གི་རྒྱབ་རྟེན་དང་

བཅས་ཡགོང་ས་ཆེན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱིས་ལུང་དང་རིགས་པ་དཔེ་དང་
 གཏན་ཆེགས་དུ་མའི་སྒྲོན་ས་ཐུགས་ངེས་སྟེད་པའི་དོན་རྣམས་གདམས་
 བར་མཛད་པའི་ཆེ་གདུལ་བྱ་སོ་སོའི་ངོས་ནས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དཔྱད་
 བས་འདུག་ཞེ་ནི་དོན་བཞིའི་འདུག་ལྡན་མ་ཙོར་བར་ཉམས་སུ་སྒྲུང་དགོས་
 པ་ལས། ཡགོང་ས་མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་ཡིན་པའམ་གསུངས་པ་རྒྱ་
 མཚན་དུ་བྱས་ནས་གཡམ་རྒྱལ་ས་མི་རུང་བར་ནན་ཏུ་གནང་གི་ཡོད།
 ཚུལ་ལུགས་འདིའི་འོག་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱང་ཡགོང་ས་མཆོག་
 གིས་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བདར་ག་བཅད་པའི་སྟེང་དོན་པོད་མའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་
 འདུན་ལམ་ལེགས་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པའི་དགོངས་ཚུལ་གསུངས་པ་ཙམ་
 ལས། དེ་ལ་ཆང་མས་མོས་མཐུན་དགོས་པའི་བཀའ་ནམ་ཡང་གནང་མེད་
 པ་མ་ཟད། བཅན་ཕྱོལ་སྤྲིག་འདུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་ཡིག་ངག་གང་
 གི་སྒྲོན་ས་དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་བརྗོད་ཚུང་མེད་པ་དང་། འབྱུང་འབྱུར་
 ཡང་བརྗོད་འདོད་མེད་པ་ཆེག་ཐག་གཙང་བཅད་ཀྱིས་བརྗོད་རྒྱ་ཡིན།
 དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་འདོད་མོས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་མཁན་གྱི་གང་
 ཟག་སྟེར་རམ་ཆོགས་པ་སུ་ཞིག་ནས་སྲིད་བྱུས་འདིའི་བྱུང་སྐུལ་སྟེད།
 ཡགོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་དགོངས་ཡིན་པས་དྲང་ལེན་དགོས་ཚུལ་བཤད་
 ན་ལོག་བཤད་ཡིན་པས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་འོས་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་
 ཡོད། སྲིད་བྱུས་འདི་གོང་སྒྲོས་ལྟར་མང་གཙོའི་བརྒྱུད་རིམ་ཡང་དག་
 པ་ནས་ལམ་གཅིག་མིན་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང་། ཐོག་

མའི་དགོངས་འཆར་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་བཏོན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་།
 ད་ལྟའང་ཡགོང་ས་མཆོག་རང་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་པའི་སྲིད་བྱས་ཤིག་ཡིན་
 པའི་དངོས་དོན་དོ་སྲོད་གནང་མི་འོས་པ་མིན་པ་མ་ཟད། གནང་དགོས་པ་
 ཞིག་ཀྱང་ཡིན། དེ་ལ་གཞོན་ལྷགས་ཀྱི་དོ་བར་འཛིན་མི་རུང་། །

གོང་གསལ་རྒྱ་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱས་ལ་
 མོས་མཐུན་དང་། རྒྱབ་སྐྱོར། ཉམས་ལེན་གནང་མཁན་སུ་ཞིག་ཡིན་རུང་།
 རང་གིས་རང་དབང་ལྡན་པའི་ནམ་དུ་དྲུག་ཀྱིས་ཞིབ་འཇུག་བཟླ་ག་དུམ་
 ཀྱི་ལམ་ནས་ངས་པ་མ་རྟེན་པར་ཡགོང་ས་མཆོག་ལ་མོངས་དད་ཅམ་གྱིས་
 མ་འཐུས་པ་མ་ཟད། གཞན་ལ་བྱབ་སྐྱོལ་གྱི་སྐབས་སུ་འད་དེ་མཐུན་གནང་
 དགོས་པའི་གཞིན་སྐྱལ་ནན་པོ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཁ དེ་བཞིན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱས་ལས་གཞན་པའི་ལངས་སྡོགས་
 འཛིན་མཁན་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་སོ་སོའི་ལྟ་བུ་གྱི་འབྲེལ་བཟོད་དང་
 བྱབ་སྐྱོལ་བྱ་རྒྱའི་རང་དབང་ལ་འགོག་ཀྱིན་གང་ཡང་མེད། རང་གི་
 ལྟ་བུ་བྱབ་སྐྱོལ་མ་ཐུབ་པ་བཅན་ཕྱོད་སྒྲིག་འཇུགས་ཀྱི་གཞོན་ལྷགས་
 དབང་གིས་ཡིན་ཚུལ་དང་། རང་བཅན་བཤད་ན་ཡགོང་ས་ཆེན་པོའི་
 བཀའ་དང་འགལ་བར་བརྟེན་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིན་བཟོད་བྱེད་པ་ནི་གཞི་ཅ་
 བུལ་བའི་བསྟོན་གཏམ་ཡིན་པས་ལོག་བཤད་དེ་འདྲ་གནང་མི་རུང་ལ།
 མང་ཆོགས་ཀྱང་དེ་རིགས་ལ་དབུ་འཁོར་མི་རུང་། དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་

བྱས་མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ཆང་མའི་ནང་དབྱ་
 མའི་ལམ་གྱི་སྤྱོད་བྱས་ལས་གཞན་པའི་ཡངས་ཕྱོགས་ཡོད་མཁན་ཚོར་
 བསམ་ཚུལ་སྤེལ་བྱུང་གོ་སྐབས་གཞན་ལས་ལྷག་པ་ཐོབ་ཡོད་ཅིང་། འབྱུང་
 འབྱུར་ཡང་དེ་ལྟའི་གོ་སྐབས་ལ་འགོག་ཀྱིན་ཡོང་མི་སྤྱོད། རྒྱ་མཚན་གྱིས་
 མང་ཚོགས་སློལ་བ་དང་མ་ཐུབ་ན་མང་ཚོགས་ལ་སྦྱོན་བརྗོད་བྱེད་རྒྱ་མེད།
 ཡགོང་ས་ཆེན་པོར་སློབ་གཏད་ཡིད་ཆེས་ཁྱེ་མཁན་ཚོར་སྤངས་དྲོད་ཅན་
 དང་། བསམ་སློབ་གཏོང་མི་ཤེས་མཁན། ཡང་ན་འགན་མི་འབྱེད་མཁན་
 ཡིན་པའི་སྦྱོན་འཇུགས་བྱེད་པ་ནི་མང་ཚོགས་ལ་གུས་བཀྲུས་མེད་པ་དྲོད་པ་
 རང་ཉིད་འགན་ཁུར་མེད་པའི་དན་རྟགས་ཤིག་ཡིན། མང་གཙོའི་སྤྱི་
 ཚོགས་ནང་སྤྱི་ལུ་སྤྱི་ལ་སློབ་གཏད་བཅོལ་དང་མི་བཅོལ། སྤྱི་ལ་དྲོད་འདུན་
 བྱེད་མིན། སྤྱི་ལ་རྒྱུ་སྤྱོད་འབྲུང་མིན་བཅས་ནི་གཞི་རིམ་གྱི་རང་དབང་ཞིག་
 ཡིན་པས་སྤྱི་ལུ་ཀྱང་བདེལ་བ་ཤིག་གཏོང་བ་བསམ་མེད། ཡགོང་ས་ཆེན་པོར་
 རྒྱལ་ཁྲིམ་བཅོལ་དང་མི་བཅོལ་སོ་སོའི་རང་དབང་ཡིན་མོད། རྒྱལ་ཁྲིམ་
 བཅོལ་མཁན་གྱི་རང་དབང་ཡང་འཕྲོག་མི་ཆོག མང་གཙོའི་རང་དབང་
 དང་འདྲ་མཉམ་གྱི་སོ་མཆམས་ངོས་འཛིན་ཐུབ་པ་དགོས།

འོས་འཆམས་མིན་པ་གཞན་ཞིག་ནི་རེ་བྱུང་གིས་རང་བཅན་ཅོད་མཁན་གྱི་
 མི་སྣེར་དང་། ཚོགས་སྡེ་སོགས་ལ་ནང་དོན་ཡགོང་ས་ཆེན་པོའི་དགོངས་
 མཐུན་རྒྱལ་སྦྱོར་ཡོད་མདོག་བྱེད་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་དུ་ཡགོང་ས་

མཚོག་གི་བྱམས་བཅའི་མཛད་བྱས་དང་གསུང་བབ་ནམས་ལོག་བཤད་
 བྱེད་མཁན་ཡང་ཡོང་གི་འདུག དེ་ནི་གཞི་རྩ་མེད་པའི་རྩོན་གཏམ་ཞིག་
 རེད།

དེ་བཞིན་རེ་འགས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱས་ནི་ཁྱོས་ཚོགས་ཀྱིས་གཏན་
 ལ་ཕབ་པ་མིན་ཚུ་ལ་གསུང་མཁན་འདུག་པ་ནི་ད་ཅང་ཐལ་བའི་གསུང་
 བབ་ཅིག་རྟེ། ཁྱོས་ཚོགས་ཀྱིས་ཡམོང་ས་མཚོག་གིས་གཏན་འབེབས་
 གང་གནང་ལ་མང་མོས་ཐག་གཅོད་ལོས་བསྐྱའི་ལམ་ནས་གཏན་འབེབས་
 བྱང་བ་དང་རྒྱས་མཚུངས་བཅི་བཀྱར་བྱ་བྱུ་བྱས་པར་ཡམོང་ས་མཚོག་
 གིས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱས་རྒྱུན་རྒྱུང་གནང་རྒྱུའི་གསལ་བསྐྱགས་
 གནང་ཞིང་། ༡༠༡༠ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་བཞག་པའི་སྤྱི་མོས་ཁྱོས་
 ཚོད་ནང་ཁྱོས་ཚོད་ཕྱིན་མར་བསྐྱར་དུ་མཛུགས་གནོན་དང་འབྲེལ་ཡམོང་ས་
 མཚོག་གིས་ཐག་གཅོད་དང་ཕྱག་བསྟར་གང་གནང་ལ་ཁྱོས་ཚོགས་ཀྱིས་
 མོས་མཐུན་མཐའ་གཅིག་དུ་བྱ་བྱུ་གསལ་བ་ལས་ལྷག་ཁྱོས་ཚོགས་ཀྱིས་
 གཏན་འབེབས་གནང་ལམ་ཞིག་མེད་པ་ཡོང་བས་བཞུས་ཀྱང་རྒྱལ་ཁྲམས་
 གྱི་དཔེ་ལྟར་ཆང་མས་མཁྱེན་རྟོགས་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད།

དེས་ན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱས་ལས་གཞན་པའི་ལྷ་གྲུབ་འཛིན་མཁན་
 ཚོར་མང་གཅིད་རང་དབང་གི་སོ་མཚམས་དང་ལས་འགན་ངོས་ཟིན་པའི་

ཐོག་ནས་རང་གི་མངོན་འདོད་མང་ཆོག་ས་སུ་ཚུལ་མཐུན་བྱ་བ་སྤེལ་གནང་
 བ་མ་གཏོགས། གཞི་རྩ་མེད་པའི་བསྟོན་འཇུག་དང་། གཞི་རིམ་མང་
 ཆོག་ས་ལ་བརྟམས་སྟོད་སོགས་འུ་ཐུག་གི་སྟོད་ཚུལ་དེ་རིགས་མི་གནང་བ་
 དང་། རང་གི་ལྟ་བུ་བྱ་བ་དེ་དག་སྟོན་འདུན་གྱི་ཡུལ་ཙམ་དུ་བཟུང་བའམ།
 རྟེན་འཁོད་དང་། བརྒྱད་ལམ་ཁག་དུ་བསྒྲགས་གཏམ་ཙམ་དུ་མ་ལུས་པར་
 རྒྱབ་ཐབས་དང་། ལས་རིམ། རྒྱབ་སྐྱོར་བཙལ་སྟོགས་སོགས་ཞིབ་ཤེས་
 དཔྱད་ཐུན་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པ་ཞིག་གནང་ན་དགེ་མཚན་ཆེ་ངེས།

༩ མཐའ་དོན།

གཉིས་སྟེན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱས་འདི་ནི་ཡམོང་ས་ཡ་རྒྱབས་མགོན་
 ཆེན་པོའི་དམོངས་འཆར་ལ་གཞིས་བྱེས་པོད་རིགས་མང་ཆོག་ས་ཀྱིས་
 ཡང་དག་པའི་མང་གཙོའི་བརྒྱད་ལམ་ནས་ཡང་ཡང་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་
 མང་ཆོག་ས་ཀྱི་མངོན་འདོད་དང་མཐུན་པའི་སྲིད་བྱས་ཤིག་ཡིན། ཅམ་
 ཞིག་རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་དབང་གིས་མང་ཆོག་ས་ཀྱི་མངོན་འདོད་
 འགྱུར་བ་ཕྱིན་ན་བཙན་བྱོལ་སྤྲིག་འཇུག་ས་ཀྱིས་ཀྱང་དང་ལེན་ཞུ་རྒྱ་ལས།
 མཁྲུག་ས་འཛིན་བྱེད་སེམས་སམ། མང་ཆོག་ས་ལ་སྲིད་བྱས་བཙན་འགེལ་
 བྱ་རྒྱའི་འདུན་པ་ནམ་ཡང་མེད། དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱས་ལ་མོས་མཐུན་
 རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་མཁན་ཆོས་རྒྱ་མཚན་གྱི་ལམ་ནས་སྲིད་བྱས་གཏོགས་
 དང་ངེས་པ་རྙེད་པའི་ཐོག་ནས་མོས་མཐུན་དང་ཉམས་ལེན་གནང་དགོས།

འདི་ལ་དགག་བྱ་གནང་མཁན་ཚོས་ཀྱང་གནི་ཙམ་མེད་པའི་སྒྲོ་བཏགས་དང་
 མང་ཚོགས་ཀྱི་སེམས་ཚོར་མེད་ལྷོག་སྤྱད་ཐབས་མ་ཡིན་པར་བྱང་བཤེན་
 དང་རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་པ་ཞིག་དགོས་རྒྱུ་དེ་བཀའ་ཤག་གི་རྒྱུ་འདུན་ཡིན།
 ཇེ་ཇེ་དགའ། སའ་མཆོལ་ལ།

༡༡། བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་

སྐྱེང་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་པ་ཆར།

དང་པོ། རྩོམ་

ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༡ ལོར་ཕྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུས་
གཞུང་དང་མཉམ་ཐད་ཀའི་འབྲེལ་ལམ་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་རྗེས་ཡགོང་ས་
ཡུལ་མགོན་སྐྱེས་པ་བཅུ་པའི་པ་ཆེན་པོའི་སྐྱེའོ་བ་དང་དབུས་གཞུང་གི་
སྐྱེའོ་བ་ཆེའི་དབར་གྲོས་བསྐྱར་ཞིབ་ཚུགས་བྱུང་བ་དང་། ང་ཆོའི་ངོས་ནས་
པོད་མིའི་མངོན་འདོད་གང་ཡིན་འབྲེལ་བཞེད་གསལ་པོ་བྱས་པ་ཡིན།
གཉིས་སྟན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་དགོངས་དོན་ནི་པོད་མི་རིགས་ལ་ཕྱ་ནག་
མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་བྲིམས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་དང་མི་འགལ་
བའི་ཐོག་ནས་རང་སྤྱོད་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་མིང་དོན་མཚུངས་པ་
ཞིག་ཐོབ་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་པོད་ཕྱ་ནག་མི་དམངས་ཀྱི་འབྲེལ་
ཕྱགས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ལ་གཞི་བཅོལ་བ་ཞིག་ཡིན། ང་ཆོས་ཁ་བྲལ་ལམ་རང་
བཅོན་མི་ཅོད་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་བཟན་པོ་བྱས་ཏེ། མིང་དོན་མཚུངས་པའི་
རང་སྐྱོང་གི་ལམ་ནས་པོད་ཀྱི་དཀའ་སྤྱོད་ལེ་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་།
དེ་ནི་ཕྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་བྲིམས་སྤྱི་གསལ་བའི་
རང་སྐྱོང་གི་དགོངས་དོན་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་པ་ཡིན། པོད་མི་རིགས་ཀྱི་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་པོ་དང་རྒྱུ་ལས་ཡོངས་ནས་སྤྱོད་དང་

དར་སྒེལ་ཕྱེད་རྒྱ་དེ་སྒྲིལ་འགྲོ་སྒྲིལ་དང་། བྱད་པར་བོད་རྒྱ་མི་རིགས་གཉིས་
ཀར་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༥ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡ དང་ ༡ ཉིན་འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་
པུན་པའི་སྐབས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཆབ་སྲིད་ཀྱིས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་
གཙོ་གཞོན་པ་དང་དབུས་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ལས་ཁང་གི་ཁྲོན་ཆེན་
གཅིག་ཕྱོགས་སྒྲིལ་བས་དུའུ་ཆིང་ཡིན་མཆོག་གིས་ཡུ་ཤོང་ས་མཆོག་གི་
ངོས་ནས་བོད་ཀྱི་བརྟན་ལྗིང་དང་འཕེལ་རྒྱས་ཐོག་དགོངས་འཆར་ལེགས་
པ་གང་ཡོད་གསུངས་པའི་རེ་བ་དང་འབོད་སྐུལ་ཞུ་གི་ཡོད་གསུངས་པ་
དང་། དབུས་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་རྒྱ་ནག་ལས་ཁྲོན་ཆེན་གཞོན་པ་སྒྲི་
ལ་བས་ཀྱུ་ཤུ་ཐེ་ཆོན་མཆོག་གིས་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་རང་སྐྱོང་གི་ཆོད་གཞི་
འཕ་ཚུལ་པ་ག་འདྲ་ཞིག་འཆོལ་གྱི་ཡོད་པའི་འབྲེལ་བཟྃ་ཁ་གསལ་དང་།
རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྒྲིལ་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་དང་མི་འགལ་བའི་ས་
གནས་རང་སྐྱོང་སྐོར་བྱེད་ཆོའི་བསམ་ཚུལ་ཇི་ཡོད་ཉན་འདོད་ཡོད་ཅེས་
གསུངས་བྱུང་།

དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་འཆར་འདིའི་ནང་ང་ཚོའི་མིང་དོན་མཚུངས་
པའི་རང་སྐྱོང་སྐོར་གྱི་ལངས་ཕྱོགས་ཇི་ཡིན་དང་། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་
སྒྲིལ་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་དགོངས་

དོན་ང་ཚོས་གོ་བ་སྒྲང་ཕྱོགས་ལྟར་ལག་བསྟར་བྱེད་ན་དམིགས་བཀར་
 བོད་མིའི་དགོས་མཁོ་ནམས་བསྐྱང་ཐུབ་ཚུལ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད།
 ལགོང་ས་མཆོག་གིས་བོད་མིའི་གཞི་ཅིའི་དགོས་མཁོ་ཁག་གྱ་ནག་མི་
 དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ནང་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་
 (མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་གི་གོ་དོན་ཡིག་ཆ་འདིས་འགྲེལ་བཤད་
 བྱེད་ཀྱི་ཡོད།) གི་ལམ་ནས་བསྐྱང་ཐུབ་པའི་གདེང་ཚིད་གནང་ཡོད།

གྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནི་མི་རིགས་མང་པོ་འདུས་པའི་
 རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་ལྟེན་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་མང་པོ་དང་འདྲ་བར་གྲངས་
 ཉུང་མི་རིགས་ལ་རང་སྤྱོད་རང་སྤྱོད་སྤྱད་པའི་སློན་སྒྲིལ་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་
 དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
 ཅ་ཁྲིམས་ནང་རང་སྤྱོད་དང་རང་སྤྱོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་གཞི་ཅིའི་ལྟ་བུལ་
 གསལ་བཤད་དག་གི་དམིགས་ཡུལ་བོད་མིའི་དགོས་མཁོ་དང་མངོན་འདོད་
 དང་མཐུན་གྱི་ཡོད། མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤྱོད་གི་དམིགས་ཡུལ་
 ནི་གྱ་རིགས་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་དང་ས་གནས་མི་རིགས་རིང་ལུགས་
 གཉིས་ཀ་སྤྱང་པའི་སློན་སྒྲིལ་མི་རིགས་གཉའ་གཞོན་དང་མི་རིགས་ཁ་བྲལ་
 གཉིས་ཀ་འཁོག་ཐབས་བྱེད་ཆེད་དང་། རང་བྱིམ་རང་བདག་གི་དབང་ཆ་
 སྤྱོད་པའི་སློན་སྒྲིལ་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་རོ་བོ་དང་ལེགས་བྱང་(文化)
 སྤྱང་སྤྱོད་ཐུབ་པའི་འགན་སྤྱང་བྱེད་ཆེད་རེད།

ང་ཚོས་གོ་བ་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ལྟར་ན་ཅ་ཅི་ཁྱིམ་ས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་ལྟ་
 གུབ་ནང་བོད་མིའི་དགོས་མཁོ་ནམས་ཆད་གཞི་རྩེས་ཅན་གྱི་བར་བསྐྱར་
 ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། ཅ་ཁྱིམ་ས་ནང་གནད་དོན་ཁ་གསལ་ཐོག་ཀྱི་ཁུལ་གྱི་ལས་
 ཁུངས་ཁག་ལ་རང་སྐྱོང་སྐྱོར་གྱི་ཐག་གཅོད་དང་ལག་བསྟར་བྱེད་ཕྱོགས་
 ཀྱི་དམིགས་བསལ་དབང་ཆ་སྤྲད་ཡོད། བོད་མིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
 པའི་གནས་སྐབས་དང་འཆམས་པའི་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་
 ཡོང་བར་དམིགས་བསལ་གྱི་དབང་ཆ་འདི་དག་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས།
 དེ་དག་ལག་བསྟར་བྱེད་སྐབས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་། དེ་
 བཞིན་དམིགས་བསལ་གྱི་རང་བཞིན་དང་འཆམས་པ་ཡོང་ཆེད་རང་སྐྱོང་
 གི་ཁྱིམ་ས་ཡིག་ཁག་ལ་བསྐྱར་ཞིབ་དང་བཟོ་བཅོས་གནང་དགོས་པ་ཡོང་
 སྟེད། ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་ངོས་ནས་ལྷག་བསམ་ནམ་དག་བྱུང་ན་ཅ་ཅི་ཁྱིམ་ས་
 སུ་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་ལྟ་གུབ་བརྒྱད་དེ་ཡོད་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ནམས་
 མེལ་ཐུབ། དེ་འདྲའི་བྱེད་ན་ཀྱུལ་ཁབ་གཅིག་གྱུར་དང་། བཟན་ལྗོངས་
 བོད་རིགས་དང་མི་རིགས་གཞན་ཚོའི་བར་འཆམ་མཐུན་གྱི་འབྲེལ་ལམ་
 འཛུགས་ཐུབ་པ་ཡོང་གི་རེད།

གཉིས་པ། **བོད་རིགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་ངོ་པོ་ལ་བཅུ་པ་ཀྱང་དགོས་པ།**
 ད་ལྟའི་འཛིན་སྐྱོང་ཆ་བགོས་ལ་མ་ལྟོས་པར་བོད་རིགས་ཆང་མ་གངས་
 ཉུང་མི་རིགས་གཅིག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཀྱི་ཡོད། བོད་མིའི་གཅིག་

གུར་གྱི་དོ་བོ་ལ་ངེས་པར་དུ་བཅི་བཀུར་གནང་དགོས། དེ་ནི་ཅ་བྲིམས་སུ་
གསལ་བའི་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་དགོངས་དོན་དང་། དམིགས་
ཡུལ། གཞི་རྩའི་རྩ་བ་ཡིན་པ་མ་ཟད། མི་རིགས་འབྲེལ་མཉམ་བྱེད་རྒྱུའི་རྩ་
གུབ་གྱི་གཞི་རྩ་ཡང་རེད།

ཐོད་རིགས་རྒྱལ་སྐད་ཡིག་དང་། ལེགས་བྱང་། རང་དོན་རིག་པའི་
སྒྲིལ་རྒྱན། གོམས་གཤིས་བཅས་ཀྱི་ཆ་ནས་མི་རིགས་གཅིག་རང་ཡིན་པ་
དང་ཐུན་མོང་གི་དོ་བོ་གཅིག་གུར་ཡོད་པའི་དངོས་དོན་ནི་རྩོད་མེད་རེད།
ཐོད་མི་རིགས་ལ་ཐུན་མོང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཆབ་སྲིད་དང་
འཛིན་སྐྱོང་ཁ་ཐོར་བའི་རྒྱས་སྐབས་བྱུང་མིན་ལ་མ་རྟོགས་པར་ཆོས་དང་།
ལེགས་བྱང་། ཤེས་ཡོན། རྐང་ཡིག འཛོལ་བའི་གནས་སྤངས། ས་ཁམས་
ཁོར་ཡུག་བཅས་ཀྱི་ཆ་ནས་སུ་མཐུད་གཅིག་གུར་དུ་གནས་ཡོད།

ས་བབ་ཀྱི་ཆ་ནས་ཐོད་མི་རྒྱལ་སྐད་མཐོ་སྒང་ཐོད་ཀྱི་སར་བར་མཆོམས་
མ་ཆད་པར་སུ་འབྲེལ་ནས་གནས་ཡོད། ལོ་ངོ་སྐྱོང་ཐུག་མང་པོའི་རིང་
ནས་ཐོད་མི་རྒྱལ་སྐད་མཐོ་སྒང་ཐོད་དུ་གནས་སྡོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྐབས།
ཐོད་མི་རྒྱལ་སྐད་མཐོ་སྒང་ཐོད་ཀྱི་གདོད་མའི་མི་རིགས་ཡིན། ཅ་བྲིམས་
སུ་གསལ་བའི་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་རྩ་གུབ་དང་མཐུན་པར་
དངོས་དོན་ཐོག་ཐོད་མི་རྒྱལ་སྐད་མི་རིགས་གཅིག་གི་དོ་བོར་མཐོ་སྒང་ཐོད་

ཀྱི་ས་ཁུལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱབ་ནས་གནས་ཡོད།

གོང་གསལ་རྒྱ་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཀྱི་མཐུན་
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་བོད་རིགས་ནམས་བྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ལ་བརྟེན་པ་ལྟ་
ནང་ནས་མི་རིགས་གཅིག་རང་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཡོད།

གསུམ་པ། བོད་མིའི་མངོན་འདོད།

བོད་མི་རིགས་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་རབས་དང་། ལེགས་བྱང་།
ནང་དོན་རིག་པའི་སྒྲིལ་རྒྱན་སྤྱད་པ་ཡོད་པ་འདི་དག་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་
ཀྱི་ཙེ་ཆེའི་བྱད་ནོར་གྱི་ཆ་གས་ཤིག་རེད། བོད་མི་ཚོར་རང་གི་ཕ་མེས་
ནས་བརྒྱུད་པའི་བྱད་ནོར་འདི་དག་སྤངས་སྦྱོབ་བྱེད་འདོད་ཡོད་པ་མ་ཟད།
དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་དགོས་མཁོ་དང་འཆམས་པར་རང་གི་ཆོས་
རིག་གོམས་གཤིས་གོང་འཕེལ་གཏོང་འདོད་ཡོད།

མི་རིགས་མང་པའི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཀྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆ་གས་སུ་
མཉམ་སྦྲེད་བྱེད་ན་བོད་མིར་རྒྱལ་ཁབ་ནང་དཔལ་འབྱོར་དང་ཆོན་རིག་
གི་ཡར་རྒྱས་ཤུགས་ཆེ་འགྲོ་བཞིན་པ་འདི་དག་གིས་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་
ཡོང་བུ། ང་ཚོས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་འདིའི་ནང་ཆ་གས་སྤངས་རྒྱ་

དང་ཕུར་གྱ་མཉམ་འདེགས་བྱེད་འདོད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་པོད་མི་རིགས་
ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དང་། ལེགས་བྱང་། སྤྱིང་དོན་རྣམས་མ་
བཟག་པ་བྱེད་རྒྱ་དང་། གདོད་མ་ནས་བོད་རིགས་འདུས་སྡོད་བྱེད་སའི་
མཐོ་སྒང་བོད་ཀྱི་ད་ཅང་འཛིག་སྤྱོད་བའི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་ཉེན་ཆབས་
མི་བཟོས་པའི་འགན་སྲུང་ཡང་བྱེད་འདོད་ཡོད།

བོད་མི་རིགས་ཀྱི་གནས་སྤངས་ནི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པ་
ཞིག་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་རིམ་བསྟུད་དུ་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། བྱོས་མཐུན་དོན་
ཆེན་བརྒྱ་བདུན་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་
ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་རིམ་པའི་གསུང་བཤད་དང་སྤྱི་དབུས་ཁག་གི་ནང་ཡང་གསལ་
ཡོད། བོད་མིར་ལག་བསྟར་བྱེད་རྒྱུའི་རང་སྤྱོད་གི་གནས་བབ་དང་སྤྱོད་
གཞི་གཏན་འབེབས་བྱེད་སའི་གཞི་རྩ་དེ་དག་ལ་བརྩུང་དགོས། རྩ་བུ་མས་
ནང་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་ཁྱད་ཆོས་དང་དགོས་མཁོར་
གཞིགས་པའི་གྲུ་བཤངས་བྱེད་རྒྱུའི་གཞི་རྩའི་ལྟ་བ་གསལ་ཡོད།

ལགོང་ས་མཆོག་གིས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱོད་
གཞིའི་ནང་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་ཡོང་ཐབས་གནང་རྒྱུའི་ཐུགས་
དམ་ནི་ཞལ་གསལ་པོ་དང་ཆོག་ཐག་ཆོད་པོ་རེད། ལགོང་ས་མཆོག་གིས་

བཞེངས་ཚུགས་འདི་ལྟར་བཟུང་བཞི་དང་ཕྱེད་ཉིད་ཞེས་མིང་གིས་བོད་
 རང་བཅན་མ་གཏོགས་གནད་དོན་གཞན་ཆེད་མ་གྲས་མིལ་གྱི་ལམ་ནས་
 ཐག་གཅོད་བྱེད་ཆོག་ཅེས་ནན་བརྗོད་གནང་བ་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་པ་
 ཡིན། ང་ཆོས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྲོས་བཏག་
 དབང་ལ་བརྩི་བཀུར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལྟ་བུ། ང་ཆོལ་རེ་བར་རྒྱ་ནག་མི་
 དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ནང་བོད་མིའི་གཅིག་གྱུར་དང་མིང་དོན་
 མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ལ་དབུས་གཞུང་གིས་ངོས་
 འཛིན་དང་བརྩི་བཀུར་ཆ་ཆད་གནང་བའི་རེ་བ་ཡོད། དེའི་ང་ཆོལ་
 བར་མི་མཐུན་པ་ནམས་སེལ་ཐབས་བྱེད་རྒྱུའི་གཞི་རྩ་དང་། རྒྱ་ནག་མི་
 དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་པན་ཚུན་བར་ཆིག་བསྐྱེལ་དང་།
 འཆམ་མཐུན། བཏན་ཉིད་བཅས་ཡོང་བའི་ཉེར་ལེན་རེད།

བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྩ་བོ་དར་རྒྱས་ཡོང་བར་འཛམ་
 སྐྱེད་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་རྒྱལ་ཁབ་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་འགྲོས་དང་བསྐྱུན་ནས་
 དཔལ་འབྱོར་དང་། སྤྱི་ཆོགས། ཆབ་སྲིད་བཅས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་ནམས་
 བོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ལ་བརྩི་བཀུར་དང་གཅེས་སྤྱོད་བྱེད་པའི་སྒོ་
 ནས་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས། དེ་ལྟར་ཡོང་བར་བོད་མིའི་རང་སྤྱོད་རང་སྤྱོད་
 བྱེད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ངོས་འཛིན་གནད་དགོས། དེ་ཡང་བོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱི་

དགོས་མཁོ་དང་། བྱད་ཆོས། གལ་འགངས་བཅས་དང་མཐུན་པར་བོད་
རིགས་འདུས་སྡེ་དང་སའི་ས་ཁུལ་ཆང་མར་བྱབ་པ་ལག་བསྟར་བྱེད་
དགོས།

བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ལེགས་བྱང་དང་ངོ་བོ་བོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་གཏོགས་
གཞན་སུས་ཀྱང་སྤྱད་སྤྱོད་བྱེད་བྱུང་བཅས་མེད་པས། བོད་མི་ཆོས་རང་
གིས་རང་ལ་རོགས་སྦྱོར་དང་། རང་གི་ཡར་རྒྱས་རང་གིས་བྱེད་པ། རང་
སྤྱོད་རང་སྦྱོང་བྱ་རྒྱུ་དང་། དབུས་གཞུང་དང་། ཞིང་ཆེན་ཁག་ ལྗོངས་
བཅས་ནས་བོད་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པའི་རོགས་རམ་དང་ལམ་སྟོན་སོགས་
ཀྱི་དབར་དོ་མཉམ་བཅོས་རྒྱ་གལ་ཆེ།

**ཕན་པ། བོད་མིའི་གཞི་རྩའི་དགོས་མཁོ། རང་སྤྱོད་རང་སྦྱོང་བྱེད་རྒྱུའི་
གནད་དོན་ཁག**

༡ རྒྱུད་ཡིག

རྒྱུད་ཡིག་ནི་བོད་མིའི་ངོ་བོ་མཆོན་པའི་བྱད་ཆོས་གལ་ཆེ་གོས་རེད། བོད་
རྒྱུད་ནི་བོད་མིའི་བདེ་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་གཙོ་བོ་དེ་ཡིན་པ་མ་ཟད། ང་ཆོའི་རྩ་
རིག་དང་། རང་དོན་རིག་པའི་གསུང་རབ། བྱང་རབས་ལོ་རྒྱུས། རེ་

བཞིན་ཚན་རིག་གི་ལས་རིགས་བཅས་ཆ་ཆར་སྐད་ཡིག་དེའི་ཐོག་བྲིས་ཡོད།
 བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནི་ལེགས་སྒྱུར་གྱི་སྐད་དང་དོ་མཉམ་པའི་བདེ་སྟོང་རིག་
 པའི་གནས་ཚད་ཏུ་ཅང་མཐོ་བ་མ་ཟད། ལེགས་སྒྱུར་ནས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་
 སྐབས་ཆོག་དོན་གཉིས་ཀ་ཇི་བཞིན་མ་ཞོར་བར་བསྒྱུར་བྱུང་པའི་སྐད་ཡིག་
 གཅིག་ཤུ་དེ་ཡིན། དེའི་དབང་གིས་འཛམ་གླིང་ནང་སྒྲུབ་སྒྱུར་མང་ཤོས་དང་
 ལེགས་ཤོས་དེ་ཡིན་པ་མ་ཟད། མཁས་པ་ཁག་ཅིག་གིས་ཚུལ་རིག་ཕྱག་ཤོས་
 དང་མང་ཤོས་ཀྱང་ཡིན་པར་བཞེད་ཀྱི་ཡོད། ཅ་ཁྱིམ་ས་དོན་ཚན་བཞི་པའི་
 ནང་མི་རིགས་ཚང་མར་“རང་ཉིད་ཀྱི་སྐད་དང་ཡི་གེ་སྟོང་པ་དང་གོང་དུ་
 སྟེན་པ་” རྒྱུ་རང་དབང་འགན་སྲུང་བྱས་ཡོད།

བོད་མིས་རང་གི་སྐད་ཡིག་བཅད་སྟོང་དང་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བར་བོད་ཡིག་དེ་
 བོད་མིའི་སྐད་དང་ཡི་གེ་གཙོ་བོ་དེ་ཡིན་པས་བརྩི་སྒྲུང་བྱེད་དགོས། དེ་བཞིན་
 བོད་རིགས་རང་སྟོང་ས་ཁུལ་གྱི་སྐད་ཡིག་གཙོ་བོ་བོད་ཡིག་བྱེད་དགོས།

རྩ་བུ་ལ་འདི་ཅ་ཁྱིམ་ས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་པའི་ནང་གུ་
 ཡངས་པའི་སྒྲིན་ས་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད་པ་ནི་“མི་རིགས་རང་སྟོང་ས་
 གནས་ཀྱི་རང་སྟོང་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ས་གནས་དེ་གར་བྱན་མོང་དུ་སྟོང་
 པའི་སྐད་ཡིག་གཅིག་གམ་ཁ་ཤས་སྟོང་རྒྱ།” ཞེས་དང་། མི་རིགས་ས་

གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་པའི་ནང་“ས་གནས་དེ་གའི་
མི་རིགས་ཁག་ཚང་མར་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་བཟུང་སྐྱོད་དང་དར་ཁྱས་སུ་
གཏོང་བའི་རང་དབང་”འགན་སྲུང་བྱ་གྱུ།” ཞེས་གསལ་ཡོད།

བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་གི་སྐད་ཡིག་གཙོ་བོ་བོད་ཡིག་བྱེད་རྒྱ་དང་འདྲ་
བར་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་སུམ་ཅུ་མོ་དྲུག་
པའི་ནང་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་སྲིད་གཞུང་ལ་སློབ་གསོའི་ཐད་“སློབ་བྱིད་
བྱེད་པའི་སྐད་རིགས། སློབ་གྲྭ་བ་སྤྱད་ཐབས་སོགས་གཏན་འབེབས་”ཐག་
གཙོད་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་ཡོད་པར་གསལ་ཡོད། དེའི་གོ་དོན་ནི་སློབ་བྱིད་
རྒྱུ་ལམ་གྱི་སྐད་ཡིག་བོད་ཡིག་བྱེད་རྒྱའི་ལྷ་བ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

༡ ལེགས་བྱང་།

མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུའི་གཞི་ཅིའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་གངས་
ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ལེགས་བྱང་སྤྱད་སློབ་བྱེད་ཆེད་རེད། དེར་བརྟེན་ཀྱ་ནག་
མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ཉི་ཤུ་ཅ་གཉིས་དང་།
བཞི་བརྒྱ་ཞེ་བདུན། བརྒྱ་དང་བརྒྱ་དགུ དེ་བཞིན་དུ་མི་རིགས་ས་གནས་
རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་སུམ་ཅུ་མོ་བརྒྱད་བཅས་ཀྱི་ནང་ལེགས་
བྱང་སྤྱད་སློབ་བྱེད་རྒྱུའི་ནང་དོན་འཁོད་ཡོད། བོད་མིའི་ལེགས་བྱང་ནི་
བོད་མིའི་ཆོས་དང་། སློལ་རྒྱུན། སྐད་ཡིག རོ་བོ་བཅས་དང་འབྲེལ་ལམ་

དམ་ཟབ་ཡོད། ད་ལྟོ་ཆར་ལེགས་བྱང་དེར་རིམ་པ་སྒྲ་ཆོགས་ཐོག་དཀའ་
 ངལ་ཆབས་ཆེན་འཕྲད་བཞིན་ཡོད། བོད་མི་ནམས་མི་རིགས་མང་པའི་
 རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་མཉམ་སྦྲེད་བྱེད་ཀྱི་
 ཡོད་སྟབས་ཅ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་འོས་འཆམས་སྤྱད་པའི་སྒྲ་ནས་བོད་མིའི་
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལེགས་བྱང་སྤྱང་སྦྱོབ་བྱེད་དགོས།

༡ ཆོས་ལུགས།

ཆོས་ལུགས་ནི་བོད་མིའི་གཞི་རྩའི་གནད་དོན་ཡིན་པ་དང་། ནང་ཆོས་ནི་
 ང་ཆོའི་ངོ་བོ་དང་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོད། ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་གཞི་འཛུགས་དང་
 མེད་ཀྱི་སྤྱི་གཞི་འཛུགས་ (Church and State) གཉིས་ཐ་དད་བྱེད་རྒྱ་
 གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ང་ཆོས་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་དབང་
 གིས་ཆོས་ལ་དད་པ་བྱེད་མཁན་ཆོའི་རང་དབང་དང་ཉམས་ལེན་ལ་
 རོ་ཤོག་མི་འགྲོ་བ་བྱེད་དགོས། བོད་མི་ཆོར་ཆོས་དད་རང་དབང་དང་
 བསམ་སྒྲུའི་རང་དབང་མེད་ན་གང་ཟག་སྒྲེར་རམ་མང་ཆོགས་ཀྱི་རང་
 དབང་གཞན་ཀྱི་སྒྲོར་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་བྱུང་ཐབས་མེད། ཅ་ཁྲིམས་ནང་
 ཆོས་ལུགས་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒྲོ་ཁག་སྤྱང་སྦྱོབ་བྱེད་རྒྱུའི་གལ་
 འགངས་ངོས་འཛིན་གནང་ཡོད། དོན་ཆེན་སུམ་ཅུ་མོ་དྲུག་པའི་ནང་རྒྱལ་
 ཁབ་ཀྱི་ཡུལ་མི་ཆང་མར་ཆོས་དད་རང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་འགན་སྤྱང་
 བྱས་ཡོད། སུས་ཀྱང་གང་ཟག་བྱེ་བྲག་པར་ཆོས་ལ་དད་པ་བྱེད་པའམ་

དད་པ་མི་བྱེད་པའི་གནོན་ཤུགས་སྤང་མི་ཆོག། ཆོས་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་
ཉེ་རིང་བྱེད་ཆོག་གི་མེད།

ཅ་བྲིམས་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་འདི་དག་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆད་གཞི་དང་མཐུན་པའི་འབྲེལ་
བརྩེད་བྱེད་ན་དད་པ་བྱེད་ཚུགས་སམ་ཉམས་ལེན་བྱེད་ཚུལ་ནམས་ཀྱང་
ཆོས་དད་རང་དབང་ནང་ཚུད་ཀྱི་ཡོད། རང་དབང་དེའི་ནང་ནང་ཆོས་ཀྱི་
སྒྲིལ་རྒྱན་གཞིར་བརྒྱུད་དགོན་པ་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱ་དང་། བསྐྱབ་པ་སྒྲོབ་
གཉེར་བྱེད་རྒྱ། གྲ་བརྩུན་གྱི་ཁ་གྲངས་དང་ལོ་ཆད་རི་དགོས་ཆོས་ཀྱི་ལམ་
ལུགས་གཞིར་བརྒྱུད་འདྲུལ་ཞུགས་ཆོག་གི་ཡོད། མང་ཆོགས་ལ་ཆོས་
བཤད་དང་དབང་བསྐྱར་སོགས་ཀྱི་བྱེད་སྒྲུབ་ཀྱང་རང་དབང་འདིའི་
ནང་ཚུད་ཡོད་པས། ཆོས་ཀྱི་སྤྱིར་བཏང་བྱེད་སྒྲོལ་པེར་ན་ཐ་སྒྲོབ་བར་
གྱི་འབྲེལ་བ་དང་། དགོན་སྡེའི་འཛིན་སྐྱོང་། ཡང་སྤྱི་དོན་འཛིན་བྱེད་
ཚུགས་བཅས་ཀྱི་ནང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ཐེ་བྱས་བྱེད་རྒྱ་མེད།

༤ བེས་ཡོན།

དབུས་གཞུང་གི་བེས་རིག་ལས་ཁུངས་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་བོད་མི་
རང་གི་བེས་ཡོན་ལམ་ལུགས་བཟོ་རྒྱ་དང་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱའི་བོད་མིའི་
མངོན་འདོད་དེ་ཅ་བྲིམས་ནང་གསལ་བའི་སྒྲོབ་གསལའི་ཐད་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་
རྒྱལ་ཁྲེན་དང་བཅས་པ་ཡིན། ཆོན་རིག་དང་ལག་རྩལ་ཡར་རྒྱས་ཡོང་

བར་མཉམ་ཞུགས་ཆ་གས་སྒང་རྒྱུ་འཛིན་འདོད་ཡང་དེ་བཞིན་རེད།
 དེར་དུས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆོན་རིག་གི་ཡར་རྒྱས་ནང་ནང་པའི་སེམས་ཁམས་
 རིག་པ་དང་། སེམས་དངོས་རིག་པ། འཛིག་ཉེན་ཆགས་ཚུལ། སེམས་
 གྱུ་གནས་ཚུལ་རྟོགས་ཐབས་བཅས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ངོས་
 འཛིན་ཇི་ཆེར་འགྲོ་བཞིན་པ་ང་ཚོས་མཐོང་ཐུབ།

ཅ་ཁྲིམས་དོན་ཆོན་བརྒྱ་དགུ་པའི་ནང་ཡུལ་མིར་སློབ་གསོའི་མཐུན་ཀྱིན་
 སྤྲད་རྒྱུའི་འགན་ཁུར་ཆ་ཆོང་རྒྱལ་ཁབ་ནས་སྒང་དགོས་པ་དང་། དོན་
 ཆོན་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་དགུའི་ནང་“མི་རིགས་རང་སློང་ས་གནས་ཀྱི་རང་
 སློང་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ས་གནས་དེ་གའི་སློབ་གསོ་”ཕྱ་གཞག་ནམས་ལ་
 རང་བདག་གི་སློན་སྐྱོང་དོན་མཁྱེད་རྒྱུ་”འཁོད་ཡོད། མི་རིགས་ས་གནས་
 རང་སློང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཆོན་སྐྱེས་རྒྱལ་པའི་ནང་ཡང་ལྟ་གྲུབ་དེ་
 ཉིད་གསལ་ཡོད།

ཐག་གཅོད་རིམ་པའི་ཐོག་རང་སློང་གི་དབང་ཆའི་ཆོད་གཞི་གསལ་པོ་མེད་
 ལྟམས་ནན་བརྗོད་ཕྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ལ་ཐོད་མི་ཆོར་ཐོད་མི་རིགས་ཀྱི་
 སློབ་གསོའི་ཐད་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སློང་ལག་བརྟུར་ཕྱེད་དགོས་
 པ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཕྱེད་རྒྱ་ཅ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་བའི་རང་སློང་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་
 རྒྱལ་ཉེན་དང་བཅས་པ་ཡིན།

ཚན་རིག་དང་ལག་རྩལ་ཡར་རྒྱས་ནང་མཉམ་ཞུགས་དང་ཆ་ཤས་སྒྲང་
 རྒྱུ་ལྟེ་རེ་འདུན་ཡང་ཅ་བྲིམས་(རོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་དགུ) དང་བཅའ་
 བྲིམས་(རོན་ཚན་སུམ་རུ་སོ་དགུ) ནང་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཁག་ལ་ཚན་
 རིག་དང་ལག་རྩལ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་ཐོབ་ཐང་ངོས་འཛིན་གསལ་པོ་
 གུས་ཡོད།

༥ ཁོར་ཡུག་སྤང་སྐྱོབ།

བོད་ནི་ཨེ་ཤི་ཡའི་ཚུ་བོ་ཆེ་ཁག་ནམས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན། དེ་བཞིན་
 འཛམ་གླིང་གི་རི་བོ་མཐོ་ཤོས་དང་། མིའི་འགྲོ་བས་རེག་ཚུང་མེད་པའི་
 གཏེར་དངོས་དང་ནགས་གསེབ་ཀྱིས་སྤྲུག་པའི་ས་རྒྱ་ཡངས་ཤིང་། འཛམ་
 གླིང་གི་ས་སྤང་མཐོ་ཤོས་དེ་རེད།

དེ་འབྲེལ་ཁོར་ཡུག་སྤང་སྐྱོབ་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་ནི་བོད་མི་ཚོས་མི་དང་དྲུད་འགྲོ་
 དབྱེ་བ་མེད་པར་སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་གཞོད་འཆེ་སྤང་བ་དང་གཞན་གྱི་ཆེ་
 སྲོག་ལ་བརྩི་བཀུར་བྱེད་པའི་སྲོལ་རྒྱན་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་རེད། བོད་ནི་
 རང་བཞིན་འབྱུང་བའི་ཁོར་ཡུག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ནང་ཚུད་ཐོས་སུ་
 མ་སོང་བའི་རྩ་ཆེའི་གནས་གཙང་ཞིག་རེད།

ད་ལྟོ་ཆར་བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་ཁོར་ཡུག་ལ་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་བ་ལས་མེད་
 པའི་གནོད་འཚེ་ཤོག་གི་ཡོད། དེ་དག་གི་ཤྱགས་ཀྱིན་ནམས་གཙོ་བོ་རྩ་མང་
 དང་། ཞིང་ས། རྒྱལ་ས་གསེབ། རྒྱུ་མོན་ཁུངས། རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་
 བཅས་ཀྱི་ནང་གསལ་པོ་མཐོང་ཆོས་སུ་ཡོད།

དེ་འདྲ་སོང་ཙང་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤྱོད་གི་བཅའ་བྲིམས་དོན་ཚན་
 ཞེ་ལྟ་དང་། རེ་དྲུག་གཞིར་བཟུང་བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་ཁོར་ཡུག་སྤང་སྤྱོད་
 ཀྱི་ལམ་སྲོལ་དང་མཐུན་པར་ཁོར་ཡུག་སྤང་སྤྱོད་ཀྱི་མེད་བྱས་བཅོ་རྒྱ་དང་
 འཛིན་སྤྱོད་ཕྱེད་རྒྱུ་མོན་མང་སྤྱད་དགོས།

༦ རང་བྱུང་ཐོན་ཁུངས་ལེད་སྤྱོད་ཕྱེད་ཕྱོགས།

རྩ་བའི་སྤྱི་ཤེས་དང་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤྱོད་བཅའ་བྲིམས་ནང་རང་བྱུང་
 ཁོར་ཡུག་དང་རང་བྱུང་ཐོན་ཁུངས་སྤང་སྤྱོད་ལོང་ག་གཉིས་ཕྱེད་ཕྱོགས་
 ཐད་རང་སྤྱོད་ས་ཁུལ་གྱི་རང་སྤྱོད་ལས་ཁུངས་ནས་ཆ་གསལ་བྱུང་བའི་
 གདེང་འཛིན་བྱས་ཡོད། (མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤྱོད་བཅའ་བྲིམས་དོན་
 ཚན་ཉི་ཤུ་ཙམ་བདུན་དང་། ཉི་ཤུ་ཙམ་བཅུད། བཞི་བཅུ་ཞེ་ལྟ། དྲུག་ཅུ་རེ་དྲུག་
 དེ་བཞིན་དུ་རྩ་བའི་སྤྱི་ཤེས་དོན་ཚན་བཅུ་དང་བཙོ་བཅུད་པའི་ནང་“མི་རིགས་
 ས་གནས་རང་སྤྱོད་གི་ཁེ་ཕན་ལ་ལྟ་ཉིན་ཕྱེད་དགོས།”ཞེས་ཁས་ལེན་བྱས་
 ཡོད།) མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤྱོད་བཅའ་བྲིམས་ཀྱིས་རང་སྤྱོད་ས་

ཁྲལ་ནས་གིང་ནགས་དང་རྩ་ཐང་སྤང་སྒྲིབ་དང་དར་སྤེལ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་
འགངས་ངོས་འཛིན་དང་(དོན་ཆེན་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན།) “ས་གནས་དེ་གས་
ཐོན་སྒོ་འབྱེད་ཐུབ་པའི་རང་བྱུང་གི་ཐོན་ཁུངས་ནམས་ནི་དམིགས་བཀར་
གྱིས་རྒྱལ་ལུགས་དང་མཐུན་པའི་སྒོ་ནས་ཐོན་སྒོ་སྤྱོད་འབྱེད་དང་དགེ་བེད་
སྤྱོད་སྤྱད་བྱས་ཆོག” ཅེས་གསལ་ཡོད། (དོན་ཆེན་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན།)

‘ས་ཁིང་བདག་དབང་ནི་རང་བྱུང་ཐོན་ཁུངས་དང་། ཁྲལ་དང་ཡོང་འབབ་
གྱི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་ཆེད་གཞི་ཆགས་ཡོད། དེར་བརྟེན་
རྒྱལ་ཁབ་གྱིས་དབང་བའི་ས་མ་ཡོན་པ་ཆང་མ་པོགས་མ་གཏོང་བའམ་
བརྗེ་བསྐྱར་བྱེད་རྒྱུ་ཁྲིམས་མཐུན་དབང་ཆ་དང་རྒྱུང་སྤྲོད་སྤྲོད་གྱི་མི་
རིགས་ཁོ་ན་ལ་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ཡར་
རྒྱས་འཆར་གཞི་དང་མཐུན་པར་རང་སྤྱོད་ས་གནས་ལ་རང་དབང་གི་སྒོ་
ནས་ཡར་རྒྱས་འཆར་གཞི་བཟོ་བཀོད་དང་ལག་བསྟར་བྱེད་རྒྱུ་ཐོབ་ཐང་
དགོས་ཀྱི་ཡོད།

■ དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་དང་ཆོང་འབྲེལ།

པོད་གྱི་ས་ཁྲལ་ཁག་གི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་ནི་དགོས་ངེས་ཅན་གིག་
རེད། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཆ་ནས་པོད་གྱི་ས་ཁྲལ་ནམས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་
ཐྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་རྗེས་ལུས་ཆེ་ཤོས་གསུམ་གཅིག་རེད།

ཙ་ཁྱིམ་ས་ནང་རང་སྐྱོང་གི་ལས་ཁུངས་ལ་ས་གནས་ཀྱི་བྱ་ཆོས་དང་
 དགོས་མཁོར་གཞིགས་པའི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་ཀློང་གཏོང་རྒྱའི་ཐད་
 གལ་ཆེའི་ཆ་གས་བྱང་རྒྱའི་ལྷ་བ་དོས་འཛིན་བྱས་ཡོད། (ཙ་ཁྱིམ་
 དོན་ཆོན་བརྒྱ་དང་བཅོ་བརྒྱད་དང་། མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་
 བཅའ་ཁྱིམ་ས་དོན་ཆོན་ཉི་ཤུ་ཙ་ཀླ།) དེ་བཞིན་དུ་དངུལ་ཅིས་དོ་དམ་
 དང་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱའི་རང་སྐྱོང་གི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱང་དོས་འཛིན་བྱས་ཡོད།
 (ཙ་ཁྱིམ་ས་དོན་ཆོན་བརྒྱ་དང་བཅུ་བདུན་དང་། མི་རིགས་ས་གནས་རང་
 སྐྱོང་བཅའ་ཁྱིམ་ས་དོན་ཆོན་སྐུ་མ་རྒྱུ་སྐྱོང་གཉིས།) གཞན་ཡང་རང་སྐྱོང་
 ས་ཁུལ་ཁག་གི་ཡར་ཀློང་མཁྱོགས་ལྷ་ར་ཡོང་ཆེད་རྒྱལ་ཁབ་ནས་དངུལ་
 ཀྱི་རོགས་རམ་དང་མཐུན་འགྱུར་བྱེད་དགོས་པའང་དོས་འཛིན་བྱས་ཡོད།
 (ཙ་ཁྱིམ་ས་དོན་ཆོན་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཙ་གཉིས་དང་། མི་རིགས་ས་གནས་
 རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྱིམ་ས་དོན་ཆོན་ཉི་ཤུ་ཙ་གཉིས།)

དེ་མཚུངས་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྱིམ་ས་དོན་ཆོན་སྐུ་མ་རྒྱུ་
 སྐྱོང་གཉིས་པའི་ནང་པོད་ལྷ་བྱ་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དང་ས་འབྲེལ་ཡིན་པའི་རང་
 སྐྱོང་ས་ཁུལ་ནམས་ཀྱིས་ཕྱི་རྒྱལ་དང་མཉམ་ཆོང་འབྲེལ་དང་ས་མཆམས་
 ཆོང་འབྲེལ་གཉེར་ཆོག་པའང་གསལ་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དང་མཉམ་
 ལེགས་བྱུང་དང་། ཆོས་ལུགས། མི་རིགས། དཔལ་འབྱོར་བཅས་ཀྱི་ཆ་

ནས་ཐུན་མོང་གི་བྱང་ཆོས་ཡིད་མཁན་བོད་མི་ཚོར་ལྟ་གྲུབ་དེ་ནི་ད་ཅང་
གལ་འགངས་ཅན་ཞིག་རེད།

དབུས་གཞུང་དང་། ཁིང་ཆེན་ཁག་གི་རིགས་སྐྱོར་བྱས་པ་གནས་སྐབས་
ཀྱི་ཕན་ཐོགས་ཡིད་ནའང་། རྣམ་ཐུགས་བོད་རིགས་རྣམས་རང་རྒྱུ་མི་
འཕེར་བ་གཞན་ལ་བརྟེན་དགོས་ཆགས་ན་གཞོད་སྐྱོན་ཆེ་བས་བོད་རིགས་
རྣམས་དཔལ་འབྱོར་རང་འཛོལ་བྱུང་བ་བཟོ་རྒྱུའང་རང་སྐྱོང་གི་དམིགས་
ཡུལ་གལ་ཆེ་ཞིག་ཡིན།

༡ མང་ཆོག་གི་འཕྲོད་བསྟེན།

ཅ་ཁྲིམས་ནང་མང་ཆོག་གི་ལ་འཕྲོད་བསྟེན་དང་སྒྲན་བཅས་ཀྱི་མཐུན་
ཀྱིན་སྔོད་རྒྱུ་ལས་འགན་རྒྱལ་ཁབ་ནས་བླང་དགོས་པ་གསལ་ཡོད།
(ཅ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག) ཅ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་
དགའི་ནང་དེ་ནི་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་ལས་འགན་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་བྱས་
ཡོད། མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་(དོན་ཚན་བཞི་བརྒྱ།)
ནང་ས་གནས་མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་གྱི་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ནས་
“རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱིས་ས་གནས་དེ་གའི་སྒྲན་བཅས་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་
བྱ་གཞག་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་བའི་འཆར་གཞི་བཟོས་ཐོག་དེང་རབས་ཀྱི་སྒྲན་
དབྱེད་དང་མི་རིགས་ཀྱི་སྔོན་སྒྲུབ་སྒྲན་དབྱེད་གོང་དུ་སྡེལ་”རྒྱུ་འོ་ཐོབ་ཐང་

ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད།

གོང་འཁོད་བྲིམས་ཡིག་ཁག་གི་དགོངས་དོན་གཞིར་བཟུང་ས་གནས་རང་
སྦྱོང་ལས་ཁུངས་ལ་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་དགོས་མཁོ་བསྐྱེད་
རྒྱུའི་མཐུན་ཁྲིམས་དང་རྒྱས་པ་ལྡན་དགོས་པ་ཡིན། དེ་མཚུངས་བསྐྱེད་
མེད་པའི་སློ་ནས་སློལ་རྒྱུ་གཞིར་བཟུང་བོད་སློན་དང་སྐར་ཅིས་ཀྱི་ལག་
ལེན་ནམས་བྱུང་སྟེལ་གཏོང་རྒྱུའི་རྒྱས་པ་ལྡན་དགོས་པ་ཡིན།

༩ མང་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་ཀྱི་

མང་ཚོགས་བདེ་འཇགས་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་
མཁན་དང་བདེ་འཇགས་མི་སྣའི་ཁོངས་སུ་གནས་དེ་གའི་སློལ་རྒྱུ་དང་
གོམས་གཤིས་ལ་རྒྱས་མངའ་དང་བཅི་བཀྱར་ཡོད་པའི་མི་སྣ་གང་མང་
དགོས་རྒྱུ་དེ་ཉ་ཅང་གོ་ཆེན་པོ་ཡིན།

རང་སྦྱོང་དང་རང་སྲིད་རང་སྦྱོང་གི་ལས་འགན་གལ་ཆེ་བ་གཅིག་ནི་མང་
ཚོགས་ནང་ཁུལ་གྱི་སློག་ལམ་དང་། རང་སྦྱོང་ས་ཁུལ་གྱི་བདེ་འཇགས་
ལྟོས་ཀྱི་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རེད། ཅ་བྲིམས་(དོན་ཆེན་བརྒྱ་དང་ཉི་ལུ)དང་མི་
རིགས་ས་གནས་རང་སྦྱོང་གི་བཅའ་བྲིམས་(དོན་ཆེན་ཉི་ལུ་ཅ་བཞི།)
ནང་“རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དམག་དོན་ལམ་ལུགས་དང་ས་གནས་དེ་གའི་དགོས་
མཁོ་དངོས་ལ་གཞིགས་དེ་རྒྱལ་སྲིད་སྲི་བྱུང་ཁང་ནས་ཆོག་མཆན་ཐོབ་

མཚམས་སུ''རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་གྱི་བདེ་འཇགས་བཟོ་བཞོད་བྱེད་པའི་
དབང་ཚད་དང་ཆ་གས་ལྔ་དུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་བྱས་
ཡོད།

10 ལྷགས་མི་དོན་མ་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་སྒྲིལ་ཡིག

མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་དང་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་བྱེད་པའི་གཞི་རྩའི་
དམིགས་ཡུལ་གྲངས་ཅུང་མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། ལེགས་བྱང་། ལྷན་ཡིག་
སྒྲིལ་སྤྱད་སྐྱོབ་དང་། རང་བྱིམ་རང་བདག་ཡོང་ཐབས་བྱེད་བྱུ་དེ་རེད།
གལ་སྲིད་གྲངས་ཅུང་མི་རིགས་འདུས་སྡོད་བྱེད་སའི་ས་ཁུལ་དུ་མི་རིགས་
ཆེན་པོ་སྟེ་རྒྱ་རིགས་དང་མི་རིགས་གཞན་མང་པོ་གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲིལ་ས་
སྒྲིལ་བྱས་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་ལམ། སྒྲིལ་བྱས་བྱེད་བྱུ་འི་སྒྲིལ་སྐྱོང་བྱེད་ན་
དེས་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་དམིགས་ཡུལ་དང་ལྷ་སྤྱབ་ཅིས་མེད་
བཟང་གི་ཡོད། དེ་འདྲའི་མི་འཛོར་སྒྲིལ་བྱས་ཀྱི་དབང་གིས་མི་འཛོར་ལ་
འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་བརྟེན་བོད་རིགས་ནམས་ཀྱི་རིགས་དང་མཉམ་
ཆིག་བསྒྲིལ་ཡོང་བྱུ་འི་ཆབ་ཏུ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལེགས་བྱང་
དང་ངོ་བོ་རིམ་བཞིན་རྩ་བརྒྱུག་འགོ་བའི་སྒྲིལ་ས་བོད་མི་ནམས་ཀྱི་རིགས་
ཆེན་པོའི་ནང་ཐིམ་འགོ། དེ་མཚུངས་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་གི་ནང་རྒྱ་
རིགས་དང་མི་རིགས་གཞན་མང་པོ་སྒྲིལ་བྱས་བྱེད་པའི་དབང་གིས་ས་
གནས་རང་སྐྱོང་ལག་བསྟར་བྱེད་བྱུ་འི་དགོས་ངེས་ཆ་རྒྱུན་ཁག་ལ་གཞི་

ཅུའི་འགྱུར་བ་འགྲོ་རྒྱུ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་“གངས་རུང་མི་རིགས་
 འདུས་མྱོད་”་ཕྱེད་སའི་ས་ཁུལ་ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་གང་དུ་རང་སྤྱོད་ལག་
 བཟུར་ཕྱེད་རྒྱུའི་ཅ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆོད་གཞི་དེ་མི་འཛོར་སྡོ་ཤུགས་ཀྱི་དབང་
 གིས་བསྐྱར་བཅོས་དང་ཅིས་མེད་གཏོང་གི་ཡོད། གལ་སྲིད་དེ་ལྟ་བུའི་
 མི་འཛོར་སྡོ་ཤུགས་དོ་དམ་མ་ཕྱེད་པར་མུ་མཐུད་གནས་ན་པོད་རིགས་
 རྣམས་ནམ་ཡང་འདུས་མྱོད་གནས་ཐབས་མེད་པ་དང་། དེའི་དབང་གིས་
 ཅ་ཁྲིམས་གཞིར་བཟུང་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤྱོད་གི་ཐོབ་ཐང་ཡང་
 མེད་པ་ཆགས་ཀྱི་རེད། དེ་ལྟར་ཕྱེད་ན་མི་རིགས་གནད་དོན་ཐད་ཀྱི་ཅ་
 ཁྲིམས་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་དངོས་སུ་དོག་རོལ་གཏོང་གི་ཡོད།

རྒྱ་ནག་ནང་ཡུལ་མིའི་འགྲོ་འོང་དང་གནས་མྱོད་ཕྱེད་ཕྱོགས་ཐད་དམ་
 བསྐྱགས་བྱས་མྱོང་ཡོད། རང་སྤྱོད་ས་ཁུལ་ཁག་ལ་“ཕྱོགས་མི་”་དོ་དམ་
 ཕྱེད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་རྩ་རྩུང་ལས་ངོས་འཛིན་བྱས་མེད། ང་ཚོའི་བསམ་
 ཚུལ་ལྟར་ན་རང་སྤྱོད་གི་ལྟ་གྲུབ་ལ་བཅི་བཀྱར་དང་ལག་ལེན་དོན་འཁྱོལ་
 ཡོང་བར་རང་སྤྱོད་ལས་ཁུངས་ཁག་ལ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་
 རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁུལ་གཞན་ནས་པོད་ནང་ཡོང་མཁན་ཆོ་གནས་མྱོད་ཕྱེད་
 པ་དང་། གཞིས་ཆགས་པ། ལས་རིགས་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལས་དོན་
 གཉེར་ཕྱོགས་བཅས་ཀྱི་སྒོལ་ཡིག་བཟོ་རྒྱུའི་དབང་ཆོད་དགོས་རྒྱ་གལ་ཆེན་
 པ་ཡིན།

བོད་ནང་གཏན་དུ་གཞིས་ཆགས་པ་དང་། དུས་ཡུན་རིང་པོ་ནས་གནས་
 རྒྱུད་འཆར་ཡོངས་བྱས་པ་ནས་སྤྱིར་འབུད་བྱེད་རྒྱ་ང་ཆོའི་ཀུན་སྒྲོང་
 མིན། ང་ཆོའི་སེམས་འཆབ་བྱེད་གཞི་རྒྱ་རིགས་གཙོས་པའི་མི་རིགས་
 གཞན་འཕོར་ཆེན་སློ་བུགས་བྱེད་རྒྱའི་སྐུལ་སྒྲོང་བྱེད་པའི་དབང་གིས་ད་
 ཡོད་སྤྱི་ཆོགས་ལ་འཕྲོ་འགྱུར་དང་། བོད་མི་ནས་གངས་ཉུང་ཆགས་པ།
 ཏ་ཅང་འཛིག་སྒྲ་བའི་བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་ཉེན་ཆབས་བཟོས་ཀྱི་
 ཡོད་པ་དེ་དག་ཡིན།

11 རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དང་མཉམ་ལེགས་བྱུང་དང་། སློབ་གསོ། ཆོན་རིག་ ཆོས་ལུགས་ཐད་ཕན་ཚུན་བརྗེ་ལེན་བྱེད་ཆོག་པ།

རང་སྤྱིང་གི་གནད་དོན་དང་འབྲེལ་བ་དཔེར་ན་ལེགས་བྱུང་དང་། རྒྱ་
 ཅལ། ཤེས་ཡོན། ཆོན་རིག་མང་ཆོགས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན། ཅེད་རིགས།
 ཆོས་ལུགས། ཁོར་ཡུག་དཔལ་འབྱོར་སོགས་ཀྱི་ཐད་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་
 གྲི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་གཞན་དང་རང་སྤྱིང་རྒྱུངས་གཞན། ཞིང་
 ཆེན་གཞན་དང་མཉམ་ཕན་ཚུན་བརྗེ་ལེན་དང་མཐུན་འབྲེལ་བྱེད་རྒྱ་གལ་
 ཆེན་པོ་ཡིན་པ་སློས་མེད་ཐོག རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དང་མཉམ་དུ་འང་ཕན་
 ཚུན་བརྗེ་ལེན་བྱེད་རྒྱ་དབང་ཆ་ཡོད་པ་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤྱིང་གི་
 བཅའ་ཁྲིམས་(དོན་ཆོན་བཞི་བརྒྱུ་ཞེ་གཉིས།) ནང་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད།

ལྷ་པོ། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཁྱིམ་ཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་ རྣམས་གཅིག་གྱུར་གྱི་འཛིན་སྐྱོང་དགོས་པ།

གོང་གསལ་བོད་མིའི་གཞི་རྒྱུ་དགོས་མཁོ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་རང་སྐྱོང་ལག་
 ལེན་ཕྱེད་དེ་བོད་མིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དང་། ལེགས་བྱང་།
 རང་དོན་རིག་པའི་སྒོལ་རྒྱུ་རྣམས་སྤང་སྐྱོབ་དར་སྤེལ་གཏོང་བའི་སྒོ་ནས་
 བོད་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་ཡོང་བ་ཕྱེད་པར་ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཁྱིམ་ཐུན་
 རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་སྤྲད་པའི་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཆང་
 མ་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་ཚུད་པ་ཕྱེད་དགོས། ད་ཡོད་འཛིན་
 སྐྱོང་གི་དཔྱེ་བ་འདྲིས་བོད་མི་རྣམས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཁྱིམ་ཐུན་རྒྱལ་
 ཁབ་ཀྱི་སྐྱོང་ས་དང་ཞིང་ཆེན་མང་པོའི་ནང་འཛིན་སྐྱོང་ཕྱེད་ཀྱི་ཡོད་ལྟམས།
 དུམ་བུར་ཁ་གྱུས་པ་དང་། ཡར་རྒྱས་དོ་མཉམ་མི་ཡོང་བའི་རྒྱུ་ཕྱེད་
 ཀྱི་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་བོད་མིའི་ཐུན་མོང་གི་ངོ་བོ་དང་། ལེགས་བྱང་།
 རང་དོན་རིག་པའི་སྒོལ་རྒྱུ་བཅས་པ་སྤང་སྐྱོབ་དར་སྤེལ་གཏོང་བྱའི་རྒྱས་
 པ་ཉམས་གཏོང་གི་ཡོད། སྤྱི་ཕྱི་ལོ་འདྲིས་མི་རིགས་གཅིག་གྱུར་
 ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་བརྟེན་བཟུང་ཕྱེད་རྒྱུའི་ཆབ་སྲོལ་མི་རིགས་ཁ་བྱལ་དང་། བོད་མི་
 རིགས་ཀྱི་གཅིག་གྱུར་ངོ་བོ་ལ་འགོག་རྒྱུ་དང་རང་སྐྱོང་གི་དགོངས་དོན་
 ཅིས་མེད་གཏོང་གི་ཡོད། གངས་རྒྱུང་མི་རིགས་གཙོ་བོའི་གསུམ་གཞན་ཡུ་
 གུར་དང་སོག་རིགས་རྣམས་ཕལ་ཆེར་ཆ་ཆང་སོ་སོའི་རང་སྐྱོང་སྐྱོང་ས་
 གཅིག་གི་ནང་འཛིན་སྐྱོང་ཕྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། བོད་རིགས་རྣམས་གངས་

ཉུང་མི་རིགས་གཅིག་མ་ཡིན་པར་མང་པོ་ཡིན་པ་ལྟར་གནས་ཡོད།

ད་ལྟའི་ཆར་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་འདྲ་མིན་འོག་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་
ཡོངས་ཚོགས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་ནང་ཚུད་པ་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཅ་ཁྲིམས་དོན་
ཆན་བཞི་པའི་ནང་གསལ་བའི་ལྟ་གྲུབ་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་པ་མ་ཟད།
མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཆན་གཉིས་པའི་ནང་
ཡང་ “གངས་ཉུང་མི་རིགས་སོ་སོ་འདུས་སྡོད་བྱེད་སའི་ས་གནས་

ཁག་ཏུ་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་དངོས་སུ་བྱ་རྒྱ།” ཡིན་པ་འཁོད་ཡོད།

མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་མི་རིགས་ས་གནས་
རང་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ནི་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པར་
རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཆོགས་པའི་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་གཞི་རྩའི་སྲིད་བྱས་
ཡིན་པ་དང་། “རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འགོ་བློད་གཅིག་གྱུར་འོག་གངས་ཉུང་མི་
རིགས་ཁག་འདུས་སྡོད་བྱེད་སའི་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་དངོས་སུ་བྱས་ནས་
རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་བཙུགས་ཏེ་རང་སྐྱོང་བྱེད་དབང་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་རྒྱ་
དེ་ཡིན། མི་རིགས་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་དངོས་སུ་བྱེད་པ་དེའི་ཐོག་ནས་

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་གིས་མི་རིགས་སོ་སོའི་ནང་ཁྲལ་
ཀྱི་ལས་དོན་བདག་སྐྱོང་བྱེད་དབང་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པར་བཅི་འཛོག་དང་
འགན་སྲུང་ལེགས་པར་བྱེད་པའི་དགོངས་དོན་མཆོན་པ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་
ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་བར་འདྲ་མཉམ་དང་མཐུན་སྦྲིལ་ཡོང་བ་མཐའ་འཁྲོངས་

དང་། མི་རིགས་ཁག་ལྟན་དྲ་དར་རྒྱས་ཐུན་སྲུང་ཇི་ཚོགས་ཡོང་བ་མཐའ་
འབྲིངས་བྱེད་པའི་ཅ་དོན་མཚོན་ཡོད།” ཅས་འཁོད་ཡོད། (མི་རིགས་ས་
གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོན་ལྗོངས་།)

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་བོད་མི་ནམས་ལ་རང་སྐྱོང་
བྱེད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་དེ་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་བྱུང་བ་ཞིག་ལྟར་ན་དོན་མན་
ལན་པའི་རང་སྐྱོང་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་གསལ་པོ་རེད།

མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་མི་རིགས་རང་སྐྱོང་གི་
ས་མཚམས་བསྐྱར་བཅོས་བྱེད་དགོས་ཡོང་སྟེ་པའི་ལྷ་བ་དོས་འཛིན་བྱས་
ཡོད། ཅ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་པའི་རང་སྐྱོང་གི་གཞི་རྩའི་ལྷ་གྲུབ་གཞིར་
བཟུང་བོད་མིའི་གཅིག་གྱུར་གྱི་དོ་བོ་ལ་བརྩེ་བཀུར་དགོས་པའི་མཛོན་
འདོད་དེ་ཡོངས་སུ་ཁྲིམས་མཐུན་ཡིན་པ་ཙམ་མ་ཟད། དེའི་ཆེད་འཛིན་
སྐྱོང་བསྐྱར་བཅོས་བྱེད་དགོས་ཁག་ཀྱང་ཅ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལྷ་གྲུབ་དང་འགལ་
གྱི་མེད་པ་དང་། དེོས་སུ་དེ་ལྷ་རྒྱས་པའང་མང་པོ་བྱུང་ཡོད།

དུག་པ། རང་སྐྱོང་གི་དོ་བོ་དང་སྤྱོད་པ་ཞི།

རང་སྐྱོང་མིང་དོན་མཚུངས་པ་བྱུང་མིན་གོང་གསལ་རང་སྐྱོང་བྱེད་སའི་
གནད་དོན་འདི་དག་ཐད་བོད་མིའི་རང་སྐྱོང་དང་རང་སྟོན་རང་སྐྱོང་བྱེད་

ལྷུའི་ཚད་གཞི་དང་བྱེད་ཐབས་གཤམ་ཞིག་སྤྱད་མིན་ལ་རག་ལུས་ཀྱི་ཡོད།
 དེར་བཞེན་བསམ་ཞིབ་བྱེད་དགོས་པ་ནི་པོད་མི་རིགས་ཀྱི་དམིགས་བསམ་ལ་
 གནས་སྤངས་དང་གཞི་རྩའི་དགོས་མཁོར་འཆ་མས་པའི་རང་སྤྱོད་གི་
 བྲིམས་ལུགས་བཟོ་རྒྱུ་དང་ལག་བསྟར་བྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་འགའ་དེ་རེ།

མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་ལག་བསྟར་བྱེད་པའི་ནང་པོད་མིར་སོ་
 སའི་དགོས་མཁོ་དང་བྱེད་ཆོས་དང་འཆ་མས་པའི་ས་གནས་གཞུང་དང་།
 གཞུང་གི་སྤྱི་གཤམ་འཛུགས་ཁག་ དེ་བཞིན་ལམ་ལུགས་བཅས་བཟོ་རྒྱུའི་ཐོབ་
 ཐང་ཡང་ཚུད་ཡོད། རང་སྤྱོད་ས་གནས་ཀྱི་མི་དམངས་འབྲུས་མི་ཚོགས་
 ཆེན་ལ་ས་གནས་ནང་ཁུལ་གྱི་གནད་དོན་ཆང་མའི་(རང་སྤྱོད་གི་གནད་
 དོན་གོང་དུ་གསལ་བ་ནམས་ལ་གོ)ཐོག་བྲིམས་བཟོ་རྒྱུའི་དབང་ཆ་དང་།
 རང་སྤྱོད་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཁག་ལ་ལག་བསྟར་དབང་ཆ་དང་རང་
 དབང་གི་སློན་སྐྱོང་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་ཡོད་དགོས་པ་ཡིན།
 དབྱུས་གཞུང་རྒྱལ་ཁབ་རིམ་པའི་ཐག་གཅོད་བྱེད་མཁན་ཁོངས་ངོ་ཆ་བ་
 ཡོད་པ་དང་དོན་སྤྱིར་ལྟན་པའི་ཆ་གས་བྲང་རྒྱུ་ཡང་རང་སྤྱོད་ནང་ཚུད་
 ཀྱི་ཡོད། རང་སྤྱོད་ཆགས་ཚུད་པོ་ཡོང་བར་གྲོས་བསྟུར་བྱེད་རྒྱུའི་ཐབས་
 ལམ་ཕན་ནུས་ཅན་དང་། ཕན་ཚུན་འབྲེལ་ལམ་ཉེ་པོ་འཕེལ་བྱུང་མོང་གི་ཁེ་
 ཕན་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཁག་དབྱུས་དང་ས་གནས་ཀྱི་གཞུང་གཉིས་
 ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་ཡོད་དགོས།

མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྒྱུན་གཤམ་ཆེ་ཤོས་གཅིག་ནི་ཅ་
 བྱིས་དང་བྱིས་ལྷོ་གཞན་ནས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ལ་སྤྱད་པའི་དབང་
 ཆ་དང་ལས་འགན་ནམས་ཕྱོགས་གཅིག་རྒྱུང་པའི་ངོས་ནས་ཕྱིས་མེད་དམ་
 བཟོ་བཅོས་མི་ཆོག་པའི་འགན་ལེན་ཕྱེད་རྒྱ་དེ་རེད། དེའི་གོ་དོན་ནི་དབུས་
 དང་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་གཞུང་སྲུ་ཡིན་རུང་ཕྱོགས་གཞན་གྱི་བཀའ་
 འཁྲུལ་མེད་པར་ཕྱོགས་གཅིག་རྒྱུང་པའི་ངོས་ནས་རང་སྐྱོང་གི་གཞི་རྩའི་
 ཆ་རྒྱུན་ཁག་ལ་འགྱུར་བཅོས་གཏང་མི་ཆོག་པ་དེ་རེད།

བོད་དང་བོད་མིའི་གནས་སྡངས་དང་དགོས་མཁོར་འཆམས་པའི་མིང་
 དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་གི་བྱུང་ཆ་དང་བྱུང་ཆོས་ནམས་ཅ་བྱིས་
 དོན་ཆོན་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་དྲུག་(མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་བྱིས་
 དོན་ཆོན་བརྒྱ་དྲུག་གི་ནང་གསལ་ཡོད།) ནང་གསལ་པའི་ཆ་རྒྱུན་གཞིར་
 བཟུང་རང་སྐྱོང་ཕྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱོད་ལྷོ་གཞན་ནང་འབྲེལ་བཅོད་ཞིབ་ཐ་བཞོད་
 དགོས། ཡང་ན་གཤམ་སྤྱད་འོས་འཆམས་བྱུང་ན་དེའི་ཆེད་ཟུར་དུ་བྱིས་
 ལྷོ་གཞན་གཏན་འཁེབས་ཕྱེད་ཆོག ཅ་བྱིས་དོན་ཆོན་སྲུ་ལུ་སྤྱོད་གཅིག་ཐེ་
 བའི་ཅ་བྱིས་ནང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱོད་ཆོགས་དང་། དཔལ་འཕྱོར་། ཆབ་སྤྱོད་
 ལམ་ལུགས་ལ་བརྩི་བཀྱར་ཕྱེད་པའི་སྤྱོད་ནས་བོད་ལྗུ་བྱུ་དམིགས་བསལ་
 གནས་བབ་ཡོད་མཁན་ལ་དམིགས་བསལ་གནས་བབ་དང་འཆམས་པའི་
 གུ་བགངས་ཕྱེད་རྒྱའི་ཆ་རྒྱུན་གསལ་ཡོད།

ཅ་ཁྱིམས་ལེའུ་གསུམ་པའི་ས་བཅད་དུག་པའི་ནང་མི་རིགས་ས་གནས་
 རང་སྐྱོང་ལ་རང་སྐྱོང་གི་གཞུང་དང་། ཁྱིམས་བཟོའི་དབང་ཆ་ཡོད་པའི་
 རྒྱུ་འཛིན་བྱེད་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཅ་ཁྱིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བཅུ་དུག་
 ནང་(མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྱིམས་དོན་ཚན་བཅུ་དགུ་པའི་
 ནང་ཡང་གསལ་ཡོད།) “ས་གནས་དེ་གའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་།
 དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་བཅས་ཀྱི་བྱེད་ཆོས་ལ་གཞིགས་ཏེ་རང་སྐྱོང་
 སྲོལ་ཡིག་” གཏན་འཕེབས་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་འོ་སྒྲར་འཁོད་ཡོད། དེ་
 མཚུངས་ཅ་ཁྱིམས་ནང་གནད་དོན་མང་པོའི་ཐོག་འཛིན་སྐྱོང་རང་སྐྱོང་
 བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་དང་། (ཅ་ཁྱིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བཅུ་བདུན་ནས་
 བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་བར་།) དེ་བཞིན་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ས་གནས་ཀྱི་
 དགོས་མཁོ་དང་འཆམས་པར་དབུས་གཞུང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལས་ཁུངས་
 གོང་མའི་ཁྱིམས་དང་སྲིད་བྱུས་ནམས་ས་གནས་སོ་སོའི་གནས་ཚུལ་
 དངོས་ལ་གཞིགས་ནས་གྲུ་བཤངས་ལག་བསྟར་ཆོག་པའི་རྒྱུ་འཛིན་བྱས་
 ཡོད། (ཅ་ཁྱིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བཅུ་ལྔ་།)

གོང་འཁོད་ཁྱིམས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་འདི་དག་གིས་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཐག་
 གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་དེ་ལ་འགོག་རྒྱུ་དེས་ཅན་བཟོ་སྲིད་ནའང་།
 ཅ་ཁྱིམས་ནང་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ལ་ས་གནས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་
 འཆམས་པའི་ཁྱིམས་བཟོ་རྒྱུ་དང་། སྲིད་བྱུས་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་ལྷ་

གྲུབ་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་དག་དབུས་གཞུང་ཐེ་བས་ལས་
ཁུངས་གཞན་གྱིས་གཏན་འཁེབས་དང་མི་མཐུན་པའང་ཡོང་ཆོག་ཚུལ་
གསལ་ཡོད།

ང་ཚོས་གསལ་འདོན་བྱས་པ་ལྟར་པོད་མིའི་དགོས་མཁོ་ནམས་ཅ་བླིམས་
སུ་གསལ་བའི་རང་སྤྱོད་གི་ལྟ་གྲུབ་དང་གྲུ་ཡངས་པོའི་སློན་ས་མཐུན་གྱི་
ཡོད་ཀྱང་། ལག་ལེན་དངོས་ཀྱི་ཐོག་ལྟ་གྲུབ་དེ་དག་དོན་འཁྱོལ་ཡོང་བར་
ད་ལྟའི་ཆར་དཀའ་ངལ་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱི་དབང་གིས་འགོག་ཁྱེན་ནམ། ལྷན་
མེད་ཐོན་གྱི་ཡོད། --

མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་བྱེད་པར་དཔེར་ན་དབང་ཆ་ཆ་བགོས་
དང་། དེ་བཞིན་དབུས་དང་རང་སྤྱོད་ས་གནས་གཞུང་གཉིས་བར་གནད་
དོན་བྱེད་བྱག་པའི་ཐོག་སོ་སོའི་ལུས་འགན་ཆ་བགོས་གསལ་པོ་དགོས་ཀྱི་
ཡོད། ད་ལྟའི་ཆར་དེ་འདྲའི་གསལ་ཁ་མེད་པ་མ་ཟད། རང་སྤྱོད་ས་
གནས་ཀྱི་བླིམས་བཟོའི་དབང་ཚད་གཏན་མ་འཁེལ་བ་དང་འགོག་ཁྱེན་
ཆ་བས་ཆེ་ཡོད་ལུས་རེད། དེར་བརྟེན་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཅ་བླིམས་ནང་
རང་སྤྱོད་ས་གནས་ལ་གནད་དོན་མང་པོའི་ཐོག་བླིམས་བཟོ་རྒྱུའི་དམིགས་
བསལ་དགོས་མཁོ་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་ཅ་བླིམས་དོན་
ཆན་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་དྲུག་གཞིར་བཟུང་དབུས་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་མཐོ་

གོས་ཀྱི་ཡོངས་མི་དམངས་འཕུས་ཚོགས་རྒྱན་ལས་ནས་བཀའ་འབྲིལ་
 འཛོལ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་སྟབས་རང་སྐྱོང་གི་ལྷ་ཐུབ་འདི་དག་ལག་བསྟར་བྱེད་
 པར་འགོག་ཀྱིན་བཟོས་ཀྱི་ཡོད། དངོས་སུ་དེ་འདྲིའི་བཀའ་འབྲིལ་དགོས་
 པར་འཁོད་པ་དེ་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་མི་དམངས་འཕུས་མི་ཚོགས་ཆེན་
 ཁོ་ན་རེད་འདུག། རྒྱན་གཞི་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་ཀྱི་ཁབ་ཀྱི་ཞིང་ཆེན་སོ་
 སོ་འི་མི་དམངས་འཕུས་མི་ཚོགས་ཆེན་དཀྱུས་མ་ཁག་(རང་སྐྱོང་མ་ཡིན་
 པ།)ལ་དེ་འདྲིའི་བཀའ་འབྲིལ་དགོས་ཀྱི་མེད་པ་མ་ཟད། གཏན་འཛེབས་
 གུས་པའི་སློལ་ཡིག་ནམས་ཀྱི་ཡོངས་མི་དམངས་འཕུས་ཚོགས་རྒྱན་
 ལས་ལ་ཐོ་འགོད་ཆེད་སྟན་གསན་ཙམ་ལས་ཁྱུ་དགོས་ཀྱི་མེད།(ཅ་ཁྲིམས་
 དོན་ཆེན་བརྒྱ་ཐམ་པ།)

རང་སྐྱོང་དངོས་སུ་ལག་བསྟར་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱང་ཅ་ཁྲིམས་དོན་ཆེན་
 བརྒྱ་དང་བཙོ་ལྷ་གཞིར་བཟུང་ཁྲིམས་དང་སློལ་ཡིག་མང་དག་ཅིག་ལ་
 བསྟན་དགོས་པ་བཟོས་ཡོད། ཁྲིམས་ཁ་གས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་རང་
 སྐྱོང་ལ་འགོག་ཀྱིན་ཆབས་ཆེན་བཟོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ཁ་གས་ནི་ཤན་
 རྒྱུ་མི་མཐུན་པ་ཡོང་གི་ཡོད། དེར་བརྟེན་རང་སྐྱོང་གི་ཆོད་གཞི་དོ་མ་
 དེ་གང་ཡིན་མིན་གསལ་པོ་མེད་པ་དང་གཏན་མ་འཁེལ་བ་ཆགས་ཡོད།
 གང་ཡིན་ཟེར་ན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལས་ཁུངས་གོང་མས་ཁྲིམས་དང་སློལ་ཡིག་
 གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་། ཐ་ན་སྤྱི་དབུས་འགྱུར་བ་བཏང་བ་སོགས་ཕྱོགས་

གཅིག་རྒྱང་པའི་ངོས་ནས་འགྱུར་བ་བཏང་གི་ཡོད། དབུས་དང་ས་གནས་
གཞུང་བར་རང་སྤྱོད་གི་ཆད་གཞི་དང་ལག་བསྟར་བྱེད་ཚུགས་སྐོར་མི་
མཐུན་པ་བྱུང་ན་དེ་དག་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐབས་སམ་གྲོས་བསྟར་བྱེད་རྒྱུ་
བརྒྱད་ལམ་འདིར་ངེས་མེད། རོན་དངོས་ཐོག་གཏན་འཁེབས་གསལ་པོ་
མེད་པ་དེས་ས་གནས་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་ཆོས་ལས་རོན་འགན་འཁུར་ཆུང་
རྒྱར་འགོག་ཀྱིན་དང་། ད་ལྟའི་ཆར་པོད་མི་ཆོས་མིང་རོན་མཆུངས་པའི་
རང་སྤྱོད་ལག་བསྟར་བྱེད་པར་འགོག་ཀྱིན་བཙོས་ཀྱི་ཡོད།

ད་ལྟའི་གནས་སྐབས་སྤྱི་བཙོས་གནད་རོན་འདི་དག་སྐོར་དང་མིང་རོན་
མཆུངས་པའི་རང་སྤྱོད་ལག་བསྟར་བྱེད་པར་ད་ཡོད་པོད་མིའི་དཀའ་ངལ་
ནམས་ཞིབ་པའི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་བཟོད་བྱེད་འདོད་མེད་ཀྱང་། མ་འོངས་
པར་གྲོས་མོལ་སྐབས་འོས་འཆ་མོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཐག་གཅོད་ཡོང་ཆེད་དཔེ་
མཆོན་གྱི་ཚུལ་དུ་འདི་དག་ཞུས་པ་ཡིན། ང་ཆོས་ལུ་མཐུད་ཅ་ཁྲིམས་དང་
འབྲེལ་ཡོད་ཁྲིམས་ཡིག་ཁག་ལ་སྒྲིབ་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་དྲང་། དུས་ཆོད་འོས་
འཆ་མས་ཐོག་ང་ཆོས་གང་ཤེས་པ་ལྟར་ཞིབ་འཇུག་བྱས་འབྲས་ནམས་
མཁོ་འདོན་བྱེད་རྒྱ་ཡིན།

བདུན་པ། མ་འོངས་མདུན་བརྒྱུད་བྱེད་ཐབས།

བསམ་འཆར་འདིའི་འགོ་འཇུགས་སྐབས་གསལ་བཤད་བྱས་པ་ལྟར་ང་

ཆོས་པོད་མིའི་དགོས་མཁོ་ནམས་ཀྱི་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
 ཅ་ཁྲིམས་སྲ་གསལ་པའི་རང་སྤྱོད་གི་ལྟ་བུའདྲ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཡིད་
 ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། ང་ཆོའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་དགོས་མཁོ་འདི་དག་ཀྱི་
 ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སློབ་གཞིའི་ནང་ཇི་ལྟར་བསྐྱང་བྱལ་
 མིན་གྲོས་བསྟུར་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡིན། ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་ལན་མང་བཀའ་
 གནང་བློན་པ་ལྟར་ང་ཆོར་སྤྲུལ་པའི་ལས་འཆར་གང་ཡང་མེད། མིང་དོན་
 མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུའི་འགྲིག་ཆགས་གང་འདྲ་ཞིག་བྱུང་ནའང་དེ་
 ཀྱི་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ཁ་བྲལ་བྱེད་རྒྱུའི་ཐེམ་སྐྱས་ལ་
 བེད་སྤྱོད་གཏང་རྒྱུའི་དམིགས་ཡུལ་གཏན་ནས་མེད།

བཅན་ཕྱོལ་བོད་གཞུང་ནི་བོད་མི་མང་གི་ཁེ་ཕན་དང་བོད་མིའི་ངོ་ཚབ་
 མཆོན་ཆེད་ཡིན་སྟབས། ང་ཆོའི་དབར་གོང་གསལ་གྱི་གནད་དོན་འདི་
 དག་དང་འབྲེལ་བའི་འགྲིག་ཆགས་བྱུང་སྟེན་དེའི་དགོས་མཁོ་མེད་པར་
 བྱུར་པས་འབྲལ་དུ་སྤྱིར་བསྟུ་བྱེད་རྒྱུ་རེད། དོན་དངོས་ཐོག་ཡགོང་ས་
 མཆོག་གིས་མ་འོངས་པར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་མཆོན་གནས་གང་ཡང་བཞེས་རྒྱུ་
 མིན་པའི་ཐག་གཅོད་གནང་བློན་པ་ལན་མང་བསྐྱར་ནན་གནང་ཡོད།
 དོན་ཀྱང་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་ངོས་ནས་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་བར་དགོས་
 ངས་ཀྱི་བོད་མིའི་རྒྱལ་སྤྱོད་ཐོབ་ཆེད་ཁོང་སྐྱ་སྒྲེར་གྱི་རུས་པ་ཆ་ཆང་བེད་
 སྤྱོད་གནང་རྒྱུའི་དགོངས་བཞེས་གནང་གི་ཡོད།

ཁས་ལེན་འདི་དག་གཞི་རྩར་བཟུང་ནས་ལས་རིམ་འདིའི་གོམ་པ་གཉིས་པ་
 ནི་བསམ་འཆར་འདིའི་ནང་གསལ་བའི་གནད་དོན་ཁག་ལ་དོན་སྙིང་ལྡན་
 པའི་གོས་བསྐྱར་འགོ་འཇུགས་བྱེད་རྒྱུར་མོས་མཐུན་ཡོང་བ་བྱེད་རྒྱ་
 རེད། དེ་ལྟར་ཡོང་བར་ཕན་ཚུན་གཉིས་མོས་ཡོད་པའི་ཐབས་ལམ་དང་།
 ལས་རིམ། སྤུས་ཚོད་རེའུ་མིག་བཅས་གོ་བསྐྱར་གཏན་འཁེབས་ཐུབ་པ་
 ཡོང་བའི་རེ་འདུན་ནན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

༡༡། བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་གྱི་འབྲེལ་བཟྃ་།

ང་སྐྱོད།

ཡིག་ཆ་འདིའི་ནང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་པེ་ཅིང་
དུ་འབྲེལ་མོལ་ཐངས་བརྒྱད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་གུལ་
ཁབ་ལ་ཕུལ་བའི་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་
ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་(འདིའི་རྗེས་“བསམ་འཆར་”ཞེས་འབོད་
གྱུ།)ནང་གསལ་བའི་དོན་གནད་ནམས་ཀྱི་ཐོག་ཀྱི་ནག་དབུས་གཞུང་གི་
ཐུགས་འཆབ་དང་དགག་བྱ་གཙོ་ཆེ་ཁག་ལ་འབྲེལ་བཟྃ་བཟྃ་བྱས་ཡོད།

འབྲེལ་མོལ་སྐབས་ཐོན་ཆེན་དུའུ་ཆིང་ལིན་དང་ཐོན་ཆེན་གཞིན་པ་ཀུའུ་ཕེ་
ཆེན་ནམ་གཉིས་ནས་གནང་བའི་ལན་འདེབས་གསུང་བཤད་དང་། ཡིག་
ཐོག་ཡོད་པའི་ལན། དེའི་རྗེས་སུ་སྤེལ་བའི་བསྐྱགས་གཏམ་ཁག་ལ་ཞིབ་
དཔྱད་བྱས་སྐབས་“བསམ་འཆར་”ནང་གསལ་བའི་གནད་དོན་ཁ་གསལ་
ཀྱི་ནག་དབུས་གཞུང་གིས་མ་རྟོགས་པའམ་ལོག་པར་རྟོགས་པས་འབྲེལ་
བཟྃ་བྱས་འདུག

ཀྱི་ནག་དབུས་གཞུང་གིས་“བསམ་འཆར་”དེ་ཀྱི་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་

མཐུན་ཀྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་དྲིང་འགལ་བ་མ་ཟད། རྒྱན་འབྲིངས་གསུམ་
 དང་ཡང་འགལ་བ་ཡིན་པར་གསུངས་པུ་ག ་དྲིང་ཆོའི་ངོས་ནས་བོད་མིའི་
 དགོས་མཁོ་ནམས་ཅ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྤྱོད་གི་དགོངས་དོན་ནང་
 འཆོལ་ཐུབ་པ་དང་། “བསམ་འཆར་”ཀྱི་ནང་དོན་ནམས་ཅ་ཁྲིམས་དང་
 རྒྱན་འབྲིངས་གསུམ་དང་འགལ་བ་གཏན་ནས་མེད་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་
 གི་ཡོད་པས། འགྲེལ་བཟོད་འདིའི་བརྒྱད་དེ་དག་གསལ་ཉོགས་ཡོང་བའི་
 ཡིད་ཆེས་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ལོ་ནམས་ལགོང་ས་མཆོག་གིས་བོད་ཀྱི་མ་འོངས་པའི་གནས་
 བབ་རང་བཅན་མ་ཡིན་པར་རང་སྤྱོད་གི་ལམ་ནས་འགྲིག་ཆགས་འཆོལ་
 ཐབས་སྒྲར་ནང་མོལ་གོ་བསྐྱར་གནང་འགོ་ཚུགས་ཟིན་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༥༩ ལོར་རྒྱ་ནག་གི་དབུ་བྱིད་ཏེང་ཞའོ་ཕིང་གིས་ “བོད་རང་བཅན་
 མ་གཏོགས་གནད་དོན་གཞན་ཆང་མ་གྲོས་བསྐྱར་གྱིས་ཐག་གཅོད་བྱེད་
 ཆོག་” ཅེས་གསུངས་པ་ནས་བཟུང་ལགོང་ས་མཆོག་གིས་བོད་ཀྱི་གནད་
 དོན་གཉིས་མོས་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་ཆེད་འབད་ཚུལ་རབས་དང་རིམ་པ་
 གནང་ཞིང་། གཉིས་སྤྱན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་བཞེངས་ཕྱོགས་རྒྱན་འབྲིངས་
 གནང་ཡོད། དབུ་མའི་ལམ་གྱི་གོ་དོན་ནི་ཕན་ཚུན་གྱུ་བཤངས་དང་
 བསམ་ཤེས་གྱིས་གྲོས་མོལ་གྱི་ལམ་ནས་གཉིས་མོས་གཉིས་ཕན་ཐུན་པའི་
 ཐག་གཅོད་ཡོང་ཐབས་བྱེད་རྒྱ་དེ་རེད། ཞི་བའི་འཆར་གཞི་དོན་ཆན་ལྔ་

དང་སི་ཏུས་སྐྱུག་གྲོས་འཆར་ཡང་དེ་འདྲི་དགོངས་ཚུལ་གྱིས་ཀྱན་ནས་
 བསྐྱངས་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང་། རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གིས་ཡུལ་མཆོག་གི་
 གི་འབད་ཚུལ་དེ་དག་ལ་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡ་ལན་མ་གནང་བ་མ་ཟད།
 ཁྱད་པར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ལོའི་ཟླ་ ༩ ནས་པོད་ནང་དྲག་པོའི་བྲིམས་
 གཞི་བསྐྱེམས་པ་སོགས་གནས་སྐྱངས་ཇེ་རྒྱུག་དུ་སོང་སྟབས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༡
 ལོར་ཡུལ་མཆོག་གིས་སི་ཏུས་སྐྱུག་གི་གྲོས་འཆར་རང་བཞིན་རྒྱས་
 མེད་ཡིན་ཞེས་གསུངས་དགོས་བྱུང་ནའང་། གཉིས་སྐར་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་
 སྲིད་བྱས་མུ་མཐུད་རྒྱན་འབྲོངས་གནང་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ལོར་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་དང་ཡུལ་མཆོག་གི་སྐྱེ་ཆ་བ་
 ཚོའི་དབར་ཐད་ཀའི་འབྲེལ་ལམ་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་བ་ལ་བརྟེན་ནས་པན་ཚུན་
 ལངས་ཕྱོགས་གསལ་ལྡོག་དང་། ཕྱོགས་སོ་སོའི་སེམས་འཆབ་དང་། དགོས་
 མཁོ། ཁེ་ཕན་ཇི་ཡིན་བཅས་ཤེས་རྟོགས་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་ཞིང་། ཁྱད་
 པར་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གི་དངོས་ཡོད་ཀྱི་ཐུགས་འཆབ་དང་། མངོན་འདོད།
 དེ་བཞིན་དངོས་ཡོད་གནས་སྐྱངས་བཅས་ལ་གཞིགས་ནས་དགོངས་བཞེས་
 གཏིང་ཟབ་གནང་སྟེ་ཡུལ་མཆོག་གིས་གུ་བཤངས་དང་སྟབས་བསྟུན་
 མང་པོ་གནང་བ་འདིས་ཡུལ་མཆོག་ཇི་ཅམ་དགོངས་ཡངས་དཀྱུལ་ཆེ་
 དང་། དངོས་ཐོག་བདན་འཛོལ་གནང་བ་མཆོན་པ་མ་ཟད། ཁྱད་པར་གཉིས་
 མས་འགྲིག་ཆགས་འཛོལ་རྒྱུའི་ཆོད་སེམས་དང་རྒྱུག་བསམ་མཆོན་གྱི་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༥ ལྷ་ ༥ པའི་ནང་འབྲེལ་མོལ་ཐངས་བདུན་པའི་སྐབས་
 རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གིས་དགོངས་འཆར་གནང་བ་ལྟར་“བོད་རིགས་
 ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སློང་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་
 ”བཟོ་བཀོད་ཞུས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གིས་“བསམ་
 འཆར་”དེར་གནང་བའི་ལན་འདེབས་དང་སློན་བཅོལ་གཙོ་བོ་ཁག་ནི་
 གཞུང་འབྲེལ་ཐོག་ཕུལ་བའི་“བསམ་འཆར་”ཀྱི་ནང་དོན་ལ་གཞི་བཙུག་
 བ་མ་ཡིན་པར་རྩལ་སྐབས་གཞན་དང་གནས་སྟངས་གཞན་གྱི་འོག་མང་
 ཚོགས་སུ་གནང་བའི་གྲོས་འཆར་དང་གསུང་བཤད་ལྟ་མ་ཞུས་ལ་གཞི་
 བཙུག་འདུག

རྒྱ་ནག་མཆོག་གིས་བོད་མིའི་འདུན་ལམ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་
 ཁབ་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སློང་གི་དགོངས་དོན་ནང་ཐག་གཅོད་
 ཡོང་ཐབས་ཁོ་ན་གནང་བ་ལས། རང་བཙན་ནམ་ཁ་བྱལ་ཅོད་ཀྱི་མེད་པ་དེ་
 སློན་ནས་ཡང་ཡང་གསལ་བཅོལ་གནང་གྲུབ་པ་དེ་དག་“བསམ་འཆར་”དང་
 ད་ལྟའི་འབྲེལ་བཅོལ་འདི་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱར་ནན་བྱགས་ཆེ་བྱས་ཡིད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༥ ལྷ་ ༡༡ པའི་ནང་རྩ་རམ་ས་ལར་ཚོགས་པའི་བཙན་
 ཁྲུལ་བོད་མིའི་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཆེན་གྱིས་གཉིས་སྟེན་དབུ་མའི་ལམ་
 གཞིར་བརྟུང་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དང་མཉམ་འབྲེལ་

མོལ་གྱི་ལས་རིམ་རེ་ཞིག་ལུ་མཐུད་རྒྱུ་འདི་དབང་ལུང་བསྐྱར་ནན་བྱས་ཡོད་
ཅིང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་ཚྭ་གསུམ་གཉིས་ཀྱི་ཁྲོས་བསྐྱར་
ལུ་མཐུད་དགོས་པའི་སྐུལ་མ་བྱས་པ་མ་ཟད། “བསམ་འཆར་”དེ་གྲོས་
བསྐྱར་བྱེད་སའི་གཞི་རྩ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་བསམ་ཚུལ་བཏོན་ཡོད།

དང་པོ། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདག་དབང་དང་ས་ ཁྱོན་གཅིག་གུར་ལ་ཆ་བཟོན།

འགོད་ས་མཚོག་གིས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནས་བོད་
ཁ་བྱལ་དང་། བོད་རང་བཅན་རྩོད་ཀྱི་མེད་པའི་གསལ་བཤད་ཡང་ཡང་
གནང་ཡོད་པ་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་གནས་བབ་སྒྲོར་རྒྱན་གནས་བྱུང་པའི་
འགྲིག་ཆགས་ཤིག་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཡོང་
ཐབས་གནང་གི་ཡོད། བཞེངས་ཚྭ་གསུམ་འདི་“བསམ་འཆར་”ནང་གསལ་
པོ་བཀོད་ཡོད།

“བསམ་འཆར་”ནང་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་ལག་བསྟར་
ཡོང་ཐབས་ཁོ་ནའི་དགོས་འདུན་བཏོན་པ་ལས་“རང་བཅན་”དང་།
‘བྱེད་རང་བཅན།’ ‘ནམ་པ་འགྱུར་བའི་རང་བཅན་’བཤད་མེད་ཅིང་།
མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་གི་གོ་དོན་ཇི་ཡིན་འགྲེལ་བཤད་གསལ་
པོ་བྱས་ཡོད། “བསམ་འཆར་”ནང་གསལ་བའི་རང་སྤྱོད་གི་ནམ་པ་

དང་ཆད་གཞི་ནི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཙ་ཁྲིམས་
 ལུ་གསལ་བའི་རང་སྤྱོད་གི་དགོངས་དོན་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་པ་ཡིན།
 འཛམ་གླིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོར་“བསམ་འཆར་”ནང་གསལ་བ་ལྟར་
 གྱི་རང་སྤྱོད་རང་སྤྱོད་དེ་རིགས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་རང་ཉིད་གང་དུ་
 གཏོགས་སའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདག་དབང་དང་གཅིག་བསྐྱེལ་ལ་གནོད་
 སྤྱོད་དང་ཉེན་ཁ་གང་ཡང་མེད་པར་གཅིག་སྤྱད་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་
 ལམ་སྲོལ་གཉིས་ཀའི་ནང་གཅིག་མཚུངས་ལག་ལེན་བསྟར་ཚུས་ཤིང་།
 “བསམ་འཆར་”ནང་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ནང་རང་
 སྤྱོད་འཆོལ་ཐབས་ཀྱི་དགོས་འདུན་བཏོན་པ་ལས་རང་བཙན་ནམ་ཁ་བྲལ་
 ཅོད་ཀྱི་མེད་པ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་གཟུ་བོར་གནས་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབུ་བྱིད་
 དང་མཁས་དབང་ཁག་ཚུད་པའི་གནད་དོན་ཉོག་ཞིབ་པ་མང་པོས་ངོས་
 འཛིན་གནང་ཡོད།

• • • • •

བོད་ཀྱི་བྱང་རབས་ལོ་རྒྱུས་ཐད་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ལྟ་ཚུལ་བོད་མིའི་ལྟ་ཚུལ་
 ལས་ཐ་དད་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་གཞུང་གི་ལྟ་ཚུལ་ལ་བོད་མིས་མོས་མཐུན་
 གུང་མི་ཐུབ་པ་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་གསལ་པོ་མཆུན་གྱི་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་
 ནི་འདས་པའི་བྱང་བ་ཡིན་པས་དེ་ད་ལྟ་བསྟར་བཅས་གུང་ཐབས་མེད།
 འོན་ཀྱང་ཡགོང་ས་མཆོག་ནི་མདུན་དུ་བསྐྱོད་མཁན་ལས་རྒྱལ་ཞིག་གནང་
 མཁན་ཞིག་མིན་པས་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་ལྟ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་དེས་རྒྱ་ནག་མི་

དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ནང་གཉིས་མོས་ཀྱི་འདུན་ལམ་འཆོལ་
རྒྱུར་བར་ཆད་བཟོ་གནང་འདོད་མེད།

རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་ནས་ཡུལ་མཆོག་གི་གྲོས་འཆར་ཁག་རང་
བཅན་གྱི་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་ཡུལ་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་ལས་འཆར་ཡིན་པའི་
དོགས་པ་མུ་མཐུད་གནང་གི་ཡོད་པ་“བསམ་འཆར་”ཀྱི་ལན་འདེབས་
ཁག་ནས་གསལ་པོ་མངོན་བྱུང། ད་ལྟའི་བོད་ཀྱི་བྲིམས་མཐུན་གནས་
སྟངས་ཐད་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བྱུགས་འཆོབ་དང་
ཆོར་བྱུགས་ནམས་ཡུལ་མཆོག་གིས་མཐུན་ཉོགས་བྱུབ་ཀྱི་ཡོད།
དེའི་དབང་གིས་ཡུལ་མཆོག་གིས་རང་སྤྱོད་གི་འབྲིག་ཆགས་བྱུང་
མཚམས་དེ་དག་བྲིམས་མཐུན་ཡོང་ཆེད་མི་མང་གི་དགོས་ངེས་ཀྱི་རྒྱུ་
སྤྱོར་ཐོབ་ཐབས་དང་། ལག་བརྟར་འབྲས་ཆང་ཡོང་བར་ཁོང་གི་བཟང་
སྤྱོད་ཀྱི་རུས་པ་བཅད་སྤྱོད་གནང་རྒྱུའི་གྲ་སྒྲིག་ཡོད་པ་སྤྱི་ཚབ་ཆོའི་བརྒྱུད་
དང་ཡོངས་གྲགས་སུ་འང་བཀའ་གནང་ཡོད།

**གཉིས་པ། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་བྲིམས་ལ་ཆ་
འདོན།**

ཡུལ་མཆོག་གིས་བོད་མིར་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་དེ་རྒྱ་
ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་བྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྤྱོད་

གི་དགོངས་དོན་ནང་འཛོལ་སྒྲུབ་གནང་བ་ཞིག་ལས་དེའི་ཕྱི་རོལ་ནས་མ་
ཡིན་པ་“བསམ་འཆར་”ནང་གསལ་པོ་འཁོད་ཡོད།

མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་གཞི་ཅིའི་ལྟ་གྲུབ་ནི། མི་རིགས་མང་
པའི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་འདྲ་མཉམ་དང་། མཐུན་བསྐྱེལ་གྱི་ལམ་ནས་གངས་
རྒྱུང་མི་རིགས་ཀྱི་དོ་བོད་དང་། རྒྱུད་ཡིག་གོམས་གཤིས། རྩོལ་རྒྱུ་ན།
ལེགས་བྲུང་བཅས་རྒྱུན་འཛིན་བྱུང་བ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡིན་པས། ཅ་བྲིམས་ནང་
གངས་རྒྱུང་མི་རིགས་འདུས་སྡེ་དེ་ས་ཁུལ་རྣམས་སུ་རང་སྐྱོང་གི་དབང་ཆ་
ལག་བརྟུན་ཡོང་ཆེད་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་གི་ལས་ཁུངས་འདུགས་རྒྱུའི་
ཆ་རྒྱུན་ཞིབ་གསལ་འཁོད་ཡོད། དེ་མཚུངས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ཟླ་ ༥
པའི་ནང་བཏོན་པའི་“བོད་རྒྱུངས་ཀྱི་མི་རིགས་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་”ཞེས་
པའི་ཤོག་བུ་དཀར་པོའི་ནང་གངས་རྒྱུང་མི་རིགས་རྣམས་“རང་ཉིད་ཀྱི་
ལས་དབང་སྒྱུར་ཞིང་རང་བྲིམ་རང་བདག་”ཡིན་པ་འཁོད་ཡོད།

གཞི་ཅིའི་ལྟ་གྲུབ་དང་མ་འགལ་ཕྱིན་ཅ་བྲིམས་ནི་དུས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་
གནས་སྟངས་ཀྱི་འགྱུར་བར་བརྟུན་དགོས་པ་ཡིན། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་
ཐྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་བྱེད་ཆོས་གནས་སྟངས་དང་མཐུན་པར་དུས་
ནས་དུས་སུ་ཅ་བྲིམས་ལ་འགྱུར་བ་དང་ལེགས་བཅོས་བཏང་བའི་སློན་ནས་
འགྲེལ་བཏོད་བྱེད་ཚུགས་དང་། ལག་ལེན་དངོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཀྱང་རྒྱ་

ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཙུང་ཁྲིམས་ཀྱི་གྲུ་ཡངས་ཀྱི་རྣམ་པ་
 གསལ་པོ་བསྟན་ཡོད། གལ་སྲིད་གྲུ་ཡངས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་དག་པོད་ཀྱི་གནས་
 ལྟངས་ཐོག་སྤྱར་ན་“བསམ་འཆར་”ནང་གསལ་བའི་བོད་མིའི་གཞི་རྒྱུ་
 དགོས་མཁོ་རྣམས་ཙུང་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྤྱོད་གི་དགོངས་དོན་ད་
 ང་ཆ་རྒྱུན་ཁྲག་ནང་ངེས་པར་དུ་སྒྲུབ་ཐུབ།

གསུམ་པ། རྒྱན་འཁྲིངས་གསུམ་ལ་ཆ་འདྲིན།

“བསམ་འཆར་”ནང་གསལ་བ་ལྟར་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་རྒྱ་ནག་མི་
 དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དམར་ཤོག་ཆོགས་པའི་དབུ་བྲིད་ལ་ལྷན་
 ཀའམ་ཁ་གཏད་ནམ་ཡང་གནང་གི་མེད། དེ་དང་ཆབས་ཅག་ཆོག་བསྒྲིལ་
 དང་། བཏན་ལྷིང་། འཆམ་མཐུན་གྱི་སྤྱི་ཆོགས་བསྐྱུན་ཆེད་དམར་ཤོག་
 ཆོགས་པའི་ངོས་ནས་ཀྱང་བོད་མིའི་ཆོས་དང་ལེགས་བྱང་། བོད་མིའི་ངོ་
 བོ་བཅས་པ་ཉེན་ཁའི་ངོ་བོར་བཙུག་བའི་བལྟ་སྟངས་འགྱུར་བ་གཏོང་དགོས་
 པའི་རེ་བ་གནང་བ་ནི་རྒྱ་མཚན་ལྟར་པ་ཞིག་རེད།

དེ་བཞིན་སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ལའང་ཁ་གཏད་གནང་གི་
 མེད། “བསམ་འཆར་”ཀྱི་ཆོག་ཟུར་གང་དུའང་ལམ་ལུགས་དེར་བསྐྱུར་
 བཅོས་དགོས་པའམ་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་རྣམས་སུ་ལག་བསྟར་མི་དགོས་པ་
 གསལ་མེད། མི་མང་ཉམ་དམས་ཆོའི་ཡར་རྒྱས་དང་། ཁེ་ཕན། འདྲ་

མཉམ་བཅས་པ་སྐྱེན་རྒྱུ་ལྟེ་སྤྱི་ཆོག་ས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལ་ཡགོང་ས་
མཆོག་གིས་ཐུགས་མེས་ཆེན་པོ་གནང་གི་ཡོད་པ་ཡོངས་གྲགས་རེད།

ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ནང་
འཆོལ་སྐྱབ་གནང་བཞིན་པའི་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་གི་གནས་
བབ་དེས་ཅ་བྲིམས་སུ་གསལ་བའི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་རང་སྤྱོད་གི་
ལྟ་བུ་དོས་ལེན་གནང་བ་མ་ཟད། ལྟ་བུ་དེ་དག་གི་དགོས་དམིགས་
དང་ཡང་མཐུན་པ་ཡིན། “བསམ་འཆར་”ནང་འཁོད་པ་ལྟར།
ད་ཡོད་རང་སྤྱོད་གི་ཆ་རྒྱུན་ལག་བརྟར་བྱེད་ཕྱོགས་འདིས་བོད་མིར་རང་
སྤྱོད་མིང་དོན་མཚུངས་པ་འཇུག། རང་བྱིད་རང་སྤྱོད་དང་“རང་བྲིམ་རང་
བདག་”བྱེད་རྒྱུ་ལོ་ཐོབ་ཐང་ཆ་ཆང་སྤྱད་ཐུབ་མེད། ད་ལྟའི་ཆར་བོད་མིའི་
བདེ་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཐག་གཅོད་གལ་ཆེ་བ་ནམས་བོད་མི་ཆོས་བྱེད་
ཀྱི་མེད། “བསམ་འཆར་”ནང་གསལ་བའི་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་
སྤྱོད་དངོས་སུ་ལག་བརྟར་བྱེད་ན་གཞི་ནས་བོད་མི་ཆོས་རང་སྤྱོད་དོ་མ་
བྱེད་རྒྱུ་ལོ་ཐོབ་ཐང་དང་རྒྱས་པ་རྟེན་ཐུབ་ཅིང་། ཅ་བྲིམས་སུ་གསལ་བའི་
རང་སྤྱོད་གི་དགོངས་དོན་དང་མཐུན་པར་རང་བྲིམ་རང་བདག་ཡོང་ཐུབ།

དེར་བརྟེན་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་
འདིས་“རྒྱན་འབྲུངས་གསུམ་”ལ་ཅིས་མེད་བྱེད་མེད།

བཞི་པ། གྲུ་ནག་དབུས་གཞུང་གི་དབང་ཆ་དང་གོ་རིམ་ལ་ཆ་འཛིན།

“བསམ་འཆར་”དུ་གྲོ་སྒྲིལ་བའི་གྲོ་སྒྲིལ་འཆར་ཁག་གི་ནང་རྒྱལ་ཡོངས་མི་
དམངས་འཕུས་ཆོག་གས་དང་གྲུ་ནག་དབུས་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་གང་ཞིག་
གི་དབང་ཆ་དང་དོན་ལེན་མི་བྱེད་པ་མེད། “བསམ་འཆར་”ནང་འཁོད་
བའི་གྲོ་སྒྲིལ་འཆར་ཁག་གིས་དབུས་གཞུང་དང་རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་
འཕུས་ཆོག་གས་གཙོས་པའི་དེའི་ལས་ཁུངས་ཁག་དང་པོ་དེ་གི་རང་སྤྱོད་ས་
གཞུང་གཉིས་དབར་གྱི་གོ་རིམ་ལ་ཆ་འཛིན་ཆ་ཆང་བྱེད་ཡོད།

མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང་དབུས་དང་ས་
གནས་རང་སྤྱོད་ས་གཞུང་གཉིས་དབར་བྲིམས་དང་སློབ་ཡིག་བཟོ་རྒྱུས་
མཆོན་པའི་དབང་ཆ་དང་ལས་འགན་ཆ་བཙོས་དང་དབྱེ་འབྱེད་དགོས་
ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་རང་སྤྱོད་ས་གནས་ལ་བྲིམས་དང་སློབ་ཡིག་གཏན་
འབེབས་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་འདི་བྲལ་ཁོངས་ཆད་གཞི་ངེས་ཅན་ཡིན་པ་
གསལ་པོ་རེད། དེ་ནི་གཅིག་སྟུང་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་གཉིས་
ཀའི་ནང་གཅིག་མཚུངས་རེད།

ཅ་བྲིམས་ནང་ཡང་ལྷ་གྲུབ་འདི་དག་དོན་འཛིན་བྱས་ཡོད། རང་སྤྱོད་གི་
ཆ་རྒྱུན་བཟོ་རྒྱུའི་ཅ་བྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ནི་རང་སྤྱོད་ས་གནས་ཁག་ལ་
ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་ཞིང་ཆེན་དཀྱུས་མ་ལས་ཆེ་བ་སྤྱོད་ཆེད་རེད།

འོན་ཀྱང་བྲིམས་དང་སློལ་ཡིག་ཆང་མར་རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འབྲུས་
 ཚོགས་རྒྱུན་ལས་ཀྱི་བཀའ་འབྲེལ་ཐོབ་དགོས་(ཅ་བྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་
 བརྒྱ་དྲུག) པའི་ཆ་རྒྱུན་བཞག་པ་དེས་རང་སྤྱོད་ས་གནས་ལ་སོ་སོའི་གནས་
 ལྡངས་དང་འཆམས་པའི་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱའི་དབང་ཆ་རྒྱ་ནག་གི་(རང་
 སྤྱོད་མ་ཡིན་པའི་) ཞིང་ཆེན་ཕལ་པ་ལས་ཁྱུང་བ་ཆགས་ཡོད།

གཞུང་རིམ་པ་འདྲ་མིན་གྱི་དབར་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱའི་དབང་ཆ་དབྱེ་བ་
 དང་ཆ་བགོས་བྱེད་སྐབས་(དབྲུས་གཞུང་དང་རང་སྤྱོད་གཞུང་དབར་)
 གོས་བསྐར་དང་མཉམ་རུབ་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་ཡོད་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་
 ཡིན། དེས་ཕྱོགས་གཉིས་དབར་གོ་རྟོགས་སྤེལ་ཐུབ་པ་མ་ཟད། སྤྱི་དབྲུས་
 དང་། བཅའ་བྲིམས། སློལ་ཡིག་བཅས་ཀྱི་དབར་འགལ་ཟླ་དང་མི་མཐུན་
 པ་རྣམས་ཁྱུང་དུ་གཏོང་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་ཡོད། དེ་མཚུངས་གཞུང་གི་
 ལས་ཁུངས་རིམ་པ་ཁག་གི་དབར་དབང་ཆ་ཆ་བགོས་བྲུས་པ་རྣམས་ལག་
 བསྟར་བྱེད་སྐབས་ཚོད་ཆེད་ཡང་ཉུང་དུ་གཏོང་ཐུབ། དེ་འདྲའི་བརྒྱུད་རིམ་
 དང་ཐབས་ལམ་བཅོས་པས་དབྲུས་གཞུང་དང་རང་སྤྱོད་གཞུང་གཉིས་གོ་
 གནས་གཅིག་པ་ཡིན་པ་ཆགས་ཀྱི་མེད་པ་མ་ཟད། དབྲུས་གཞུང་གི་འགོ་
 སྤྱི་དོན་ལེན་མ་བྲུས་པའང་ཆགས་ཀྱི་མེད།

ཅ་བྲིམས་ནང་གསལ་བའི་རང་སྤྱོད་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་གལ་ཆེའི་

ཆ་རྒྱུན་ནམས་སམ། ཡང་ན་འོས་འཚམས་ཀྱི་ཐབས་ཚུལ་གཞན་གང་འདྲ་
 ཞིག་ཡོད་ནའང་དེས་དབུས་དང་ས་གནས་གཞུང་གཉིས་དབར་གོ་གནས་
 འདྲ་མཉམ་ཡིན་པ་མི་མཆོན་པ་མ་ཟད། དབུས་གཞུང་གི་དབང་ཚད་ལ་
 བཀག་འགོག་བྱེད་པའམ་རྒྱུ་དུ་གཏོང་བ་ཆགས་ཀྱི་མེད། དེ་ནི་དབུས་ཀྱི་
 དབང་ཚད་དང་རང་སྤྱོད་གི་སྤྱི་གཞུང་གཉིས་ཀ་ཁྲིམས་མཐུན་འགན་
 གུང་ཡོང་ཐབས་དང་། བཀོད་སྤྱི་གཞི་ཞིན་པའི་རང་སྤྱོད་གི་གཞི་ཅིའི་ཆ་རྒྱུན་
 ནམས་ཕྱོགས་གཅིག་རྒྱུང་པས་བསྐྱར་བཅོས་མི་བྱེད་པ་དང་། མ་མཐར་
 ཡང་གཞི་ཅིའི་འགྱུར་བ་ནམས་ལག་བསྟར་བྱེད་པར་གྲོས་བསྟར་གྱི་ལས་
 རིམ་བརྒྱུད་རྒྱུའི་ཆ་རྒྱུན་ངེས་པར་དུ་དགོས།

ལྷ་པ། “བསམ་འཆར་”ནང་གསལ་བའི་གནད་དོན་བྱེ་བྲག་བདང་ འབྲེལ་བའི་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གི་ཐུགས་འཆབ་ཁག ༡ མང་ཆོག་ས་ཀྱི་བདེ་འཇགས།

“བསམ་འཆར་”ནང་རང་སྤྱོད་ས་གནས་ཀྱི་དབང་ཚད་ཁོངས་མང་
 ཆོག་ས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་སྒོར་འཁོད་པ་དེ་རྒྱལ་སྤྱང་གྱི་གནད་དོན་ཡིན་
 པའི་འབྲེལ་བཅིངས་བྱས་ནས་ཐུགས་འཆབ་གནད་འདུག རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
 རྒྱལ་སྤྱང་དང་མང་ཆོག་ས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་གཉིས་ནི་གནད་དོན་ཐ་དད་
 པ་གཉིས་རེད། འདིའི་ཐད་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་དགོངས་པ་བཞེས་ཕྱོགས་
 ནི་གསལ་པོ་ཡིན། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་

སྤང་གི་ལས་འགན་དབུས་གཞུང་ལ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཡོད་དགོས་པའང་
 བཞེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་རང་སྤྱོད་ས་གནས་ཀྱིས་ལག་བསྟར་བྱེད་རྒྱུ་དཔང་
 ཚད་མིན་པ་རང་སྤྱོད་གི་བཀོད་སྒྲིག་མཁུ་ཆེ་བར་གཅིག་མཚུངས་རེད།
 རྟོན་དངོས་ཐོག་“བསམ་འཆར་”ནང་“མང་ཚོགས་ནང་ཁྲུལ་གྱི་སྒྲིག་
 ལམ་དང་བདེ་འཇགས་”སྐོར་དམིགས་སུ་བཀར་ནས་བཀོད་ཡོད་པ་དང་།
 བདེ་འཇགས་མི་སྡེ་ཁོངས་མང་ཆེ་བ་བོད་རིགས་ཡིན་དགོས་པ་དོན་
 གནད་གལ་ཆེན་པོར་བཅིས་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་ཁོང་ཚོར་ས་གནས་
 ཀྱི་གོམས་གཤིས་དང་སྒོལ་རྒྱུན་ཤེས་རྟོགས་ཡོད་པ་དང་། ས་གནས་ཀྱི་
 བྱུང་རྒྱུན་ནམས་མི་རིགས་ཀྱི་འགལ་ཆེ་ལྟ་བུར་མི་འགྲོ་བའི་བྱུང་གནད་
 ཡོད་པས་ཡིན། འདིའི་ཐད་ཀྱི་གོས་འཆར་ནམས་ཅ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་
 དང་ཉི་ལྟེ་(མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤྱོད་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ཉི་ལྟེ་
 ཅ་བཞིར་ཡང་གསལ།) ནང་གསལ་བའི་ལྟ་བུ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པ་ཞི།
 “མི་རིགས་རང་སྤྱོད་ས་གནས་ཀྱི་རང་སྤྱོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁབ་
 ཀྱི་དམག་དོན་ལམ་ལུགས་དང་ས་གནས་དེ་གའི་དགོས་མཐོན་དངོས་ལ་
 གཞིགས་ཏེ་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་བྱུང་ཁང་ནས་ཆོག་མཆན་ཐོབ་མཚམས་སུ་ས་
 གནས་དེ་གའི་སྤྱི་ཆོགས་བདེ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་སྤྱི་བདེའི་དམག་དབུང་སྒྲིག་
 འཇུགས་བྱས་ཆོག” ཅས་འཁོད་ཡོད།

སྐབས་འདིར་ཡང་བསྐྱར་གནད་དོན་ནན་བརྗོད་དགོས་པ་ཞིག་ལ་བོད་

རིགས་ས་ཁུལ་ནས་མི་དམངས་བཅིངས་འགོལ་དམག་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་
རྒྱུ་སྒྲོར་“བསམ་འཆར་”ནང་གཏན་ནས་མེད།

ཁ རྒྱུ་ཡིག

ཐོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིག་སྤང་སྒྲོབ་དང་། ཐེད་སྤྱོད། ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱ་ནི་ཐོད་
མི་ཚོས་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་གནད་དོན་
གཙོ་གནད་ཆེ་བའི་གས་ཤིག་རེད། ཐོད་རིགས་ས་ཁུལ་ནས་ཀྱི་རྒྱུ་
ཡིག་གཙོ་བོ་འཕ་ཨ་མ་ཐོད་ཡིག་བྱེད་རྒྱུའི་གལ་འགངས་ནན་བཟོད་བྱེད་
པ་དེ་ཙོད་གཞི་ཅན་གང་ཡང་མ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་རྒྱ་ནག་དབུས་
གཞུང་གིས་བཏོན་པའི་“ཐོད་རྒྱུངས་ཀྱི་མི་རིགས་ས་ཁོངས་རང་སྤྱོད་
”ཞེས་པའི་ཤོག་བྱ་དཀར་པོའི་ནང་ཡང་དེ་མཚུངས་འཁོད་ཡོད་པ་ནི།
ཐོད་ས་གནས་གཞུང་གིས་སྤོལ་ཡིག་གཏན་འཁེབས་ཀྱི་ལམ་ནས་“ཐོད་
རང་སྤྱོད་རྒྱུངས་སུ་ཐོད་རྒྱུ་ཡིག་རིགས་གཉིས་ཀ་གལ་ཆེར་འཛིན་པ་
དང་ཐོད་ཡིག་དེ་གཙོ་བོར་བསུང་དགོས་པའི་གཏན་འཁེབས་ཁ་གསལ་
བཟོས་པ་”ཞེས་འཁོད་ཡོད། ལར་ནས་“བསམ་འཆར་”ནང་གསལ་
“རྒྱུ་ཡིག་གཙོ་བོ་”ཞེས་པའི་ཆོག་གི་རྒྱས་པས་དེ་མཉམ་རྒྱུ་ཡིག་
གཞན་ཡོད་པ་གསལ་པོར་བསྟན་ཀྱི་ཡོད།

“བསམ་འཆར་”ནང་རྒྱུ་ཡིག་སྤང་སྒྲོབ་དང་ཐེད་སྤྱོད་བྱེད་དགོས་སྒྲོར་མ་

འཁོད་པ་དེས་ཀྱི་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་སྐད་གཙུག་པོ་
 “ཕྱིར་འབྱུང་”གཏོང་བ་ལྟ་བུ་འབྲེལ་བཅོལ་བྱེད་རྒྱ་མེད། གནད་དོན་འདི་
 དང་འབྲེལ་བའི་ཐུགས་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཞིག་ལ་བཅན་ཕྱོད་སྤྱི་གཞི་འཛུགས་ཀྱི་
 རོས་ནས་བཅན་ཕྱོད་ནང་ཀྱི་ཡིག་སྒྲིབ་གཉེར་བྱེད་པར་སེམས་སྒྲུབ་གཏོང་
 རྒྱུའི་ལས་དོན་འགོ་ཚུགས་ཟིན་པ་རེད།

དེར་བཞེན་པོད་རིགས་ཀྱིས་རང་གི་སྐད་ཡིག་གཙུག་པོར་སྤྱི་དགོས་པའི་
 བསམ་འཆར་ལ་ཁ་བྱལ་གྱི་ཀྱན་སྒྲོང་ཡིན་པའི་རོས་འཛིན་གནང་རྒྱ་མེད།

ག ཐུགས་མི་དོན་མ་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཡིག

“བསམ་འཆར་”ནང་ས་གནས་རང་སྤྱོད་སྤྱི་གཞི་གཞུང་ལ་ས་ཁུལ་གཞན་
 ནས་པོད་རིགས་ས་ཁུལ་ནམས་སུ་ཡོང་མཁན་ཚོ་གནས་སྡོད་བྱེད་པ་དང་།
 གཞིས་ཆགས་པ། ལས་རིགས་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལས་དོན་གཉེར་
 ཐུགས་བཅས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཡིག་བཟོ་རྒྱུའི་དབང་ཆ་དགོས་ཚུལ་འཁོད་པ་དེ་ནི་
 རང་སྤྱོད་གི་སྤྱི་སྒྲིབ་ཁྱད་ཆོས་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་
 སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་བྱུང་མ་ཕྱོད་བཞིག་ནི་དེ་བས་ཀྱང་མ་རེད།

རྒྱལ་ཁབ་མང་པོའི་ནང་གདོད་མའི་མི་རིགས་དང་གངས་རྒྱུང་མི་རིགས་
 ཡོད་སའི་ས་ཁུལ་དང་། ཁོར་ཡུག་ནམས་ཆག་འགོ་སྤྱོད་བའི་ས་ཁུལ་

རྣམས་ལ་ཀྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁུལ་གཞན་ནས་མི་འཕྲོར་ཕྱིན་ཆོ་སྤོ་ཤུགས་མི་
 ཡོང་བའི་སྤྱང་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུ་ལྷན་གྱི་འཇུགས་རང་བཞིན་གྱི་ལས་ལུགས་
 སམ་ཁྲིམས་ཡིག་གཏན་འཁེབས་བྱས་ཡོད། བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་
 རང་ལུན་རིང་འཆོ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་བོད་རིགས་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཕྱིར་འབུད་
 གཏོང་ཆེད་མ་ཡིན་པ་ནི་“བསམ་འཆར་”ནང་ཁ་གསལ་པོ་འཁོད་ཡོད།
 ཁྲོས་བོ་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོས་གསལ་བ་བཤད་ཞུས་པ་ལྟར་ཡགོང་
 ས་མཆོག་དང་བཀའ་ཤག་གིས་ཀྱང་དེ་སྤོན་གསུང་བཤད་ཁག་གི་
 རང་གསལ་པོ་གསུངས་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༥ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༩
 ཉིན་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་ཡུ་རོབ་ཁྲོས་ཆོགས་སུ་བསྐུལ་བའི་གསུང་
 བཤད་ནང་ “བོད་རིགས་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཕྱིར་འབུད་གཏོང་རྒྱུ་ང་ཚོའི་
 དམིགས་ལུལ་མ་ཡིན་པ་གསལ་པོ་བཤད་ཡོད། ང་ཚོའི་སེམས་འཆབ་བྱེད་
 གཞི་ནི་རྒྱ་རིགས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མི་རིགས་གཞན་འཕྲོར་ཆེན་བོད་
 ཀྱི་ས་ཁུལ་ནང་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤོ་ཤུགས་བྱས་པའི་དབང་གིས་བོད་མི་
 རྣམས་རང་གི་ལུང་པར་གྲངས་ཉུང་ཆགས་པ་དང་། ཏ་ཅང་འཛིག་སྒྲ་
 བའི་བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ལུག་ལའང་ཉེན་ཆབས་བཟོ་བཞིན་པ་དེ་རེད།”
 ཅས་བསྒྲུར་ནན་གྱིས་གསུངས་ཡོད་པ་དེས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ་བོད་རིགས་
 ཁེར་གཙང་ལས་མི་རིགས་གཞན་འཆོ་སྤྱོད་མི་ཆོག་པ་གཏན་ནས་གསུང་
 བཞིན་པ་གསལ་པོ་རེད། དེར་བརྟེན་གནད་དོན་དེ་ནི་འཛིག་ཉེན་ཆེ་བའི་
 བོད་ཀྱི་གདོད་མའི་མི་རིགས་རྣམས་སྤྱང་སྤྱོད་བྱེད་ཆེད་གནས་སྐབས་

ཕར་འགོ་ཚུར་འོང་བྱེད་མཁན་གྱི་ཕྱོགས་མི་དང་ལས་འཛོལ་བ། གཏན་
དུ་གཞིས་རྒྱལ་གསར་པ་བྱེད་མཁན་རྣམས་ཀྱི་སྐོར་སློལ་ཡིག་བཟོ་རྒྱུ་
དབང་ཚད་ཆ་བཞོས་བྱེད་རྒྱུ་སྐོར་རེད།

“བསམ་འཆར་”ལ་ལན་འདེབས་ཀྱི་ཁོངས་ཀྱི་ནག་དབུས་གཞུང་གིས་
“ཅ་ཁྲིམས་དང་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་
ཕྱོགས་མི་དོད་མ་བྱེད་རྒྱུ་ཆ་རྒྱུན་ཡོད་མ་རེད།” ཅེས་རང་སྐྱོང་ས་
གནས་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ཀྱང་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁུལ་
གཞན་ནས་ཡོང་མཁན་ཚོ་འཛུལ་ཞུགས་བྱེད་པ་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལས་
དོན་གཉེར་ཕྱོགས་སློལ་ཡིག་བཟོ་རྒྱུ་དབང་ཚད་ནག་བསུབ་བཏང་འདུག
འོན་ཀྱང་དོན་དངོས་ཐོག་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་
ཚན་བཞི་བརྒྱུ་ཞེ་གསུམ་ནང་ “མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་ལས་
ཁུངས་ཀྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་འཁོད་གཏན་འཁེབས་ལྟར་ཕྱོགས་མིའི་
སྐོར་གྱི་དོད་མ་བྱེད་ཐབས་བཟོ་འཁོད་བྱ་རྒྱུ།” ཞེས་སློལ་ཡིག་བཟོ་རྒྱུ་
ཆ་རྒྱུན་གསལ་པོ་འཁོད་ཡོད།

དེར་བརྟེན་འདིའི་ཐད་“བསམ་འཆར་”ནང་གསལ་བའི་གནད་དོན་
རྣམས་ཅ་ཁྲིམས་དང་མི་མཐུན་པ་གཏན་ནས་མེད།

ང ཚུལ་ལྟགས།

“བསམ་འཆར་”ནང་བོད་མི་ཚོ་སོ་སོའི་དད་མོས་ལྟར་ཚུལ་ཉམས་ལེན་
 བྱེད་པའི་རང་དབང་དགོས་གནས་འཁྲོད་པ་ནི་རྒྱ་ནག་གི་དམངས་ཁྱིེ་
 མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་བའི་ཚུལ་དད་རང་དབང་གི་ལྟ་
 གུབ་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་པ་མ་ཟད། འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོའི་ནང་
 ལག་ལེན་བྱེད་བཞིན་པའི་ཚུལ་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་གཉིས་ཐ་དད་དབྱེ་
 བའི་ལྟ་གུབ་དང་ཡང་མཐུན་པ་ཡིན།

ཅ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་སུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་པའི་ནང་སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་ “བཙན་
 བེད་ཀྱིས་ཁྱིེ་དམངས་ལ་ཚུས་ལ་དད་མོས་བྱེད་དུ་འཇུག་པའམ། དད་མོས་
 བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པ་བྱེད་མི་ཚོག” པའི་འགན་ལེན་གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་
 ད་ལྟོ་ཆར་གཞུང་གི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་བོད་མིས་རང་གི་ཚུལ་ཉམས་
 ལེན་བྱེད་རྒྱུའི་རྣམས་སྟོབས་ལ་ཐེ་བྱས་ཤུགས་ཆེ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་འདུག།

ཆ་སྒྲིབ་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་དྲང་གསུང་ཚུལ་གནད་རྒྱ་སོགས་ནི་ཚུལ་
 ཉམས་ལེན་བྱེད་པའི་ཆ་ལག་གལ་ཆེ་ཞིག་རེད། དེ་དག་ལ་འགོག་རྒྱ་
 བཙོས་པ་ནི་ཚུལ་དད་རང་དབང་ཅིས་མེད་བཏང་བ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད།
 དེ་མཚུངས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༧ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་གཏན་འབེབས་
 བྱས་པའི་སྤྱི་ལོ་ཡང་སྤེད་དོ་དམ་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་སྲོལ་ཡིག་ལྟ་བུ་ཆ་

མའི་ཡང་སྲིད་དོས་འཛིན་གྱི་གནད་དོན་ཐད་གཞུང་དང་གཞུང་གི་སྒྲིག་
 འཛུགས་ཁག་ནས་དངོས་སུ་ཐེ་བྱས་དང་འཛུལ་ཞུགས་བྱས་པ་ནི་ཅ་
 བྲིམས་སུ་གསལ་བའི་ཆོས་དད་རང་དབང་དང་ཡོངས་སུ་འགལ་བའི་བྱ་བ་
 ཆབས་ཆེན་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

ཆོས་ཀྱི་བྱ་བ་ནི་དར་བྱབ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་པོད་མའི་གཞི་ཅའི་གནད་དོན་
 ཆགས་ཡོད། འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་པ་ཆོས་ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་
 རྒྱུ་དེ་ཉེན་ཁའི་ངོ་བོར་མི་བརྟ་བར་དེ་ལ་བརྩེ་འཛིན་གནང་དགོས། གང་
 ལགས་ཤེ་ན། དཔེར་ན་དེ་སྤེལ་བྱུང་རབས་སུ་འང་ནང་ཆོས་ནི་རྒྱ་པོད་མི་
 རིགས་དབར་མཐུན་བསྐྱེལ་སྤེལ་བའི་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་ཞིག་
 ཆགས་ཡོད།

ཅ རང་སྤྱོད་འཛིན་སྤྱོད་གཅིག

པོད་མི་ནམས་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་ས་གཅིག་གི་ནང་འཛིན་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུའི་མཛོན་
 འདོད་དེ་ནི་ཅ་བྲིམས་ནང་གསལ་བའི་རང་སྤྱོད་གི་ལྟ་བུ་ལ་གཞི་ཅ་བཙོལ་
 བཞིག་ལས་པོད་ཆེ་ཆུང་གི་གནས་ཚུལ་མིན་པ་“བསམ་འཆར་”ནང་གསལ་
 པོ་འཁོད་ཡོད། དངོས་འབྲེལ་བྱེད་ན་“བསམ་འཆར་”ནང་གསལ་བ་ལྟར་
 མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤྱོད་བཅའ་བྲིམས་རང་གི་ནང་བརྒྱུད་རིམ་འབྲས་
 ཆང་བྱུང་ན་འཛིན་སྤྱོད་གི་ས་མཆམས་བསྐྱར་བཙོས་བྱེད་ཆོག་པ་གསལ་

ཡོད། དེར་བཞེན་གནད་དོན་དེ་ཙ་ཁྱིམ་ས་དང་འགལ་བ་ནམ་ཡང་ཆགས་
ཀྱི་མེད།

འབྲེལ་མོལ་སྒྲ་མ་ཚོའི་སྐབས་སྐྱེ་ཆབ་ཚོས་གསལ་སྟོན་བྱས་པ་ལྟར་སྟོན་
སྟོན་གྲོལ་ཡོད་པ་དང་། སྟོན་སྟོན་གཞིན་པ་ཁྱིམ་དཔྱི། དམར་ཚོགས་དྲུང་
ཆེ་དུལ་ཡོད་པར་སོགས་ཀྱི་ནག་གི་དབུ་བྱིད་མང་པོས་ཤོད་རིགས་ས་ཁུལ་
ནམས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་བཟོ་རྒྱུའི་བསམ་ཚུལ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་ཡོད།
ཡུལ་ཆེན་སྐྱེ་ཁྱེད་བཙུ་པ་དང་། ང་ཤོད་ངག་དབང་འཛིགས་མེད། འབའ་
པ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་སོགས་ཀྱི་ནག་མི་དམངས་སྡེ་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་
ཀྱི་ཤོད་རིགས་མཐོ་རིམ་དབུ་བྱིད་ཚོས་ཀྱང་རེ་འདུན་བཏོན་པ་མ་ཟད།
དེ་ལྟར་བྱེད་རྒྱུ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྡེ་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཙ་ཁྱིམ་ས་དང་།
བཅའ་ཁྱིམ་ས་བཅས་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་ངེས་གཏན་གནང་
ཡོད། ཟํལ་མོ་ ༡༩༥༤ ལོར་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གིས་ཤོད་རིགས་ས་
ཁུལ་ནམས་རང་སྐྱོང་རྒྱུངས་གཅིག་གི་ནང་གཅིག་གྱུར་བཟོ་ཐབས་ཀྱི་ཞིབ་
ཕྲེའི་འཆར་གཞི་བཟོ་བཀོད་ཆེད་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་ཚོགས་མི་གན་པ་
སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་(ཐེན་པའོ་) སོགས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཚུང་
ཞིག་བཙུགས་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་དག་རྗེས་སུ་གཡོན་ཐལ་གྱི་རྒྱུན་པས་
ལམ་སྟོང་བྱུང་མེད།

བོད་རིགས་ས་ཁུལ་རྣམས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་ནང་དོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་
 གཙོ་བོ་ནི་བོད་མི་ཚོས་ཞེ་གཏིང་ནས་སོ་སོའི་རང་སྐྱོང་དེ་མི་རིགས་ཤིག་
 གི་རང་སྐྱོང་གི་ངོ་བོར་ལག་བརྟམ་ཐུབ་ཐབས་དང་། དེ་འབྲེལ་རང་གི་
 ལེགས་བྱང་དང་ནང་དོན་རིག་པའི་རིན་ཐང་རྣམས་སྤྱོད་སྐྱོབ་དར་སྤེལ་
 གཏོང་རྒྱུ་ཆེད་དུ་རེད། དེ་ནི་ཅ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བཞི་པར་གསལ་བ་
 ལྟར་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ལྷོ་གྲུབ་ཀྱི་དགོས་དམིགས་དང་
 སྤྱོད་གཞི་གཙོ་བོ་དེ་རེད། བོད་མིའི་སེམས་འཆབ་བྱེད་གཞི་བོད་རིགས་
 གཅིག་གྱུར་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡིན་པས་“བསམ་འཆར་”ནང་དེ་དག་ལ་བརྩེ་
 བརྟུར་བྱས་ཡོད་ཅིང་། ད་ལྟའི་“དུས་བྱོར་བགོས་ནས་དབང་སྐྱུར་
 བྱེད་”པའི་ལམ་ལུགས་མུ་མཐུད་ལག་བརྟམ་བྱེད་པས་གོང་གསལ་
 དགོས་མཁོ་རྣམས་བསྐྱབ་མི་ཐུབ། བོད་རིགས་རྣམས་ནི་རང་གི་ཐུན་
 མོང་བྱང་རིབས་དང་། ཚོས། ལེགས་བྱང་གི་ངོས་འཛིན། སྐྱོད་ཡིག་
 ཐོན་སེམས་ཁམས་ཁོར་ཡུག་བཅས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཀྱང་གཅིག་གྱུར་དུ་གནས་ཡོད།
 བོད་རིགས་ནི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་མི་རིགས་
 གཅིག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ལས་མང་བོ་མིན། ད་ལྟའི་ཆེན་གཞན་
 ཀྱི་ནང་ཟླ་བསྐྱེད་བཏང་བའི་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དང་ཇོང་པཅས་
 སུ་གནས་པའི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱང་མི་རིགས་གཅིག་རང་ཡིན། ལགོང་ས་
 མཆོག་གིས་དབུས་པའི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་སེམས་འཆབ་བྱེད་གཞི་གཙོ་བོ་
 བོད་མིའི་ལེགས་བྱང་དང་། ནང་དོན་རིག་པའི་རིན་ཐང་། མི་རིགས་ཀྱི་

རོ་ཤོ། ས་ཁམས་ཁོར་ཡུག་བཅས་པ་སྤངས་ཏེ་ལྷ་ལ་གཏོང་བ་ལྟར་དེ་ལྟར་
 བོད་མི་ཆོས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ས་ཁུལ་གྱི་བསྐྱོད་ཕྱིད་དགོས་ལུས་ཀྱི་
 མེད། ད་ལྟ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ས་ཁུལ་དུ་འོས་འཛིན་གནང་བཞིན་པ་
 རྣམས་ཀྱི་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་གྱིས་ཁ་ཁ་ཀྱི་རང་སྤྱོད་སྤྲོད་ས་གཞན་
 དང་འདྲ་བར་འཛིན་སྤྱོད་གཅིག་གི་ནང་ཚུད་དགོས་པ་ལུས་ཀྱི་ཡོད།
 རི་སྤྱོད་བོད་མི་རྣམས་འཛིན་སྤྱོད་གཅིག་གི་འོག་རང་སྤྱོད་རང་སྤྱོད་ཕྱིད་
 རྒྱུ་ལོ་གོ་སྐབས་མ་ཐུང་བ་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་བར་བོད་མིའི་ལེགས་ཐུང་དང་འཆོ་
 སྤྱོད་ཕྱིད་སྤངས་སྤངས་སྤྱོད་པ་ལག་བསྟར་འཐུས་ཚང་ཡོང་བ་བས་མེད།
 ད་ལྟའི་ཆར་བོད་མིའི་མི་འཕོར་ཕྱིད་རྣམས་གིས་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཞིང་ཁུལ་
 དང་དགོས་མཁོ་གཞིར་བཟུང་མ་གཏོགས་དོན་ཕན་ལེན་པའི་ཆ་གས་གང་
 ཡང་ཐུང་ས་མེད་པར་འགོ་དགོས་ཆགས་ཡོད།

གི་ལས་ཁུངས་འདྲེན་གྱི་རང་སྤྱོད་གི་དབང་ཆ་” (ཅེས་པའི་དོན་
 ཚན་བཞི་པ།) རྩིས་འཛིན་གནང་ཡོད། མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤྱོད་
 གི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོན་སྒྲུབ་ནང་“རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་
 ཁག་གིས་མི་རིགས་སོ་སོའི་ནང་ཁུལ་གྱི་ལས་དོན་བདག་སྤྱོད་བྱེད་དབང་
 ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པར་བཅི་འཛིན་དང་འགན་སྲུང་ལེགས་པར་བྱེད་པ་” ཞེས་
 གཅིགས་ཆེན་པོའི་སློན་སྐུལ་གསལ་བ་དེའི་ནང་ས་མཆོམས་བར་མ་ཆད་
 བར་མུ་འབྲེལ་བའི་ས་ཆ་གཅིག་ཏུ་འདུས་སྡོད་བྱེད་པའི་མི་རིགས་ཡོང་
 ས་རྩིས་གཅིག་གྱུར་གྱི་རང་སྤྱོད་སྡོངས་བརྩི་གྱི་མདོན་འདོད་དེ་ཚུད་
 ཀྱི་མེད་ན་ཅེས་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྲིམས་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྲིམས་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྲིམས་སྤྱོད་
 བར་འགྱུར་འགྲོ་

པོད་རིགས་ནམས་དུམ་བུར་བཏང་ནས་ཁྲིམས་དང་སྤྱོད་ཡིག་མང་པོའི་
 བཀག་གྱི་འོག་བཞག་པ་དེས་པོད་མི་ཚོའི་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་
 སྤྱོད་བྱེད་གྱི་སྤྱོད་ཐབས་མ་བུར་བ་དང་། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
 ལེགས་བུར་གྱི་འཛིན་བྱེད་གྱི་དཀའ་ངལ་ཡོང་གི་ཡོད། དབུས་གཞུང་
 གིས་འཛིན་སྤྱོད་གི་དགོས་ངེས་བསྐྱར་བཅོས་བྱེད་མི་ཐུབ་པ་མ་ཟེད།
 རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁུལ་གཞན་དང་། ཁྱད་པར་
 ནང་སོག་དང་། ཉིང་ཁ། ཀོང་ཞི་རང་སྤྱོད་སྡོངས་སོགས་སུ་བསྐྱར་བཅོས་
 བཏང་ཡོད།

ཆ ཆབ་སྲིད་དང་། སྤྱི་ཚོགས་། དཔལ་འབྱོར་བཅས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་།

ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་བྲི་ལོ་ ༡༩༥༩ གྲུན་དུ་བོད་ནང་ལག་བསྟར་
བྱས་པའི་ཆབ་སྲིད་དང་། སྤྱི་ཚོགས་། དཔལ་འབྱོར་བཅས་ཀྱི་ལམ་
ལུགས་རྙིང་པ་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་འདོད་བོད་མི་སུ་གཅིག་ལའང་མེད་ཅེས་
འགྱུར་བ་མེད་པར་རྒྱན་དུ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་གསུངས་ཡོད། མ་འོངས་
པར་རང་སྤྱོད་གི་བོད་ནང་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་། དཔལ་འབྱོར་།
ཆབ་སྲིད་བཅས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་མཐུད་ཡར་རྒྱས་གཏོང་འདོད་ཡོད་
པ་མ་གཏོགས་འདས་པའི་དུས་རབས་སུ་བསྐྱར་ལོག་བྱེད་འདོད་མེད།
དངོས་དོན་དང་མི་མཐུན་བཞིན་དུ་ཡགོང་ས་མཆོག་དང་བཅས་བྱོལ་སྤྱོད་
འཇུགས་ཀྱིས་ལམ་ལུགས་རྙིང་པ་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་འདོད་ཡོད་ཚུལ་གྱི་
ཉེས་འཇུགས་མཐུད་ཨུ་ཚུགས་བྱེད་པ་ནི་གཞི་མེད་ཅིང་བསུན་གཙོར་
དང་མི་གཞན་མགོ་ཚིངས་སུ་འཇུག་གཞི་ཞིག་རེད།

ད་ལྟའི་ཆར་རྩ་བ་ནས་དོས་ལེན་ཐུབ་ཐབས་མེད་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལམ་
ལུགས་དེ་རིགས་འདས་པའི་བྱུང་རབས་ནང་རྒྱ་ནག་གི་བའི་འཛམ་གླིང་
གི་རྒྱལ་ཁབ་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཚང་མར་བྱུང་ཡོད། བོད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་
རྙིང་པ་དེ་ཡང་དེ་མཚུངས་རེད། འཛམ་གླིང་བྱིལ་པོར་སྤྱི་ཚོགས་དང་
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐང་མདུན་བསྐྱོད་བྱུགས་ཆེ་ཕྱིན་པ་དང་། འགྲོ་བ་མིའི་སྐོབ་
ཐང་གི་དོས་འདོན་དང་མིའི་འཚོ་བའི་གནས་སྤངས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཆེད་

འབད་ཚེ་ལ་ལྷགས་ཆེ་བྱས་ཡིད། བཙན་བྱེད་པོ་མི་ཆོ་ཡང་དེང་རབས་
 མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ཡར་ཀྱས་དང་། དེ་མཚུངས་ཤེས་ཡོན་དང་།
 འཕྲོད་བརྟེན། སྤྱི་འཇུགས་བཙས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ཡར་ཀྱས་ཕྱིན་ཡིད།
 དེར་བརྟེན་ཡུལ་ལུང་གཞན་དང་དཔུང་པ་མཉམ་གཤིབ་ཐོག་འཛུལ་སྤྱོད་
 གི་ཡུལ་མི་གཅིག་མཚུངས་ཆགས་ཡིད། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་
 རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཡོད་པའི་པོ་མི་ཆོ་ཡང་རྒྱ་ནག་གི་འཛིན་སྐྱོང་འོག་སྤྱི་
 ཆོགས་དང་། ཤེས་ཡོན། འཕྲོད་བརྟེན། དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྤངས་
 བཙས་ཡར་ཀྱས་གང་ཅུ་ཕྱིན་ཡིད་པ་གསལ་པོ་རེད། འོན་ཀྱང་པོ་མི་
 འཆོ་བའི་གནས་སྤངས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ད་དུང་
 ཡང་རྗེས་ལུས་ཆེ་གས་སུ་གནས་ཡོད་པ་དང་། པོ་མི་འགྲོ་བ་མི་འོ་ཐོབ་
 ཐང་ལ་བརྩེ་བཀྱར་ཐོབ་མེད།

ལྷག་པ། རོས་འཛིན་དགོས་པའི་གཞི་ཅེས་གནད་དོན།

ལེགས་ས་མཆོག་དང་བཙན་བྱེད་སྤྱི་འཇུགས་ཀྱི་དབུ་བྱིད་ཆོར་སྤེར་གྱི་
 གནད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་རེ་འདུན་ཞུ་དགོས་སྤྱི་གཅིག་མེད། ལེགས་ས་
 མཆོག་གིས་ཐུགས་འཆབ་གནང་གཞི་ནི་པོ་མི་ཆོའི་ཐོབ་ཐང་དང་བདེ་
 དོན་ཁོ་ན་རེད། དེར་བརྟེན་གཞི་ཅེས་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་དགོས་པ་དེ་
 ལྷག་བསམ་ནམ་དག་ཐོག་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་ལག་བརྟུར་གྱི་
 ལམ་ནས། པོ་མི་ནམས་སེ་སེའི་རྒྱས་པ་དང་དགོས་མཁོར་གཞིགས་པས་

རང་གི་འཛིན་སྐྱོང་རང་གིས་ཐུབ་པ་བྱེད་རྒྱ་དེ་རེད།

ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་བོད་མི་མང་གི་མགྲིན་ཆ་བ་པ་གནང་སྟེ་བཀའ་ཚོལ་གསུང་གི་ཡོད་པ་དང་། ཡགོང་ས་མཆོག་ལ་བོད་མི་མང་གིས་ཡིད་ཆེས་དང་ཕན་ཚུན་བྱུང་རབས་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་གཏིང་ཟབ་ཡོད། ཡགོང་ས་མཆོག་བོད་དུ་ཕྱིར་ཕེབས་གནང་རྒྱུའི་གནད་དོན་ཐད་བོད་མི་ཡོད་དོ་ཅིག་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་གཅིག་མཐུན་ཡིན་པ་དང་འདྲ་བ་གནད་དོན་གཞན་གང་གི་ཐོག་དྲུའང་མེད། བོད་མི་ཚོས་ཡགོང་ས་མཆོག་བོད་མིའི་དོ་ཆ་བ་དང་རང་གི་མགྲིན་ཆ་བ་དོ་མར་དོས་འཛིན་བྱེད་གྱི་ཡོད། ཡགོང་ས་མཆོག་བོད་མི་མང་གི་བྲིམས་མཐུན་དོ་ཆ་བ་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཅོད་གཞི་ནམ་ཡང་བྱེད་ཐབས་བྲལ་བ་ཞིག་རེད། དེར་བརྟེན་ཡགོང་ས་མཆོག་དང་མཉམ་གྲོས་ཚོལ་བྱེད་པའི་ལམ་ཁོ་ནའི་བརྒྱུད་བོད་གྱི་གནད་དོན་འགྲིག་ཆགས་ཐུབ་རྒྱུ་ཡིན་པའི་བདེན་དོན་དོས་འཛིན་གནང་གལ་ཆེ།

ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་བོད་དོན་འགན་འཁུར་བཞེས་པ་དེ་རང་ཉིད་སྐྱེར་གྱི་ཆབ་སྲིད་གོ་གནས་དང་། ཐོབ་ཐང་ཅོད་རྒྱུའམ། ཡང་ན་བཅན་ཕྱོལ་བོད་གཞུང་གི་ཐོབ་ཐང་ཅོད་ཆེད་མིན། བོད་གྱི་མ་འོངས་པའི་གནས་སྤངས་སྐྱོར་འགྲིག་ཆགས་བྱུང་ཕྱིན་བཅན་ཕྱོལ་བོད་གཞུང་ཕྱིར་བསྐྱུ་བྱེད་རྒྱ་དང་། བོད་གྱི་རྩ་བའི་འགན་འཁུར་བོད་ནང་ལས་ཀྱི་བྱེད་ཐུས་རྣམས་ནས་

ཀླང་འགན་སྒྲང་དགོས། ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་བོད་ནང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྐུ་
དབང་གང་ཡང་བཞེས་ཀྱི་མིན་པ་ལན་མང་གསུངས་ཡོད།

བདུན་པ། ཡགོང་ས་མཆོག་གི་མཐུན་པ་གྲུ་

གོང་དུ་ངོས་འཛིན་བྱས་པའི་གནད་དོན་ནམས་ཀྱི་ཐོག་ཡགོང་ས་མཆོག་
གི་བཞེངས་ཕྱོགས་དང་དགོངས་ཚུལ་ཇི་ཡིན་ལ་ཀྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གི་
དོགས་པ་དང་ཐུགས་འཆབ་ནམས་བསལ་ཆེད་ཡགོང་ས་མཆོག་སྐུ་དངོས་
ནས་ཡོངས་ཁྲབ་བསྐྱགས་གཏམ་སྤེལ་འཐུས་གསུངས་ཟིན་པ་ལྟར་གནང་
རྒྱུའི་ག་སྒྲིག་ཡོད།

དེ་འདྲའི་བསྐྱགས་གཏམ་དེས་ཀྱ་ནག་དབུས་གཞུང་དང་བོད་མིའི་གཞི་
རྩའི་དགོས་མཁོ་གཉིས་ཀ་འདོད་ཆོ་ཆེམས་ངེས་ཡོང་ཆེད་ཡགོང་ས་
མཆོག་གི་སྐུ་ཆབ་དང་ཀྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གི་སྐུ་ཆབ་ཆོའི་དབར་གྱིས་
བརྒྱུར་ཞིབ་ལྷུག་གནང་དགོས།

ཕྱོགས་གཉིས་ཀས་བསམ་ཚུལ་ཇི་ཡོད་ཐད་ཀར་བྱ་གལ་ཆེ་བ་ལས། དེ་
སྔོན་ལྟར་འབྲེལ་མོལ་གྱི་ལས་རིམ་ལ་འགོག་རྒྱུ་བཟོ་བར་ཤེད་སྡོད་ཀྱི་
རྒྱ་མེད།

ཀྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་

སྒྲིང་གི་དགོངས་དོན་གཞིར་བཟུང་བོད་མིའི་ཁེ་ཕན་ཁག་ལ་མོས་མཐུན་
 ཡོང་རྒྱའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་ལགོར་ས་མཆོག་ནས་འབད་རྩིས་འདི་དག་གནང་
 བེ་ཡོད་སྟབས། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་ཚབ་ཚོས་
 “བསམ་འཆར་”དང་། འགྲེལ་བརྗོད་འདིས་བསྒྲུན་པའི་གོ་སྐབས་དམ་
 འཛིན་གྱིས་མདུན་བསྒྲིང་དང་གཉིས་མོས་ཡོང་ཆེད་གྲོས་བསྡུར་གཏིང་
 ཟབ་ཏུ་བཏང་གནང་བའི་ཐུགས་རེ་གནང་གི་ཡོད།

ཁྱབ་དུ་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་བདེ་ལ་བཞག་ཆབས་ཆེན་འགྲོ་བཞིན་ཡོད།
 དེ་ཡང་མང་ཆེ་བ་མི་རིགས་དང་། ལེགས་བྱང་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་
 ལ་བརྟེན་ནས་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ནི་དཀའ་ངལ་གཏིང་ཟབ་ཅིག་ཡོད་པའི་
 ཉུགས་མཚན་དང་མཐུག་འབྲས་ཞིག་རེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དབང་འཛིན་
 པ་ཆོས་པོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དང་ལེགས་བྱང་ཁ་བྲལ་གྱི་ཉེན་
 ཁའི་གཞི་རྩ་ཡིན་པར་བརྟེན་ཞིང་། དེར་བརྟེན་ཆེད་དུ་གཉེར་བའི་སྲིད་བྱུས་
 དེ་དག་གི་དབང་གིས་པོད་མིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལེགས་བྱང་དང་འོ་
 བོ་རྩ་བཏག་དུ་འགྲོ་བྱའི་ཉེན་ཁ་འཕྲད་བཞིན་ཡོད།” ཅས་ཞུས་ཡོད།

འདི་ལོ་ཟླ་བ་གསུམ་པ་ནས་བཟུང་མཐོ་སྒང་པོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཡོངས་སུ་
 རྫོགས་པར་པོད་མི་ཆོས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་པོད་ཐོག་འཛིན་པའི་དྲག་
 གཞོན་དང་ཉེ་རིང་གི་སྲིད་བྱུས་ལ་ངོ་ཚོལ་བྱས་ཡོད། རང་གི་ཆེ་སློག་
 ལ་ཉེན་ཁ་འཕྲད་རྒྱ་ཡིན་པ་གསལ་པོ་ཞེས་བཞིན་དུ་པོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་
 ཁྱོན་ཡོངས་ལ་གནས་པའི་པོད་མི་སྐྱོ་སེར་དང་། ཐོ་མོ། གན་གཞོན།
 ཆོས་དད་ཡོད་མེད་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཐ་ན་སློབ་ཕྲུག་ཚུན་ཆད་
 མཉམ་རུབ་ཐོག་མ་བསྐྱལ་དང་བླང་གི་སློ་ནས་སློ་ཁོག་ཆེན་པོའི་ངང་
 རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་ལ་ཡིད་ལྷུག་དང་། འདོད་སློ་མི་ཁེངས་པ།
 དངོས་ཡོད་དཀའ་སྤྱུག་ནུས་གསལ་བཏོན་བྱས་ཡོད། པོད་རྒྱ་མི་རིགས་
 གཉིས་ཀའི་ཆེ་སློག་ཤོར་བར་ངོས་རང་སློ་པམ་ཆད་མེད་བྱུང་བས་འཕྲལ་

དུ་བྱ་གཞུང་དབང་འཛིན་པ་ཚོར་ཚོད་འཛིན་གནང་བའི་འཕོད་སྐྱལ་བྱས་
 པ་ཡིན། བོད་ནང་བྱུང་བའི་ཉེ་ཆར་གྱི་བྱུང་ཆེན་དེ་དག་ངས་བྱས་བཞོད་
 བྱས་པ་ཡིན་ཚུ་ལ་ཉེས་འཇུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྐབས་རང་དབང་ལྡན་པའི་
 རྒྱལ་སྤྱིའི་སྒྲིག་འཇུགས་གང་རུང་གིས་ཞིབ་འཇུག་མཐེལ་ཕྱིན་གནང་
 དགོས་པའི་འཕོད་སྐྱལ་ཡང་ཡང་བྱས་པ་ཡིན། ཞིབ་འཇུག་པ་བྱ་གར་
 ན་རམས་ལམ་ཡོང་ནའང་ཆོག་ཅིང་། གལ་སྲིད་བྱ་ནག་གཞུང་ལ་ཉེས་
 འཇུགས་ཆེན་པོ་འདི་འདྲ་བྱེད་རྒྱའི་དན་རྟགས་ཡོད་ན་འཛམ་གླིང་མདུན་
 ངེས་པར་དུ་གསལ་པོ་བཟོ་དགོས་པ་ཡིན།

རྒྱ་མམ་པར་འཛམ་གླིང་གི་དབུ་བྱིད་མང་པོ་དང་། གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་
 པའི་ཆོགས་པ་ཁག དེ་བཞིན་འཛམ་གླིང་ནང་སྟན་གསལ་ཅན་གྱི་མི་
 སྣ་མང་པོས་འཆོ་བའི་ཐབས་ལམ་མི་བྱེད་པ་དང་། ཚོད་འཛིན་དགོས་
 པའི་འཕོད་སྐྱལ་རིམ་པ་བྱས་པར་སྟོས་མེད་ཀྱིས་བྱ་གཞུང་དབང་འཛིན་
 པ་ཚོས་མུ་མཐུད་གདུག་རྩུབ་དག་གཞོན་གྱི་ཐབས་ལམ་ལག་བསྟར་
 བྱས་ཤིང་། དེའི་དབང་གིས་བོད་མི་ཉ་ཅང་མང་པོ་བསད་པ་དང་།
 རྟོང་ཕྱག་མང་པོར་མས་སྒྲིན་དང་བཀག་ཉར་བྱས་པ། མང་པོ་ཞིག་གི་
 གནས་སྐངས་རྩ་བ་ནས་ཤེས་རྟོགས་མེད་པར་གྱུར་ཡོད། ད་ལྟ་ངོས་རང་
 བྱེད་ཆོའི་མདུན་ཡོད་པའི་སྐབས་འདིར་ཡང་བོད་ཀྱི་ས་ཆ་མང་པོར་དག་
 ཆས་ཉེན་རྟོག་པ་དང་དམག་མི་འབོར་ཆེན་ཡོད་མུས་རེད། བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་

མང་པོར་བོད་མི་ཚོ་དྲག་པོའི་བྲིམས་གཞི་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུའི་གནས་སྐབས་
 འོག་ཟུ་མཐུད་དཀའ་སྤྱད་ཚུངས་ཀྱི་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་ཅན་ལ་དངངས་
 འཆབ་དང་འཛིགས་སྐབས་གི་ཁོར་ཡུག་གིས་བྱུང་ཡོད། ག་དུས་འཛིན་
 བཟུང་བྱེད་ཡོང་སྐྱེས་པའི་འཛིགས་སྐབས་དང་ཟུ་མཐུད་གནས་ཀྱི་ཡོད།
 རྒྱལ་སྤྱིའི་ལྷ་ཉིག་པ་དང་གསར་འགོད་པ་མེད་པ་མ་ཟད། ཐ་ན་ཡུལ་སྐོར་
 སློ་འཆམ་པ་ཚུན་བོད་ནང་གཏོང་གི་མེད་སྐབས་བོད་མི་ཚོའི་གནས་སྐབས་
 ཐད་ངོས་ལ་སེམས་འཆབ་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་འདུག ད་ལྟོ་ཆར་བོད་ནང་རྒྱ་
 ཅག་གཞུང་གི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་གང་བྱེད་ཆགས་ཡོད། དེ་ནི་བོད་མིའི་
 སྤྱིང་སྤྱོད་ཅ་མེད་གཏོང་ཆེད་བོད་མི་ཚོར་སྲིག་ཐོག་གི་བྲིམས་ཆད་ཐོག་
 པ་དང་འདྲ་བར་བྱུང་ཡོད།

བོད་ཀྱི་དཀའ་སྤྱོད་གྲོས་མོལ་གི་ལམ་ནས་གཉིས་མོས་འབྲེག་ཆགས་ཡོང་
 ཆེད་ངོས་ནས་ཟུ་མཐུད་འབད་ཚོལ་ཇི་བྱས་བཀུར་འོས་ཡུ་རོབ་གྲོས་
 ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་མང་པོས་མ་བྲིན་གསལ་རེད། དེ་འདྲའི་བསམ་ཚུལ་
 གྱིས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་སི་ཏུས་སྤྱག་ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་སུ་ངོས་ནས་
 ཁ་བྲལ་ལམ་རང་བཅན་མ་ཡིན་པར་གྲོས་མོལ་བྱེད་དགོས་པའི་གཞུང་
 འབྲེལ་གྱི་གྲོས་འཆར་བཏོན་པ་ཡིན། དེ་ནས་བཟུང་རྒྱ་ཅག་གཞུང་དང་
 མཉམ་འཛུལ་འབྲེལ་བར་འཕོ་འགྱུར་སྐྱ་ཚོགས་བྱུང་ཡོད། ལོ་བཅུ་ལ་ཉེ་
 བའི་རིང་འབྲེལ་བ་ཆད་ཇེས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ལོར་རྒྱ་ཅག་གཞུང་གི་དབུ་

བྱིད་དང་མཉམ་ཐད་ཀའི་འབྲེལ་ལམ་བསྐྱར་གསོ་བྱང་ཡོད། ངའི་དོ་ཆ་བ་
 དང་ཕྱ་ནག་གཞུང་གི་སྤྱི་ཚབ་ཆོའི་དབར་གྲོས་བསྐྱར་ཞིབ་ཕྱིས་བྱང་ཞིང་།
 གྲོས་བསྐྱར་དེ་དག་གི་སྐབས་ཤོད་མའི་མདོན་འདོད་ཇི་ཡིན་འབྲེལ་བཟོད་
 གསལ་པོ་བྱས་ཡོད། རོས་ཀྱི་གཉིས་སྒྲན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྤྱི་དོན་ནི་ཕྱ་
 ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་ཕྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་བྲིམས་ཀྱི་སྒྲོམ་གཞིའི་ནང་ཤོད་
 མི་ཆོར་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་ཡོང་ཐབས་བྱེད་ཕྱ་དེ་རེད།

འདི་ལོ་པེ་ཅིང་དུ་ཟླ་ ༥ ཆོས་ ༡ དང་ ༡ ཉིན་འབྲེལ་མོལ་ཐངས་
 བདུན་པའི་སྐབས་ཕྱ་ཕྱོགས་ནས་ང་ཆོའི་དོས་ནས་རང་སྤྱོད་གི་བསམ་
 ཚུལ་ཇི་ཡོད་གསལ་བཤད་དགོས་པའི་འཐོད་སྐུལ་བྱས་པ་ལྟར། བྱི་ལོ་
 ༡༠༠༥ ཟླ་ ༡༠ ཆོས་ ༡༡ ཉིན་ང་ཆོས་ཤོད་མི་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་
 མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་ཡིག་ཆ་སྤྲད་པ་ཡིན།
 བསམ་འཆར་ནང་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་སྒྲོར་གྱི་ང་ཆོའི་
 ལངས་ཕྱོགས་ཇི་ཡིན་དང་། རང་སྤྱོད་རང་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་བའི་ཤོད་མའི་
 གཞི་ཅའི་དགོས་མཁོ་ཁག་ཇི་ལྟར་བསྐྱར་ཐུབ་མིན་འབྲེལ་བཟོད་བྱས་ཡོད།
 ང་ཆོས་བསམ་འཆར་འདི་དག་ཤོད་ཀྱི་དངོས་ཡོད་དཀའ་སྒྲོག་སེལ་ཐབས་
 ཁོ་ནར་དམིགས་ནས་ལྷག་བསམ་ནམ་དག་གིས་ཁུས་པ་ཡིན། ཕྱོགས་
 གཉིས་བར་ལྷག་བསམ་ནམ་དག་བྱང་ན་ང་ཆོའི་བསམ་འཆར་ནང་གསལ་
 བའི་གནད་དོན་ཁག་ལག་བསྐྱར་བྱེད་ཐུབ་ངེས་ཡིན་པའི་གདེང་ཆོད་ཡོད།

འོན་ཀྱང་སྐབས་མ་ལེགས་པར་རྒྱ་སྤྲུགས་ཀྱིས་ང་ཚོའི་འབད་ཚུལ་འདི་
 དག་ 'ཕྱིད་རང་བཅན' ནང་། 'མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་རང་བཅན' ཡིན་ཚུལ་གྱི་མིང་འདྲིགས་བྱས་ནས་བསམ་འཆར་ཆ་ཆང་ཕྱིས་མེད་དང་།
 རོས་ལེན་ཐུབ་ཐོབས་མེད་པར་བཤད་པ་མ་ཟད། ང་ཚོའི་བསམ་འཆར་
 ནང་རང་སྤྱོད་ས་གནས་ལ་ “རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་
 ཀྱི་ས་ཁུལ་གཞན་ནས་བོད་ནང་ཡོང་མཁན་ཚོ་གནས་སྡོད་བྱེད་པ་དང་།
 གཞིས་ཆགས་པ། ལས་རིགས་དང་དཔལ་འཕྱོར་གྱི་ལས་དོན་གཉེར་
 སྤྲུགས་བཅས་ཀྱི་སྒོལ་ཡིག་བཟོ་རྒྱུའི་” ཐོབ་ཐང་རོས་འཛིན་དགོས་
 སྐོར་ཞུས་པར་ 'མི་རིགས་གཙང་མེལ་' བྱེད་འདོད་ཡིན་ཚུལ་གྱི་ཉེས་
 འཛུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ང་ཚོའི་བསམ་འཆར་ནང་བོད་རིགས་མ་ཡིན་པ་ནམས་ཕྱིར་འབྱུང་གཞིར་
 རྒྱ་ང་ཚོའི་དམིགས་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་གསལ་བོ་བཤད་ཡོད། ང་ཚོའི་སེམས་
 འཆཐ་བྱེད་གཞི་ནི་རྒྱ་རིགས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མི་རིགས་གཞན་འབོར་
 ཆེན་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ནང་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤྱོད་བྱས་བྱས་པའི་དབང་གིས་
 བོད་མི་ནམས་རང་གི་ལུང་པར་གྲངས་ཉུང་ཆགས་པ་དང་། ཏུ་ཅང་འཛིག་
 སྒྲ་བའི་བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལའང་ཉེན་ཆབས་བཟོ་བཞིན་པ་དེ་རེད།
 མི་འབོར་སྤྱོད་བྱས་ཀྱི་དབང་གིས་མི་འབོར་ལ་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཕྱིན་པར་
 བརྟེན་བོད་རིགས་ནམས་རྒྱ་རིགས་དང་མཉམ་ཆིག་བསྐྱེལ་ཡོང་རྒྱུའི་ཆབ་དྲུ་

རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལེགས་བྱང་དང་དོ་བོ་རིམ་བཞིན་ཅ་བཞག་ཕྱིན་
བའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་རིགས་ཆེན་པོའི་ནང་ཐིམ་འགོ་རྒྱ་རེད།

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཡོད་པའི་མན་ཏུ་དང་། ནང་
སོག་ དེ་བཞིན་ཤར་ཏུར་གིས་ཀྱང་གྱི་མི་རིགས་བཅས་ཀྱི་གནས་སྤངས་
ནི་རྒྱ་རིགས་གངས་མང་མི་རིགས་འཛོམས་ཆེན་སྤྱི་ཤུགས་བྱས་པས་གངས་
ཏུང་མི་རིགས་ཐོག་ཆབས་ཆེའི་དོ་སྤྱོད་ཀྱི་བཅོས་ཀྱི་དཔེ་མཆོན་གསལ་པོ་
ཡིན། ད་ལྟོ་ཆར་མན་ཏུ་སྤྱོད་དང་། ཡི་གེ་ལེགས་བྱང་བཅས་པ་ཅ་
བཞག་ཕྱིན་ཟིན་པ་རེད། ནང་སོག་ནང་ད་ཆ་ཁྱོན་བསྡུ་མས་མི་འཛོམས་ས་ཡ་
༡༩ ཡོད་པ་ནས་སོག་རིགས་བརྒྱ་ཆ་ ༡༠ ལས་མེད།

རྒྱ་གཞུང་གི་མཁའ་ལྷན་བཟུང་ཅན་གྱི་དབང་འཛིན་པ་རེ་བྱུང་གིས་སྤྱོད་
སྤྱོད་ཀྱི་གཏམ་བཤད་སྤེལ་མིན་ལ་མ་སྒྲིས་པར་ང་ཚོའི་བསམ་འཆར་
གྱི་འདྲ་བཤུས་ནམ་པ་ཆོར་ཡུལ་ཡོད་པས། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདག་དབང་དང་། ས་ཁྱོན་གཅིག་གུར་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་
ནག་གཞུང་གི་སེམས་འཆབ་ཁག་ལ་ང་ཚོས་ལྷག་བསམ་ནམ་དག་གི་སྒོ་
ནས་གསལ་བཤད་བྱས་ཟིན་པ་གསལ་པོ་མཐོང་ཐུབ། བསམ་འཆར་ནང་
འབྲེལ་བཅོད་གསལ་པོ་ཡོད་པས། འདིའི་ཐད་ཁྱེད་ཚོའི་དགོངས་ཚུལ་
ཡོད་ན་དགའ་བསུ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ངས་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱད་པོད་ཀྱི་མི་རིགས་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་ཁེ་
 ཕན་ཆེད་གང་མགྲོགས་གྲོས་མོལ་གྱི་ལམ་ནས་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་
 གཅོད་ཡོང་བར་ཡུ་རོབ་མཐུན་ཆོགས་དང་། གྲོས་ཆོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ནག་གི་
 དབང་འཛིན་པ་ཆོར་ཐབས་ཤེས་ཡོད་ཀྱས་སྐུལ་ཕྱག་གནང་བའི་རི་སྐུལ་
 ལྷ་ཀྱི་ཡིན།

ང་ཆོས་འཆེ་བའི་ཐབས་ལམ་ལ་བསྟེན་ནས་འཐབ་ཅོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ར་ངས་
 མཐའ་གཅིག་ཏུ་དགག་བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། ང་ཆོར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གདམ་
 ཁ་གཞན་ཇི་ཡོད་ཆ་ཆོང་རྟོག་ཞིབ་བྱེད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ངེས་པར་དུ་ཡོད།
 མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་དང་མཐུན་པར་བོད་དང་བོད་མིའི་གནས་སྤངས་
 དང་། འབྲུང་འབྲུར་ང་ཆོའི་འཐབ་ཅོད་ཀྱི་ཁ་ཕྱོགས་ཇི་དགེའི་སྐོར་གྲོས་
 བརྒྱུར་བྱེད་ཆེད་ངོས་ནས་བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་དམིགས་བསལ་ཆོགས་
 ཆེན་བརྒྱ་བསྐྱོང་བྱས་པ་ཡིན། ཆོགས་ཆེན་དེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༥ ལྷ་ ༡༡
 ཆོས་ ༡༢ ནས་ ༡༩ བར་ཀྱ་གར་ན་རམ་ས་ལར་ཆོགས་པ་རེད།
 ང་ཆོའི་འབད་ཅོལ་ཁག་ལ་ཀྱ་ནག་གི་འགོ་བྱེད་ཆོས་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་ལ་
 ལན་མ་བྱས་པ་དེས་བོད་མི་མང་པོས་ཀྱ་ནག་གཞུང་ལ་གཉིས་མོས་འགྲིག་
 ཆགས་འཆོལ་འདོད་ཨེ་ཡོད་སྐྱམ་པའི་དོགས་པ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཤུགས་
 ཆེ་རུ་བཏང་ཡོད། ཀྱ་ནག་གཞུང་གི་དབུ་བྱེད་ཆོས་དག་ཤུགས་ཀྱི་ཐབས་
 ལམ་དང་། བོད་དེ་ཀྱ་ནག་གི་ནང་ཆ་ཆོང་སེམ་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་

བོད་མི་མང་པོས་མུ་མཐུད་བསམ་གྱིན་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཁོ་ཚོས་བོད་རང་
 བཅན་དགོས་པ་བཤད་གྱི་ཡོད། ཁ་གསལ་གྱིས་རང་ཐག་རང་གཙོད་གྱི་ཐོབ་
 ཐང་དང་། བོད་ནང་མང་མོས་འོས་བསྟུ་བྱེད་དགོས་པ་བཤད་གྱི་ཡོད།
 དེ་འདྲའི་བསམ་ཚུལ་འདྲ་མིན་བྱུང་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་དམིགས་བསལ་
 ཚོགས་ཆེན་ལ་ཐེབས་པའི་འཐུས་མི་ཚོས་སྤྱི་མོས་གྱི་ལམ་ནས་འབྱུང་
 འགྱུར་བོད་གྱི་སྤྱི་དབུས་འཛིན་ཕྱོགས་ཇི་དགེ་བོད་དང་། རྩ་ནག་རྩལ་
 སྤྱིའི་གནས་བབ་དང་འགྱུར་བར་གཞིགས་ཏེ་ངོས་ནས་ཐག་གཙོད་ཇི་བྱེད་
 ལ་མོས་མཐུན་བྱེད་རྒྱུའི་ཐག་གཙོད་བྱས་འདུག བོད་ནང་གི་བསམ་འཆར་
 ཁག་ཅིག་བསྟུ་རུབ་བྱས་པ་ནམས་ཚུད་པའི་འཛམ་གླིང་ས་ཕྱོགས་གང་ས་
 ནས་ཐེབས་པའི་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་གྱི་འགོ་བྲིད་དང་འཐུས་མི་དུག་བརྒྱ་
 ལ་ཉེ་བའི་བསམ་འཆར་ཁག་ལ་ངས་བསམ་ཞིབ་བྱེད་གྱི་ཡིན།

ངོས་རང་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཆེན་པོ་བྱེད་མཁན་ཞིག་
 ཡིན། དེར་བརྟེན་ངོས་ནས་བཅན་བྱོལ་བོད་མི་ནམས་མང་གཙོའི་ལམ་
 ལུགས་ཐོག་འགོ་རྒྱུའི་སྐུལ་ཁྱུག་མུ་མཐུད་བྱས་པ་ཡིན། ད་ལྟོ་ཆར་བོད་
 མི་བཅན་བྱོལ་བ་ནམས་ནི་ཁྲིམས་བཟོ་དང་། ཁྲིམས་ལུགས་དབང་འཛིན།
 འཛིན་སྐྱོང་བཅས་མང་གཙོའི་ཀ་བ་གསུམ་ཀ་ཡོད་པའི་བཅན་བྱོལ་སྤྱི་
 ཚོགས་ཉུང་ཤས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་ཡིན་སྟེ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༡
 ལོར་ང་ཚོས་ཡང་བསྐྱར་མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ་ནང་མདུན་བསྐྱོད་ཆེན་

པོ་ཞིག་ཀྱིས་ནས་འདི་ན་སྤྱོད་བཀའ་གཞི་གི་བཀའ་སློན་ཁྲི་པོ་མང་ཚོགས་
ཀྱིས་ཐད་ཀར་འོས་འདེམས་བྱས་པ་རེད།

ཐོད་ཀྱི་འབྲུང་འབྲུར་སྐོར་མཐའ་མའི་ཐག་གཅོད་ཐོད་ཀྱི་ཆེའི་མང་ཚོགས་
ནས་བྱེད་དགོས་པ་ངས་ཚུན་དུ་བསམ་གྱི་ཡོད། རྒྱ་གར་གྱི་སྤྱི་ཚོན་དང་
པོ་པུ་ཁྱིེ་ཞེད་རུས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ཟླ་ ༡༣ ཚེས་ ༥ ཉིན་རྒྱ་གར་
གྲོས་ཚོགས་སུ་བསྐུལ་བའི་གྲུང་བཤད་ནང་ “ཐོད་ཀྱི་སྐོར་མཐའ་མའི་
ཐག་གཅོད་ཐོད་མི་ཚོས་བྱེད་དགོས་པ་མ་གཏོགས་གི་ཞན་སུས་ཀྱང་བྱེད་
མི་ཐུབ་” ཅས་གསུངས་ཡོད།

ཐོད་ཀྱི་གནད་དོན་ནི་ཐོད་མི་སེལ་དུ་གཞི་གནས་སྐྱངས་ལས་བཞུལ་
ནས་གནད་དོན་གཞན་མང་པོ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། ཐོད་
དེ་རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་གནས་ཡོད། ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོའི་
རིང་འཛམ་གླིང་ནང་མི་འཛོལ་མང་པོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ཀྱི་དབར་
བར་གནས་ས་ཁུལ་ལྟ་བུར་གནས་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༣
ལོ་ལྟེ་“ཐོད་ཞི་བའི་བཅེངས་བཀོལ་”ཟེར་བའི་ལོ་ཤས་རྗེས་ཨེ་ཤི་ཡའི་
རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་གཉིས་བར་གྱི་དམག་འབྲུག་དང་པོ་དེ་བྱུང་བ་རེད།
དེས་གང་གསལ་པོ་མཚོན་ཞེ་ན། ཨེ་ཤི་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་སྟོབས་ཀྱགས་
ཆེ་པོས་གཉིས་བར་ཡོད་ཆེས་དང་མཛའ་མཐུན་བརྟན་པོ་ཡང་དག་པ་

ཞིག་ཡོང་བར་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་དེ་ངང་བདེན་གྱི་སྒྲིག་སྤྱོད་ལྟར་ཆགས་
 དགོས་ཀྱི་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་མཆོག་གྱི་ཡོད། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་དེ་
 འཇིག་སྒྲིབ་པའི་བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་དང་ཡང་འབྲེལ་བ་ཡོད།
 ཆོན་རིག་པ་ཁག་གཅིག་གིས་དེ་ནི་མི་འཛོར་ས་ཡ་སྟོང་ཕྲག་ཁ་གས་ཡོད་
 པའི་ཨེ་ཤི་ཡ་པལ་ཆེ་བར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་སྒྲིམ་ཆེག་བརྒྱབ་སྟོན་ཡོད།
 བོད་ཀྱི་མཐོ་སྒང་ནི་ཨེ་ཤི་ཡའི་ཚུ་བོ་ཆེ་ཁག་མང་པོའི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན།
 བོད་ཀྱི་འབྲུག་ས་རོམ་ནི་སྟོང་བྱང་གི་སྡེ་གཉིས་ཕུད་པའི་འཛམ་གླིང་གི་
 འབྲུག་ས་རོམ་མང་པོས་དེ་ཆགས་ཡོད། ཁོར་ཡུག་སྤྱང་སྟོབ་པ་ཁག་
 ཅིག་གིས་བོད་ལ་འཛམ་གླིང་གི་སྡེ་གསུམ་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་ཀྱིན་ཡོད།
 གལ་སྲིད་ད་ལྟའི་ཆ་བོད་འཕར་ཆད་དེ་མུ་མཐུད་གནས་ན་འབྱུང་འགྱུར་
 ལ་བཅོ་ལྔ་ནི་ཤུའི་ནང་སེང་གེ་ཁ་འབབ་ཀྱི་ཚུ་རྒྱན་སྐམ་སྲིད་པ་རེད།
 ལྷག་དོན་བོད་ཀྱི་གནད་པོའི་ལེགས་བྱང་ནི་བྱམས་པ་དང་འཆེ་བ་སྤངས་
 པའི་ནང་པའི་ལྟ་གྲུབ་ལ་གཞི་བཅོལ་བ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། བོད་མི་ས་
 ཡ་དྲུག་ཙམ་མ་ཟད། ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་ཡོངས་དང་། སོག་ཡུལ།
 ལུ་རུ་སུའི་ཁོངས་ཀྱི་ལ་མི་ཀ་དང་སྤྱར་ཡུལ་མི་སེར་རྒྱལ་ཁབ་བཅས་མི་
 འཛོར་ས་ཡ་བརྒྱ་གསུམ་བཞལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེར་
 སྒྲིན་པའི་ཞབས་ཁུ་བྱེད་རྒྱའི་རྣམས་པ་ཡོད་པའི་ལེགས་བྱང་འདིར་དོ་སྤངས་
 བྱེད་མཁན་ཇེ་མང་ཇེ་མང་འགྲོ་བཞིན་པའི་རྒྱ་རིགས་སྤྱན་རློབ་ཆོད་པ་ཡང་
 འབྲེལ་བ་ཡོད།

རོས་ཀྱི་བྱེད་སྤངས་ནི་རེ་བ་བཟང་ས་དང་། བྱ་སྒྲིག་སྤྱུག་ས་ནས་བྱེད་རྒྱ་
 དེ་ཡིན། དེའི་དབང་གིས་རོས་ནས་པོད་མི་ཆོར་བཅན་བྱེད་ནང་གཞོན་
 རྒྱུས་ཆོའི་སློབ་སྦྱོང་ཐོག་རྒྱས་བྱུགས་བསྒྲིལ་རྒྱ་དང་། མེས་པོ་གོང་མ་ནས་
 བརྒྱད་པའི་ལེགས་བྱང་ཐུག་པོ་ཡོད་པ་དེ་དག་སྤྱང་སྦྱོབ་བྱེད་ཆེད་བཅན་
 བྱེད་ནང་ཆོས་དང་ལེགས་བྱང་གི་ཆེ་གནས་སྤྱི་བཟན་བཟོ་རྒྱ། བཅན་
 བྱེད་སྤྱི་ཆོགས་ནང་མང་གཙོའི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་ནི་པའི་སྤྱི་ཆོགས་སྤྱི་
 བཟན་དང་རྒྱ་སྦྱོད་ཡོང་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཆོའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་
 པོ་གཅིག་ནི་རང་དབང་ལུང་པའི་ནང་རང་གི་ཆོས་རིག་ལེགས་བྱང་བདག་
 གཉེར་བྱེད་རྒྱ་དང་། དམ་བསྒྲགས་འོག་ཚུད་པའི་གཞིས་ལུས་པོད་མིའི་
 རང་དབང་གི་མགོན་ཆབ་བྱེད་རྒྱ་དེ་རེད། ང་ཆོས་གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས་
 པའི་ལས་འགན་ནི་ཏ་ཅང་སྦྱི་པོ་ཡིན། བཅན་བྱེད་བ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་
 རང་བཞིན་གྱིས་ང་ཆོའི་མཐུན་རྒྱུན་འབྱུང་ཁུངས་ཆད་བཀག་ཡོད་པ་དང་།
 གཅིག་བྱེད་ན་ང་ཆོ་བཅན་བྱེད་ལྷན་དུས་ཡུན་རིང་ཅམ་གནས་དགོས་
 ཆགས་སྤིད་པའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ང་ཆོས་གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས།
 དེར་བརྟེན་ཤེས་ཡོན་དང་ལེགས་བྱང་དང་འབྲེལ་བའི་ང་ཆོའི་ལས་འཆར་
 ཁག་ལ་ཡུ་རོབ་མཐུན་ཆོགས་ནས་མཐུན་འབྱུར་གནང་རོགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཡུ་རོབ་གྲོས་ཆོགས་གྱིས་རྒྱ་ནག་དང་མཉམ་ཁུ་མཐུད་ལངས་ཕྱོགས་ལྔ་ན་
 པའི་འབྲེལ་ལམ་རྒྱུན་འབྱོར་གནང་བས་རྒྱ་ནག་ནང་བྱང་དང་འབྱུང་

བཞིན་པའི་འགྱུར་བ་ཁག་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་ཀྱི་ཡིན་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད།
 འཛམ་གླིང་གི་འཕེལ་ཚུགས་ནི་གྲུ་ཡངས་དང་། རང་དབང་། མང་གཙོ།
 འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་བརྩི་བཀྱར་ཞུ་བ་ལྟར་བཅས་ཀྱི་ཚུགས་སུ་འགྲོ་བཞིན་
 ཡོད། རྒྱ་ཕྱི་མ་གཏོགས་ཀྱི་ནག་ཀྱང་འཛམ་གླིང་གི་འཕེལ་འགྲོས་དང་
 མཐུན་པར་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་རེད། འདིའི་ཐད་ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ནས་
 ལྷན་གྲགས་ཆེ་བའི་ས་ཀ་རོ་གཟེངས་བསྟོད་བྱ་དགའ་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་
 ཐང་སྲུང་སྐྱོབ་མཁན་ཀྱི་རིགས་དུ་འུ་ཅ་ལ་གནང་བར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་
 ཞུ་བྱ་ཡིན། དེ་ནི་ཀྱན་གསུམ་པོའི་ཐོག་མདུན་བསྟོད་བྱེད་བཞིན་པའི་
 ལྷབས་འདིར་ནམ་འགྱུར་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད། ཀྱན་གསུམ་རང་གི་
 གསར་བྱུང་གནས་བབ་དང་བསྟན་འཛམ་གླིང་ནང་གཙོ་ཆེའི་ཆ་ཤས་སྤང་
 དགོས་པ་ཆགས་ཀྱི་རེད། དེ་ལྟར་ཡོང་བར་ཀྱན་གསུམ་གྲུ་ཡངས་དང་།
 ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ། བྲིམས་ཀྱི་དབང་སྒྱུར། གནས་ཚུལ་དང་བསམ་
 སྟོན་རང་དབང་བཅས་ཡོང་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ནི་ཏ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་
 ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ཀྱན་གསུམ་འཛིན་པའི་
 བསམ་ཚུལ་དང་སྲིད་བྱས་ཀྱིས་ཀྱན་གསུམ་ནང་སྲིད་ཀྱི་འགྱུར་འགྲོས་དང་
 ཡར་རྒྱས་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་ཀྱི་ཡིན་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད།

ལྷབས་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་ཀྱན་གསུམ་གཞུང་གིས་པོད་ཐོག་ཏ་ཅང་གུ་དོག་
 གི་ཡངས་ཚུགས་དང་མི་མཐུན་པར་གནས་ཚུལ་རྒྱས་མངའ་ཡོད་པའི་

རྒྱ་རིགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྒྱ་རིགས་མང་ཚོགས་ཁྲིད་
 གནས་ཚུལ་ཤེས་རྟོགས་ཏེ་གསལ་དང་། བོད་མིའི་དཀའ་སྤྱད་ལ་གདུང་
 སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་བྱེད་མཁན་ཏེ་མང་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། བོད་ཀྱི་གནད་
 འོན་སྒོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ངའི་ཡིད་ཆེས་ཏེ་སྲབ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་
 ཀྱང་རྒྱ་ནག་མི་མང་ལ་ངའི་ཡིད་ཆེས་འགྱུར་བ་མེད་པར་གནས་ཡོད།
 དེར་བརྟེན་ངས་བོད་མི་ཚོར་རྒྱ་རིགས་ཚོའི་མཉམ་འབྲེལ་ལམ་བྱེད་རྒྱ་
 སྤྱོད་ཀྱི་ཐུགས་ཐམས་ཅད་ནས་འབད་ཚུལ་བསྐྱེད་དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་
 ཡོད། འདི་ལོ་ཟླ་ ༩ པའི་ནང་བོད་མིའི་དོ་རྟོགས་ལ་རྒྱ་གཞུང་གིས་དྲག་
 གནོན་བྱས་པར་རྒྱ་རིགས་མཁས་པ་ཚོས་ཡོངས་གྲགས་ཐོག་སྒྲིན་བཞིན་
 བྱས་པ་མ་ཟད། ཚོད་འཛིན་བྱེད་དགོས་པ་དང་། བོད་ཀྱི་དཀའ་སྤྱོད་
 སེལ་ཆེད་གྲོས་མོལ་བྱེད་དགོས་པ་བཤད་ཡོད། རྒྱ་རིགས་བྲིམས་ཚུང་
 པ་ཁག་ཅིག་གིས་ཡོངས་གྲགས་ཐོག་བོད་མི་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ་ནམས་
 ལ་བྲིམས་གཏུགས་མཐུན་འགྱུར་བྱེད་རྒྱུའི་དང་ལྷང་བྱས་ཡོད། ད་ལྟའི་
 ཆར་རྒྱ་རིགས་སྤུན་ཟླ་ཚོའི་ཁྲིད་བོད་མིའི་དཀའ་སྤྱད་གནས་སྤངས་དང་
 བྲིམས་མཐུན་གྱི་མངོན་འདོད་ཁག་ལ་ཤེས་རྟོགས་དང་། གཙོ་བོར་རྒྱ་
 གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་བྱེད་མཁན་ཏེ་མང་ཏེ་མང་འགྲོ་བཞིན་ཡོད།
 དེ་ནི་སེམས་སྤྱོད་ཐེབས་གཞི་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། ངས་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་
 སྤྱིང་སྟོབས་ཅན་གྱི་རྒྱ་རིགས་སྤུན་ཟླ་པོ་མོ་ཚོས་གདུང་སེམས་མཉམ་
 བསྐྱེད་གནང་བར་ཐུགས་ཏེ་ཆེ་ལུ་རྒྱ་ཡིན།

ཡུ་རོལ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱིས་འཚེ་བ་དང་བྲལ་བའི་པོད་ཀྱི་བདེན་པའི་འབྲལ་
 ཚོད་ལ་མུ་མཐུད་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྟར་གནང་བར་ངས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་
 ཟུ་རྒྱུ་ཡིན། བྱེད་ཆོའི་གཙུག་དང་། རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
 བསྐྱེད་གནང་བ་ནམས་པོད་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀྱི་པོད་མི་ཆོའི་སེམས་སྐྱུ་ལ་
 ཐེབས་གཞི་ཆགས་ཡོད། ཡུ་རོལ་གྲོས་ཚོགས་པོད་དོན་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
 པའི་འབྲལ་མི་ནམས་ལའང་ངས་དམིགས་བསལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཟུ་རྒྱུ་ཡིན།
 བྱེད་ཆོས་པོད་ཀྱི་དཀའ་སྤྱུག་དེ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་དོན་ཙམ་མ་ཡིན་པར་
 སེམས་གཏིང་གི་ལས་དོན་ཞིག་ལ་བརྩིས་ཡོད། ཡུ་རོལ་གྲོས་ཚོགས་
 ཀྱིས་པོད་དོན་དང་འབྲལ་བའི་གྲོས་ཚོད་སྤྱི་མཐུན་བཞག་པ་ནམས་ཀྱིས་
 མང་ཆོགས་དང་། ཡུ་རོལ་གྱི་སྲིད་གཞུང་ཁག་དེ་བཞིན་འཛམ་གླིང་
 ཁྱོན་ཡོངས་བཅས་ལ་པོད་མིའི་དཀའ་སྤྱུག་ཤེས་རྟོགས་དང་པོད་དོན་བྲིལ་
 བསྐྱེད་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད།

ཡུ་རོལ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱིས་མུ་མཐུད་པོད་དོན་ཐོག་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
 ནམས་ལ་རྒྱ་ནག་གིས་དོ་སྤངས་མ་བྱུང་བ་མ་ཟེད། དེའི་དབང་གིས་ཡུ་རོལ་
 དང་རྒྱ་ནག་ཕྱོགས་གཉིས་བར་གྱི་འབྲལ་བར་དོ་ཐོག་བྱུང་བར་སློ་ཕམ་
 ཡོད། འོན་ཀྱང་ངས་ནམ་པ་ཚོར་ཟུ་འདོད་པ་ཞིག་ལ་ད་ལྟའི་ཆར་པོད་
 ནང་གི་ཡང་བའི་གནས་སྤངས་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་འགོ་བྱེད་དང་
 ངའི་ངོ་ཆབ་ཆོའི་དབར་གྱི་འབྲལ་མེལ་ལ་གྲུབ་འབྲས་བྱུང་མིན་ལ་མ་ལྟོས་

པར་པོད་དང་རྒྱ་ནག་གཉིས་མ་འོངས་པར་དོགས་པ་ནམ་ཉིག་ལས་བཞུལ་
 ནས་ཐུན་མོང་གི་ཁེ་ཕན་ཆེད་ཕན་ཚུན་ཡིད་ཆེས་དང་བརྩི་འཛིག་བྱེད་པའི་
 འབྲེལ་ལམ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པར་ངོས་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་རེ་
 བ་དང་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བྱེད་ཆོའི་སེམས་ཆོར་དང་རྒྱལ་སྦྱོར་ལུ་
 མཐུད་གནང་བས་མ་འོངས་པོད་དོན་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་བར་དགོས་ངེས་
 ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་བསྐྱེད་ཆེད་ཤུགས་རྒྱུན་བཟང་པོ་ཐེབས་རྒྱུ་ཡིན་
 པར་ཐེ་ཆོམ་མེད། དེར་བརྟེན་བྱེད་ཆོས་རྒྱལ་སྦྱོར་ལུ་མཐུད་གནང་རྒྱུ་
 ཅང་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད།

བྱེད་ཆོས་ངོས་ལ་བསམ་ཚུལ་བཤད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་འདི་གནང་བར་ཐུགས་
 རྗེ་ཆེ་ལྷུ་རྒྱུ་ཡིན།

སྤར་སེལ།

བྱེ་ལོ་ ༢༠༠༩ ཟླ་ ༡༢ ཆོས་ ༩

མཆན། ཅུ་བ་དབྱིན་ཡིག་ནས་ཕབ་བསྐྱར་ཞུས་པ་ཡིན་པས་ཐེ་ཆོམ་བྱུང་རིགས་དབྱིན་ཡིག་ལ་ཅུ་འཛིན་
 གནང་དགོས།

༣༡། བྱི་ལོ་ ༡༠༠༡ ལྷ་ ༥ ཆེས་ ༡༤ ཉིན་དེ་ལྷོ་རྒྱ་རྒྱ་ལྷ་རྒྱ་
 བྱི་མ་ཁས་དཔང་དང་། གལ་ཆེ་ལོ་མི་སྤྲུལ་གཅིག་ལ་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་
 འགྲེལ་བཤེད་སྐོར་པ་ཀའ་ཁྲིམ་གཤམ་བཤད་ལུས་པའི་
 བཤེད་བྱའི་དོན་ཆོད་རགས་ཐིག་།

པོད། ལྷོ་བྱུང་རི་སྤྱོད་མདོར་བལྟས།

“པོད་” ཉི་ “གངས་རིའི་དུ་བས་བསྐོར་བའི་ཁིང་ཁམས་” ཞེས་
 གཤགས་པ་ལྷར་འཇུ་མ་སྤྱིང་ཡང་ཐོག་དུ་ས་མཐོར་ཆགས་གིང་དེ་མ་ལ་
 ཡའི་རི་རྒྱད་སོགས་ཕྱོགས་ཀྱན་ནས་གངས་རིས་བསྐོར་བའི་ཡུལ་ཞིག་
 ཡིན། ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་དུ་ “ལྷོ་རྒྱ་” ཞེས་པ་ “པོད་” ཅེས་པ་
 ནས་བྱུང་བ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་ལེགས་སྐྱར་ནས་བྱུར་ཆག་སྟེ་ “པོད་”
 དུ་གྱུར་པ་ཇི་ལྷར་ཡང་སྤྱི་མཆུངས་གིག་ཡོད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དུ་
 “བྱུང་ཕྱོགས་ཁ་བའི་ལྷོངས་” ཞེས་འབོད་ཅིང་། རིག་བྱེད་པའི་བྱུང་སྤྱོང་
 རྣམས་ཀྱིས་ “ཁྲི་བུ་རྒྱུ་པ་” རྟེ་སུམ་རུ་ཅ་གསུམ་ཡིན་པར་ཡང་བཤད།
 གང་ལྷར་ས་མཐོ་རྒྱུང་གཙང་། ཤར་སྤྱིང་གི་ཁུ་རྒྱན་པལ་མོ་ཆེ་ལོ་འབྱུང་
 ཁུངས་སུ་གནས། ས་ཁྲོན་ཆེ་ཁིང་མི་འཐོར་ཉུང་བ་དང་། དགོས་མཁོ་ལ་
 བཏེན་པའི་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་མི་ཤོངས་པར་ཡོད།

ཆེས་གནའ་དུས་ནས་མིའི་སྤྱི་ཆོགས་ཡོད་པ་ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་

སྒྲིང་གི་དམག་ཤུགས་ཆེ་བའི་བྲག་ཤུལ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཏུ་འདར་གྱུར།

ཐོད་མིའི་རུས་ནི་གར་གྱི་གི་བྱིས་མཆོས་གཞན་གྱི་རུས་ལས་ཁྱད་ཐོན་
པའི་ལུས་དབྱིབས་འཕགས་རིགས་དང་མོག་རིགས་(ཨུན་དང་མོང་
མོལ་)འདྲེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིད།

བོད་རིགས་ཡོངས་ཀྱི་སྐད་གཅིག་རང་ཡིན་པ་དང་། ཡུལ་ལུང་སོ་སོའི་
 ཁ་སྐད་འདྲ་མིན་ཡོད་ཀྱང་བརྒྱ་ཕྱག་བརྟན་པའི་ནང་ཡིག་གཟུགས་དང་
 བད་སྟོད་དར་རྩིས་དབྱངས་བཞི་དང་། གསལ་བྱེད་སྤྲུལ་ཅུ་ལས་སྟབ་
 པའི་སྐད་ཡིག་གཅིག་གྱུར་དུ་གནས། སྐད་ཡིག་དེ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་
 བ་སྟོད་ཡོངས་རྫོགས་ཇི་བཞིན་སྟོན་སྟབ་པའི་ཕྱག་ཚད་མཐོ་བ་དང་།
 གྲུ་སྦྱར་དང་རང་ཚུམ་གཉིས་ཀའི་ཐོག་དུས་ཡུན་དང་མི་འཕྲོར་ལ་ལྟོས་
 ཏེ་འཇམ་གླིང་གི་སྐད་ཡིག་ཚང་མའི་ནང་ནས་ཚུམ་རིག་མང་ཤོས་དང་།
 ཚུམ་སྤྲུལ་བཟང་ཤོས་ཕྱིན་ཡིན། ལྷག་པར་བརྒྱ་གར་གྱི་གནའ་བོའི་གཞུང་
 ལུགས་ཆེས་མང་པོ་ད་ལྟ་བོད་སྐད་ཀྱང་པར་བཞུགས། ཡིག་གཟུགས་དང་
 བད་སྟོད་ལེགས་སྦྱར་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱུན་པས་བརྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ཡིག་གི་

ཁྱིམ་ཆང་དུ་གཏོགས་པ་ཡིན།

དུས་རབས་བདུན་པ་ནས་ནང་ཆོས་དར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཀྱི་ལེགས་
བྱང་དང་། སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་འཕེལ་རྒྱས་མུར་ཁིང་རྒྱ་ཆེ་བ་བྱང་
བ་དང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྐབས་དེའི་རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པའི་ལེགས་བྱང་
ལས་བྱང་བ་གསལ་ཡིན།

དུས་རབས་དགུ་པའི་དཀྱིལ་གྱི་བར་སྟོབས་ཆེན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ངོ་བོར་
གནས་ཀྱང་དེ་ནས་སེལ་བྱུར་ཐོར་ཏེ་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོ་ལམ་གཞུང་
མེད་པར་ལོ་བརྒྱ་ཕྱག་གསུམ་ཙམ་གནས་རུང་། ཆོས་དང་ལེགས་བྱང་།
རིག་གནས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་ལ་འགོག་རྒྱ་ཆེ་བ་མ་བྱུང་། བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་
གསུམ་པའི་འགོ་སྟོད་ཙམ་ནས་ངིང་སྤྱིས་ཁུན་གྱི་བཙན་འོག་ཏུ་ཚུད་དེ་ལོ་
ལྔ་བརྒྱ་ལྷག་གི་རིང་བོད་སོག་པོས་བཟུང་ཁིང་། རེ་ཞིག་ནས་རྒྱ་ནག་གྱང་
སོག་པོའི་འོག་ཏུ་ཚུད།

བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ལོ་རབས་དུག་ཅུའི་ནང་རྒྱ་ནག་སོག་པོའི་གོང་
མ་ཀྱུ་བ་ལེའི་ཁུན་གྱིས་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་
པར་ཐུལ་ཏེ་བོད་ཀྱི་མངའ་དབང་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་སྤྱི་ལོ་
༡༩༥༠ ཙམ་བར་ས་སྐྱ་དང་། ཕག་གྲུ། རིན་སྤྱངས། གཙང་པ་བཙས་

ནང་ཁྲུལ་མངའ་དབང་འཕྲོག་རེས་བྱུང་ཡང་ཕྱི་ལོ་བཙན་འཇུག་བྱུང་མེད།
 བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་བདུན་པའི་ལོ་རབས་བཞི་བརྒྱའི་ནང་སོག་པོའི་སྡེ་དཔོན་རྣོ་
 མེ་ཁྲུང་གིས་དབྱང་འཇུག་གིས་བོད་ས་ཡོངས་རྫོགས་བཟུང་རྗེས་ ༡༥༩༡
 ལོར་རྒྱལ་དབང་ཁྲ་པར་མངའ་དབང་ལུལ་ཏེ་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་གཞུང་
 དབྱ་བརྟེས་ནས་ད་ལྟ་ ༡༠༠༩ བར་ལོ་ ༡༥༥ མོང་། དགའ་ལྡན་
 ཕོ་བྲང་གི་གཞུང་ཚུགས་ཏེ་དུས་ཡུན་གང་མཆོམས་ནས་བོད་ཤར་ཕྱོགས་
 གྱི་མཐའ་མཆོམས་སྤང་སྒྲོབ་མ་བྱུང་པར་རིམ་བཞིན་རྒྱ་མིས་བོད་ས་རིམ་
 བཟས་ཀྱིས་བོད་ཕྱི་ནང་གཉིས་སུ་གྱེས།

ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ནས་བཟུང་བོད་རྒྱ་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཚུགས་
 རྗེས་ནས་འབྲེལ་བ་དར་རྒྱུ་སྣ་ཚོགས་བྱུང་ཡང་འབྲེལ་བའི་ཕྱི་སྒྲོམ་ཙམ་
 རྒྱུན་གནས་ཡོད་པ་དང་། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་གཞུང་ཚུགས་རྗེས་རྒྱལ་
 དབང་ཁྲ་པར་མན་རྩ་གོང་མས་རྒྱ་ནག་ཏུ་གདན་ཁྲུ་བྱས་པ་ནས་སྤར་ཡང་
 མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཟབ་ཏུ་སྒྲིན། འབྲེལ་བ་འདི་མཆོད་གནས་བླ་མ་
 དང་། ཡོན་བདག་སྒྲོབ་མའི་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཞིག་མ་གཏོགས་
 མིད་དབང་དང་འབྲེལ་བ་གཏན་ནས་མེད་ཀྱང་། ཕྱིས་སུ་དེ་ལ་མིད་དོན་
 གྱི་ཁེ་ཕན་ཆེད་གོ་བ་ལོག་སྒྲུབ་སྣ་ཚོགས་བྱས། རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྱེད་དུག་
 པ་དང་བདུན་པའི་སྐབས་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ནང་ཁྲུལ་མཐུན་མིན་དང་།
 སོག་པོའི་བེ་བྱས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུན་པས་ཡང་ཡང་རྒྱ་ནག་གོང་མར་རོགས་

སྒྲིལ་ཞུ་དགོས་བྱུང་བ་དང་། རྣལ་པར་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་བདུན་པའི་མཇུག་
 མཚམས་སུ་གོར་བོད་དམག་འབྲུག་སྐབས་མན་རྩའི་དབྱང་རོགས་ཞུ་
 དགོས་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བའི་ནང་ཆབ་
 གྲིང་གི་ཐེ་བྱས་ཚུད་པ་ལྟ་བུའི་གནས་སྤངས་མི་ལེགས་པ་རེ་མང་བྱུང་།

བར་སྐབས་ཀྱི་འགྲུལ་བ།

བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་དགུ་པའི་ནང་དབྱིན་གཞུང་གིས་གཡོ་འབྲུལ་སྤྲོ་ཆོགས་ཀྱིས་
 བོད་ལ་རྒྱ་ནག་བརྒྱུད་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཐབས་སྒྲ་རྒྱུ་བྱས་པ་ལམ་སྟོང་མ་
 བྱུང་སྐབས་མཐའ་མ་ ༡༩༠༩ ལོར་དབྱང་འཇུག་དང་། དམག་མཚམས་
 འཛོག་པའི་ཆེངས་ཡིག་བཞག་པ་དང་། དེ་རྗེས་རྒྱ་མིས་བོད་ལ་དབྱང་
 འཇུག་བྱས་པའང་བོད་མི་རང་གིས་མཐར་སྐྱོད་བྱས། བྱེ་ལོ་ ༡༩༡༣༡༩
 ལོར་སྤེམ་ལའི་ཆོགས་འདུ་དང་ཆོད་དོན་བཅས་སྒྲ་རྒྱུ་བྱུང་རིམ་ཆང་
 མའི་ནང་དབྱིན་གཞུང་གི་ཁེ་ཕན་ལ་ཐུག་སྐབས་བོད་དང་ཐད་ཀར་ཆེངས་
 འཛོག་དང་། བོད་གྱི་ཁེ་ཕན་ལ་ཐུག་སྐབས་རྒྱ་ནག་གི་མིང་ཅམ་གྱི་མངའ་
 དབང་བོད་པའི་ཐོག་ཡོད་པར་བཤད་པ་སོགས་རང་ཆོག་མི་མཐུན་པའི་
 བྱེད་སྤྱོད་དབང་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་བོད་ཀྱི་གནས་བབ་གསལ་ཁ་མེད་པ་
 བཟོས་ཡོད། འོན་ཀྱང་འཕགས་བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་ད་ལྟ་རྒྱ་གར་གཞུང་
 གིས་རྩ་འཛིན་གནང་བཞིན་པ་འདི་ནི་དབྱིན་བོད་གཉིས་དབར་ཐད་ཀར་
 ཆེངས་འཛོག་བྱུང་བཞིག་ལས་རྒྱ་ནག་གི་ཐེ་བྱས་མེད།

གཞི་ཀང་པོད་པའི་དབུ་ཁྱིད་ཚོས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་པོད་ཀྱི་མངའ་དབང་
 གསལ་སྟོན་དང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་སོགས་སུ་ཆ་གས་སྒྲངས་མ་
 ཐུབ་པ་ནི་པོད་མི་རང་གི་ཞན་ཆ་ཞིག་ཡིན་རུང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་མགོ་
 ཚོངས་དགོས་པའི་འབྲོག་བཤད་རྒྱ་ནག་དང་དབྱིན་ཇི་གཉིས་ཀྱིས་མཉམ་
 རུབ་ཀྱིས་བྱས་འདུག རྒྱ་གས་གཞི་འདི་དག་བསལ་ཆེད་ཡགོང་ས་སྐུ་ཕྱེད་
 བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༩ ལོར་པོད་རང་བཙན་གྱི་གནས་
 བབ་བསྐྱར་བརྗོད་གནང་།

རྒྱ་ནག་གསལ་བརྗོད་རྒྱུ་

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོར་རྒྱ་ནག་དུ་དམར་པོའི་སྲིད་གཞུང་འཛུགས་ཅིན་
 འཕུལ་པོད་དང་ཐའེ་ཤན་བཅིངས་ཁྲོལ་གཏོང་རྒྱུ་ཇ་དག་ཆེ་ཤོས་སུ་བཅིས་
 ཏི་འཕུལ་དུ་པོད་སར་བཙན་འཛུལ་བྱེད་འགོ་ཚུགས། ལོ་གཅིག་ཙམ་ནང་
 ཆབ་མདོ་མན་ཆད་བཙན་བཟུང་གིས་དེ་ལ་དག་པོའི་བཅིངས་ཁྲོལ་ཞེས་
 བཏགས། དེ་རྗེས་དམག་འོག་འཛིན་བཟུང་སོང་པའི་ཆབ་མདོའི་ས་དབང་
 ང་པོད་ངོ་ལས་དང་པོད་ནས་བཏང་པའི་སྐྱ་ཆབ་བཙས་མཉམ་གྲོས་མོལ་
 བྱེད་ཁུལ་གྱི་ནམ་པ་ཙམ་བསྟན་ཏི་མཐར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོ་ ༥ ཚེས་ ༢༩
 ཉིན་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་ ༡༥ ལ་བཙན་འོག་མིང་ཏགས་འགོད་དུ་བཅུག་
 ཏི་པོད་རྒྱ་ནག་གི་དབང་འོག་དུ་བཅུག དེ་ལ་ཞི་བའི་བཅིངས་ཁྲོལ་དུ་
 བཏགས། བྱང་རིམ་འདི་དག་ནི་སྐྱོན་ཉིན་སྤྱད་ནང་རྒྱ་གར་དབྱིན་

ཇི་ར་ཇི་ལྟར་ཤོར་བའི་སྒྲོར་གསུངས་པ་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན།

སྒྲུབས་དེར་རྒྱལ་སྤྱི་དང་རྒྱལ་ནང་གི་གནས་བབ་གང་ཐད་ནས་གྲོས་མཐུན་
ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུ་ལས་གང་མ་ཁ་གཞན་མེད་སྟབས་ཡགོང་ས་མཆོག་
དང་པོད་གཞུང་གིས་ལྷག་བསམ་ནམ་དག་གིས་གྲོས་མཐུན་ལག་བསྟར་
ཡོང་ཐབས་འབད་བཅོམ་གནང་ཞིང་། ལྷག་པར་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༤༥
ལོར་ཡགོང་ས་མཆོག་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཆིབས་བསྐྱར་གྱིས་མའོ་ཙེ་ཏུང་གཙོས་
པའི་རྒྱ་དམར་གྱི་ཏང་སློན་དམག་གསུམ་གྱི་མཐོ་རིམ་ནམས་དང་མཇལ་
མོལ་བཀའ་བསྐྱར་ཞིབ་གནང་གིས་ཁོ་ཆོའི་བསམ་ཚུལ་དང་བརྗོད་བབ་
ལ་ཡིད་ཆེས་གནང་སྟེ་དགའ་སྟོབས་དང་བཅས་སྤྱིར་ཐེབས་གནང་།
འོན་ཀྱང་ ༡༩༥༦ ཙམ་ནས་མདོ་སྟོད་སྟོད་དུ་ཟིང་འབྲུག་འགོ་ཚུགས་པ་
མ་ཟད། དེ་ཅིང་ནས་ལྷ་སའི་བར་འཁོར་ལམ་ཐོན་ཏེ་དམག་དཔུང་དང་
དམག་ཆས་སྟབས་བདེས་འབྱོར་བྱུང་བ་བྱུང་མཆམས་སུ་བོད་སྟོད་རྒྱ་
དཔོན་ཆོས་བསམ་བཞིན་གྲོས་མཐུན་དོན་ཆེན་ཁག་ལ་བརྟེན་གྱིས་
ཇ་དྲག་ཇེ་ཆེར་སོང་། མའོ་གཙོས་པའི་དབུས་ཀྱི་དབུ་བྱིན་ཆོར་ཁུ་བསྐྱལ་
མཇེད་ཀྱང་ལན་མེད་དུ་སོང་བ་བཅས་མཐར་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཟླ་ ༩
ཆེས་ ༡༠ ཉིན་ཡགོང་ས་ཡུལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་སྐུ་ཕྱར་ཉིན་ཆབས་
བྱུང་རྒྱུ་ལྷ་སའི་ཁུལ་གྱི་བོད་རིགས་ཡོངས་ནས་ཞི་ཞོལ་གྱེན་ལངས་བྱ་
དགོས་བྱུང་བ་དང་། ཟླ་བ་དེའི་ཆེས་ ༡༢ མཆན་མོ་ཡགོང་ས་མཆོག་

ནོར་མྱེང་ལོ་བྱང་ནས་ཡིབ་བྱོས་ཀྱིས་མི་རིང་བར་རྒྱ་གར་དུ་སྐྱབས་བཅོལ་
བཞེས་དགོས་བྱུང་།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༩༡ ཉིན་ཡུལ་ས་མཆོག་རྒྱ་གར་ས་
མཆོམས་ནང་འདྲེལ་ཞུགས་ཐོག་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་སྐྱབས་བཅོལ་ཕུལ་ཏེ་
གངས་ལེན་གནང་། ལོ་དེའི་ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ཏེང་ཕུར་དུ་རྒྱ་ལ་
སྤྱིའི་གསར་འགོད་པ་དང་མངལ་འཕུད་ཐོག་མ་བྱུང་སྐབས་ཁྱོས་མཐུན་
དོན་ཆན་ ༡༥ བཅན་འོག་ཏུ་བཞག་པ་དང་། རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གིས་
དོན་ཆན་ཆང་མ་བསྐྱུ་བཞིན་བཅུ་བཞི་ག་བཏང་བ་བཅས་ཀྱི་རྒྱ་མཆན་
གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་ཅིས་མེད་དུ་གཏང་རྒྱུ་དང་། དེ་ཉིན་ནས་བཟུང་པོད་
རང་བཅན་བསྐྱར་གསོ་ཐབས་འཛོལ་གནང་རྒྱུའི་གསལ་བསྐྱགས་བསྐྱངས་
ཏེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོ་བར་སྤྱི་བུས་དེ་ཉིད་ཙུ་འཛིན་གནང་།

བོད་མིའི་འཐབ་ཅོད་ཀྱི་ངོ་བོ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་ཡུལ་ས་མཆོག་བཅན་བྱོལ་དུ་ཕེབས་པ་ནས་བཟུང་
པོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་ཀྱི་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལས་འགུལ་ཞིག་རྒྱ་
བྱུང་རྒྱལ་ཡོངས་སུ་སྤེལ་ཡོད་ཀྱང་། བོད་མིའི་འཐབ་ཅོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ངོས་
འཛིན་བྱེད་སྟངས་སྒྲུ་ཆོགས་ཞིག་བྱུང་ཡོད།

༡ སྤོང་རྩ་ལྟ་བུའི་འཕམ་ཚུངས་མེད་པ།

ད་ལྟའི་ཐོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཚུངས་གཞི་ནི་འགའ་ཤས་ཀྱིས་ཆབ་སྤོང་གི་ལྟ་བུ་
 མི་མཐུན་པའི་ཚུངས་གཞི་ཡིན་པར་བསམ་གྱི་ཡོད། ཟླ་ལོ་ ༡༩༥༠༡༥༠
 ཡི་ནང་ཐོད་མིའི་འཕམ་ཚུངས་ནི་དཔེ་ཐོད་རིང་ལུགས་ལ་ངོ་མྱོང་ཡིན་པ་
 ལྟ་བུར་བཤད་དེ། དེའི་དབང་གིས་མཐུན་གྲོགས་བྱེད་མཁན་ཡང་བྱུང་
 ཡོད། དེ་ནི་དངོས་བདེན་མེད། ཐོད་མིར་བདེ་སྤོང་བྱུང་ན་སྤོང་རྩ་གྱི་
 ལྟ་བུ་འཛིན་ཁྲུང་པར་མེད་ཅིང་། ལོ་རྒྱུ་ས་མཆོག་ནི་མར་ཁེ་སི་རིང་
 ལུགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་མང་པོ་ཞིག་ལ་རྒྱུན་དུ་ལུགས་མོས་གནང་གི་ཡོད།

༢ མི་རིགས་པན་ལྟ་བུའི་འཕམ་ཚུངས་མེད་པ།

ཡང་རེ་འགས་རྒྱ་ཐོད་མི་རིགས་གཉིས་ཀྱི་དབར་མ་མཐུན་པའི་འཕམ་
 ཚུངས་ཅིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་མཁན་དང་། དེ་འདྲའི་ངོ་ཐོར་སྐྱར་ཐབས་
 བྱེད་མཁན་ཡང་མང་པོ་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ཐོད་མི་རིགས་གཉིས་ནི་
 འཛིན་ཉེན་ཆགས་པ་ནས་བཟུང་བྱིས་མཆོས་སུ་གནས་ཏེ་སྤྱན་ཟླ་ལྟ་བུའི་
 འདུ་ཤེས་ཀྱིས་གཅིག་པན་གཅིག་གྲོགས་བྱེད་དེ་གནས་ཡོད། ལྷག་པར་
 དུས་རབས་ ༡༩ པ་ནས་རྒྱ་ཐོད་མཆོད་ཡོན་དུ་འབྲེལ་བའི་རྗེས་རྒྱ་
 རིགས་ནང་པ་པལ་མོ་ཆེ་ཐོད་བརྒྱུད་ནང་བཞུགས་ཀྱི་སྒོ་བ་རྒྱུད་དུ་གྱུར་ཡོད།
 ཐོད་རྒྱའི་དབར་དམག་འཕམ་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་རེ་བྱུང་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་།
 དེ་ནི་དུས་ཡུན་ཐུང་དུ་དང་སྐབས་རེ་ཅམ་ལས་དུས་ཡུན་མང་པོས་མཇུག་

གོགས་སུ་གནས་པ་མ་ཟད། ད་ལྟོ་འདྲི་བྱ་མི་རིགས་གཉིས་དབར་
འཁོན་ཚེད་གང་ཡང་མེད།

ག། ཆབ་སྲིད་དབང་ཆའི་འཐབ་ཚེད་མིན་པ།

ཡང་རེ་བྱུང་གིས་སྲིད་དོན་གྱི་དབང་ཆའི་འཐབ་ཚེད་མིན་ནམ་སྟམ་པ་
ཡོང་གི་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་བྱུང་གིས་ནས་སྲིད་གཞུང་རྒྱུ་ཆེད་པ་རོ་ལངས་
བརྒྱབ་རྒྱུ་འབད་ཚེ་ཡ་ཡིན་ཚུ་ལ་དེ་ལ་བསྐྱགས་སྤྲུགས་ཆེ་བྱེད་གྱི་ཡོད།
དེ་ནི་དངོས་དོན་དང་གཏན་ནས་མི་མཐུན་པ་ཞིག་སྟེ། ཡགོང་ས་མཆོག་
དང་བཅན་ཕྱོད་གཞུང་གིས་ཐོད་དུ་སྲིད་དབང་བསྐྱར་འཛིན་བྱེད་རྒྱུ་རེ་
བ་མི་ལམ་དུ་འང་མེད།

ཐོད་དོན་འགྲིག་ཆགས་བྱུང་མཆོམས་སུ་ཡགོང་ས་ཡུལ་མགོན་ཆེན་
པོས་ཆབ་སྲིད་དང་སློབ་འཛུགས་ཀྱི་མཛད་འགན་བཞེས་རྒྱུ་མིན་པ་དང་།
བཅན་ཕྱོད་ཐོད་གཞུང་གི་སྡེ་མོ་བ་ཆོས་ཀྱང་ཡུལ་མི་དགུས་མའི་འཆོ་
ཐབས་བསྟེན་རྒྱུ་ལས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགན་དབང་གི་རེ་འདུན་བྱེད་རྒྱུ་མིན་
པའི་གསལ་བསྐྱགས་ལན་མང་གནང་བྱེད། ང་ཆོའི་ཚེད་གཞི་ནི་ཆབ་སྲིད་
སྲོང་སྤངས་ཡིན་པ་མ་གཏོགས་དབང་འཛིན་སུ་ཡིན་གྱི་སྐྱེད་གཞི་གཏན་
ནས་མེད།

ང འཐབ་ཚུད་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོ་མ་།

འོ་ན་བོད་ཀྱི་ཚུད་སྒྲུང་ངོ་མ་གང་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ནི་བདེན་པ་དང་རྩུན་
 པའི་དབར་ཀྱི་ཚུད་སྒྲུང་དང་། ཁྱིམ་ས་མཐུན་དང་ཁྱིམ་ས་མཐུན་མིན་
 པའི་དབར་ཀྱི་ཚུད་སྒྲུང་། ཡང་ན་ལས་འགན་སྒྲུབ་ཤོགས་ཀྱི་ཚུད་སྒྲུང་
 ཞིག་རེད། བོད་མི་ནམས་ཀྱིས་རང་གི་བོལ་ཐང་གི་ཆེད་དུ་ཚུད་སྒྲུང་
 གྱེད་པ་མ་ཡིན་པར། བོད་མི་རིགས་ལ་དམིགས་བསལ་དུ་འབྲི་བའི་
 འཛིག་རྟེན་སྤྱིའི་འགན་ཁུར་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཚུད་སྒྲུང་གྱེད་ཀྱི་ཡོད།
 ལྷོ་སྤྱི་ཉིན་སྤྱི་རྒྱུ་ནང་གསུངས་པའི་ “སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་”
 སྐོར་ཞིབ་དུ་གཟུགས་ན་བོད་མིའི་འཐབ་ཚུད་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོ་མ་ངོས་ཟིན་ཐུབ།
 འཐགས་ཡུལ་ནས་བྱུང་བའི་ཐེག་པ་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྤྱི་བཞིས་བསྐྱེས་པའི་
 ཡོངས་རྒྱུགས་རྒྱལ་བསྟན་གྱི་ནང་དོན་རིག་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་རྩ་ཆེ་དུ་ཁྱེད་རྒྱལ་
 ཁམས་གཞན་གང་དུ་འང་མེད་ཅིང་འགྲོ་བ་སྤྱི་ཡོངས་ལ་དགོས་མཁོ་ཆེན་
 པོ་ཡོད་པ་དེ་རྩ་བ་རྒྱག་དུ་མ་འགྲོ་བའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་བཅའ་རྒྱ་དེ་ང་ཚོའི་
 ཚུད་སྒྲུང་ངོ་མ་ཡིན།

ནང་དོན་རིག་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་དེ་རྒྱུན་འཛིན་གྱེད་མཁན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནི་
 འཆེ་མེད་ཞི་བའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་ཡིན་དགོས་པ་དང་། དེ་འདྲའི་སྤྱི་ཚོགས་
 ཀྱི་གནས་ཡུལ་ཡང་འཆེ་བ་མེད་པའི་ཁོར་ཡུག་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས།
 རྒྱུ་མཆན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཡུལ་འཆེ་བ་མེད་པའི་བསྐྱེད་གནས་སུ་

བསྐྱར་རྒྱུ་ཆེན་པོ་དཔལ་ཆེན་དགོངས་འཆར་བསྐྱེད་བ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་ཕྱོགས་
 མཐུན་དགོས་པ་ནང་པའི་ལྟ་བུ་ཅུ་མ་ཟད། ལྷན་ཁྲིམ་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་
 རྒྱུ་བྱེད་མཐུན་པ་དགོས་པར་བཞེད་པ་ལྟར་བོད་མིས་ཀྱང་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་
 ཐབས་ལམ་འཆོ་མེད་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་རྒྱུ་འབད་ཚོལ་བྱེད་པ་བཞིན།
 ད་ཆ་བོད་མིའི་ལས་འགུལ་འཆོ་བ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་ཡོད།

ལྷག་པར་ད་ལྟ་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཕྱོགས་ནས་འཐབ་ཚུད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་བརྟེན་
 ཕྱོགས་དངོས་འགུལ་དུ་ཡོད་པ་ནི་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་ང་ཚོར་དབྱ་བོའི་འདུ་
 ཤེས་དང་། འཐབ་ཚུད་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་ང་གསོན་ནམ། རང་རྒྱལ་གཞན་པམ་
 ཀྱི་ངོ་བོར་བརྟེན་ཞིང་། བོད་ཕྱོགས་ནས་རྒྱ་ནག་དབང་འཛིན་པ་ཚོར་འབྱུང་
 འབྱུར་གྲོགས་བོའི་འདུ་ཤེས་དང་། འཐབ་ཚུད་ནི་རྒྱལ་པམ་མེད་པར་ཁྱེད་
 ཁེ་ང་ཁེ་གཉིས་སྒྲན་གྱི་ངོ་བོར་ལྟ་བཞིན་ཡོད།

བོད་ཀྱི་དཀའ་ལྷོག་ནི་རྒྱལ་ཁབ་དྲུག་། མིང་ཕན། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་
 བཅས་ཀྱི་དབར་དེང་རབས་དབང་ཤུགས་ཀྱི་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་འཐབ་ཚུད་
 ལས་རིམ་གྱི་དངོས་འབྲས་ཤིག་ཡིན་པ་སྒྲོས་མེད་ལ་བརྟེན། ང་ཚོའི་བདེན་
 མཐའ་གསལ་ཐབས་ཀྱི་ལས་འགུལ་ཡང་རྒྱ་ཆེན་པོའི་འཐབ་ཚུད་དེ་དག་ལས་
 ཟུར་དུ་འཛོག་རྒྱ་དཀའ་མོད། ལྷན་ཁྲིམ་མཐོག་སྤྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་
 ཡང་དག་པའི་དབུ་ཁྲིད་ལམ་སྟོན་ལ་བརྟེན་ནས་ད་བར་སྟོབས་ཆེན་གཞན་
 ཀྱི་ལག་ཆར་མ་འགྲོ་བར་གནས་ཐུབ་པ་ནི་དཀའ་སྟོབས་བྱ་ཡུལ་ཞིག་ཡིན།

དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྒྲུབ་ཀྱི་དཔེ།

དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟོན་ནི་ཤུག་ཐུབ་པའི་ཆོས་འཁོར་དང་པོའི་ནང་
ཐོག་མ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་དབུས་མ་
ལ་ལོ་དགོས། ཐ་སྟོན་དེ་ཐོག་མ་སྟོན་པ་ལ་སྦྱར་ནས་གསུངས་ཡོད་ཀྱང་
རྗེས་སུ་ལྟ་བའི་ཐ་སྟོན་གཙོ་ཆེ་བར་གྱུར། མཐའ་ལ་ལྟུང་ན་བདེན་པ་ལས་
གོ་ལ་བས་གནས་ཚུལ་གང་ཡིན་ཡང་མཐའ་སྤངས་ཏེ་དབུས་སུ་གནས་པ་
ཞིག་དགོས།

འདིར་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྟོན་བྱས་ལ་སྦྱར་སྐབས་པོད་ཀྱི་ནག་ལས་ཁ་བྲལ་
དུ་འགྲོ་ཏུ་མཐའ་གཅིག་དང་། པོད་མི་ནམས་ད་ལྟའི་གནས་བབ་འོག་
བསྟན་ཏུ་དེ་མཐའ་གཅིག་ཡིན། མཐའ་དེ་གཉིས་ལས་ལྡོག་སྟེ་ཀྱི་ནག་
མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་ཀྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་བྲིམས་སུ་གསལ་བའི་མི་རིགས་ས་
གནས་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་ཆ་ཆོད་བ་ཞིག་པོད་རིགས་ཡོངས་ལ་འཐོབ་
ཐབས་བྱ་ཏུ་དེ་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྟོན་དོན་ཡིན།

དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྟོན་བྱས་པ་བྱུང་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན།

པོད་ནི་ཡུན་རིང་རང་བཙན་དུ་གནས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་སྐབས།
ད་ཆ་རང་བཙན་བསྐྱར་གསོའི་འབད་ཚོལ་མི་བྱེད་པར་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་
སྟོན་བྱས་འཛིན་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན།

༡ ད་ལྟོའི་འཇིག་རྟེན་འདིའི་ནང་སྤྱད་བྱས་གང་ཡང་དངོས་ཡོད་
གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་འཇམ། དངོས་དོན་རིང་ལུགས་ལྟར་མ་འཇིག་
ཐབས་མེད་ཀྱི་དུས་སྐབས་ཤིག་ཡིན་པ་དང་།

ཁ རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དང་བྱིས་མཚེས་སུ་རང་
བཙན་ཟུར་བཞུད་བྱེད་ཀྱང་སྤྱད་དོན་དང་། དཔལ་འབྱོར། སྤྱི་ཚོགས་གང་
ཅིའི་ཐོག་འོས་འཚམས་མིན་པའི་ཐེ་བྱས་སྤྱི་ཚོགས་རྒྱུ་མེད་དུ་ཡོང་གྱུ།

ག ལྷག་པར་བོད་ནི་སྐྱམ་སས་བསྐྱོར་བའི་མཐོ་ས་ནིག་ཡིན་ལྟམས་
དགོས་མཁོ་མང་པོ་གཞན་བརྟེན་དགོས་པ།

ང སྤྱི་བ་ཕྱོགས་ནས་དེང་རབས་དངོས་པོའི་ཡར་རྒྱས་ལ་རྒྱ་ནག་མི་
དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་དུ་གནས་ན་ཁེ་ཕན་མང་བ།

ཅ དེང་སྐབས་འཛམ་སྐྱིང་ནང་མི་རིགས་རྒྱལ་ཁབ་རིང་ལུགས་ཀྱི་
ལྷ་གྲུབ་རིམ་གྱིས་གྲུ་ཡངས་སུ་ཕྱིན་ནས་མཉམ་རུབ་བྱེད་བཞིན་པ་ནི་ཡུ་
རོབ་མཉམ་འབྲེལ་ལྷ་བྱ་ཏེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་པ།

ཆ རྒྱ་གར་གྱིས་མཚོན་མཐུན་ཕྱོགས་ཚོ་ལའང་རོགས་སྐྱོར་གནང་
གྱུ་མཛད་དཀའ་མི་ཡོང་བ།

ཇ རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་བྲིམས་སུ་མི་རིགས་
ས་གནས་རང་སྤྱོད་གི་ཆ་རྒྱུན་ཐུན་སུ་མཚོགས་པ་ཡོད་པར་བརྟེན་བྲིམས་
མཐུན་གྱི་མདོན་འདོད་ཡིན་པས་བསྐྱབ་ཐུབ་ངེས་ཡིན་པ།

༩ བྱད་པར་དུ་མདོ་སྟོད་སྦྲད་ཀྱི་ས་བྲོན་མང་པོ་རིམ་བཞིན་བོད་ཀྱི་

མངའ་དབང་ནས་ཟུར་དུ་ཕྱིན་ཏེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་བོད་རང་བཙན་
 བོར་པའི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་ས་ཁྱོན་ནི་ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ཁྲུངས་ཟེར་བ་དེ་
 ཙམ་ལས་མེད་པར་གྱུར་ཟིན་སྟབས། རང་བཙན་བསྐྱར་གསོ་བྱང་ཡང་ས་
 ཁྱོན་དེ་ཙམ་ལས་ཡོང་རེ་བྲལ་བས་བོད་མི་བརྒྱ་ཆ་ལྔ་བརྒྱ་ལྟ་ཅིག་དེའི་
 ཕྱི་རོལ་དུ་ཡོད་སྟབས་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་ཆིག་བསྐྱེལ་ཡོང་ཐབས་
 དཀའ་བ་སོགས་ཀྱི་མཚན་དུ་མ་ཡོད།

གོང་གསལ་གྱི་ཀྱི་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡ་སྟེ་མོར་ཡ་གོང་ས་སྐབས་
 མགོན་ཆེན་པོས་རང་སྐྱོང་གི་དམིགས་ཡུལ་བཟུང་གནད་མཛད་པ་ནི་
 ལྷོ་ས་ “རང་བཙན་” ཀྱི་ཚབ་དུ་ “རང་དབང་” རྟེན་སྲུང་བདམས་
 པ་དང་ཁིན་དུ་མཐུན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ཟླ་ ༡ ཆེས་ ༡༩ ཉིན་བཏོན་
 པའི་ལྷོ་ལོ་གསུང་ཚིམ་ “རང་བཙན་དང་རང་དབང་།” ཞེས་པའི་ནང་
 གསུངས་པ་ནམས་ངེད་ཅག་ལ་ལམ་སྟོན་གྱི་སྟོན་མེ་བླ་མེད་ཅིག་དུ་གྱུར།

དབུ་མའི་ལམ་ལ་སྟོན་བཅོད་བྱེད་མཁན་ཆོས་བོད་མའི་བྲིམས་མཐུན་གྱི་
 ཐོབ་ཐང་སྒོས་བཏང་བྱེད་པ་ལྟ་བུའི་བསམ་ཚུལ་ཡོང་སྲིད་ཀྱང་། བདག་
 ཉིད་ཆེན་པོ་ལྷོ་ས་ནི་སྲུང་ལེའུ་བཞི་པ། སྲུང་གང་རེད། ཅས་པའི་
 ནང་གསུངས་པ་ནམས་ལ་གཟིགས་ན་ང་ཚོའི་མངོན་འདོད་ཇི་ཡིན་གསལ་
 བར་མངོན་ཐུབ། ཆིག་ཆིགས་བསྐྱར་སྒྲང་འདིར་ལུང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་མིན།

དབུ་མའི་ལམ་གྱི་བྱུང་རིམ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༧༦༩ ཅམ་ནས་རྒྱལ་སྤྱི་དང་རྒྱལ་ནང་གི་གནས་ཚུལ་གང་གི་
 ཆ་ནས་པོད་རང་བཅན་བསྐྱར་གསོ་ཡོང་ཐབས་དཀའ་བར་གཟིགས་ཏེ་
 རང་སྤྱོད་གི་གནས་བབ་ལ་བརྟེན་ནས་པོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་
 གནང་རྒྱུ་དགོངས་ཚུལ་བྱུང་བ་བཞིན་ཞིབ་འཇུག་དང་གོ་བསྐྱར་རིམ་
 གནང་ཐོག་ ལྷག་པར་ཕྱི་ལོ་ ༡༧༧༠ ལོ་དཀྱིལ་ཅམ་ནས་སྐབས་དེའི་
 བཀའ་ཤག་དང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་སྤྱེལ་པོ་སོགས་འབྲེལ་ཡོད་ནམས་
 ལ་བཀའ་བསྐྱར་བསྐྱངས་ཏེ་ནམ་ཞིག་རྒྱ་གཞུང་དང་འབྲེལ་བ་གནང་བའི་
 གོ་སྐབས་ཤིག་ཤར་ཆོ་རང་བཅན་ཚོད་སྐྱོང་མ་གནང་བར་རང་སྤྱོད་དོན་
 ལྷན་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་གསར་པ་ཞིག་བསྐྱར་རྒྱུ་ནང་དོན་གོ་སྒྲིག་
 གནང་སྟེ་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་གཞི་རྩ་བསྐྱར།

རྒྱ་ནག་ནང་མདུན་མཆོངས་ཆེན་པོ་དང་། རིག་གནས་གསར་བརྗེ་སོགས་
 ཀྱི་ཟིང་ཆ་ཡལ་ཞིང་། མའོ་ཙོ་རྩུང་འདས་རྗེས་ཆབ་སྲིད་འགྱུར་བ་གང་
 འཆམས་ཕྱིན་བརྟེན་སྐབས་དེའི་དབུ་ཁྲིད་དེང་ཞའོ་ཕིང་གིས་དོང་ཀོང་དུ་
 བཞུགས་པའི་སྤྱི་གཙུག་པོ་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་མཆོག་བརྒྱད་པ་གོང་ས་མཆོག་
 རང་རྒྱལ་དུ་སྤྱིར་ཐེབས་གནང་རྒྱུ་དགོངས་པ་བཞིན་དགོས་པ་དང་།
 རང་བཅན་མ་གཏོགས་གནད་དོན་གཞན་ཆང་མ་གྲོས་མོལ་གྱི་ལམ་ནས་
 ཐག་གཅོད་བྱ་འཐུས་གསུངས་པ་བཞིན་པོད་རྒྱུ་དབར་འབྲེལ་བ་གསར་

པའིག་ཚུགས་པ་དང་། སྐབས་དེར་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་དབུ་མའི་ལམ་
གྱི་སྲིད་བྱས་ཀྱི་འོག་གྲབས་ཡོད་བཞིན་པར་བརྟེན་དང་ཞུ་བའི་གི་བསམ་
འཆར་ལ་འབྲལ་དུ་ངོས་བཞེས་དང་བཀའ་ལན་གནང་བ་དེ་བྱུང་ཡོད།

འོན་ཀྱང་དངོས་སུ་འབྲེལ་བྱག་རྗེས་ནི་མོལ་དོན་ལྡན་མ་བྱུང་བར་ནར་
འགྲངས་དང་། རྒྱ་ནག་གི་དབུ་མའི་ཆོའི་དགོངས་ཚུལ་ཡང་རིམ་འགྱུར་
བྱུང་བར་བརྟེན་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་པོད་རྒྱ་ནི་མོལ་གྱི་
རྒྱལ་ཚུངས་དང་སྒྲོམ་གཞི་གསལ་བཟོའི་ཆེད་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་ནི་བའི་
དོན་ཆོན་ལྔ་དང་། ༡༩༥༩ ལོར་སི་ཏུས་སྤག་གི་གསུང་བཤད་ཀྱི་ནང་རང་
སྤྱོད་གི་སྒྲོམ་གཞི་རྒྱས་པའི་ག་འཆར་འགོད་གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་ལ་
རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་ཕྱེད་རང་བཅན་དང་། མདོན་པར་མི་གསལ་བའམ་ནམ་པ་
འགྱུར་བའི་རང་བཅན་གྱི་འཆར་གཞི་རེད་ཅེས་ངོས་ལེན་མ་བྱས་སྐབས།
དེའི་ཐོག་ནི་བ་ཕྱེད་པའི་བརྒྱུ་མ་བྱུང་བས་རིམ་གྱིས་ནུས་མེད་ལྟ་བུར་གྱུར་
ཅིང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ནས་པོད་རྒྱའི་འབྲེལ་མོལ་ཆད།

དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༦ དང་ ༡༩༧༥ ལོར་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་པོད་
ཀྱི་ཅ་དོན་སྐབས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་གང་ལེགས་པོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་
གིས་མང་མོས་ཐག་གཅོད་འོས་བསྐྱའི་ལམ་ནས་གཏན་འཁེབས་དགོས་
པའི་ལམ་སྟོན་ཐེབས་པ་བཞིན་སྟོན་འགྱུར་བསམ་ཤོག་བསྐྱེད་ལེན་སྐབས་

བསམ་ཤིག་བརྒྱུ་ཆ་ ༤༩ བཀལ་བས་མང་མོས་ཐག་གཅོད་འོས་བསྟུ་མ་
 དགོས་པར་དབུ་མའི་ལམ་དང་། ཡང་ན་རྒྱལ་སྤྱི་དང་རྒྱལ་ནང་གི་ཆབ་
 སྤྱི་དང་འགྱུར་འགྲོས་དང་བསྟུན། དུས་ནས་དུས་སུ་ཡགོང་ས་མཆོག་
 གིས་ཐག་གཅོད་གང་གནང་ལ་རྒྱལ་སྤྱིར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསལ་བ་ལྟར།
 བོད་མི་མང་སྤྱི་མཐུས་ལྷན་ཆོགས་ཀྱིས་ ༡༩༩༧ ཟླ་༩ ཚེས་ ༡༥
 ཉིན་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཆོད་ཀྱི་ལམ་ནས་སྟན་གསན་ཞུས་པར། ཡགོང་ས་
 མཆོག་གིས་ “བོད་དོན་དཀའ་ལྷོག་སེལ་ཐབས་སུ་དབུ་མའི་ལམ་འདི་
 དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་ཞིང་། ལག་ལེན་འཁེལ་སྤེལ་བ་ཞིག་
 ཡིན་པར་ངོས་ནས་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ལམ་ཕྱོགས་འདིའི་ཐོག་ནས་
 བོད་མི་རིགས་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཐོབ་ཐང་ཁག་ཡོང་བ་དང་། རྒྱ་ནག་
 གིས་གལ་ཆེར་ལྟ་བུའི་གཅིག་གྱུར་དང་བདེན་ལྟར་ལའང་ཕན་ཐོགས་ཡོང་
 རེས་ཡིན་པར་བརྟེན། ངོས་ནས་ལམ་ཕྱོགས་འདིའི་ཐོག་ནས་ལུ་མཐུད་
 རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་ཆོར་འབྲེལ་མཐུད་སྤེལ་བའི་འབད་བཅོམ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།”
 ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དབུ་མའི་ལམ་ནི་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་ལམ་སྟོན་ལ།
 གཞིས་བྱེས་མི་མང་གི་བསམ་འཆར་དང་། གྲོས་ཆོགས་ཀྱི་སྤྱི་མོས་གྲོས་
 ཆོད་བཅས་མང་གཅོའི་བརྒྱུད་ལམ་མཐར་ཐུག་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་
 སྤྱི་བྱས་ཤིག་ཡིན།

འབྲེལ་ལམ་བསྐྱར་གསོ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༣ ནས་པོད་རྒྱའི་འབྲེལ་ལམ་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་རྗེས་ཀྱི་ཕྱོགས་
ནས་ཞི་བའི་དོན་ཚན་ལྟ་དང་། སེ་ཏུས་སྒྲག་གི་གསུང་བཤད་ཀྱི་སྡོན་སྒྲུབ་
སོགས་ལ་བསྟུན་དེ་དོགས་པ་ནམ་ཉི་ལ་ཤུགས་ཆེར་བྱས་སྟབས་དོགས་
གཞི་དེ་དག་སེལ་སྐྱད་ཞི་བའི་དོན་ཚན་ལྟ་ནི་པོད་དོན་འབྲིག་ཆགས་བྱུ་
ང་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་པོད་རྒྱལ་དབུས་འཛིག་རྟེན་སྡེ་འགྲོ་སྡེ་ལ་སྒྲན་པའི་
འབྱུང་འགྱུར་གྱི་འཆར་སྐྱང་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། སེ་ཏུས་སྒྲག་གསུང་བཤད་
ཀྱི་སྡོན་སྒྲུབ་དང་འབྲེལ་བཟྃ་ད་སོགས་ནི་གྲོས་གཞིའི་ཆ་ཤས་མིན་པ།
དེར་གསལ་རུང་སྐྱོང་གི་སྐྱོམ་གཞི་ཁག་ཀྱང་གྲོས་གཞི་ཙམ་ལས་མཐའ་
མའི་གཏན་འཁེབས་མིན་པ་འབྲེལ་བཟྃ་ད་བྱས་ཡིད། འབྱུང་འགྱུར་ཕྱོགས་
གཉིས་ཀ་ནས་དོགས་གཞི་མི་འབྱུང་ཆེད་ཀྱི་ནག་མི་དམངས་སྡེ་མཐུན་
ཀྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་བྲིམས་སུ་གསལ་བའི་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་
ཆ་རྒྱུན་ཡོངས་རྫོགས་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས་
ཞེས་སྐུ་ཚབ་ནམ་པས་ཆོག་ཆོགས་བསྐྱུངས་ཏེ་འབྲེལ་བཟྃ་ད་བྱས་ཡིད།
གནད་དོན་དེ་ལྟ་སྟེ་ཁོར་གོང་ས་ལྟུངས་མགོན་ཆེན་པོས་ཀྱི་བྱུང་ཏུ་ལན་
མང་བཀའ་གནང་ཡོད་པའི་ནང་ནས་རེ་བྱུང་བྱངས་ན། ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༥
ཟླ་ ༡༡ ཆོས་ ༡༩ ཉིན་འཇམ་སྒྲིང་གྲོས་ཆོགས་པོད་དོན་རྒྱུ་རྐྱེན་ཆོགས་
པའི་ཆོགས་ཆེན་དུ་ལགོང་ས་མཆོག་གིས་ “ཀུན་གྱིས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར།
ང་ཆོས་རང་བཙན་ཐབས་འཁོལ་བྱེད་ཀྱི་མེད། ང་ཆོས་ཀྱི་ནག་མི་དམངས་

གྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲོམ་གཞིའི་ནང་ནས་དོན་དང་ལྡན་
 པའི་རང་སྤྱོད་ཚད་ལྡན་ཡོང་བའི་ཐབས་འཛུལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།” ཅས་དང་།
 སྐར་ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༦ ལོའི་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་གསུང་འཕྲིན་ནང་
 “ངོས་ནས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཇི་ལྟར་ཡང་མ་འོངས་
 བོད་ཀྱི་མདུན་ལམ་ཁ་བྲལ་མིན་པར་རྒྱ་ནག་གི་དམངས་གྱི་མཐུན་རྒྱལ་
 ཁབ་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲོམ་གཞིའི་ནང་ནས་འཛུལ་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་ཕྱི་
 ནང་གང་སར་རྒྱ་བྱུང་གསལ་བསྐྱགས་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན་ལྟ་བུས།
 རང་བྱིས་རང་བདག་གི་གནས་བབ་དོན་དམ་པའི་སྒྲོ་ནས་ལག་བརྟུར་ཡོང་
 ཐབས་ཀྱི་སྒྲོར་དགོས་འདུན་གང་འདྲ་ཞིག་བཏོན་ཡང་ཁ་བྲལ་གྱི་ཕྱོགས་
 སུ་མི་འགྲོ་བ་ནི་དོགས་པས་བདེན་དོན་མ་བསྐྱབ་ན་སུས་ཀྱང་གསལ་
 ཏོགས་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད།” ཅས་གསུངས་ཡོད།

རྒྱ་ནག་གི་དམངས་གྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་ སྤྱོད་གི་ཆ་རྒྱུན་ཁག་

རྒྱ་ནག་གི་དམངས་གྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་ནང་མི་རིགས་ས་
 གནས་རང་སྤྱོད་གི་ཆ་རྒྱུན་བཀོད་དགོས་དོན་རྒྱ་ནག་གི་མི་རིགས་དུ་མ་
 འདུས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་ལྟ་བུས། ཏན་གྱི་མི་རིགས་ཆེན་པོའི་རིང་
 ལུགས་དང་། གངས་ཉུང་མི་རིགས་ནམས་ཀྱི་ས་གནས་མི་རིགས་རིང་
 ལུགས་མ་དོར་ན་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་དང་མི་རིགས་ཆེག་བསྐྱེལ་ཡོང་

ཐབས་མེད་པ་དང་། འདས་པའི་གོང་མ་ཁག་དང་། གུང་མིན་ཏང་གཞུང་
 གིས་མི་རིགས་གཉའ་གཞོན་རིང་ལུགས་ལག་བསྟར་བྱེད་པའི་དབང་གིས་
 གངས་རྒྱུ་མི་རིགས་ལ་བཟུ་གཞོག་དང་། མི་རིགས་ཁ་བྲལ་འགྲོ་ཉན་
 བཟོ་བའི་སྒྲིན་བཅོལ་གྱིས་མར་ཁེ་སི་ལེ་ནིན་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་དང་
 མཐུན་པར་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་དང་མི་རིགས་ཆེག་བསྐྱེལ་གྱི་གཞི་རྩ་
 བཟུང་སྟེང་ཡོང་ཆེད་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ལམ་སྟོན་གཏོད་
 ཚུལ་བཤད་གྱི་ཡོད།

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་བྱིས་ཀྱི་སྒྲུང་བཅོལ་དུ་
 “གུང་དུ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནི་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་མི་རིགས་
 ཁག་གི་མི་དམངས་ཀྱིས་མཉམ་དུ་གསར་དུ་བསྐྱུན་པའི་གཅིག་གུར་གྱི་མི་
 རིགས་མང་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་ནིང་། འདྲ་མཉམ་དང་། མཐུན་སྦྲེལ་
 རོགས་རེས་བཅས་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་མི་རིགས་འབྲེལ་
 བ་རྒྱུགས་ཟིན་པར་མ་ཟད། མུ་མཐུད་དེ་ཤུགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་ངེས་ཡིན།
 མི་རིགས་ཀྱི་མཐུན་སྦྲེལ་སྤྱང་སྟོབ་བྱེད་པའི་འཐབ་ཚོད་ནང་དུ་མི་རིགས་
 ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་ལ་ངོ་ཚྏ་ལྟེན་དགོས་པ་དང་། གཙོ་བོ་རྒྱ་རིགས་
 ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་ལ་ངོ་ཚྏ་ལྟེན་དགོས་ལ། ས་གནས་མི་རིགས་རིང་
 ལུགས་ལ་འང་ངོ་ཚྏ་ལྟེན་དགོས། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་
 རྒྱལ་ཡོངས་མི་རིགས་ཁག་ཐུན་མོང་དུ་དར་རྒྱས་ཐུན་ཐུམ་ཚོགས་པོ་ཡོང་

བར་བསྐྱལ་འདེད་བྱེད་ངེས་ཡིན།” ཞེས་འཁོད་ཡོད།

དེ་བཞིན་ཅ་ཁྲིམས་ལེན་དང་པོ་སྤྱི་ཅ་འཛིན་དོན་ཆེན་བཞི་པར་ “ཀྲུང་
དུ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་ཆང་མ་འདྲ་མཉམ་
ཡིན་ཞིང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གངས་རུང་མི་རིགས་ཁག་གི་ཁྲིམས་མཐུན་ཁེ་
དབང་དང་ཁེ་ཕན་འགན་སྲུང་དང་། མི་རིགས་ཁག་བར་གྱི་འདྲ་མཉམ་
དང་། མཐུན་སྦྲིལ། རོགས་རེས་བཅས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྲུང་སྐྱོང་དང་གོང་
དུ་སྤེལ་རྒྱ། མི་རིགས་གང་ཞིག་ལ་འང་མཐོང་རྒྱུ་དང་གཉེན་གཤིས་བྱེད་
རིགས་བཀག་སྡོམ་བྱེད་རྒྱ། མི་རིགས་མཐུན་སྦྲིལ་གཏོར་བཤིག་གཏོང་བ་
དང་མི་རིགས་ཁ་ཕྲལ་བའི་བྱ་སྤྱོད་བཀག་སྡོམ་བྱེད་རྒྱ།

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གངས་རུང་མི་རིགས་ཁག་གི་བྱེད་ཆོས་དང་དགོས་མཁོ་
གཞིར་བཟུང་སྟེ་གངས་རུང་མི་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་གི་དཔལ་འབྱོར་དང་
རིག་གནས་འཕེལ་ཚད་རྗེ་མཁྱོགས་སུ་གཏོང་རོགས་བྱེད་རྒྱ།

གངས་རུང་མི་རིགས་འདུས་སྡོད་བྱེད་པའི་ས་གནས་སོ་སོར་ས་ཁོངས་
རང་སྤྱོད་ལག་ལེན་བཟུང་ཏེ་རང་སྤྱོད་ལས་ཁུངས་འཛུགས་རྒྱ་དང་རང་
སྤྱོད་དབང་ཆ་སྤྱོད་རྒྱ། མི་རིགས་རང་སྤྱོད་ས་གནས་ཁག་ཆང་མ་ཀྲུང་དུ་
མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁ་ཕྲལ་དུ་མི་རུང་བཞིག་ཡིན།

མི་རིགས་ཁག་ཚང་མར་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐད་དང་ཡི་གེ་སྟོན་པ་དང་གོང་
དུ་སྟེལ་བའི་རང་དབང་ཡོད་པ་དང་། ཚང་མར་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་སྟོལ་
གོམས་གཤིས་ཉར་འཛོག་གམ་བསྐྱར་བཅས་གང་བྱེད་ཀྱི་རང་དབང་
ཡོད།” ཅེས་བཀོད་ཡོད།

ཙ་ཁྲིམས་ས་བཅད་དུག་པ་མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་རང་སྐྱོང་ལས་
ཁུངས་སྐོར་དོན་ཚན་ ༡༡༣ ནས་ ༡༣༣ བར་ཞིབ་བཀོད་ཡོད་ཅིང་།

དོན་ཚན་ ༡༡༤ པའི་ནང་མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་མི་དམངས་
འབྲུས་མི་ཚོགས་ཆེན་ལ་ས་གནས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཆམས་པའི་
ཁྲིམས་བཟོའི་དབང་ཚད་སྟོན་ཡོད་པ་དང་།

དོན་ཚན་ ༡༡༥ དང་ ༡༡༦ པའི་ནང་དཔལ་འབྱོར་དང་། རྩིས་སྤྲོད་
འཇུགས་སྐྱོན་བཅས་ཀྱི་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་ཉིན།

དོན་ཚན་ ༡༡༧ པའི་ནང་གེས་ཡོན་དང་ཚན་རིག་ལེགས་བྱང་། འཕྲོད་
བསྟེན། ལུས་རྩལ་སོགས་ཀྱི་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་ཉིན།

དོན་ཚན་ ༡༣༠ པའི་ནང་ས་གནས་བདེ་སྤང་དང་། སྐོར་རྒྱལ་པ་ཟུར་
བཙུགས་ཀྱི་ཆ་ཉིན་དང་”

དོན་ཚན་ ༡༣༡ པའི་ནང་མི་རིགས་སོ་སོའི་སྐད་ཡིག་གཞུང་སྐད་དུ་བཅད་
སྟོང་གཏོང་རྒྱའི་ཆ་རྒྱུན་བཅས་བསྐྱུན་ཡོད་པ་མ་ཟད།

ཅ་བྲིམས་ས་བཅད་བདུན་པའི་བྲིམས་ཁང་གི་ཆ་རྒྱུན་འོག་དོན་ཚན་ ༡༣༤
པའི་འོག་བྲིམས་ཁང་ཁག་དུ་མི་རིགས་སོ་སོའི་སྐད་ཡིག་ཐོག་གཏུགས་
བཞེར་བྱེད་རྒྱའི་ཆ་རྒྱུན་བཅས་བསྐྱུན་ཡོད།

དེ་བཞིན་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་བྲིམས་ཀྱི་སྒྲུང་གཞིའི་
ནང་“མི་རིགས་ཀྱི་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་ཞེས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ནས་གཅིག་
གཏུར་གྱི་འགོ་བྱེད་བྱས་འོག་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་འདུས་སྟོང་བྱེད་
སར་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་དངོས་སུ་བྱས་ནས་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་
བཙུགས་ཏེ་རང་སྐྱོང་བྱེད་དབང་ལོངས་སུ་སྟོང་རྒྱུ་དེ་ཡིན། མི་རིགས་
ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་དངོས་སུ་བྱེད་པ་ནིའི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གྲངས་
ཉུང་མི་རིགས་ཁག་གིས་མི་རིགས་སོ་སོའི་ནང་ཁྲལ་གྱི་ལས་དོན་བདག་
སྐྱོང་བྱེད་དབང་ལོངས་སུ་སྟོང་པར་བཅི་འཛོག་དང་འགན་སྲུང་ལེགས་
པར་བྱེད་པའི་དགོངས་དོན་མཚོན་པ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་
བར་འདྲ་མཉམ་དང་མཐུན་སྦྲིལ་ཡོང་བ་མཐའ་གཅིག་དུ་བྱེད་ཅིང་།
མི་རིགས་ཁག་ལྷན་དུ་དར་རྒྱས་ཐུན་སུམ་རྒྱུ་ཚོགས་ཡོང་བ་མཐའ་གཅིག་
དུ་བྱེད་པའི་ཅ་དོན་མཚོན་ཡོད།” ཅས་དང་།

ལེའུ་དང་པའི་སྤྱི་ཙ་འཛིན་དོན་ཚན་ ༡༠ པའི་ནང་སྐད་ཡིག་དང་།
སྒྲིལ་རྒྱན་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་རང་དབང་།

དོན་ཚན་ ༡༡ པའི་ནང་ཆོས་དད་རང་དབང་བཅས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་གསལ་པོ་
བསྐྱུན་ཡོད།

དེ་བཞིན་ལེའུ་གསུམ་པའི་དོན་ཚན་ ༡༧ པའི་ནང་རང་སྦྱོང་ས་ཁུལ་གྱི་
ཁྲིམས་བཟོའི་དབང་ཚད་དང་།

དོན་ཚན་ ༡༠ པའི་ནང་གོང་རིམ་རྒྱལ་ཁབ་གཞུང་གི་གྲོས་ཚད་དང་།
ཚད་དོན། བཀའ་བྱ། མཛུབ་སྟོན་བཅས་ས་གནས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དང་མི་
མཐུན་པའི་རིགས་ལག་བསྟར་མི་དགོས་པའི་བཀའ་འཁྲོལ་ཞུ་རྒྱུའི་ཆ་རྒྱུན་
བསྐྱུན་ཡོད།

དོན་ཚན་ ༡༩ པའི་ནང་ཚུགས་མིའི་སྐོར་གྱི་དོ་དམ་བྱེད་ཐབས་བཟོ་རྒྱུའི་
ཆ་རྒྱུན་ངེས་ཅན་ཡོད།

དེ་བཞིན་ལེགས་བྱང་དང་། རིག་གནས་། དཔལ་འབྱོར་། རང་བྱུང་
ཐོན་སྐྱེད་ལེན་སྦྱོང་། ཁུལ་འབབ་བསྐྱུ་ལེན་དང་ཆག་ཡང་། ཚོང་འབྲེལ་།

འཕྲོད་བཞེན། ས་གནས་བདེ་སྤང་སོགས་དང་ལྷག་པར་ཤེས་ཡིན་སྒྲོབ་
 གསའི་ལམ་སྒྲོལ་བཅས་རང་སྲིད་རང་སྦྱོང་བྱ་རྒྱའི་ཆ་རྒྱུན་ངེས་ཅན་ཡོད།
 དེ་ཙམ་མ་ཟད་རྩ་བའི་སྤྲོས་དོན་ཆན་ ༡༡ དཔེ་ནང་དགོས་གཤམ་བྱུང་ན་
 དམིགས་བསལ་འཛིན་སྦྱོང་ས་ཁུལ་བསྐྱུན་རྒྱའི་ཆ་རྒྱུན་ཡང་བཀོད་ཡོད།
 དེ་དག་གི་ནང་དོན་མདོར་བསྟུས་ན་སྤྱི་འབྲེལ་དང་རྒྱལ་སྤྱང་ཙམ་ལས་
 གནད་དོན་གཞན་ནམས་རང་སྦྱོང་སྒྲིག་འཇུགས་ཀྱི་ཁྱབ་ཁྲུངས་སུ་བཞག་
 ཡོད།

གོང་གསལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་དེ་དག་རྩ་བའི་སྤྲོས་དང་བཅས་སྤྲོས་ཀྱི་འབྲུ་དོན་
 གཞིར་བཟུང་ལག་བསྟར་བྱུང་བ་ཡིན་ན་པོད་མི་རིགས་ཀྱི་བདེ་དོན་དང་།
 རང་གི་ཐུན་མིན་ཆོས་དང་། ལེགས་བྱང་། རིག་གཞུང་། སྒྲོལ་རྒྱུན་
 གོམས་གཤེས་བཅས། དེ་དག་གི་གཞི་རྩ་རྩ་ཆེའི་སྐད་ཡིག་བཅས་སྤྱང་
 སྒྲོབ་རྒྱུན་འཛིན་ཐུབ་རྒྱུ་དང་། པོད་མི་སོ་སོར་འབྲི་བའི་འཇིག་རྟེན་
 གྱི་ཡོངས་ཀྱི་འགན་ཁུར་སྐྱབ་ཐུབ་པ་ཡོང་ངེས་ཡིན། འོན་ཀྱང་སྐབས་
 ཉེས་པ་ཞིག་ལ་ད་ལྟའི་ཆར་པོད་རང་སྦྱོང་སྦྱོངས་དང་། རང་སྦྱོང་ཁུལ།
 རང་སྦྱོང་རྫོང་སོགས་ཆང་མའི་ནང་གོང་གསལ་སྤྲོས་སྒྲིག་གི་འབྲུ་དོན་
 རྣམས་ཀྱི་ལག་བསྟར་བྱས་མེད་པ་ནི་ཀུན་གྱིས་མཐོང་ཆོས་སུ་ཡོད།

པོད་མི་ནམས་གདོད་མ་ནས་ཆོས་དང་ལེགས་བྱང་། སྐད་ཡིག་གོམས་

གཤེས། ས་ཁམས་ཁོར་ཡུག་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་གང་གི་ཆ་ནས་
 གཅིག་གྱུར་གྱི་མཐོ་སྒང་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ་གནས་ཡོད་པ་དང་། བོད་ཀྱི་
 མི་རིགས་ནི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ཀྱང་གྲངས་ཉུང་
 མི་རིགས་ ༥༥ ནང་ནས་གཅིག་རང་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
 དེ་ལ་སྤྱི་ནང་དང་། ཆེ་ཆུང་གི་དབྱེ་བ་འབྱེད་དུ་མེད། དེ་འབྲེལ་བོད་
 རིགས་ཡོངས་ཚོགས་ལ་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤྱོད་གི་ཆ་རྒྱུན་ཁག་གི་
 འོག་རང་བྱིམ་རང་བདག་དང་། རང་སྲིད་རང་སྤྱོད་གི་གནས་བབ་ལག་
 བརྟམ་བྱེད་དགོས།

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མེས་ས་འཆབ་དང་བསམ་ཚུལ་ མི་མཐུན་པ་གཙོ་བོ།

བྱེ་ལ་ ༢༠༠༢ ནས་ད་བར་འབྲེལ་མོལ་བེད་སྤྱད་བྱུང་རིང་ང་ཚོའི་
 མངོན་འདོད་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱས་འབྲེལ་བཟོ་དགས་ལ་པོ་ཡང་ཡང་
 བྱས་ཟིན་ཡང་། གོ་བདེ་མ་འཕྲོད་པའམ་གོ་བདེ་འཕྲོད་འདོད་མེད་པའི་
 འགལ་ཁྲུ་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཙོ་ཆེ་བ་འགལ་ཁྲུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་
 བབས་ཡོད། ༡། བྱང་རབས་ལ་ལྟ་སྤྲོགས་དང་། ༢། བོད་རིགས་ཆེག་
 བསྐྱེལ་གྱི་སྐོར་ཡིན།

རྒྱ་སྤྲོགས་ནས་ཡོང་ས་མཆོག་ལ་བོད་ཀྱི་འདས་པའི་བྱང་རབས་ཀྱི་ཐོག་

ནས་ཀྱི་ནག་གི་ཆ་གས་ཡིན་པར་ངོས་བཞེས་དགོས་པའི་ཡུ་ཚུགས་བྱེད་
 ཅིང་། བོད་ཚྭ་གས་ནས་དེ་ནི་བདེན་དོན་ཞིག་མིན་པས་ལགོང་ས་མཆོག་གིས་
 ངོས་བཞེས་གནང་རེ་བྲལ་ཚུལ་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། ཀྱི་ཚྭ་གས་ཀྱི་སེམས་
 འཚབ་ནི་བོད་དེ་བྱུང་རབས་ནས་ཀྱི་མིའི་ཆ་གས་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་མ་
 བྱུང་ཆེ་ ༡༩༥༡ ལོའི་བཅིངས་གྲོལ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་བཅུན་འཇུག་དང་།
 ད་ལྟའི་གནས་བབ་བཅུན་བཟུང་མ་ཡིན་པ་བསྟུན་དཀའ་འཛིང་། ད་ལྟའི་
 དབང་སྐྱུར་བྲིམས་མཐུན་ཆགས་མི་བྱུང་པར་མངོན་ཀྱི་ཡོད། ལགོང་ས་
 མཆོག་གིས་ཀྱལ་ཁབ་རྗེ་འབྲུག་ཞིག་ཡིན་ཡང་ད་ལྟའི་གནས་བབ་འདས་པའི་
 བྱུང་རབས་དང་མཐུན་པ་མེད་ཅིང་། དེའི་དབང་གིས་ད་ལྟའི་གནས་བབ་
 བྲིམས་མཐུན་མིན་པ་ཆགས་ཀྱི་མེད། བོད་མི་མང་ཆོགས་ཀྱིས་འབྱུང་
 འགྱུར་ཀྱི་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་ཀྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆ་གས་སུ་བསྟན་ཀྱི་རང་
 འདོད་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་བྱེད་མཆོམས་བྲིམས་མཐུན་ཀྱི་ཆ་གས་སུ་རང་
 བཞིན་ཀྱིས་འགྱུར་ཀྱི་མ་ཟད།དེ་འབྲུག་ལྗོངས་ཀྱི་ལགོང་ས་མཆོག་གིས་
 འབད་ཚེལ་གནང་ཀྱི་འཇུག་ཞེས་བཞེས་ཡང་ཡང་གནང་ཡོད།

དེ་བཞིན་བོད་རིགས་ཆིག་བསྐྱེད་ནི་བྱུང་རབས་སུ་མེད་པ་དང་། ལྷག་པར་
 ད་ལྟའི་མངའ་སྡེ་ཁག་གི་ས་ཁུལ་འགྱུར་བ་གཏོང་བའི་ཐབས་མེད་པ་བཅས་
 ཀྱི་མཆོན་དུ་བྱངས་ནས་ཡོང་བའི་ཐབས་མེད་པར་བཤད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལ་ང་
 ཆོས་བོད་མི་རིགས་ནི་ཐོག་མ་ནས་ཁ་ཐོར་མ་ཡིན་པར་མཉམ་སྡོད་བྱེད་

མཁུ་ཡིན་པ་དང་། རྩོན་ཆོས་རྒྱལ་ནམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དང་། དེ་བཞིན་
 ས་སྐྱུའི་དབང་སྐྱུར་གྱི་འགོ་སྟོན་བཅས་བྱུང་རབས་ཀྱི་དྲུས་ཡུན་མང་ཆེ་
 བར་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་མངའ་དབང་གཅིག་གི་འོག་དུ་གནས།
 རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ཀྱང་གྲངས་ཅུང་མི་རིགས་ལ་
 བརྒྱ་དྲུག་ཅེས་གཅིག་དུ་ངོས་འཛིན་བྱས་པ་ཡིན་པས། རང་སྤྱོད་སྤྱི་ག་
 འཛུགས་གཅིག་གི་འོག་མ་བྱུང་ན། དེ་རྩོན་བཅན་རྒྱལ་འོང་ལུགས་པས་
 'དུམ་བུར་བཀོས་ནས་དབང་སྐྱུར་བྱེད་' ཅས་པ་དང་ཁྱད་མེད་དུ་འགྲོ་
 རྒྱུ་ལ་པར་དེ་ནི་དཀོས་འདུན་གསར་པ་ཞིག་མིན་པར་གྲོས་མཐུན་དོན་ཆེན་
 བརྒྱ་བདུན་འཛིན་སྐབས་སུ་འང་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆ་བ་ཆོགས་པས་བོད་རིགས་
 ཆེག་བསྐྱེལ་དཀོས་རྩེ་ལ་བརྩོན་སྐབས། དེ་ནི་རྒྱ་མཆོན་རྩོན་པ་ཞིག་ཡིན་
 ཡང་ད་ལྟ་འཕྲུལ་དུ་ཡོང་ཐབས་དཀའ་བས་རིམ་བཞིན་བྱེད་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་
 ཡོད་པ་ལྟར། བོད་རང་སྤྱོད་རྫོངས་གྲ་སྤྱི་ག་རྩོན་ཁང་གསར་འཛུགས་
 སྐབས་བསྐྱུར་དུ་སྒྲེང་སྒྲོང་བྱས་ཏེ། དེའི་བྱེད་སྤྱོད་ཀྱིས་འཆར་འགོད་སྒྲེང་
 ཏང་མི་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འགོ་བཟུང་པའི་ཆོགས་རྒྱུང་བཙུགས་ཏེ་
 གྲ་སྤྱི་ག་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས། གཡོན་ཐལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱིད་བྱས་ལ་
 བརྟེན་ནས་ལག་བསྟར་མ་བྱུང་། དེ་བཞིན་ཁིང་ཆེན་ཁག་གི་ས་མཆོམས་
 དཀོས་མཁོར་བསྐྱུན་ནས་འགྱུར་བ་མང་པོ་བཏང་སྤྱོད་ཡོད་པ་ལྟར།
 མ་འོངས་པར་ཡང་གཏོང་ཆོག་རྒྱུའི་འགྲེལ་བརྩོན་བྱས་ཡོད།

གང་ལྟར་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་ཡགོང་ས་ཆེན་པོས་པོད་ཆེན་པོ་དང་། ཚད་མཐོའི་
 རང་སྐྱོང་གི་དགོས་འདུན་ཤུན་ལྷན་གྱི་ཡོད་ཚུལ་བདེན་པ་མིན་པའི་དྲིལ་
 བསྐྱགས་ཤུགས་ཆེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་དངོས་དོན་དུ་པོད་མི་རིགས་ནི་མི་
 རིགས་གཅིག་རང་ཡིན་པ་མ་གཏོགས། ཆེ་ཆུང་གི་དབྱེ་བ་འབྱེད་དུ་མེད་
 ཅིང་། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཙུ་ཁྲིམས་སྲུགས་ལ་བའི་
 མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྒྱུན་ཡོངས་རྫོགས་ལག་བསྟར་དགོས་
 རྒྱུ་མ་གཏོགས། དེ་ལས་བཅུ་ལ་བའི་ཚད་མཐོ་དམན་གྱི་དགོས་འདུན་གང་
 ཡང་བཏོན་གྱི་མེད། ལྟ་ཚུལ་མ་མཐུན་པ་དེ་དག་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་
 མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ཚོར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཚད་སེམས་ཤིག་ཡོད་ན་
 དངོས་དོན་གྱི་ཐོག་ནས་སེལ་མི་ཐུབ་པ་གང་ཡང་མེད་པར་མཐོང་གི་ཡོད།

༡༣། །བཀའ་སློན་ཁྱིམ་སློབ་དཔོན་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་

གིས་“པོད་ཆེན་པོའི་”སྐྱོར་སྒྲུང་སྟེགས་སྐྱོར་མའི་

བསྐྱོར་སྒྲུང་གནང་བའི་གསུང་བཤད།

ཏུ་གར་ཏུ་ལ་མ་དེ་ལྷོ། ༡༠༠༧༡།༡༢

རྩོམ་

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ནས་བཟུང་མགོང་ས་མཆོག་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་
པོད་ཁ་བྲལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཏུ་ནག་མི་དམངས་མྱི་མཐུན་ཏུ་ལ་ཁབ་ཀྱི་
ཁོངས་སུ་གནས་ཏུ་འདུ་མའི་ལམ་གྱི་འདུག་རྟེན་ས་བཟུང་སྟེ། པོད་མིའི་
ཆོས་དང་། ལེགས་བྱུང་། མི་རིགས་ཀྱི་རོ་བོ་བཅས་པ་ཏུ་ཏུ་འཛིན་དང་
གོང་འཕེལ་ཆེད་པོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་
ཏུ་ཏུ་ཁག་ལག་བསྟར་དགོས་པའི་རེ་སྐུལ་ཡང་ཡང་གནང་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་གྲོས་མཐུན་དོན་ཆེན་ ༡༢ བཀའ་བསྐྱུར་སྐབས་པོད་
རིགས་ཡོངས་རྫོགས་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་དགོས་པའི་པོད་
མིའི་མངོན་འདོད་བཏོན་པ་དེར་ད་བར་འགྱུར་བ་གང་ཡང་ཕྱིན་མེད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༡ ལོར་ཏུ་ནག་གཞུང་དང་མཉམ་ཐད་ཀའི་འབྲེལ་ལམ་
བསྐྱུར་གསེབ་བྱུང་རྗེས་མགོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་ཆ་བ་ནམ་པ་དང་། ཏུ་ནག་

མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་དབུ་ཁྱིད་ཚོའི་དབར་འབྲེལ་
 མོལ་ཐངས་བརྒྱད་དྲུང་། ནང་ལུགས་བཀའ་བསྟུར་ཐངས་གཅིག་བཅས་
 བསྐྱེད་སྤེལ་དང་། ང་ཚོས་ཅ་བྲིམས་དང་། རང་སྐྱོང་བཅའ་བྲིམས་གཞིར་
 བཟུང་བོད་རིགས་ཡོངས་ཉི་མཉམས་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་ཏུ་
 ལྷན་ཡོད་ཐབས་དང་། དེར་ཁེ་ཕན་ཏུ་ཡོད་བཅས་གསལ་བཤད་འཕར་
 སྤྱོད་ཞུས་ཡོད།

འོན་ཀྱང་སློ་ཕམ་པར་བྱ་ནག་གཞུང་གི་དབུ་ཁྱིད་ཚོས་ཡགོང་ས་མཆོག་
 ནས་“བོད་ཆེན་པོ་”དགོས་འདུན་འདོན་ཚུལ་གྱི་འཁྱོག་བཤད་བྱེད་ཀྱིན་
 ཡོད། ང་ཚོས་“བོད་ཆེན་པོ་”ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་ནམ་ཡང་མེད་སྟེད་བྱས་
 མེད་ཀྱིང་། གནད་དོན་ཆ་ཚང་མི་ཤེས་མཁན་ཚོའི་སེམས་ནང་འདི་ལྟ་
 བུའི་དཀྱོག་གཏོམ་གྱིས་ཐེ་ཚོམ་དང་། ལོག་ཉིག་བསྐྱེད་སྤེལ་

དེར་བརྟེན་ད་པེས་བོད་དོན་སློབ་སྦྱོང་མཐུན་ཚོགས་ནས་སྐྱེད་སྤེལ་སྒོར་
 མོའི་བཀྲ་སྐྱོང་འདི་གོ་སྒྲིག་གིས་ཁོ་བོར་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཞིབ་བཤད་
 གུ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་གནང་བར་ཡི་རངས་ཞུ་བྱ་ཡིན།

དང་པོ། “བོད་ཆེན་པོ་”ཞེས་པའི་ཆོག་བཟོད་ཀྱི་གོ་དོན་དང་། མེད་སྟེད།
 “བོད་ཆེན་པོ་” ཞེས་པའི་བཟོད་སྟོལ་འདི་གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་

པ་ཚོས་པོད་ཀྱི་ཆ་གས་ནམས་ས་བབ་ཀྱི་ཆ་ནས་རྒྱ་གར་དང་རྒྱུང་ཐག་རི་
 ཙམ་དུ་གནས་པ་སྟོན་ཕྱེད་དུ་པོད་སྟོན་བྱས་ཡོད། དེ་ཡང་པོད་ཀྱི་ས་ཁྲལ་རྒྱ་གར་
 ཀྱི་ས་མཆོམས་སུ་འཁེལ་བའམ། ཡང་ན་དེ་དང་ཉེ་བ་ལ་“པོད་” (རྟོན་)
 དང་། རྒྱ་གར་ནས་ཐག་རིང་དུ་གནས་པ་ལ་“པོད་ཆེན་པོ་” (མདུ་རྟོན་)
 ཞེས་འཔོད་སྟོལ་འདུག

སློབ་ཉེ་སྐད་ནང་ས་བབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྒྱུང་ཐག་རིང་བའི་ས་ཆ་ཁག་སྟོན་
 ཕྱེད་དུ་ “ཆེན་པོ་” ཞེས་པའི་བྱད་ཆོས་སྐུར་སྟོལ་ཡོད་པ། དཔེར་ན།
 རྒྱུང་དང་ཉེ་བའི་ནགས་ལ་“ནགས་” (ཡར་རྒྱལ་) དང་། དེ་ནས་རིང་དུ་
 གནས་པའི་ནགས་ལ་“ནགས་ཆེན་པོ་” (མདུ་ཡར་རྒྱལ་) ཞེས་བརྗོད་པ་
 རྩ་བུའོ། དོན་དུ་བརྗོད་སྟོལ་འདི་རྒྱུང་ཐག་ལས། རྒྱ་བྱོན་དང་བྱད་ཆོས་
 ལ་མེ་ཁོ

གནའ་པོའི་དུས་སུ་པོད་རྒྱ་མི་རིགས་གཉིས་སྐབས་རེ་པན་ཚུན་ལ་ཆེ་
 བསྟོད་མཆོན་སྐད་“རྒྱ་ཆེན་པོ་” དང་། “པོད་ཆེན་པོ་” ཅེས་པེད་སྟོན་
 བྱས་པ་བྱུང་ཡང་། དེ་དག་ནི་ས་བྱོན་གྱི་ཆ་གས་གསལ་ཕྱིར་མིན་པར་རྒྱ་
 ནག་ཡོངས་ཁྲབ་དང་། པོད་ཡོངས་ཁྲབ་ལ་གོ་བའི་དོན་དུ་པོད་སྟོན་བྱས་
 ཡོད། པོད་རྒྱའི་དབར་ཕྱི་ལོ་ ༡༣༡༡-༡༣༡༣ ལོར་བཞག་པའི་ཆིངས་ཡིག་
 ནང་དུ་འད་“པོད་ཆེན་པོ་” དང་། “རྒྱ་ཆེན་པོ་” ཞེས་པའི་ཆིག་པེད་སྟོན་

བྱས་ཡོད། རྗེས་སུ་རྒྱ་ནག་གིས་ཆེ་བརྟེན་གྱི་ཆོག་བཟོད་“ཆེན་པོ་བོད་”དེ་
 “མཐོ་པོ་བོད་”ཅེས་པར་བསྒྱུར་བ་དེས་མཐོ་སྒང་མ་གཏོགས་ཆེན་པོའི་
 ངོ་བོ་མི་སྟོན། རྒྱ་ནག་གི་མིང་དང་མཁུའི་དུས་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་
 མི་འདྲ་བ་ནམས་མཆོན་ཤེད་དུ་ཆོག་འདྲ་མིན་གསར་བཟོ་བྱས་པ་དཔེར་
 ན་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་རྒྱ་ནག་དང་ས་མཚམས་འཁེལ་བ་ལ་“རྒྱས་མངའ་ཡོད་
 པའི་བོད་པ་”(རྒྱུ་བོད་)དང་། རྒྱ་ནག་དང་ཐག་རིང་གནས་པ་ལ་
 “རྒྱས་མངའ་མེད་པའི་བོད་པ་”(ཁྱེད་བོད་)ཞེས་དཔྱེ་བ་ཕྱེ་ཡོད།

འོན་ཀྱང་བོད་མི་རང་ངོས་ནས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་གང་ཞིག་དཔྱེ་འཕྱེད་ཆེད་
 “བོད་ཆེན་པོ་”ཞེས་པའི་ཆོག་ནམ་ཡང་ཐེད་སྟོང་བྱས་སྟོང་མེད། དེ་སྔ་
 སྟོལ་རྒྱན་གྱི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་དཔེར་ན་སྟོད་སྒང་བར་གསུམ་
 མམ། དབུས་གཙང་དང་། ཁམས། ཨ་མདོ། ཡང་ན་ཆོལ་ཁ་གསུམ་
 སོགས་སུ་དཔྱེ་བ་ཡོད་མུས་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ སྟོན་དུ་རྒྱ་ནག་མི་སེར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་
 ཐ་སྙད་དུ་སོག་པོ་ལ་ཕྱི་ནང་གཉིས་སུ་དཔྱེ་བ་བཞིན་བོད་ལའང་“བོད་
 ནང་མ་”དང་། “བོད་ཕྱི་མ་”ཞེས་དཔྱེ་བ་ཕྱེ་ཡོད། “བོད་ནང་མ་”ནི་
 སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་གི་མངའ་འོག་ཏུ་གནས་པའི་ས་ཁུལ་ཁག་དང་། “བོད་
 ཕྱི་མ་”ནི་རང་བཙན་ནམ། རང་སྟོང་སྟོང་ས་སུ་གནས་པའི་བོད་ལ་ཟེར།

ཐ་སྐད་འདི་དག་ཕྱོགས་གསུམ་གྱིས་བཞག་པའི་སེམ་ལའི་ཆེངས་ཡིག་
(༡༩༡༣༡༩)གི་ཡིག་ཆའི་ནང་ཡང་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཡོད།

གཉིས་པ། “བོད་ཆེན་པོའི་”སྐྱེད་གྱི་དགྲོགས་གཏམ།

ཉེ་དུས་(བྱེ་ལོ་ ༡༩༥༩ རེས་)སུ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་
ཁབ་གྱི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་“བོད་ཆེན་པོ་”ཞེས་པའི་ཐ་སྐད་འདི་གསལ་
བཅོས་གྱིས་བོད་རིགས་གནས་སྡོད་བྱེད་པའི་ས་ཁུལ་ད་ལྟའི་ཆར་བོད་རང་
སྤྱོད་ལྗོངས་དང་། བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་དང་རྫོང་བཅས་སུ་དབྱེ་བ་
ཆང་མར་འབྲུག་ཆེད་བེད་སྤྱོད་བྱེད་གྱི་ཡོད།

དོན་དངོས་ཐོག་བོད་ནི་གཅིག་རང་ལས། དེ་ལ་“ཆེན་པོ་”དང་། “ཆུང་
དུ་”ཡི་དབྱེ་བ་འབྱེད་དུ་མེད། བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་རྒྱ་ནག་མི་
དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ ༥༥ ཡོད་པའི་ནང་
ནས་གཅིག་རེད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་
རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ས་ཁྲོན་གྱི་བཞི་ཆ་གཅིག་ཟིན་པའི་“བོད་ཆེན་པོའི་”དགོས་
འདུན་བཏོན་གྱི་འདུག་ཅེས་བཤད་དེ། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་ལོག་ལམ་དུ་
འབྲིང་ཐབས་བྱེད་ཅིང་། ཡགོང་ས་མཆོག་གི་རེ་འདུན་རྒྱ་མཚན་མི་ལྗན་

པ་སྟོན་ཐབས་དང་། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བཞི་ཆ་
 གཅིག་ཁ་བྲལ་ཅོད་ཀྱི་ཡོད་པ་འཇམ། ཡང་ན་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ས་ཁུལ་
 དུ་ངོས་འཛིན་མ་བྱས་པའི་ས་ཁུལ་འཕར་མ་དགོས་ཚུལ་གསུངས་ཡོད་པ་
 ལྟ་བུའི་གོ་ལོག་སྐྱེན་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ན་ཡོད།

རོན་དངོས་ཐོག་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་“བོད་ཆེན་པོ་”ཞེས་པའི་ཆོག་འདི་
 ཡིག་ངག་གཉིས་ཐོག་ནས་གང་དུ་འང་བེད་སྤྱོད་གནང་ཚུང་མེད། གལ་
 ཏེ་སུ་ཞིག་གིས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཚུན་ཀྱི་བོད་མིའི་གནས་འབྲེལ་དང་།
 བསྐྱགས་གཏམ། ཡིག་ཆ་སོགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཀྱང་། “བོད་ཆེན་པོ་”
 ཞེས་པའི་ཆོག་བེད་སྤྱོད་བྱས་པ་གཅིག་ཀྱང་མི་རྟོགས། འདི་ནི་རྒྱ་ནག་མི་
 དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆོག་ཅིག་ཡིན་རུང་། ཁོང་ཚོས་དེ་ཡགོང་
 ས་མཆོག་གིས་གསུངས་པ་ཡིན་པ་ལྟ་བུར་སྟོན་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་འདུག

ལྷག་པར་ཡ་མཚན་པ་ཞིག་ལ་བོད་སྐད་དང་རྒྱ་སྐད་གཉིས་ཀར་ “ཆེན་
 པོ་” ཞེས་པའི་ཆོག་གཅིག་ལས་མེད་ཅིང་། དེའི་ཁོ་དོན་ཆེ་བསྟོན་ཀྱི་
 ཆོག་གམ། ཆེ་ཚུང་གི་ཆོད་ལས་འཇུག་ཡུལ་གཞན་མེད། དབྱིན་སྐད་དུ་
 ‘Great ནང་ Greater’ ཞེས་པའི་ཆོག་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། ‘Greater’
 ཞེས་པ་དེ་ཡུལ་ལུང་ལ་སྦྱར་སྐབས་སྤིང་དོན་གྱི་ས་མཚམས་ལས་བཅལ་
 ཏེ་སྐད་ཡིག་དང་། ལེགས་བྱང་གི་བྱང་ཁོངས་ལ་འང་གོ་སློབ་ཡོད་སྐབས།

དབྱིན་སྐད་སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཕྱོགས་པའི་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པར་གོ་ལོག་ཆེ་
བ་ཐེབས་སྟེ། དེས་ན་དོན་གནད་འདི་དོལ་རྒྱགས་མ་ཡིན་པར་དབྱེ་ཞིབ་
ནན་པོ་དགོས་གཤམ་ཆེ།

གསུམ་པ། ལ་གོང་ས་མཆོག་གི་ཐུགས་རེ་གང་ཡིན་ནམ།

ལ་གོང་ས་མཆོག་གིས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཀྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ལ་བདོན་
པའི་རེ་འདུན་ནི། བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ས་ཁུལ་ཡོངས་ཚོགས་རང་སྤྱོད་
འཛིན་སྤྱོད་གཅིག་གི་འོག་དགོས་པ་དང་། ཅ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་མི་
རིགས་ས་གནས་རང་སྤྱོད་གི་ཆ་རྒྱུན་རྣམས་ཡང་དག་པར་ལག་བརྟུར་
དགོས་པ་བཅས་ཡིན།

རེ་འདུན་འདི་དག་ལ་གོང་ས་མཆོག་གིས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཀྱི་མཐུན་
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་དང་། རང་སྤྱོད་གི་བཅའ་ཁྲིམས་
གཞིར་བཟུང་འདོན་གནང་མཛད་ཡོད།

༧ ཅ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༩ པའི་ནང་།

“ཀྱང་དུ་མི་དམངས་ཀྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་ཆང་མ་འདྲ་
མཉམ་ཡིན་ཞིང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གངས་རུང་མི་རིགས་ཁག་གི་ཁྲིམས་
མཐུན་ཁེ་དབང་དང་ཁེ་ཕན་འགན་སྲུང་དང་། མི་རིགས་ཁག་བར་གྱི་འདྲ་

མཉམ་དང་། མཐུན་སྦྲིལ། རིགས་རིས་བཅས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྤྱད་སྦྱོང་དང་
གོང་དུ་སྦྲེལ་རྒྱ། མི་རིགས་གང་ཞིག་ལ་འང་མཐོང་ཆུང་དང་མཉམ་གཞིན་
བྱེད་རིགས་བཀག་སྡོམ་བྱེད་རྒྱ། མི་རིགས་མཐུན་སྦྲིལ་གཏོར་བཞིག་
གཏོར་བ་དང་མི་རིགས་ཁ་ཕྲལ་བའི་བྱ་སྦྱོང་བཀག་སྡོམ་བྱེད་རྒྱ།

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གངས་རྒྱུང་མི་རིགས་ཁག་གི་བྱེད་ཆོས་དང་དགོས་མཁོ་
གཞིར་བཟུང་སྟེ་གངས་རྒྱུང་མི་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་གི་དཔལ་འབྱོར་དང་
རིག་གནས་འཕེལ་ཆད་ཏེ་མཁྱོགས་སུ་གཏོང་རིགས་བྱེད་རྒྱ།

གངས་རྒྱུང་མི་རིགས་འདུས་སྡོད་བྱེད་པའི་ས་གནས་སོ་སོར་ས་ཁོངས་
རང་སྦྱོང་ལག་ལེན་བསྟར་ཏེ་རང་སྦྱོང་ལས་ཁུངས་འཛུགས་རྒྱ་དང་རང་
སྦྱོང་དབང་ཆ་སྦྱོང་རྒྱ། མི་རིགས་རང་སྦྱོང་ས་གནས་ཁག་ཆང་མ་ཀྱང་དུ་
མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁ་འབྲལ་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན།

མི་རིགས་ཁག་ཆང་མར་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐད་དང་ཡི་གེ་སྦྱོང་པ་དང་གོང་
དུ་སྦྲེལ་བའི་རང་དབང་ཡོད་པ་དང་། ཆང་མར་རང་ཉིད་ཀྱི་
ཡུལ་སྲོལ་གོམས་གཤིས་ཉར་འཛོག་གམ་བསྐྱར་བཅོས་གང་བྱེད་ཀྱི་རང་
དབང་ཡོད།” ཅེས་དང་།

ཁ མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲུབ་གཞི་འོག་ནས་

“མི་རིགས་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་ཞེས་པ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འགོ་བྱིན་གཅིག་གྱུར་འོག་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་འདུས་སྡོད་ཀྱི་སར་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་དངོས་སུ་བྱས་ནས་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་བཙུགས་ཏེ་རང་སྐྱོང་གྱི་དབང་ལོངས་སུ་སྤྱོད་རྒྱ་དེ་ཡིན། མི་རིགས་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་དངོས་སུ་བྱེད་པ་དེའི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་གིས་མི་རིགས་སོ་སོའི་ནང་ཁྲལ་གྱི་ལས་དོན་བདག་སྐྱོང་གྱི་དབང་ལོངས་སུ་སྤྱོད་པར་བཅུ་འཛིན་དང་འགན་སྲུང་ལེགས་པར་བྱེད་པའི་དགོངས་དོན་མཆོན་པ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་བར་འདྲ་མཉམ་དང་མཐུན་སྒྲིལ་ཡོང་བ་མཐའ་འཁྱོངས་དང་། མི་རིགས་ཁག་ལྷན་དུ་དར་རྒྱས་སུ་སྐྱེ་ཆོག་པ་ལོང་བ་མཐའ་འཁྱོངས་བྱེད་པའི་ཙུང་ལོན་མཆོན་ཡོད།” ཅས་དང་།

ག རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༡ པའི་ནང་།

“གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་སོ་སོ་འདུས་སྡོད་ཀྱི་སའི་ས་གནས་ཁག་དུ་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་དངོས་སུ་བྱ་རྒྱུ། མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ནམས་རང་སྐྱོང་ཁྲུངས་དང་། རང་སྐྱོང་ཁྲལ། རང་སྐྱོང་རྫོང་བཅས་སུ་དབྱེ་རྒྱུ།

མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཁག་ཆང་མ་གྱུར་དུ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་འབྲལ་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན།” ཅས་གསལ་ཡོད།

ང གངས་ཉུང་མི་རིགས་འདུས་སྡོད་བྱས་པ་ནམས་དུམ་བུར་གཏོང་བ་
 རི་གོང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ཅ་ཁྲིམས་ལ་དངོས་སུ་རྟོག་རྩལ་བཏང་ཡོད།
 དེ་ནི་“དུམ་བུར་བཏང་ནས་དབང་བསྐྱར་”ཕྱེད་ཅེས་པ་དེ་སྐད་བཅན་གྱིས་
 རིང་ལུགས་པ་ཆོས་ལག་བསྟར་བྱས་པའི་སྲིད་བྱུས་དང་མཚུངས་པ་ཡིན།
 གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་སེ་སེ་ནང་ཁྲལ་དུ་ཆེག་བསྐྱེལ་མ་བཟོས་པ་དེ་
 སྲིད་དུ་མི་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་ཆེག་བསྐྱེལ་ག་ལ་ཡོང་བུའ།

འདིའི་ཐད་གྲུང་ཁག་ཉུང་མི་གན་གས་སུན་ཆོགས་དབང་གྱིས་
 གསུངས་དོན། “དུམ་བུར་བཟོས་ནས་དབང་བསྐྱར་ཕྱེད་”པའི་“བོད་
 རྒྱུང་ཕྱེད་ཕྱོགས་”ཟེར་བའི་ཐད་ཀྱི་ནོར་འཛོལ་ཆེན་པོ་ཞིག་གྱུང་ཡིན་
 ཞིང་། དེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིད་ཤིན་དུ་སྐྱོད་གོས་པའི་བསྐྲབ་བྱ་ཞིག་རེད།
 མི་རིགས་ཁག་ཐོག་འཛིན་པའི་ཕྱོགས་རིས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་དེའི་འོག་“དུམ་
 བུར་བཟོས་ནས་དབང་བསྐྱར་”ཟེར་བ་མི་རིགས་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་
 དོར་ན། ས་གནས་འཛིན་སྐྱོང་བྱ་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་བསྐྱར་བཅོས་དང་ས་
 མཚམས་སྟོམ་རྒྱར་དཀའ་ངལ་ཡོད་པ་མ་རེད།” ཅས་གསུངས་ཡོད།

ཅ ཅ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྐྱེད་གཞིའི་ནང་།

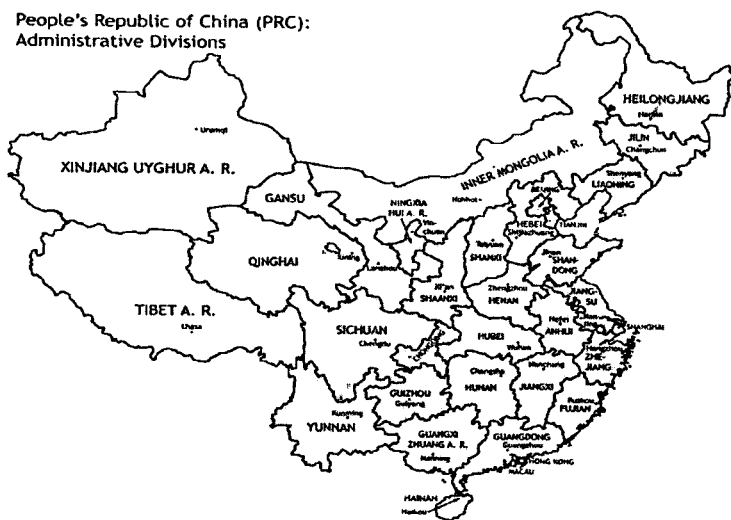
“གྲུང་དུ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་གྱིས་ཁབ་ནི་གྱིས་ཡོངས་མི་རིགས་ཁག་གི་
 མི་དམངས་ཀྱིས་མཉམ་དུ་གསར་དུ་བསྐྱུན་པའི་གཅིག་གྱུར་གྱི་མི་རིགས་

མང་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་ཞིང་། འདྲ་མཉམ་དང་། མཐུན་སྦྲིལ།
 རྒྱལ་མཉམ་བཅས་ཀྱི་དུད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་མི་རིགས་འབྲེལ་
 བ་ཚུགས་ཟིན་པར་མ་ཟད། ལུ་མཐུད་དེ་ཤུགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་ངེས་ཡིན།
 མི་རིགས་ཀྱི་མཐུན་སྦྲིལ་སྤང་སྦྱོབ་ཀྱི་དུད་པའི་འཐབ་ཚོད་ནང་དུ་མི་རིགས་
 ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་ལ་ངོ་ཚྏ་ལྟར་དགོས་པ་དང་། གཙོ་བོ་རྒྱ་རིགས་
 ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་ལ་ངོ་ཚྏ་ལྟར་དགོས་ལ། ས་གནས་མི་རིགས་རིང་
 ལུགས་ལ་འདྲ་ངོ་ཚྏ་ལྟར་དགོས། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་
 རྒྱལ་ཡོངས་མི་རིགས་ཁག་ཐུན་མོང་དུ་དར་རྒྱས་ཐུན་སྦྲིལ་ཚོགས་པ་ཡོང་
 བར་བརྟུན་འདེད་ཀྱི་དུད་པའི་ཡིན།” ཅེས་གསལ་ཡོད།

གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་མཐུན་ཉོགས་ཡོང་སྐྱད་ངས་གཤམ་དུ་ས་ཁྲ་ཁ་གས་
 ཞིག་འབུལ་ལམ་ལུ་རྒྱུ་ཡིན། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
 རྒྱུ་ཁུལ་འཛིན་སྦྱོང་ས་ཁུལ་དེའི་སྤངས་གསལ་ཉོགས་ཐུབ་ཐབས་ཁོ་ནའི་
 ཆེད་ས་ཁྲ་འདི་དག་ཁུངས་འདྲ་མིན་ནས་ཟུར་འདོན་བྱས་པ་ཡིན་ལྟ་བུ།
 ས་ཁྲའི་ནང་གསལ་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ས་མཆོམས་ཁག་ཆད་ལཱ་ཡིན་པའི་
 ངེས་པ་མེད་ལ། རོ་བདག་གཏམ་སྐྱེད་ཀྱི་པོའི་འདོད་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཁྲབ་
 པ་འདྲ་མེད།

༡ རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འཛིན་སྐྱོང་ས་ཁུལ་དབུ་བཞག་ས་ཁ།

People's Republic of China (PRC):
Administrative Divisions

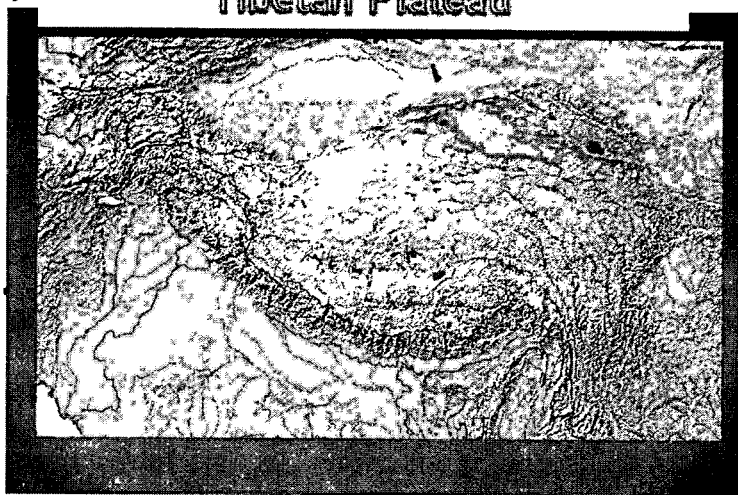

༢ རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་དབུ་བཞག་ས་ཁ།

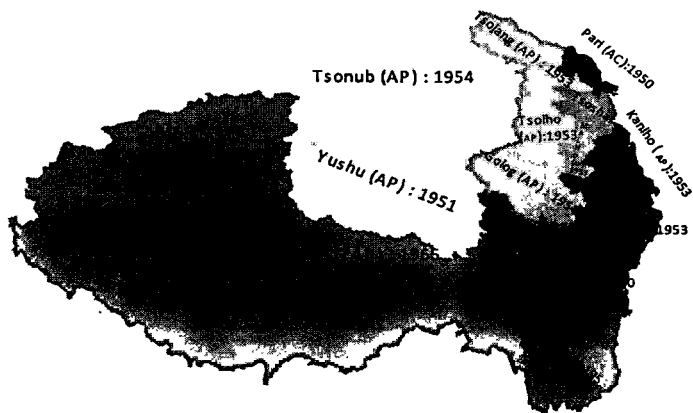
༡ མཐོ་སྒང་བོད་ཀྱི་ས་བབས་ཆགས་སྒངས་སྟོན་པའི་ས་བྱ།

Topographic map of the Tibetan Plateau

༢ རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མངའ་ཁོག་རྩ་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་ས་བྱལ་
ཁག་དང་། དེ་དག་གི་འཛུགས་ལོ།

Administrative Division of Tibet under PRC & Creation
Year

བཞི་པ། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དགག་བྱ་དང་ཐོད་
མེད་ལངས་ཕྱོགས།

འདིར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་དགག་བྱ་བྱེད་གཞི་
ཁག་ལ་ང་ཚོའི་ལྷ་ཕྱོགས་ནས་ལན་འདེབས་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

༡ ས་ཆའི་རྒྱུ་རྐྱེན།

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་ཐོད་རིགས་
རང་སྦྱོང་ས་ཁུལ་ཡོངས་ཇོགས་འཛིན་སྦྱོང་གཅིག་གི་འོག་འཇུག་མི་ཐུབ།
གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་ས་རྒྱ་ཁོག་དུ་ཆེ་བ་དང་། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁྱོན་གྱི་བཞི་ཆ་གཅིག་ཟིན་གྱི་ཡོད་ཅེས་བརྗོད།

ཐོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁྱོན་གྱི་
བཞི་ཆ་གཅིག་ཟིན་གྱི་ཡོད་པ་དངོས་བདེན་ཡིན་རུང་། དེ་ནི་ང་ཚོས་བཅོས་
པ་མ་ཡིན་པར་གནའ་སྔ་མོ་ནས་བཟུང་དེ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་ལ་
བརྟེན་ནས་བྱུང་བཞིག་ཡིན་སྟབས། ད་ལྟོ་ཆར་དེ་ལ་སྤྱད་ཀྱང་འགྲུ་
བ་གཏོང་མི་ཐུབ། ལྷག་པར་དུ་ཐོད་མི་ནམས་ས་ཁུལ་འདི་དག་ནང་ཉི་དུས་
གནས་སྤོས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། ཐོད་དུ་མེད་འགོ་བ་ཆགས་པ་ནས་བཟུང་འཚོ་
སྤོང་བྱེད་ལུས་ཤིང་། བྱུང་རབས་ཀྱི་ལ་ཤིང་ཐོག་ཐོད་རིགས་ནམས་ས་ཁུལ་
འདི་དག་དུ་གདོད་མ་ནས་གནས་སྤོང་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

ཁ ས་ཆའི་རྒྱ་ཁྱོན་གྱི་ཅོད་གཞི་མེད།

པོད་ཀྱི་ས་ཆའི་རྒྱ་ཁྱོན་དེ་ཆེན་པོར་མངོན་སྤྱད་ཀྱང་། ང་ཚོས་ཁ་བྲལ་མ་
ཡིན་པར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཀྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རང་སྤྱོད་ས་ཁུལ་ཞིག་
གི་ངོ་པོར་གནས་རྒྱུའི་འདུན་པ་འཆང་གི་ཡོད་སྟབས། ས་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་ལ་
མ་ལྟོས་པར་པོད་དེ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཀྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁོངས་
སུ་གནས་རྒྱུ་རེད། རྒྱ་ནག་ནང་གི་ང་ཅང་ཡུ་གུར་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་དང་།
ནང་སོག་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྟ་བུ་རང་སྤྱོད་གི་གནས་བབ་ལྡན་པའི་ས་ཁུལ་
ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་ཡོད། གིང་ཅང་ཡུ་གུར་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལ་མཚོན་ན་རྒྱ་
ནག་མི་དམངས་ཀྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁྱོན་གྱི་དུག་ཆ་གཅིག་ཙམ་
དང་། ནང་སོག་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལ་མཚོན་ན་བརྒྱད་ཆ་གཅིག་ཙམ་ཟིན་
གྱི་ཡོད། དེར་བརྟེན་མི་རིགས་གཅིག་པ་ཡིན་པ་ནམས་ལ་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་
གཅིག་བཟོ་རྒྱུར་ས་ཁྱོན་གྱི་ཐོག་ནས་འགོག་རྒྱུ་འཕྲད་དགོས་དོན་མེད།

དོན་དངོས་ཐོག་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཀྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁྱོན་སྤྱི་
བརྒྱ་ཆ་ ༦༩.༩ གྲངས་ཅུང་མི་རིགས་ ༥༥ གནས་སའི་རང་སྤྱོད་གི་
ས་ཁུལ་ཁག་ ༡༥༥ ཡི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཡོད། འོན་ཀྱང་གྲངས་ཅུང་
མི་རིགས་ཁྱོན་བསྡེམས་པས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཀྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་
འཕྲོར་གྱི་བརྒྱ་ཆ་ ༩.༩༩ ཙམ་ལས་ཟིན་གྱི་མེད།

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཁྱིམ་ཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་རང་གི་
 མངའ་ཁོངས་ས་ཁྱོན་གྱི་བརྒྱ་ཆ་ ༦༤.༩ ཟེ་ཚོམ་མེད་པར་རང་སྐྱོང་ས་
 གྲུ་བཅོས་པ་ནི། ས་ཁུལ་དེ་དག་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཁྱིམ་ཐུན་རྒྱལ་
 ཁབ་ཀྱི་ས་ཁོངས་སུ་གནས་ཡོད་པས་ཡིན། ཅུ་ཁྲིམས་དོན་ཆན་ ༤ པའི་
 རྒྱུ་: “མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཁག་ཆང་མ་གྲུང་དུ་མི་དམངས་ཁྱིམ་
 ཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁ་འབྲལ་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན།” ཞེས་འཁོད་ཡོད།
 འགག་ཅན་པོ་དེ་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ནམས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་ནང་
 བཞག་གྲང་རུང་། མང་པོའི་ནང་བཞག་གྲང་རུང་། དེས་པོད་རིགས་
 རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་གྱི་རྒྱ་ཁྱོན་ལ་ཁྲུང་པར་མི་བཅོས་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་མི་
 དམངས་ཁྱིམ་ཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་རྒྱུན་ལའང་ཁྲུང་པར་མི་འགོ་

དེ་མཚུངས་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ནམས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་
 མ་བཞག་པས་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ཁག་གི་རྒྱ་ཁྱོན་ཚུང་དུ་མི་འགོ་
 གང་ལྟར་ཡང་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ཁག་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཁྱིམ་
 ཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁྱོན་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་བཞི་ཆ་གཅིག་ཟིན་གྱི་ཡོད།

དེར་བརྟེན་པོད་རིགས་ནམས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གམ་མང་པོའི་འོག་འཛིན་
 རྒྱ་དེ་དང་ས་ཆའི་རྒྱ་ཁྱོན་གཉིས་ཀྱི་བར་འབྲལ་བ་གང་ཡང་མེད།

ག་ མི་རིགས་ལས་བྱུང་རབས་ཀྱི་གནད་དོན་མིན།

༡ རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་ཆོས་
བྱུང་རབས་ནང་བོད་རིགས་ནམས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་གནས་མྱོང་
མེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ནི་དངོས་བདེན་མིན། བོད་མི་ནམས་དུས་རབས་
པའི་དཀྱིལ་ཙམ་བར་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་གནས་ཡོད། དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་
༡༩༦༠ ལོར་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་སྐར་ཡང་བོད་རིགས་
ནམས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་ཆིག་བསྐྱེལ་མང་དུ་ཅིང་། དེ་ཡང་སོག་
པའི་རྒྱལ་པོ་ཀྲུ་ལེ་ཁན་གྱིས་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པར་ལུལ་བ་
ཞིག་ཡིན་པས། དེའི་ནང་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ས་མཚམས་དངོས་སུ་
དབྱེ་གསལ་གནང་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གྱུར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠
པའི་བར་སུ་མཐུད་གནས་ཡོད། དབུས་གཙང་དམག་འབྲུག་རྗེས་བོད་དུ་
མན་རྩའི་དབང་ཤུགས་སྤེལ་ས་འགོ་ཚུགས་ཤིང་། གོང་མ་ཡུང་ཀྱང་གི་
སྐབས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཆ་གས་ཅི་ཁྲོན་དང་། ཀན་སུའུ། ཡུའུ་ནན་ཞིང་
ཆེན་བཅས་ཀྱི་ནང་ཟླ་བསྐྱེལ་བཏང་།

༢ ལྷག་པར་དུ་ང་ཆོས་བྱུང་རབས་ལ་གཞི་བཙེལ་ནས་དགོས་འདུན་འདོན་
གྱི་མེད། ཆང་མས་ཤེས་གསལ་ལྷར་བྱུང་རབས་ནི་འགྲུར་བའི་རང་
བཞིན་ཅན་ཡིན་པས་རྒྱ་ནག་ཐེ་བའི་འཛམ་གླིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་གང་འདྲ་ཞིག་
ཡིན་ནའང་ད་ལྟའི་གནས་བབ་བཞིན་བྱུང་རབས་ནང་འགྲུར་བ་མེད་པར་

གནས་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད། དཔེར་ན། བྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ གོང་དུ་རྒྱ་ནག་
ནང་དམར་ཤོག་ཆོག་པ་ལས་དབང་སྐྱུར་བྱས་པའི་བྱང་རབས་མེད་ནའང་།
དེས་འདས་པའི་ལོ་ ༤༠ རིང་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཆོག་པ་ལས་རྒྱ་ནག་ལ་
དབང་སྐྱུར་བྱེད་པར་འགོག་རྒྱུ་མེད་པ་ལྟ་བུ་རེད།

༡ ང་ཚོའི་དགོས་འདུན་གྱི་གཞི་རྩ་འཛིན་ཡུལ་ནི་མར་ཁེ་སེ་དང་། ལེ་
ནིན། མའོ་བཙས་ཀྱིས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཐོག་འཛིན་པའི་མི་རིགས་ས་
གནས་རང་སྐྱོང་གི་ལྷ་གྲུབ་དང་། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་
ཀྱི་རྩ་བྱིས་ནང་གསལ་པའི་ཆ་རྒྱུན་ཁག་རེད། མི་རིགས་ས་གནས་རང་
སྐྱོང་གི་ལྷ་གྲུབ་ནི་བྱང་རབས་ལ་གཞི་བཙུག་པ་མ་ཡིན་པར་གསར་བརྒྱུ་
ལྷ་གྲུབ་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན།

ང ས་མཚམས་བཙོས་སྐྱུར་བྱེད་རྒྱ་དེ་འགོག་རྒྱུ་མིན།

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་རྒྱ་ནག་
ནང་ས་མཚམས་བཙོས་སྐྱུར་བྱུང་བའི་ཐབས་མེད་ལུགས་བརྒྱུ་ཡོད།

༡ འོན་ཀྱང་ང་ཚོས་དེ་ལྟར་བྱེད་ཐུབ་པར་མཐོང་གི་ཡོད། གང་ཡིན་ཞེ་ན་
མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཙའ་བྱིས་ནང་དེ་ལྟར་ཆོག་པའི་ཆ་
རྒྱུན་འཁོད་ཡོད།

མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༡༧ ནང་།

“མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་འདུགས་རྒྱ་དང་། ས་མཆམས་གཙོད་
སྤངས། མཚོན་མིང་འདོགས་ལུགས་བཅས་ནི་གོང་རིམ་རྒྱལ་ཁབ་གཞུང་
གི་ལས་ཁུངས་ནས་ཁུངས་འབྲེལ་ས་གནས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་གཞུང་གི་ལས་
ཁུངས་དང་། དེ་འབྲེལ་མི་རིགས་ཀྱི་འཐུས་མི་དང་གྲོས་མོལ་ལེགས་པར་
བྱས་ནས་འཆར་འཁོད་བཟོས་ཐོག བཅའ་ཁྲིམས་ནང་གཏན་ལ་པལ་པའི་
གོ་རིམ་ལྟར་སྟན་མེད་བཀའ་འཁྲོལ་བྱ་བ།

མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་བཙུགས་མཆམས་སུ་ཁྲིམས་འཁོད་གོ་རིམ་
མ་བརྒྱུད་ན། མེད་པར་བཟོ་བའམ་ཆུ་སྒྲིལ་བཏང་མི་ཚོགས་ མི་རིགས་
རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་ས་མཆམས་གཏན་ཁེལ་མཆམས་སུ་ཁྲིམས་
འཁོད་གོ་རིམ་མ་བརྒྱུད་ན། གང་བྱུང་དུ་བསྐྱར་བཅོས་བྱས་མི་ཚོགས་
མེད་པར་བཟོ་དགོས་པ་དང་ཆུ་སྒྲིལ་བྱ་དགོས་པའམ་བསྐྱར་དགོས་བྱུང་
ཆོ་གོང་རིམ་རྒྱལ་ཁབ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་སྡེ་ཁག་དང་མི་
རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་གྲོས་མོལ་ལེགས་
པར་བྱས་ཏེ་འཆར་འཁོད་བཟོས་རྗེས་ཁྲིམས་འཁོད་གོ་རིམ་ལྟར་སྟན་མེད་
བཀའ་འཁྲོལ་བྱ་བ།” ཞེས་གསལ་ཡོད།

༡ ང་ཚོས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ནང་ས་ཆ་འཕམ་སྟོན་དགོས་
 པའི་རེ་འདུན་འདོན་གྱི་མེད། འཛིན་སྐྱོང་ཁོ་ན་འགྱུར་བ་བཏང་སྟེ། རང་
 སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་མང་པོའི་ཆབ་དྲུ་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་འཇུགས་
 དགོས་པ་བརྟུན་གྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་བྱེད་པས་རྒྱ་ནག་དང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་
 དབར་གྱི་ས་མཆམས་ལ་དེ་བག་མི་འགྲོ་ལ། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་ནང་ཁྲལ་
 གྱི་རང་སྐྱོང་དང་རང་སྐྱོང་མིན་པའི་ས་མཆམས་ལ་འང་དེ་བག་མི་འགྲོ་
 ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་ནག་གི་ས་ཁྲོན་ཆིག་བསྐྱེལ་ལ་དེ་བས་ཀྱང་ཁྱད་པར་མི་འགྲོ་

ཅ རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཁྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ས་མཆམས་བཅས་སྐྱུར་ བྱས་པའི་ལམ་སྟོན།

དེ་སྔ་རྒྱ་ནག་ནང་རང་སྐྱོང་ས་ཁྲལ་ཁག་དང་། ཞིང་ཆེན་བཅས་པའི་ས་
 མཆམས་བཅས་སྐྱུར་བྱས་ཐུང་ཡོད། འདིར་དཔེ་མཆོན་འགའ་གས་
 བཏོད་ན།

༡ རང་སྟོན་རང་སྐྱོང་ཐྱོང་ལ།

རང་སྟོན་རང་སྐྱོང་ཐྱོང་ས་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ལོར་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་
 ཆོག་ས་པས་སོ་ཤེ་ཏའི་མི་རིགས་མིང་བྱས་གཞིར་བཟུང་གསར་འཇུགས་
 བྱས་ཤིང་། ཐོག་མར་དའི་ནང་རྩ་ལུ་ལུན་པུ་ལུར་ས་ཁྲལ་ཅམ་ཚུད་ཡོད།
 རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཁྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དབུ་བརྒྱེས་རྗེས་ལོ་བརྒྱ་པ་

གཅིག་ཙམ་ནང་ནང་སོག་དེ་ཉིད་རྒྱལ་འོས་སུ་བསྐྱེད་བྱས་ཏེ་ཆོ་སོག་
 རྒྱལ་དུ་གྲགས་པའི་སོག་པོའི་མི་རྒྱུད་སོག་མ་ནམས་ཀྱི་ནང་ནས་ལཱ་དེའི་
 ཁོངས་སུ་ཟླ་བསྐྱེལ་བཏང་། དེ་རྗེས་རིམ་བཞིན་སོག་རིགས་མི་འཕོར་
 མང་ཙམ་གནས་སྡོད་བྱེད་པའི་ས་ཁུལ་ཡོངས་རྫོགས་དེའི་ཁོངས་ཟླ་བསྐྱེལ་
 བཏང་བར་བརྟེན་དེ་ཡོད་ནང་སོག་གི་ས་ཁྱོན་དང་ས་ཁུའི་བཟོ་དབྱིབས་
 རར་མོ་ཅན་དེ་བྱུང་།

རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་ནང་སོག་གི་ས་ཆ་
 མང་ཆེ་བ་ཉི་འགྲམ་གྱི་ཞིང་ཆེན་གཞན་ཆོའི་ནང་ཟླ་བསྐྱེལ་བཏང་ཡང་།
 ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་སྤར་ཡང་ས་ཆ་དེ་དག་ནང་སོག་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་
 རང་བཞོན་རྒྱིག་བྱས།

༡ ཀོང་ཞི་ཀྲོང་རིགས་རང་སྤྱོད་ལྗོངས།

ཀོང་ཞི་ཀྲོང་རིགས་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་ཀོང་ཞི་ཞིང་
 ཆེན་ཕྱིར་བསྐྱུས་ཀྱིས་ཀྲོང་རིགས་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་སུ་བསྐྱུར།

ཀོང་ཞི་ནས་རྒྱ་མཚོར་ཐད་ཀར་འགོ་བསྐྱེད་ཐུབ་སྟེ་ཀོང་དུང་གི་མཚོ་
 མཐའི་ས་ཆ་ཁུང་དུ་ཞིག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༦ ལོར་ཀོང་ཞིའི་ཁོངས་སུ་བཅུག་
 པ་དེ་དག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་ཕྱིར་ལོག་བྱས་ཀྱང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་

སྐར་ཡང་ཀོང་ཞིའི་ཁོངས་སུ་རང་འཇགས་བཅུག་ཡོད།

༡ དེ་ནས་ཁོང་ཆེན།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་དེ་ནས་མཆོ་སྐྱོང་དེ་བཞིན་ཀོང་ཏུང་ནས་ཁ་སྐྱལ་ཏེ་
ཁོང་ཆེན་གྱི་ངོ་བོར་གསར་འཛུགས་བྱས་ཡོད།

༢ ཁོང་ཅིང་ཐད་སྐྱོང་གྲོང་ཁྱེར།

ཁོང་ཅིང་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལོར་ཟླ་བྲིན་ཁོང་ཆེན་ནས་འཕེན་ཏེ་དབུས་གཞུང་
གིས་ཐད་འཛིན་ཁྱེད་པུའོ་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ངོ་བོར་གསར་འཛུགས་བྱས་ཡོད།

ཐུག་རིང་ལུས་པའི་གཞུང་། རེ་འདུན་གསར་པ་མིན།

བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཡོངས་རྫོགས་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་
འཛིན་གྱི་དེ་བས་མ་བཟང་དུན་སྐྱེད་ཁྱེད་པའམ། ཡང་ན་དགོས་འདུན་
གསར་པ་བཏོན་པ་གང་ཡང་མིན་ཞིང་།

༡ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་གྲོས་མཐུན་དོན་ཆེན་ ༡༧ བཞག་སྐབས་གནང་
དོན་འདི་སྐོང་སྐྱོང་བྱས་ཡོད། ང་མོད་ངག་དབང་འཛིན་མེད་ཀྱིས་དབུ་
ཁྲིད་པའི་བོད་མིའི་སྐྱེ་ཆབ་ཆོས་སྙན་ལུ་སྐུལ་བར་སྤྱོད་སྒོན་གྱི་འཕུ་ཨེན་ལེ་
ཡིས་ངག་ཐོག་ནས་ལན་འདེབས་གནང་དོན། བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་

གཅིག་གྱུར་བྱེད་རྒྱུ་ལ་བསམ་ཚུལ་དེ་འོས་ཤིང་འཆམས་པ་ཞིག་རེད།
འོན་ཀྱང་ད་ལྟོ་དུས་ལ་བབས་མེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད།

༡ བྱེ་ལོ་ ༡༩༥༡ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་བོད་གཞུང་བཀའ་བག་གིས་
རྒྱ་དོན་ཀྱང་ཅིང་ཡུ་ལ་དོན་ཚན་གསུམ་འཁོད་པའི་བསམ་འཆར་བཏོན་
ཡོད་པ་དང་། དེའི་ནང་གི་དོན་ཚན་དང་པོ་ནི་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་
འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་འཛིན་དགོས་པ་དེ་ཡིན།

༢ བྱེ་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མི་དམངས་བཅིངས་བཀྲོལ་
ཡུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་གཙོ་འཛིན་གཞིན་པ་སྡེ་དགེ་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་
སོགས་ཀྱིས་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་འཛིན་
དགོས་པའི་རེ་འདུན་བཏོན་ཡོད།

༣ བྱེ་ལོ་ ༡༩༥༦ ལོར་བོད་རང་སྐྱོང་རྫོངས་གཞིག་ཡུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་
དང་འདྲུགས་སྐབས་ལྟ་སར་བཞུགས་མོལ་ཆོག་པ་འདྲུ་ཞིག་སྐོང་ཆོག་པ་
བྱས་པའི་ནང་རྒྱ་ནག་གི་སྤྱི་དོན་གཞིན་པ་ཁྲན་དབྱེ་དང་། སྐྱེ་ཆབ་གཞན་
ཆོས་ལྟ་ས་དབུས་སུ་བྱས་ནས་དེའི་ཁོངས་སུ་མཆོ་སྤྱོད་དང་། ཀན་སུ་བྱ་
ཟེ་ཁོན། ཡུ་བུ་ནན་སོགས་ཀྱི་ནང་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་ཟླ་
བསྐལ་བཏང་སྟེ་གཅིག་གྱུར་བྱེ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་རྫོངས་ཤིག་འདྲུགས་

ཐུབ་ན། དེས་པོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཡོངས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་དང་། རྒྱལ་ཁབ་
གཅིག་གྱུར་དང་སྤྲོད་པ་བྱེད་ན། པོད་རྒྱལ་རིགས་དབར་གྱི་མཐུན་བསྐྱེལ་
བཅས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་གནས་བཞིན་ཡོད།

དེ་མཆིས་གནས་རྒྱུལ་འདྲིའི་ཐོག་ཞིབ་ཆ་འཆར་འགོད་ཆེད་རྒྱ་ནག་གི་དབུ་བྱོལ་ཆོས་
གྲུང་ཁྲན་ཏང་མི་རིགས་གསུམ་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་(ཐེན་པའོ་)ཆེད་གཏོང་གིས་
དམིགས་བསལ་ཆོགས་རྒྱུང་བཅུགས་ནས་ཞིབ་ཆེན་ཁྲའི་ནང་ཡོད་པའི་པོད་
རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་ལྔ་བསྐྱེལ་བཅོ་ལྔ་གསུམ་ལས་འཆར་བཅོ་རྒྱུ་ཡིན་ནའང་།
པོད་དུ་གཡོན་ཐལ་རིང་ལུགས་པའི་བྱ་སྤྱོད་ཐོན་པར་བརྟེན་ལས་དོན་ཤེད་མ་ཐུབ།

❶ དེ་མཆིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་ཀན་ལྷོ་པོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་
གྱི་པོད་རིགས་ཏང་ཡོན་ཁག་གཅིག་གིས་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་ལ་པོད་གྱི་
ས་ཁུལ་ཡོངས་རྫོགས་འཛིན་སྤྱོད་གཅིག་གི་འོག་འཇུག་དགོས་ས་དྲགས་
འཁོད་པའི་སྟན་ཁུ་ཐུལ་ཡོད།

❷ གླུ་པ་འདྲིའི་རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་མི་ཆོགས་ཆེན་གྱི་ཆོགས་
གཞིན་པ་ཆེན་སྐུ་ཤེང་ ༡༠ པ་མཆོག་གིས་པོད་རིགས་རིགས་སྤྱོད་
ཐེབས་ཅ་གསར་འཇུགས་གླུ་པ། “པོད་རིགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་རང་སྤྱོད་
རྫོངས་འཇུགས་རྒྱུའི་འདོད་རྒྱུལ་དེ་ནི་འོས་ཤིང་འཚམས་པ་དང་། བྱིས་ས་

དྲིང་མཐུན་པ། རྒྱ་ཆེའི་པོད་མིའི་བསམ་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཀྱང་རེད།
 ཆ་རྒྱུན་སྒྲིན་མ་སྒྲིན་གྱི་གནད་དོན་ཙམ་ལས་ཕྱི་བསོལ་དང་། ལོག་སྒྲིད་གྱི་
 གནས་ཚུལ་གང་ཡང་མ་རེད།” ཅེས་བཀའ་གནང་ཡོད།

དེ་བཞིན་གྲུང་ཁྲན་ཏང་མི་ནམ་གས་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱང་།
 “པོད་ཁྲལ་གཅིག་གྱུར་རང་སྐྱོང་གི་རེ་འདུན་དེ་སྤྲོ་ས་ལོ་རབས་ལྔ་བ་རྒྱུ་
 པའི་ནང་ཀྱང་དབྱང་དང་འབྲེལ་ཡོད་དབུ་བྲིད་གྱིས་རྩ་དོན་ཐོག་ནས་ཀྱང་
 མོས་མཐུན་གནང་ཚུང་ཡོད།” ཅེས་གསུངས་ཡོད།

དུག་པ། པོད་རིགས་ཡོངས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་ཁེ་ཕན་ཁག དབུས་གཞུང་ལ་ཁེ་ཕན་ཇི་ཡོད།

༡ རྩ་བྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་བཞིན་མི་རིགས་ཕན་ཚུན་དབར་མི་རིགས་
 འབྲ་མཉམ་དང་། གཅིག་བསྐྱེལ་མངོན་གྱུར་ཡོང་བར་ཕན་ཐུ།

༢ གངས་རྟུང་མི་རིགས་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་པོད་མི་ཆོའི་ཁྲོད་རྒྱ་ནག་དབུས་
 གཞུང་ལ་གདེངས་འཛིག་དང་། ཡིད་ཆེས་སྒོས་འགེལ་བསྐྱུན་ཐུབ་པ་ཡོང་ཐུ།

༣ ས་གནས་མི་རིགས་རིང་ལུགས་ཆོད་འཛིན་ཐུབ་པ་ཡོང་ཐུ།

༤ རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆིག་བསྐྱེལ་དང་། བརྟན་
 རྒྱུང་འགན་སྲུང་ཐུབ་པ་ཡོང་ཐུ།

༥ པོད་རིགས་དང་། མི་རིགས་གཞན་དག་ཆང་མའི་དབར་ཞི་བདེ་མཉམ་

གནས་ཐུབ་པ་དང་། མཐུན་འབྲེལ་དམ་གཙང་ཡོང་གྱུ།

ཀྱི་ནག་གིས་གཅིགས་ཆེར་འཛིན་པའི་“འཆམ་མཐུན་གྱི་སྤྱི་
ཆོགས་”དང་། “ཞི་བའི་སྒྲོན་མ་འཕེལ་གྱས་” ཞེས་པའི་རྩ་དོན་
ནམས་མངོན་གྱུར་ཐུབ་པར་ཕན་ཐོགས་ཡོང་ངེས་བཅས།

པོད་མིར་ཁེ་ཕན་ཇི་ཡོད།

༡ འགྲོ་བ་མི་རིགས་ཡོངས་ལ་དོན་དང་ཕྱན་པའི་ཞབས་འདེགས་བསྐྱབ་
གྱུའི་རུས་པ་ཡོད་པའི་པོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལེགས་བྱང་དང་། རོ་
པོ་བཅས་མི་ཉམས་ཀྱིན་འཛིན་དང་སྤངས་སྤྱོད་ཐུབ་པ་ཡོང་གྱུ།

༢ པོད་རིགས་འདི་བཞིན་ཀྱི་མི་རིགས་ཆེན་པོའི་ནང་གི་མ་ཉེན་དང་།
མི་རིགས་རྩ་བརྒྱུ་འགྲོ་གཞི་ལས་སྤངས་སྤྱོད་ཐུབ་གྱུ།

༣ ཨེ་ཤ་ཡའི་སྤྱི་ཆེན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གནས་སྤངས་དང་
འབྲེལ་སྒྲིལ་ཆེ་བའི་པོད་ཀྱི་གཉོད་རྒྱུད་པའི་ཁོར་ཡུག་ལ་སྤངས་སྤྱོད་ཐུབ་གྱུ།

༤ སྤྱི་ཆོགས་དང་། དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་གྱས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོང་ངེས་བཅས།

རང་སྤྱོད་སྤྱི་དགའ་ལ་ཁེ་ཕན་ཇི་ཡོད།

༡ འཛིན་སྤྱོད་བྱེད་བདེ་ཡོང་གྱུ།

༢ འཛིན་སྤྱོད་གི་འགྲོ་གྲོལ་ཆུང་དུ་འགྲོ་གྱུ།

༣ སྤྱི་ཆོགས་ཡོངས་ཀྱི་ཆེད་དུ་རང་བྱུང་འཕྲོན་ཁུངས་ཐོབ་སྤྱོད་དང་།

གཅིག་བསྐྱེས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་འཆར་གཞི་ཁག་ཆད་ལྡན་བཟོ་བྱུང་།

༤ ཤེས་ཡོན་དང་། འཕྲོད་བརྟེན། ཁོར་ཡུག་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་
བཅས་ཀྱི་ཐོག་གཅིག་གྱུར་གྱི་སྲིད་བྱས་གཏན་འབེབས་བྱུང་བ་ཡོད་ཀྱི།

༥ དབུས་གཞུང་དང་། ཞིང་ཆེན་ཁག་དེ་བཞིན་རང་སྤྱོད་ས་ཁུལ་གཞན་
དག་གི་དབར་མཐུན་འབྲེལ་གོང་འཕེལ་གཏོང་བྱུང་བ་ཡོད་ཀྱི།

༦ བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་དབུས་གཞུང་གི་སྲིད་
བྱས་དང་། ལམ་སྲོལ་ཁག་ལག་བསྟར་པན་རྒྱས་ལྡན་པ་ཡོད་ཀྱི་བཅས།

བདུན་པ། མཐའ་བཟློམས།

དེང་གི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཡོངས་
ཀྱིས་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་སྤངས་སྤྱོད་དང་། གོང་འཕེལ་གཏོང་
ཆེད་གཅིག་གྱུར་གྱི་སྲིད་བྱས་ཤིག་ཡོད་རེ་བྱེད་པའི་གཞི་རྩའི་མདོན་འདོད་དེ་
ནི། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་དང་། དེ་འབྲེལ་
ཁྲིམས་སྒྲིག་ཁག་གིས་སྤྱད་པའི་ཐོབ་ཐང་ཞིག་ཡིན། གོང་དུ་གསལ་བའི་
དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཁག་ལ་གཞིགས་ན། བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ས་ཁུལ་
ཆང་མ་རང་སྤྱོད་གི་འཛིན་སྤྱོད་གཅིག་དུ་བཟོ་བྱུ་དེ་ནི་འོས་འཆ་མས་མ་ཟད།
བདེ་ཐུག་དུ་བསྐྱེད་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། དེའི་ཆེད་དུ་ཅ་ཁྲིམས་ལ་བསྟུར་བཅོས་
དང་། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་ལ་འགྱུར་བ་གཏོང་དགོས་མེད་ཅིང་། རྒྱ་ནག་
གི་དབུ་བྱིང་ཆོར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཆོད་སེམས་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་བསྐྱེད་བྱུང་། ॥

མུང་། ཞེས་པའི་པག་གླང་ཆོག་སྤུང་།

ཁོ་མོ་འདྲི་བ་ལྟར་མཐོང་ཆེན། མི་ཁྲི་ ༣༠༠༧༡༡༡༤ ནང་ ༡༥

ཐོག་མར་ངས་ཀྱི་རྟེན་འཁུར་དང་སྦྱོང་བཤིང་ཆེན་གྱིས་མཁར་གཙོན་སྦྱོང་བཞིན་
 པའི་ཤོད་མི་དང་ཤོད་དོན་ལ་ལུ་མཐུད་རྒྱལ་སྦྱོར་དང་། བྱད་པར་ཆོགས་འདུ་
 གལ་ཆེན་འདི་བསྐྱོང་ཆོགས་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྟ། ཆོགས་འདུའི་བསྐྱོ་
 གྲུང་གིས་རང་སྦྱོང་ངམ་རང་སྤྱིད་རང་སྦྱོང་གི་ལྷ་ཐུབ་གོ་རྟོགས་གཏིང་ཟབ་
 ཡོང་བར་ཕན་ཐོགས་ཡོང་ངེས་ཤིང་། རོས་ལ་ “ཤོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་
 དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྦྱོང་ཡོང་བཤམས་ཀྱི་བསམ་འཆར་” སྒྲོར་གསལ་
 བཤད་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ། འོན་ཀྱང་སྐབས་ཉེས་པ་
 ཞིག་ལ་བྱད་མཐས་མི་སྡེའི་ཆོགས་འདུ་འདི་ལྷ་ཐུབ་ནང་འགྲེམས་འོས་པའི་

ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་ཆེད་ཚོམ་སྒེལ་བྱ་མེད་རུང་། དངོས་དོན་འགྲེལ་བཤེས་ཀྱི་ཚུལ་
དུ་ཆེད་ཚོམ་འདི་འབྲུལ་ལམ་ཁྲུས་པ་ཡིན།

པོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྟོང་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་
བསམ་འཆར་ནང་པོད་རིགས་ཡོངས་ལ་བྱ་ནག་མི་དམངས་སྡེ་མཐུན་
བྱུང་ཁབ་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་སུ་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ལ་མི་རིགས་ས་གནས་རང་
སྟོང་གི་ཆ་རྒྱུན་གསལ་བ་ནམས་ལག་བསྟར་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤེས་
ཞིབ་ཕྲ་འཁོད་ཡོད་ཅིང་། “བསམ་འཆར་”ཀྱི་ནང་དོན་ཁ་གསལ་གོ་
བདེ་ཡིན་སྟབས་འགྲེལ་བཤེས་དམིགས་བསལ་དགོས་གལ་མི་སྤང་ཡང་།
རང་སྟོང་རང་སྟོང་ངམ་རང་སྟོང་དང་། བྱ་ནག་མི་དམངས་སྡེ་མཐུན་
བྱུང་ཁབ་ཀྱི་ཅ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་ཆ་རྒྱུན་ཁག་གི་བྱ་བ་རྒྱུངས། “བསམ་
འཆར་”ལ་བྱ་ནག་མི་དམངས་སྡེ་མཐུན་བྱུང་ཁབ་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་ཆོའི་
བསམ་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་སྟོར་འགྲེལ་བཤེས་བྱ་བྱ་ཡིན།

རང་སྟོང་ངམ་རང་སྟོང་གི་ལྟ་གྲུབ།

བྱུང་ཁབ་ནང་ཁུལ་མི་རིགས་པན་ཚུན་དབར་གྱི་འགལ་ཆེན་གྱི་རབས་
ནང་འགོ་བཙའི་རིགས་ཀྱི་ཅོད་པའི་འབྲུང་རྒྱུན་ཆགས་ཡོད། ཅོད་གཞི་
དེའི་ཁྲོད་ནས་མི་རིགས་བྱུང་ཁབ་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་འཕེལ་བྱས་པུང་རུང་།
ད་ལྟོ་ཆར་ཡང་འཛམ་གླིང་གང་སར་མི་རིགས་མང་པའི་བྱུང་ཁབ་མང་།

པོ་ཡོད། དབང་ཆ་གཅིག་བསྐྱུས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ནང་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་
 ཡིན་ནའང་མི་རིགས་དང་། རྒྱུ་ཡིག་ ཆོས་ལུགས་དུ་མ་ཡོད་པ་ནམས་
 འཆམ་མཐུན་ངང་གནས་ཐབས་མེད། འཆམ་མཐུན་གྱི་སྤྱི་ཆོགས་བསྐྱུན་
 པར་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིག་ མི་རིགས། ཆོས་ལུགས། ལེགས་
 བྱང་གི་རྩོས་འཛིན་སྤྱང་སྦྱོབ་དར་སྤེལ་བྱེད་རྒྱུ་ནི་ནང་གི་རང་དབང་དང་།
 མི་རིགས་ཆེན་པོའི་ནང་སེམ་ཡལ་དུ་མི་འགོ་བའི་རང་དབང་དགོས་པ་
 ཡིན། བྱད་པར་གྲངས་མང་མི་རིགས་དང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་བྱད་
 པར་ཡོད་སའི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་རང་དབང་དེ་དག་དེ་བས་ཀྱང་མེད་ཐབས་
 མེད་མ་ཡིན།

དུས་ཡུན་རིང་པོའི་བར་འགོ་བྱེད་མི་སྣ་དང་བསམ་ཞིབ་པ་མང་པོས་སྤྱིར་
 འཇམ་གླིང་ཡོངས་དང་། བྱད་པར་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཐོག་གྲངས་མང་
 མི་རིགས་ཀྱི་གཉའ་གཞོན་ཡོད་སའི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་
 གདོང་ལེན་བྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་སྤྱི་ཆོགས་གསར་གཏོད་བྱུང་ཡོད།
 མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ནང་ཐབས་ལམ་ཡག་ཤོས་ནི་མི་རིགས་སྤྱི་ཆོགས་
 རྒྱུ་ཡིག་གམ་ཆོས་ལུགས་རྒྱུ་འཛིན་བྱེད་རྒྱུ་ནི་ནང་གི་རང་སྤྱོད་གདེང་
 དེས་སྤྱོད་རྒྱ་དེ་རེད། ལམ་ལུགས་འདི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོའི་ནང་རང་སྤྱོད་
 གི་གནས་སྐབས་འདྲ་མིན་འོག་གྲུབ་འབྲས་གཞེངས་སུ་འཛོན་པ་བྱུང་ཡོད།
 ཨི་ཏ་ལའི་རང་སྤྱོད་ཞིང་ཆེན་ཁག་ནི་དཔེ་མཆོན་ཡག་ཤོས་གསུམ་རེད།

ཀུན་གཤིས་དཔངས་སྤྱི་མཐུན་ཀུལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་བྲིམས་སུ་གསལ་བའི་མི་
རིགས་སྐྱབས་རང་སྤྱོད་གི་ལྟ་བུ་བཤད་། དེ་དག་གི་འཕེལ་རིམ།

མར་ཁེ་སེས་མི་རིགས་མང་པོ་ཡོད་པའི་ཀུལ་ཁབ་ནང་མི་རིགས་ཕན་
ཚུན་དབར་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདྲ་མཉམ་ལ་བརྟེན་དགོས་
པ་བཤད་ཡོད། མར་ཁེ་སེས་གྲལ་རིམ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་དང་སྤྱི་ཚོགས་རིང་
ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གཉིས་ནང་ཡོད་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ལ་ཁྱད་
པར་བྱེ་སྟེ། གྲལ་རིམ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁ་བྱལ་
བྱེད་ཀྱི་བྲིམས་མཐུན་དང་ཡང་དག་པར་བརྩིས་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་
ན་གྲངས་མང་མི་རིགས་ཀྱི་གཉའ་གཞོན་འོག་འདྲ་མཉམ་གྱི་གནས་བབ་
མེད་པས་ཡིན། འདྲ་མཉམ་མེད་ཕྱིན་ཀུལ་ཁབ་ཀྱི་གཉའ་གཞོན་ཅན་གྱི་
སྤྱི་བྱས་གདོང་ལེན་བྱེད་པར་ཁ་བྱལ་འགོ་རྒྱ་རྒྱ་མཚན་ལྡན་པ་རེད།
ལེན་ན་གྱིས་དེའི་སྟངས་ལ་སྒྲིན་གྱིས་ “ཀུལ་ནང་གི་ཡུལ་མིའི་འཆོ་བའི་
གོམས་གཤིས་དང་མི་རིགས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་མི་འདྲ་བའི་ས་ཁུལ་ཡིན་
ཕྱིན་ཆང་མས་རྒྱ་བྱལ་གྱི་བདག་དབང་དང་རང་སྤྱོད་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་
ཆོག” ཅེས་གསུངས་ཡོད། ཁོང་གིས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཁ་བྱལ་ཚོད་རྒྱུ་
ཐོབ་ཐང་ཐེ་བའི་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ལྟ་བུ་དར་སྤེལ་བྱས་རུང་།
ཡུ་རུ་སུའི་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པར་རང་ཐག་རང་
གཅོད་ལག་བསྟར་བྱེད་ཀྱི་འཆོམས་པོ་མེད་པར་བཤད་ནས་དེའི་ཆབ་ཏུ་
ཀུལ་སྤུན་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་གཏན་འཁེབས་བྱས་པ་རེད།

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་གཞི་ཅིའི་ལྟ་བུ་ནི་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཚུད་
 པའི་ཕྱོགས་ཆང་མའི་ཐོག་འདྲ་མཉམ་དགོས་པ་དེ་ཡིན། ཁོང་གིས་གྲངས་
 ཉུང་མི་རིགས་ཡར་རྒྱས་དང་འདྲ་མཉམ་ཡོང་ཆེད་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་
 ཀྱི་སྐད་ཡིག་གལ་ཆེན་ཡིན་པའི་ནན་བརྗོད་བྱས་ཡོད། དེ་ཡང་ལེ་ནན་གྱིས་
 “སྤྱི་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་དང་སྐད་རིགས་འདྲ་མཉམ་ཡིན་པ་ཁས་
 མི་ལེན་པ་དང་མཐའ་འཁྱོངས་མི་བྱེད་པ། སྤྱི་མི་རིགས་གཉའ་གནོན་
 ནམ་འདྲ་མཉམ་མིན་པར་འཐབ་ཅོད་མ་བྱས་ན། དེ་ནི་མར་གེ་སི་རིང་
 ལུགས་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པ་ཐ་ན་དམངས་གཙོ་རིང་ལུགས་པ་ཙམ་ཡང་མ་
 ཡིན་པ་ནི་ཐེ་ཚོམ་གྱི་དོགས་པ་སྤྱི་ཙམ་ཡང་བྱེད་མི་དགོས།” ཞེས་དང་།
 སི་ཁྲ་ཡིན་གྱིས་ “མི་རིགས་རང་གི་སྐད་རིགས་ཐེད་སྤྱོད་བྱེད་དགོས་དོན་
 ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། མི་དམངས་མང་ཚོགས་ཁྱི་སྟོང་མང་པོས་རང་གི་མི་རིགས་
 ཀྱི་སྐད་རིགས་དེ་ཐེད་སྤྱོད་བྱས་ན་གཞི་ནས་རིག་གནས་དང་། ཆབ་སྲིད།
 དཔལ་འབྱོར་བཅས་དར་སྤེལ་གྱི་ཕྱོགས་སུ་མདུན་སྤྱོད་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོང་
 ཐུབ།” ཅེས་ཀྱང་བཤད་འདུག ལྷ་གྲུབ་དེ་དག་གཞི་བཟུང་ཁ་བྲལ་འགྲོ་
 གུ་དང་སྐད་ཡིག་གི་ཐོབ་ཐང་སོགས་ཆ་ཆང་བའི་སློན་ནས་སུའུ་ཕའེ་ཨེད་
 སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་གནའ་འབྲེལ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་གསར་འཛུགས་
 བྱང་བ་རེད།

རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་ཀྱང་དང་ཐོག་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁ་

བྲལ་འགྲོ་རྒྱུ་འོས་ཐང་དང་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པའི་ལྷ་
 བྲལ་རྒྱུ་འཛིན་བྱས་ཡོད། བྱི་ལོ་ ༡༩༡༡ ཟླ་ ༡༡ པའི་ནང་གཏན་
 འཁེབས་བྱས་པའི་ཀྲང་དུ་སྤུ་ཕྱེ་ཡོད་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཙྰ་བྲིམས་
 ནང་བྲལ་བསྐྱགས་འདི་ལྷ་ར་བྱས་ཡོད།

‘ཀྲང་དུ་སྤུ་ཕྱེ་ཡོད་སྤྱི་མཐུན་གཞུང་གིས་ཀྲང་གོའི་རྒྱལ་ཁོངས་སུ་ཡོད་
 པའི་མི་རིགས་ཆང་མར་རང་ཐག་རང་གཅོད་བྱེད་རྒྱུ་འོས་ཐང་ཁས་
 ལེན་བྱེད་རྒྱ་མ་ཟད། གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ནམས་རྒྱ་ནག་ནས་ཐ་དད་
 འགྲོ་རྒྱུ་ལམ། རང་བཅན་བྱེད་རྒྱུ་འོས་ཐང་ཡོད། དེར་བརྟེན་རྒྱ་ནག་
 གིས་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་སོག་རིགས་དང་། ཁ་ཆེའི་རིགས། བོད་རིགས།
 ཀོ་རི་ཡ་རིགས་ནམས་ལ་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ཆ་ཆང་ཡོད་
 པས། ཀྲང་དུ་སྤུ་ཕྱེ་ཡོད་སྤྱི་མཐུན་གཞུང་འབྲེལ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཛུལ་
 ཞུགས་བྱེད་དང་། ཡང་ན་ལོགས་སུ་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་འཛུགས་མིན་སོ་
 མོའི་འདོད་མོས་རེད།” ཅས་བཤད་ཡོད།

འདི་ནི་གྲང་མིན་ཏང་གི་ཞུང་གཞུང་གིས་ལག་བརྟུར་བྱེད་བཞིན་པའི་གྲངས་
 ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་བྱས་དང་ཡོངས་སུ་མི་མཐུན་པ་རེད། གྲང་མིན་ཏང་
 གིས་རང་ཐག་རང་གཅོད་དང་རྒྱལ་ཕྱན་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་
 ལ་ངོ་ཚོལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་སྐབས་ཉེས་པར་དམར་ཤོག་ཆོགས་

པའི་གོང་འཁོད་སྲིད་བྱས་ནམས་སུ་མཐུད་གནས་མེད། བྱེ་ལོ་ ༡༧༩༢
 ནས་བཟུང་ཁོ་ཚོ་སྟོབས་ལུགས་ཆེ་རུ་བྱིན་པ་དང་མཉམ་དུ་བསམ་ཚུལ་
 འདི་དག་ཡོངས་སུ་དོར་བ་རེད། མའོ་ཀླུ་ཞིས་དེ་འཕྲལ་རང་ཐག་རང་
 གཙོད་དང་ཁ་བྲལ་འགྲོ་རྒྱུ་ཐོབ་ཐང་ངོས་ལེན་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་འགྲེལ་
 བཤད་བྱས་པར།

༡ སོག་པོ་རང་བཅན་ཡོང་ཆེད་ནི་དོང་གིས་ལེ་ནན་གྱི་རང་ཐག་
 རང་གཙོད་གྱི་ཉུ་གྲུབ་ལེད་སྟུན་ཚུལ་དང་།

༡ རང་ཐག་རང་གཙོད་གྱི་ཐོབ་ཐང་ནི་བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་དང་
 མི་མེར་སྡེལ་པའི་རིང་ལུགས་ཀྱིས་དབང་བསྐྱར་འོག་མི་མང་གཉའ་གནོན་
 མྱོང་མཁན་ནམས་ཁོ་ནར་སྟུན་ཆོག་པ།

༡ རྒྱ་ནག་ལ་དེ་འཆམས་པོ་མེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་མི་རིགས་ཕན་
 ཚུན་དབར་འདྲེས་འདྲེས་ཆེ་བས་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་གྱི་ཚུལ་དུ་གནས་
 པ།

ལག ༡: 3

༤ མི་རིགས་ཁག་གིས་མཉམ་རུབ་ཐོག་གསར་བརྗེའི་འཐབ་ཚྭ་
 བྱས་པ་དང་། རང་མོས་ཐོག་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་
 མཉམ་ཞུགས་བྱས་པའི་སྟོན་སྲུང་རང་ཐག་རང་གཙོད་གྱི་ཐོབ་ཐང་ལན་
 གཅིག་སྟུན་ཟིན་ཚུལ་བཅས་བཤད་ཡོད།

རྒྱ་མཚན་འདི་དག་ནི་ཁག་དྲུག་གཞག་ས་ཅམ་རེད་ རོན་དངོས་ཐོག་སྤྱི་

རྩི་མི་མཐུན་པ་དང་། སྐབས་འཛོལ་རིང་ལུགས་པའི་བྱེད་སྤངས་དམར་
 ཤོགས་ཆོགས་པའི་ལྟ་གྲུབ་རིམ་འཕེལ་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་རང་ཆས་སུ་
 ཡོད་པ་ཞིག་རེད། ཁོ་ཆོས་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་དེ་ངོ་པོའི་ཆ་ནས་གྲལ་
 རིམ་གྱི་གནད་དོན་ཡིན་པས། གྲལ་རིམ་འཐབ་ཚོད་མེད་པར་གྱུར་པ་དང་
 མཉམ་དུ་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཡང་མེད་པར་ཆགས་འགྲོ་བ་འདོད་ཀྱི་
 ཡོད། དེར་བརྟེན་མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ་ནི་གངས་རུང་མི་རིགས་
 ཆང་མ་དྭན་མི་རིགས་ནང་སེམ་ཡལ་དང་། མི་རིགས་རང་གི་ངོ་པོ་དང་།
 ལྷན་ཡིག་ལེགས་བྱང་། མཆོན་དོན་རྣམས་ཙམ་མེད་བརྗོད་བྱེད་རེད།

བསམ་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་
 རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤྱོད་གི་ཆ་རྒྱུན་མ་བཞག་མཐུ་
 མེད་བྱང་བཞི། ནང་ཁུལ་གྱི་སྤྱི་ཆོགས་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ཙམ་
 མ་ཡིན་པར་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་གཟུགས་བརྟན་སྲུང་སྤྱོད་བྱེད་ཆེད་དུ་འདེད་རེད།
 དེར་བརྟེན་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཙམ་མེད་སྤྱི་མཐུན་
 པའི་ནང་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤྱོད་གི་ཆ་རྒྱུན་ཁག་རྒྱན་འདོན་བྱས་
 ཡོད། དབུ་བྱོལ་ཆོའི་དགོངས་པར་ཆ་རྒྱུན་འདི་དག་བསྐྱུར་པའི་སློན་སྤྱོད་
 གངས་རུང་མི་རིགས་ཀྱི་མངོན་འདོད་རྣམས་གནས་སྐབས་རིང་བསྐྱང་
 ཐུབ་པ་དང་། ཐུགས་སུ་བསམ་མཁོ་བསྐྱུར་བཅོས་དང་དུག་གཞིན་གྱི་ལམ་
 རས་གངས་རུང་མི་རིགས་རྣམས་སེམ་ཡལ་གཏོང་ཐུབ་བསམ་གྱི་ཡོད།

གངས་ཅུང་མི་རིགས་མང་དག་ཅིག་ནི་སིམ་ཡལ་དུ་གྱུར་ཟིན་པ་རེད།
མན་ཏུ་ནི་དེའི་ཁོངས་ནས་གཅིག་རེད།

གལ་སྲིད་ཅ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་ནམས་ལྷག་བསམ་ནམ་དག་ཐོག་ལག་
བསྟར་བྱེད་ན་གངས་ཅུང་མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་། ལེགས་བྱང་།
ཐུན་མིན་ངོས་འཛིན་བཅས་སྤངས་སྐྱོབ་བྱེད་རྒྱུའི་ཆ་རྒྱུན་གདོང་ངེས་ཡོད།
དཀའ་ངལ་གྱི་གཞི་ཅ་དབང་འཛིན་པ་ཆོས་ལྷག་བསམ་ནམ་དག་བྱེད་
མིན་ལ་ཐུག་ཡོད། ཁོང་ཆོར་ཅ་ཁྲིམས་དང་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་
སྤྲུལ་སྤེལ་བའི་ཆ་རྒྱུན་ཁག་ལག་བསྟར་བྱེད་རྒྱུའི་ཆོད་སེམས་མེད་པ་རེད།
དེར་བརྟེན་“བསམ་འཆར་”ནང་ཆ་རྒྱུན་དེ་དག་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས་
ངེས་ཡིན་པ་དང་། ལག་བསྟར་བྱེད་ཚུགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཟོད་ཞིབ་ཐྲ་
གསལ་བ་མ་ཟད། ལག་བསྟར་བྱེད་སྐབས་གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས་པའི་
འགལ་རྒྱུན་ཁག་ཅིག་ཀྱང་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད།

རང་སྐྱོང་ངམ་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་ཅི་ཡིན།

མི་ཆོས་ང་ཆོར་རང་བཅན་གྱི་ཆབ་དུ་རང་སྐྱོང་གདམ་དགོས་པའི་རྒྱ་
མཚན་ཇི་ཡིན་སྐད་ཆ་འདྲི་མཁན་ཡང་ཡང་ཡོང་གི་འདུག གཅིག་
བྱེད་ན་ཁོ་ཆོས་ང་ཆོ་བུ་ཐུག་ཐབས་ཟད་གྱུར་པའམ་དེ་ལས་གཞན་པའི་
གདམ་ཁ་མེད་པར་བསམ་སྲིད། དངོས་དོན་རིང་ལུགས་ཅན་གྱི་ད་ལྟོ་

འཇམ་གླིང་ནང་རྒྱ་མཚན་དེ་དག་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཡིན་སྲིད་ཀྱང་།
 ང་ཚོར་རྒྱ་མཚན་དེ་བས་ཀྱང་མང་བ་ཡོད། མཁས་པ་དང་གནས་ཚུལ་
 དབྱུང་ཞིབ་པ་མང་པོས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་
 བྱམས་སུ་གསལ་བའི་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤྱོད་གི་ཆ་རྒྱུན་ཆ་ཆང་
 ལག་བསྟར་ཡོང་རེ་བྱེད་པ་ནི་ཡོང་མི་སྲིད་པར་བསམ་གྱི་ཡོད། ལྷ་གྲུབ་
 ཀྱི་ཆ་ནས་དེ་ལྟར་ཡིན་ནའང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དེ་ལྟར་མིན་ལྟུངས།
 རང་སྤྱོད་གི་ཆ་རྒྱུན་ཁག་ལག་བསྟར་ཡོང་རེ་བྱེད་པ་དང་རང་བཅན་ཚོད་
 པ་གཉིས་དབར་བྱུང་པར་མེད་པར་བསམ་གྱི་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་
 གཉིས་ཀ་ཡོང་མི་སྲིད་པ་ཡིན་པ་མཚུངས་པས་རེད། བསམ་ཚུལ་འདི་ལ་
 རྒྱ་མཚན་ཡོད་རུང་། ང་ཚོས་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་རང་སྤྱོད་གི་ཆ་རྒྱུན་
 ཁག་ལག་བསྟར་དགོས་ཚུལ་ཁྲུས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཁག་གཤམ་གསལ་ལྟར་
 ཡིན།

ཀ བོད་མིའི་རང་དབང་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་ནམ་པ་ནི་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་
 ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ནམ་དབང་ཆའི་ཆེད་མིན། དེ་ནི་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་ལ་
 འཇིག་རྟེན་ཀུན་བྱབ་ཀྱི་ལས་འགན་ཞིག་འབྲི་བ་དེ་དག་རང་དབང་གི་སྒོ་
 ནས་སྐྱབ་སྐྱབ་པའི་ཆེད་རེད། དེ་ནི་རང་སྤྱོད་གི་ཆ་རྒྱུན་ཁག་ལྷག་བསམ་
 ནམ་དག་ཐོག་ལག་བསྟར་བྱེད་ན་ཡོང་རེ་ཡོད།

ཁ དེང་གི་གོ་ལ་གཅིག་བསྐྱར་གྱི་འཇམ་གླིང་ནང་རྒྱལ་ཁབ་ཕན་
 ཚུན་དབར་རྟོས་ཤུགས་ཆེ་རུ་བྱིན་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་མང་པོས་རང་མོས་ཀྱི་

སྒྲིལ་ནས་སོ་སོའི་བདག་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་དང་དབང་ཆ་ནམས་སྒྲིལ་བཏང་
ནས་ཆོག་སྡེ་ཆེ་པའི་ནང་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། ཁོང་ཆོད་
ལྟར་མ་བྱེད་མཐུ་མེད་ཆགས་ཀྱི་ཡོད།

ག། ཨེ་ཤི་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་སྟོབས་ཆེན་གཉིས་དབར་རྒྱལ་ཁབ་ཚུང་
ཚུང་ཞིག་རང་བཅན་ཆགས་རུང་དངོས་སུ་དོན་སྤྱིང་ལྡན་དཀའ།

ང། སས་བསྐྱར་བའི་བོད་ཀྱི་དངོས་པོའི་ཡར་རྒྱས་དང་འཛོན་ཁུངས་
གཞན་ནམས་བྱིས་མཆོས་ཆོར་མ་བཞེན་ཐབས་མེད་ལ་སོང་། དཔལ་
འབྱོར་གྱི་ཆ་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་ནང་མཉམ་གནས་བྱེད་ན་ཁེ་ཕན་ཆེ་
བ་ཡོད།

ཅ། ལྷག་དོན་སྐད་དང་ལེགས་བྱང་གཅིག་གྱུར་ཡིན་པའི་བོད་མི་ས་
ཡ་རྒྱལ་པོ་གཅིག་གྱུར་ཐོག་མཉམ་གནས་བྱེད་རྒྱུའི་འདུན་པ་སྒྲིག་དུ་མེད་
པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དག་རང་བཅན་ཚོད་ན་མངོན་འགྱུར་ཡོང་ཐབས་མེད།
རང་བཅན་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་ན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་
སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་མཉམ་ཞུགས་བྱས་པའི་ས་ཁྱིམ་ཁོ་ན་མ་གཏོགས་
ཡོང་རེ་མེད།

གོང་ཞུས་ནམས་དངོས་དོན་ལ་བཞེན་པའི་རྒྱ་མཚན་འབའ་ཞིག་ཡིན།
བྱང་པར་རང་སྐྱོང་(Autonomy)གི་གོ་དོན་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་(Self-rule)
དང་ཐག་ཉེ་བ་ཡོད་པས། རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་ནི་རང་བཅན་ལས་གལ་ཆེ་

བཡིན། དེ་ནི་ཕྱ་གར་གྱི་སྐད་དུ་སྟར་(Swaraj)དང་དོན་མཚུངས། རང་
 མིང་རང་སྐྱོང་གི་གོ་དོན་མི་གཞན་ཞིག་རང་གིས་སྐྱོང་བར་ཟེར་གྱི་མེད།
 རང་གིས་རང་སྐྱོང་བར་གོ་དགོས། ང་ཚོའི་དགོས་འདུན་གྱི་དམིགས་ཡུལ་
 མཐར་ཐུག་དེ་རང་ཡིན། ལྷོས་ “སྟར་ནི་དུས་ཀྱི་དོན་ཐམས་
 ཅད་ལྟར་བའི་བསྐྱབ་བྱ་རེད།” ཅེས་དང་། “དབྱིན་ཇིའི་གཙའ་གཞི་ན་
 ནས་རང་དབང་ཐོབ་ཐབས་བྱེད་པ་ལས་རང་བཙན་གྱི་དོན་དུ་ངས་འབད་
 ཚུལ་བྱེད་གྱི་མེད། རང་བཙན་གྱི་གོ་དོན་ངས་ཤེས་གྱི་མི་འདུག” ཅེས་
 ཀྱང་གསུངས་ཡིད།

བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་བའི་རང་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་གྱི་ བསམ་པར་རྒྱུ།

བྱེ་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱས་གཏན་འབེབས་གནང་
 བ་ནས་བཟུང་ང་ཚོའི་རང་སྐྱོང་གི་གོ་དོན་རིམ་བཞིན་འགྱུར་བ་བྱིན་ཡིད།
 དེ་མཇུག་ ༡༩༧༩༡༩ ལོར་བཞག་པའི་སིམ་ལའི་ཆིངས་ཡིག་སྐབས་སུ་འང་
 རང་སྐྱོང་གི་ཐ་སྐད་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཡིད། ཕྱ་གར་དབྱིན་གཞུང་གིས་བཙན་
 ཐབས་ཐོག་བོད་མིས་རྒྱ་ནག་གི་མིང་ཙམ་གྱི་བདག་དབང་ཁས་ལེན་དགོས་
 པ་དང་། རྒྱ་ནག་གིས་བོད་མིའི་ནང་གི་རང་སྐྱོང་ཁས་ལེན་ཡོང་ཐབས་
 བྱས་ཡིད། རང་སྐྱོང་དེ་ནི་དོན་དུ་རང་བཙན་ཡིན་པ་ལོ་རྒྱུས་སྒྲིབ་དང་
 ཁྲིམས་དོན་མཁའ་པ་མང་པོས་བཤད། དེ་མཚུངས་བོད་ཟི་བའི་བཅིངས་

འགྲོལ་གཏོང་ཐབས་ཀྱི་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བརྩུ་བདུན་ཟེར་བའི་ནང་
 འཁོད་པའི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༡ ནས་ ༡༩༥༩ ཟླ་ ༩
 བར་ལག་བསྟར་བྱས་པའི་རང་སྤྱོད་ནི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཞིག་རེད།
 དེ་ནི་དོན་དུ་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ལ་ལམ་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་སྤྱབ་ལག་ལེན་
 བྱས་པ་ཐོག་མ་དེ་ཆགས་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོའི་ཐུན་མོང་རྩ་འཛིན་
 ཐེ་བའི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་སྤྲིམས་སྤུ་ཕྱི་དང་།
 ༡༩༥༣ ལོར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་དེ་ཡོད་རྩ་སྤྲིམས་བཅས་ཚང་མའི་ནང་
 སྤྲིམས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་ཁག་ལ་དེ་མཚུངས་ཀྱི་འགྱུར་བ་མང་པོ་ཕྱིན་ཡོད།
 ད་ལྟའི་རྩ་སྤྲིམས་ནང་རང་སྤྱོད་གྲོང་ཁྱེར་འཕུགས་རྒྱ་ནས་དམིགས་
 བསལ་འཛིན་སྤྱོད་ས་ཁུལ་འཕུགས་རྒྱུའི་བར་སྤྲིམས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་མང་དག་
 ཅིག་གསལ་ཡོད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་རང་སྤྱོད་གི་འབྲེལ་བཟོད་ཞིབ་ཕྱ་ཕྱི་
 ལོ་ ༡༩༩༩ བར་བྱས་མེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་འདོན་གནང་མཛད་པའི་མི་ཉུས་སྒྲགས་གི་གྲོས་
 འཆར་ནང་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་པོད་ལ་གཞི་རྩའི་སྤྲིམས་ཐ་དད་དང་།
 མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་རེ་འདུན་བཏོན་ཡོད། འོན་
 ཀྱང་ ༢༠༠༣ ལོར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དང་མཉམ་
 ཐད་ཀའི་འབྲེལ་ལམ་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་ཕྱོགས་གཉིས་དབར་
 གྲོས་བསྟར་སྤྲུལ་རིམ་པ་བྱས་འབྲས་སུ། རྩ་སྤྲིམས་དང་རང་སྤྱོད་

བཅའ་བྲིམས་ནང་གསལ་བའི་ཆ་རྒྱུན་ཁག་ལག་བསྟར་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་
 གྲོས་འཆར་བཏོན་ཡོད། དེ་ལས་ཉུང་བའམ་མང་བའི་གནས་ཚུལ་ཆོག་
 གཅིག་ཁྱས་མེད། གྲོས་འཆར་དེའི་ནང་དོན་ཁྱིམ་སྤྱོད་རིགས་ཡོངས་
 ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྟོང་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་ནང་
 བཀོད་ཡོད་ཅིང་། དོན་ཆོན་བདུན་ཡོད་པ་ནས་དང་པོ་དང་སྟོད་དང་།
 གཉིས་པ་བོད་རིགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་དོ་བོར་བཅི་བཀྱར་དགོས་པ། གསུམ་
 པ་བོད་མིའི་མངོན་འདོད། བཞི་པ་བོད་མིའི་གཞི་རྒྱུ་དགོས་མཁོ་རང་
 སྲིད་རང་སྟོང་བྱེད་རྒྱུའི་གནད་དོན་ཁག་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པ་ནི། ༡ རྒྱ་
 ཡིག ༡ ལེགས་བྱང་། ༡ ཆོས་ལུགས། ༢ རེས་ཡོན། ༣ ཁོར་ཡུག་
 སྤང་སྟོབ། ༤ རང་བྱུང་ཐོན་ཁུངས་ལེད་སྟོད་བྱེད་སྟུགས། ༥ དཔལ་
 འབྱོར་ཡར་རྒྱས་དང་ཆོང་འབྲེལ། ༦ མང་ཆོགས་ཀྱི་འབྲོད་བརྟེན། ༧
 མང་ཆོགས་ཀྱི་བདེ་འཇགས། ༨ སྟུགས་མི་དོད་མ་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་སྟོལ་
 ཡིག ༩ རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དང་མཉམ་ལེགས་བྱང་དང་། སྟོབ་གསོ།
 ཆོན་རིག ཆོས་ལུགས་ཐད་ཕན་ཚུན་བརྗེ་ལེན་བྱེད་ཆོག་པ་བཅས་རེད།
 གནད་དོན་རེ་རེ་བཞིན་རྩ་བྲིམས་དང་རང་སྟོང་བཅའ་བྲིམས་ཀྱི་འབྲེལ་
 ཡོད་དོན་ཆོན་ཁུངས་སུ་བྱངས་ནས་བཀོད་ཡོད་སྟབས། བྲིམས་ཀྱི་ལུང་
 ཁུངས་བཅན་པ་མ་ཟད། བོད་མིའི་མངོན་འདོད་དེ་དག་རྩ་བྲིམས་དང་
 བཅའ་བྲིམས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་དོན་ཆོན་ཁག་གི་དགོངས་དོན་དང་ཡོངས་སུ་
 མཐུན་ཡིན་པའང་གསལ་པོ་རེད།

ལྷ་པ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་
 རྣམས་ལ་གཅིག་གྱུར་གྱི་འཛིན་སྐྱོང་དགོས་པ་དང་། རྒྱལ་པ་རང་སྐྱོང་གི་
 རོ་བོ་དང་སྦྱོམ་གཞི། བདུན་པའམ་མཐའ་མ་མ་འོངས་མདུན་བསྐྱོད་བྱེད་
 ཐབས་བཅས་རེད། ང་ཚོའི་བསམ་ཚུལ་ལྟར་བྱེད་ན་“བསམ་འཆར་”ནང་
 རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་པའི་
 ད་ཡོད་ལམ་ལུགས་སམ་རྩ་བླིམས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་དང་འགལ་བའི་ཆོག་གཅིག་
 ཞུས་མེད།

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སེམས་འཆབ།

“བསམ་འཆར་”ལ་རྒྱ་གཞུང་གིས་དེ་མ་ཐག་བྱས་པའི་ལན་འདེབས་
 དང་། དེའི་རྗེས་སུ་སྤེལ་བའི་བསྒྲགས་གཏམ་བཅས་ཀྱི་ནང་སེམས་འཆབ་
 ཁ་གསལ་བཤད་ཡོད། སེམས་འཆབ་དེ་དག་བསམ་འཆར་གྱི་ནང་དོན་
 དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་སུ་འདྲ་ཞིག་གིས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ནའང་ཤེས་ཐུབ།
 མང་ཆེ་བ་སོ་སོའི་རྣམ་རྟོག་གིས་བཟོས་པའི་དཀའ་ངལ་རེད། མདོར་
 བརྒྱས་ཐོག་འགྲེལ་བཟོད་ཞུས་ན་གཤམ་གསལ་ལྟར་ཡིན།

༡ ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདག་དབང་
 དང་ས་ཁྲོན་གཅིག་གྱུར་ལ་ཆ་འཛིན་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྩ་
 བླིམས་དང་། རྒྱན་འབྲོངས་གསུམ། དབུས་གཞུང་གི་དབང་ཆ་དང་
 མོ་རིམ་བཅས་ལ་ཆ་འཛིན་ཡོད་པ་“བསམ་འཆར་”ནང་གསལ་པོ་བཞོད་

ཡོད། དེའི་ནང་སྤྱི་པའི་ལས་འཆར་གང་ཡང་མེད།

ཁ གཤམ་གསལ་“བསམ་འཆར་”ཀྱི་དོན་ཚན་ཁག་གི་ཐོག་མ་
རྟོགས་པའམ་ཡོག་པར་རྟོགས་པས་འབྲེལ་བཞིན་བྱས་འདུག

༡ མང་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་།

“བསམ་འཆར་”ནང་ཅ་སྤྱི་མས་དོན་ཚན་ ༡༡༠ དང་རང་སྐྱོང་བཅའ་
སྤྱི་མས་དོན་ཚན་ ༡༩ གཞི་བཟུང་མང་ཚོགས་ནང་ཁྲལ་གྱི་སྤྱི་ལམ་
དང་བདེ་འཇགས་སྐོར་འཁོད་ཡོད། དེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་སྤང་ལ་གོ་ནིར་
ཐེབས་རྒྱ་མེད། ལགོང་ས་མཆོག་གིས་སྤྱི་མ་ནས་ཞལ་གསལ་ཐོག་
རྒྱལ་སྤང་དང་ཕྱི་འབྲེལ་ནི་དབུས་གཞུང་གི་ལས་འགན་ཡིན་པ་ཡང་ཡང་
གསུངས་ཡོད།

༡ རྒྱུད་ཡིག་།

“བསམ་འཆར་”ནང་ང་ཚོས་བོད་རྒྱུད་ཡིག་དེ་རྒྱུད་ཡིག་གཙོ་བོ་འམ་ཨ་
མ་ཡིན་དགོས་པ་འཁོད་ཡོད། དེ་ནི་ང་ཚོས་རྒྱུ་རྒྱུད་དང་བོད་རྒྱུད་གཉིས་
ཀ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ནན་བཞིན་བྱེད་ཆེད་རེད། རྒྱུ་རྒྱུད་ཀྱིས་བོད་རྒྱུད་
ཀྱི་ཆབ་བྱེད་མི་རུང་བར་བཤད་པ་དེ་རྒྱུ་རྒྱུད་ཕྱིར་འབྲུད་གཏོང་བ་ལྟ་བུར་
འབྲེལ་བཞིན་བྱེད་རྒྱ་མེད།

༡ རྩོགས་མི་དོན་མ་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་སྒྲིལ་ཡིག་།

“བསམ་འཆར་”ནང་བོད་རིགས་མ་ཡིན་པ་ནམས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ་
གཞིས་ཆགས་པའམ་ཡོང་མི་ཆོག་པ་ནམ་ཡང་བཤད་མེད། ང་ཚོའི་

རྩོད་གཞི་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་
 ༡༨་གསལ་བའི་ཆ་རྒྱུན་གཞི་བཟུང་སྤྱོད་པ་མེད་པའི་སྤྱོད་པ་བྱེད་ཐབས་གཏན་
 འབེབས་དགོས་པ་དེ་རེད། སྤྱོད་པ་མེད་པའི་སྤྱོད་པ་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་སྒྲིལ་ཡིག་
 མེད་ཕྱིན་མི་འཛོམས་ཀྱི་གནས་བབ་ལ་དོ་སྣང་ཆབས་ཆེན་ཐེབས་ཤིང་།
 མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་དོན་སྤྱོད་མེད་པ་ཆགས་ཀྱིན་ཡོད།

ཆོས་ལུགས།

“བསམ་འཆར་” ༡༦ གཞི་བཟུང་ཆོས་དད་རང་
 དབང་ཡོང་ཐབས་གསལ་བ་ལས། དགོན་པ་གྲྭ་ཚང་ཁག་ནང་བྱིས་པ་
 མེད་ལུང་མེད་ཕྱེད་རྒྱུ་འཁྲུག་བསམ་ཚུལ་ནམ་ཡང་གསལ་མེད། ཆོས་ཀྱི་སྒྲིག་
 འཛུགས་དང་སྤྱི་ཀྱི་སྒྲིག་འཛུགས་གཉིས་ཁྱེད་དེ་ཕྱེད་ཀྱི་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་
 པ་ཆོས་ལུགས་རིས་མེད་ཡིན་མཁན་རྒྱལ་མང་པོས་ངོས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
 བྱེད་པར་ཆོས་མེད་སྐྱེ་བ་རྒྱ་ནག་དམར་པོའི་སྤྱི་ཀྱི་གཞུང་གིས་མི་སྒྲུབ་ཀྱི་
 ཆོས་དད་ལ་དེ་བས་ཀྱང་ཐེ་བྱས་བྱེད་མི་རུང་།

༥ རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག

བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་མདོན་འདོད་དེ་བྱིས་པ་འགལ་
 མ་ཡིན་པ་མ་ཟད། ངོས་ཡོད་གནས་སྡངས་དང་མི་འཚམས་པའང་མེད།
 དེ་ནི་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ཀྱི་གཞི་རྩའི་དམིགས་
 ཡུལ་དང་མཐུན་པ་ཡིན། ང་ཆོས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་དུ་ངོས་
 འཛིན་མ་གཙང་བ་ཞིག་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་སྐྱོང་ས་ནང་བཅུག་དགོས་པ་

བཤད་ཀྱི་མེད། ན་ལྟའི་ཆར་བོད་རིགས་ཀྱི་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དང་། ལུལ་
 རྫོང་བཅས་སྤྱོད་ས་འཛིན་གནང་བཞིན་པ་ནམས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་
 ཡོང་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེའི་ཆེད་ས་མཆམས་བཅས་སྐྱུར་བཏང་དགོས་
 པའང་མེད། འདིའི་སྐོར་གནས་ཚུལ་རྒྱས་པ་མཁྱེན་འདོད་ན་ཁོ་ཁོའི་རྩོམ་
 ཡིག་ “བོད་ཆེན་པོ་” ཞེས་པ་བོད་ཀྱི་དྲ་རྒྱའི་ནང་ཡོད་པས་གཞིགས་
 ཞིབ་ཡོང་བ་ལུ།

ཟུར་ལྟའི་ཡིག་ཆ།

༡་ བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་
 འཆར།

༡་ བཀའ་ཁྲིའི་“བོད་ཆེན་པོའི་”སྐོར་གསུང་བཤད།

3. Baogang He's presentation in (Tibetan Autonomy and Self-Government: Myth or Reality? TPPRC, 2000)

༤་ “བོད་ཆེན་པོའི་”སྐོར་གསུང་བཤད་ལ་ཁྱེད་ལྟའི་ཡིག་ཐོག་བཅར་
 འདྲི།

༥་ Multilingualism in China: The Politics of Writing Reforms
 for Minority Languages, 1949-2002. Minglang Zhou, 2003

༦་ ལེ་ནིན་གྱི་གསུང་འབུམ་པོད་ ༡༠

༧་ ལེ་ནིན་གྱི་གསུང་འབུམ་པོད་ ༡

མཆེད། དབྱིན་སྐད་དུ་ལྷགས་ཚུམ་གནང་བ་ནས་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་བ་ཡིན།

༡༡། །བཀའ་སློན་གྱི་ས་སློབ་དཔོན་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་
ལ་སྐྱེལ་བས་ཐི་ཡན་ཐོའ་ཡིས་“པོད་ཆེན་པོའི་” སྐྱར་ཡིག་ཐོག་
བཅར་འདྲི།

སྐྱེལ་བས་ཐི་ཡན་ཐོའ་། སྐྱེལ་མས་བཟང་། རྒྱལ་ནང་གི་རྒྱ་རིགས་ཆོས་
དོ་སྣང་བྱེད་པའི་གནད་དོན་འགའི་ཐོག་སྐྱེལ་ཉིད་ལ་བཀའ་འདྲི་ཞུ་རྒྱུའི་གོ་
སྐབས་བྱུང་བར་དྭ་ཅང་དྭགས་པོ་བྱུང་།

ངས་པོད་སྐྱར་དོ་སྣང་བྱེད་སྐབས་“པོད་ཆེན་པོ་”ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ལ་
དམིགས་བསལ་དོ་སྣང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། སྐྱེལ་ཉིད་ཀྱི་“པོད་ཆེན་པོའི་”སྐྱར་གྱི་
གསུང་བཤད་(དབྱིན་ཡིག་ཐོག་ཡོད་པའང་ཆུད།)དེ་ངས་བསྐྱར་སྐྱར་
ཡང་སྐྱར་གྱིས་བསྐྱགས་པ་ཡིན། སྐྱེལ་ཉིད་ཀྱིས་ “པོད་ནི་པོད་རང་རེད།
དེ་ལ་ཆེན་པོ་དང་ཆུང་དུ་འཕྲེ་བ་འབྲེད་དུ་མེད།” ཅས་གསུངས་འདུག
དོན་དངོས་ཐོག་ཡོངས་སུ་མཆོག་གི་སྐྱེལ་བ་དང་པོ་ཅིང་དབར་འབྲེལ་
མོལ་སྐབས་པོད་རིགས་ཡོངས་ལ་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་གཅིག་གི་འཛིན་
སྐྱོང་སྐྱར་གསུངས་ཡོད། དེ་ནི་ཐོ་སློན་དང་། ཡུ་ནན། མཆོ་སྤོན་ཞིང་
ཆེན་བཅས་ནང་ཡོད་པའི་པོད་རིགས་ས་ཁུལ་ནམས་ད་ལྟའི་པོད་རང་སྐྱོང་

རྒྱུང་སྤྱི་ཁོངས་སུ་བསྒྲིལ་རྒྱུ་ལྟེ་འདུན་ཡིན་པ་སྒྲིམ་མེད་ཅེད། འཛིན་
 རྒྱུང་རྒྱ་ཁྱོན་གྱི་ཆ་ནས་བཤད་ན་དེ་ནི་“ཐོད་ཆེན་པོ་”ཆགས་ཡོད། དེའི་
 ཆ་ནས་པེ་ཅིང་གིས་“ཐོད་ཆེན་པོ་”ཞེས་བཤད་པ་དེ་ནོར་མེད། གང་ཡིན་
 ཟེར་ན། དེ་ནི་ད་ལྟོ་ཐོད་ཀྱི་གནས་སྤངས་ལ་སྒྲིམ་ནས་བཤད་པ་ཅེད།
 རྒྱུགས་གཅིག་ནས་སྒྱུ་ཉིད་ཀྱིས་ “ཐོད་ཆེན་པོ་” ཞེས་པའི་ “ཆེན་པོ་”
 ལ་དགག་བྱ་གནང་གི་ཡོད་ཅིང་། རྒྱུགས་གཞན་ནས་ “ཆེ་ཆུང་གིས་དོན་
 ལ་བྱུང་པར་འགྲེ་གི་མེད།” ཅེས་གསུངས་ཡོད། དེ་གཉིས་ནང་འགལ་མ་
 ཅེད་དམ།

ལག་འཁྱིལ་སྒྲིམ་དཔེ་ན་རྣམས་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ དེ་བར་ལན་འདེབས་
 མ་བྱས་གོང་རྒྱུ་ལྟེ་དང་པེ་ཅིང་དབར་ལྟ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་ཡོང་གཞིའི་
 གནད་དོན་གལ་ཆེ་གཉིས་གསལ་འདོན་བྱེད་འདོད་བྱུང་། དང་པོ་ནི། ཐོད་
 ཀྱི་གཏམ་དཔེར་ “ཐོད་ཅེ་བས་ལུངས།། རྒྱ་རྒྱུགས་པས་ལུངས།།” ཞེས་
 པ་ལྟར་པེ་ཅིང་གི་དབུ་བྲིད་ཆོར་ཡོད་ཆེས་དང་གདོང་ཆོད་མེད་པ་དེ་ཅེད།
 གནས་ཚུལ་ཆང་མར་དོགས་པའི་སྒྲིམ་ནས་ལྟ་བ་དང་། རྒྱུ་ལྟེ་ནས་བཏོན་
 པའི་གྲོས་འཆར་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང་དེར་ལག་པ་འཆང་ན་མཐུག་
 འབྲས་ངན་པའམ། རོ་ཆ་ཁ་སྒྱུངས་ཡོང་གཞིའི་འཛིགས་སྤངས་ཁོ་ནས་དོན་
 དག་ཆུང་ཆགས་ཚུན་ཆང་མར་ཁ་བྲལ་གྱི་ཉིན་ཁའི་གཞི་རྩར་བལྟ་གི་ཡོད།

བསམ་སྒྲོ་གདོང་སྤངས་དེ་འདྲའི་དབང་གིས་ཐོད་མའི་རོས་ནས་རྒྱ་ནག་མི་

དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་བྱིད་ཚོར་ལྷག་བསམ་ནམ་དག་གིས་
ཡིད་ཆེས་དང་། རྒྱ་མཚན་ལྷན་པའི་འོས་འཚམས་ཀྱི་རེ་འདུན་གང་འདྲ་
ཞིག་བཏོན་རུང་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་མེད།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་བྱིད་ཚོར་
བོད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཚོད་སེམས་མེད་པ་དེ་རེད།
དབུ་བྱིད་ཚོ་བོད་དོན་ལ་ལག་པ་འཆང་ན་དཀའ་ངལ་ཆེ་རུ་འགྱུར་ཅིག་ནམ།
བོད་ཐོག་དབང་ཆེ་ཤོར་ཡོང་སྟམ་པའི་འཛིགས་སྒྲུང་གིས་མནར་བཞིན་
ཡོད། རྒྱ་མཚན་འདི་འདྲའི་དབང་གིས་ང་ཚོ་ཕན་ཚུན་དབར་རྩ་ཚུལ་ཡང་
དག་པ་ཞིག་དང་མཐུན་ཚྭ་གས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གོ་བསྐྱར་སྒྲུང་བཤད་ཡོང་ཐུབ་
ཀྱི་མེད།

ཕན་ཚུན་ཡིད་ཆེས་མེད་ན་རྒྱ་མཐུན་ཆེག་བསྐྱེལ་ཡོང་ཐབས་མེད། གལ་
སྲིད་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་བྱིད་ཚོས་གངས་རུང་
མི་རིགས་སྤྱི་དང་། བྱང་པར་བོད་རིགས་ཐོག་འཛིན་པའི་བྱེད་ཐབས་
ནམས་ད་མུས་བཞིན་འགྱུར་བ་མེད་པར་གནས་ན་རིམ་བཞིན་གངས་
རུང་མི་རིགས་ནམས་ཁ་བྱལ་ལམ། ཡང་ན་སེམ་ཡལ་དུ་འགྱུར་ཅིག་སྒྲུང་།
མཐུག་འབྲས་དེ་གཉིས་ཀ་སུ་ལའང་ཁེ་ཕན་མེད་པ་ཞིག་རེད། གལ་སྲིད་
ཚྭ་གས་གཉིས་དབར་ཡིད་ཆེས་དང་གདེང་ཚོད་ཡོད་ན་དཀའ་རྙོག་འདི་

བདེ་ཐུག་དང་མཛེས་མཐུན་ངང་བསལ་ཐུབ་ཅིང་། དེ་ནི་ཕྱོགས་གཉིས་་་
ཀར་རྒྱལ་ཁའི་གནས་ཚུལ་རེད།

དེ་མཚུངས་གནས་ཚུལ་ཚུང་ཚུང་གལ་ཆེ་གཞན་ཞིག་ནི་སྐད་ཀྱི་རང་
བཞིན་སྒྲིབ་རེད། བོད་སྐད་དང་བྱ་སྐད་ནང་ ‘Great’ དང་ ‘Greater’
ཞེས་པའི་ཆོག་གཉིས་ལ་བྱུང་པར་མེད་ཀྱང་དབྱིན་སྐད་ནང་ཆོག་མི་འདྲ་
བ་གཉིས་ཡོད། དེར་བརྟེན་ ‘Great’ ཞེས་པ་ཆེ་བརྟེན་ཀྱི་ཆོག་ཡིན་ནའང་
‘Greater’ ཞེས་པའི་ཆོག་བཅད་སྟོང་བཏང་སྐབས་གོ་ནོར་ཐེབས་ཉེན་ཡོད།
གང་ཡིན་ཟེར་ན་ཆོག་དེའི་གོ་དོན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་མཆོམས་སམ། སྐད་
ཡིག་དང་ལེགས་བྱང་གི་བྲུབ་ཆད་ལའང་གོ་སློད། དེར་བརྟེན་སྐབས་
འདིར་ང་ཚོས་དབྱིན་སྐད་དུ་ ‘Greater’ ཞེས་པའི་ཆབ་དུ་ ‘Great’ ཞེས་
བཅད་སྟོང་བཏང་ན་འཆོམས་པ་ཡོད།

དེ་ནས་ངྱི་བ་དངོས་གཞིའི་ཐོག་ཟུ་རྒྱུར། ངས་བོད་ནི་བོད་རང་རེད་ཅེས་
པའི་གོ་དོན་གང་རེད་ཅེ་ན། ཅ་ཁྲིམས་ནང་གངས་རྒྱུང་མི་རིགས་ལ་མི་
རིགས་ས་གནས་རང་སྟོང་གི་ཆ་རྒྱུན་གསལ་བར་བོད་ཆེ་ཚུང་གི་དབྱེ་བ་
མེད། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་གངས་རྒྱུང་མི་རིགས་
༥༥ ཡོད་པའི་ཁོངས་ནས་བོད་རིགས་ནི་གཅིག་རེད། མི་རིགས་གཅིག་
ཡིན་པ་དེ་ ‘ཆུང་དུ་དང་ཆེན་པོ་’ ཡི་དུམ་བུ་མང་པོར་བཏང་དགོས་དོན་

མེད། གལ་ཏེ་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ཚང་མར་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་བཟོས་ན།
 དེ་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་དུ་མའི་ནང་དབང་སྐྱུར་བྱེད་སྐབས་ལས་འཛིན་
 སྐྱོང་ས་ཁུལ་ཆེ་རུ་འགྲོ་བ་གསལ་པོ་རེད། འོན་ཀྱང་དེས་པོད་མི་འཕེལ་བོད་
 ཆེ་རུ་འགྲོ་བ་མཆོག་གི་མེད། དེར་བརྟེན་ནང་འགལ་གང་ཡང་མེད།

ང་ཚོའི་སེམས་འཆབ་བྱེད་གཞི་གཙོ་བོ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་གྲུལ་
 ཁབ་གིས་གནད་དོན་འདི་འཛམ་གླིང་ནང་འགྲེལ་བཞེད་གང་འདྲ་བྱེད་
 མིན་དེ་རེད། དོན་དངོས་ཐོག་པོད་མི་ཚོས་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་
 རྣམས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་ཡོང་བའི་རེ་འདུན་བཏོན་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་
 དེར་“པོད་ཆེན་པོ་”ཙོད་གི་འདུག་ཅེས་འུར་སྒྲ་བསྒྲགས་སྤངས་ལ་བལྟས་
 ན་ཕལ་ཆེར་ཁ་བྲལ་ཙོད་གི་ཡོད་པ་ལྟ་བུའམ། ཡང་ན་པོད་རིགས་ས་
 ཁུལ་གི་ས་མཆམས་བསྐྱར་སྒྲིག་དགོས་ཚུལ་བཤད་པ་ལྟར་བཤད་གི་ཡོད།
 བཞེད་བབ་འདི་ནི་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་མི་རྣམས་མགོ་བོ་མོངས་སུ་འདུག་
 ཐབས་ཤིག་དུ་སྤྱང་།

སྐྱེད་པས་པི་ཡན་ཐོལ། ལགོང་ས་མཆོག་གི་སྐྱེད་པ་ནས་པོད་རིགས་ས་
 ཁུལ་རྣམས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་རེ་འདུན་བཏོན་མོད། མི་ཚོས་ཐ་
 རྟེན་འདི་འགྲེལ་བཞེད་བྱེད་དུས་རྩོག་ཁ་ཆ་པོ་མཐོང་གི་ཡོད། ལགོང་ས་
 མཆོག་གིས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་ཅེས་པའི་ཆབ་དུ་དེ་བས་ཁ་གསལ་བ་དང་

[illegible]

ཡག་འབྲི་སྒྲིབ་དཔེ་ན་མཁ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་ ཅ་ཁྱིམ་ས་ནང་ “བྲངས་
 རྒྱང་མི་རིགས་འདུས་སྡོད་ཕྱིད་པའི་ས་གནས་སོ་སོར་ས་ཁོངས་རང་སྤྱོད་
 ལག་ལེན་བསྟར་ཏེ་རང་སྤྱོད་ལས་ཁྲུངས་འདུགས་རྒྱ་དང་རང་སྤྱོད་དབང་
 ཅ་སྤྱོད་རྒྱུའི་” ཅ་རྒྱུན་གསལ་ཡོད། ཅ་རྒྱུན་འདི་གཞི་བཟུང་པོད་རིགས་
 བེ་ས་ཁྲུལ་ཕྱེ་བྲག་གཅིག་ལ་མུ་འབྲེལ་ནས་འདུས་སྡོད་བྱས་པའི་མི་རིགས་
 བེག་ཡིན་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཁྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་གནས་
 གཞན་མང་པོར་ཁ་འཐོར་མེད་ཅིང་། པོད་རིགས་ས་ཁྲུལ་ན་མས་པོད་
 རིགས་མ་ཡིན་པའི་མི་རིགས་གཞན་གྱིས་བར་དུ་འང་ཆོད་མེད།

དེར་བཞེན་པོད་རིགས་ཡོངས་ལ་རང་སྤྱོད་ལས་ཁུངས་གཅིག་གིས་འཇུག་
 རེས་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་ལྟར་བྱེད་རྒྱ་ཅ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡིང་དོན་ཡང་ཤིང།

ང་ཆོའི་མངོན་འདོད་གསལ་བཏོན་བྱེད་སྐབས་རང་སྦྱོང་འཛིན་སྦྱོང་གཅིག་གསུམ་སྲིད་གཞུང་གཅིག་ཅེས་པ་ལས་འོས་པའི་ཆོག་གཞན་མེད་པ་མ་ཟད། ཆོག་གཞན་ཞིག་པེད་སྦྱད་པས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་ཆོས་ཁས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་རེད་བསམ་གྱི་མི་འདུག་འོན་ཀྱང་གལ་སྲིད་སུ་ལའང་འོས་འཚམས་ཀྱི་ཆོག་གཞན་གསུང་རྒྱ་ཡོད་ན་དགའ་བསུ་ཡོད།

འཛིན་སྦྱོང་གཅིག་གི་གཞི་ཅིའི་མངོན་འདོད་དེ་ཆབ་སྲིད་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཁེ་ཕན་ཆེད་མ་ཡིན་པར། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཡིག་དང་། ལེགས་བྱང་། ནང་དོན་རིག་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་བཅས་སྦྱང་སྦྱོབ་དར་སྤེལ་ཡོང་ཐབས་ཁོ་ནའི་ཆེད་རེད། འཛིན་སྦྱོང་གཅིག་བྱུང་ན་ཤེས་ཡོན་དང་། ལེགས་བྱང་སོགས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་གཅིག་གྱུར་ལག་བསྟར་བྱེད་རྒྱུར་སྐབས་བདེའི་བྱུང་པར་ཡོད།

སྐབས་ཐོག་མའི་ཐོག་ཀྱི་ཉིད་ནས་ “ང་ཆོས་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ས་གནས་ནང་ས་ཆ་འཕར་སྤོན་དགོས་པའི་རེ་འདུན་འདོན་གྱི་མེད། འཛིན་སྦྱོང་ཁོ་ན་འགྱུར་བ་བཏང་སྟེ། རང་སྦྱོང་འཛིན་སྦྱོང་མང་པོའི་ཆབ་དུ་རང་སྦྱོང་འཛིན་སྦྱོང་གཅིག་འདུགས་དགོས་པ་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་བྱེད་པས་རྒྱ་ནག་དང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དབར་གྱི་ས་མཚམས་ལ་

རྟེ་བག་མི་འགྲོ་ལ། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་ནང་ཁྲལ་གྱི་རང་སྤྱོད་དང་རང་སྤྱོད་
 མིན་པའི་ས་མཆམས་ལ་འད་རྟེ་བག་མི་འགྲོ་ ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་ནག་གི་ས་
 ཁྱོན་ཆེག་བསྐྱེལ་ལ་དེ་བས་ཀྱང་ཁྱད་པར་མི་འགྲོ་” ཞེས་གསུངས་འདུག
 ངའི་བསམ་ཚུལ་ལྟར་ན་འགྲེལ་བཤད་དེས་ཐེ་ཚོམ་མང་བ་བཟོས་འདུག
 བཅན་ཕྱོལ་པོད་གཞུང་གི་པོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་གཅིག་གྱུར་བྱེད་རྒྱུའི་
 མངོན་འདོད་དེས་ཞིང་ཆེན་དང་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་ས་ཀྱི་ས་མཆམས་ལ་འགྱུར་
 བ་གཏང་དགོས་པར་བཞེད་ཀྱི་ཡོད་དམ་ཟེད། མེད་ན་པོད་རིགས་ཡོངས་
 ལ་འཛིན་སྤྱོད་གཅིག་ལག་བསྟར་ཇི་ལྟར་བྱེད་དམ།

བཀའ་བྲི་སྤྱོད་པོན་ཐམས་གདོད་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ ད་ལྟའི་ཆར་ཞིང་
 ཆེན་ཁག་གི་ནང་ཡོད་པའི་རང་སྤྱོད་ས་ཁྲལ་ནམས་ཀྱི་ས་མཆམས་གཏན་
 འཁེལ་ཡོད་པ་དེ་དག་བཅོས་སྦྱར་བཏང་དགོས་ཟེད་ཀྱང་འཛིན་སྤྱོད་
 འགྱུར་བ་གཏང་དགོས། རང་སྤྱོད་སྤྱོད་གཞུང་མང་པོའི་ཆབ་དུ་རང་སྤྱོད་
 སྤྱོད་གཞུང་གཅིག་བཙུགས་ནས་ཞིང་ཆེན་མང་པོའི་བཏང་འཛིན་འོག་མ་
 ཡིན་པར་དབུས་གཞུང་གི་ཐད་ཀར་བཏང་འཛིན་འོག་ཡོད་དགོས།

ཞིང་ཆེན་ཁག་ནང་ཡོད་པའི་རང་སྤྱོད་ས་ཁྲལ་ནམས་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་
 གཞུང་གཅིག་གི་འོག་བཞག་ན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ས་ཁྱོན་ཚུང་དུ་འགྲོ་ཉིན་གྱི་
 རྩོད་པ་བྱེད་སྤྱོད་པ་བདེན་ཡང་། གལ་སྤྱོད་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྤྱོད་
 གི་ཆ་རྒྱུན་ནམས་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ལག་བསྟར་བྱེད་ན་རང་སྤྱོད་གི་

ས་ཁུལ་ནང་ཞིང་ཆེན་གྱིས་དེ་ཙམ་ཆ་གས་ལྷང་དགོས་གང་ཡང་མེད།
 དེར་བརྟེན་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ནམས་ཞིང་ཆེན་གང་ཡང་རུང་བའི་ཁོངས་སུ་
 བཅུག་པའམ་ཕྱིར་བཞག་པ་གཉིས་གྱིས་དེ་ཙམ་བྱུང་པར་འགྲོ་གཞི་མེད།

སྐྱུ་གཤམ་པ་ཡི་ཡན་པོ་

ཀྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་

ས་མཆོམས་བཅོས་སྐྱུར་བྱས་པའི་ལམ་སྲོལ་ཡོད་པ་དངོས་བདེན་རེད།
 གལ་སྲིད་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་“བོད་ཆེན་པོའི”རེ་འདུན་ལྟར་བྱེད་ན་ཀྱ་
 ཀག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དབུ་བརྒྱེས་པའི་རྗེས་ཀྱི་ས་མཆོམས་
 བཅོས་སྐྱུར་གཞི་ཀྱ་ཆེ་ཤོས་དེ་ཆགས་རྒྱ་ཡིན་སྟབས། དེ་ནི་ཁེ་ཕན་
 བསྐྱར་དུ་བགོ་འབྲེམས་བྱས་པ་ཡིན་པས་མང་ཆོགས་ཀྱི་སེམས་ཆོར་ལ་
 འབབ་མིན་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཞིག་རང་ལྷགས་ཀྱིས་ཆགས་ཡོད།
 ཆང་མས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར་ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་རང་འཇགས་སུ་མཐུད་
 བཞག་རྒྱ་བཅོས་སྐྱུར་གཏང་རྒྱ་ལས་འགྲོ་སོང་ཆུང་བ་ཡོད། དེར་བརྟེན་
 ཞིང་ཆེན་དང་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ས་མཆོམས་བཅོས་སྐྱུར་གཏང་བར་
 རྒྱུ་ཏུ་མེད་པའི་ལྷགས་རྒྱུན་ཡོད་དགོས། ང་རང་སྤེར་གྱི་བསམ་ཚུལ་
 ལྟར་ན་དབུས་གཞུང་གིས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཉེན་འགན་ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་བུ་འཁུར་
 མི་སྲིད་ཅིང་། བཅན་ཕྱོལ་བོད་གཞུང་ཁོ་ནར་ས་མཆོམས་བཅོས་སྐྱུར་བྱེད་
 རྒྱུའི་རུས་ལྷགས་འདེང་རེས་མེད། ཡགོང་ས་མཆོག་དང་ནམ་པ་ཆོའི་ངོས་
 ནས་གནད་དོན་དེར་ཞིབ་འཇུག་ཆོད་དཔག་གང་འདྲ་གནང་གི་ཡོད་དམ།

པལ་འབྲི་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཐམ་གཏོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ གོང་དུ་དྲི་བ་གསུམ་
 པའི་ལན་དུ་ཞུས་ཟིན་པ་ལྟར་འཛིན་སྐྱོང་འགྱུར་བ་བཏང་བར་ས་མཆོམས་
 བཅོས་སྒྱུར་གཏང་དགོས་ངེས་ཡིན་པར་བསམ་གྱི་མེད། འོན་དངོས་ཐོག་
 ཞིང་ཆེན་པན་ཚུན་ནམ་རང་སྐྱོང་སྐྱོངས་པན་ཚུན་དཔར་གྱི་ས་མཆོམས་
 ནི་དེ་ཅམ་གལ་འགངས་ཆེན་པོ་མིན། གང་ལགས་ཤེ་ན་དེ་དག་ཆང་མ་
 རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ཆ་ཤས་ཡིན་པ་གཅིག་གྱུར་རེད།

འོན་ཀྱང་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ནས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་མ་ཡིན་པར་ས་མཆོམས་
 བཅོས་སྒྱུར་བཏང་ན་འབྲེལ་ཡོད་རང་སྐྱོང་སྐྱོངས་དང་ཞིང་ཆེན་ལ་པན་
 གཞོད་འབྲེལ་གྱི་ཡོད་པ་དངོས་བདེན་ཡང་། ང་ཆོས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་མ་
 ཡིན་པ་ཞིག་ཤོད་རིགས་རང་སྐྱོང་སྐྱོངས་ནང་བཅུག་དགོས་བཤད་གྱི་མེད།

ང་ཆོའི་མདོན་འདོད་གྱི་སྡིང་དོན་རང་སྐྱོང་གི་ས་ཁུལ་དུ་ངོས་འཛིན་ཡོད་
 པའི་ཐོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དང་རང་སྐྱོང་སྐྱོང་ནམས་ལ་རང་སྐྱོང་
 འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་དགོས་པ་དེ་རེད།

སྐུ་ཁབ་ས་པི་ཡན་ཐོ་ལོ། སྐུ་ཉིད་ནས་པེ་ཅིང་གིས་གངས་རུང་མི་རིགས་
 འདུས་སྡོད་བྱས་པའི་ས་ཁུལ་ནམས་དུས་བུ་མང་པོར་བགོས་པ་ཙ་ཁྲིམས་
 དང་འགལ་ཚུལ་གསུངས་འདུག འོན་ཀྱང་ཙ་ཁྲིམས་ནང་ “གངས་རུང་

མི་རིགས་འདུས་སྡོད་ཕྱིན་པའི་ས་གནས་སོ་སོར་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་ལག་
 ལེན་བཟུང་ནི་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་འདུགས་ཀྱི་དང་རང་སྐྱོང་དབང་ཆ་
 སྤྱོད་ཀྱི།” ཞེས་གསལ་འཁོད་ཡོད། དེའི་ནང་གངས་རུང་མི་རིགས་ཁག་
 ལ་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་འདུགས་དགོས་པའི་གསལ་ཁ་གང་ཡང་མི་
 འདུག རྣམ་དོན་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་
 གཉིས་པར་མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་རྣམས་ལས་རང་སྐྱོང་སྡེ་རུ་
 དང་། རང་སྐྱོང་ཁུལ། རང་སྐྱོང་རྫོང་བཅས་སུ་དབྱེ་རྒྱ་ཞེས་གཏན་
 འཁེབས་བྱས་ཡོད། དེར་བརྟེན་ད་ལྟོ་དབུས་གཞུང་གི་ཕྱི་དབྱེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆ་
 ཁྲིམས་དང་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དང་མཐུན་པ་ཡིན། སྤྱི་ཉིད་ཀྱིས་ཆ་
 ཁྲིམས་དང་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་ལ་གོ་བ་རྒྱང་སྤངས་དེ་སུ་དང་ཡང་མི་
 འདྲ་བཞིག་འདུག བྱེད་པར་འདི་གང་འདྲ་ཐག་གཅོད་ཕྱིན་དགོས་སམ།
ལག་འཁྱོམ་དཔོན་རྣམས་གོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག མི་རིགས་ས་གནས་
 རང་སྐྱོང་གི་ལྷ་ཁྲུབ་ཀྱི་གཞི་ཅིའི་དམིགས་ཡུལ་གངས་རུང་མི་རིགས་ཀྱི་
 རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རོལ་འཛིན་སུང་སྐྱོབ་དར་སྤེལ་ཡོང་ཆེད་
 རེད། དེ་ཡོང་བར་ས་ཁད་ཀྱི་ཆ་ནས་ཡོང་ཐབས་མེད་ན་མ་གཏོགས་མི་
 རིགས་གཅིག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་རྣམས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གྱུར་
 ཡོད་དགོས། ཅུ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བཞི་པའི་ནང་ “མི་རིགས་མཐུན་སྦྱིལ་
 གཏོར་བཞིག་གཏོང་བ་དང་མི་རིགས་ཁ་ཕྲལ་བའི་བྱ་སྤྱོད་བཀག་སྡོམ་
 ཕྱིན་ཀྱི” ཞེས་འཁོད་ཡོད།

མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་
 གནས་ནམས་རང་སྐྱོང་སྡེ་ཁག་དང་། ལུལ། རྫོང་བཅས་སུ་དབྱེ་དགོས་
 འཁོད་མོད། རང་སྐྱོང་སྡེ་ཁག་འདུགས་ཕྱོགས་གངས་ཉུང་མི་རིགས་
 འདུས་སྡོད་ས་ལུལ་དང་མཐུན་པར་མི་རིགས་ཤེ་བྲག་པ་དེའི་ས་ཁྲིན་དང་
 མི་འཕོར་གཞི་བཟུང་ཐག་གཅོད་དགོས། དཔེར་ན་ཁིན་ཅང་ཡུ་གུར་རང་
 སྐྱོང་སྡེ་ཁག་དང་། ནང་ལོག་རང་སྐྱོང་སྡེ་ཁག་ལྟ་བུ་རེད། མི་རིགས་གཅིག་
 ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་རང་སྐྱོང་ལུལ་དང་རང་སྐྱོང་སྡེ་ཁག་མང་པོ་བཙུགས་ནས་
 དུམ་བུར་བཏང་དགོས་དོན་གང་ཡང་མེད།

ལོ་ངོ་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོའི་རིང་པོར་རིགས་ནམས་པ་མེས་ནས་ས་ལུལ་ཤེ་
 བྲག་པ་གཅིག་དུ་བར་མཆོམས་མེད་པར་སུ་འབྲེལ་ནས་འདུས་སྡོད་ཡོད་
 པར་སྟོས་མེད་ཀྱིས་དུམ་བུ་མང་པོར་བཏང་བ་ནི་ཅ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་
 དོན་དང་འགལ་བར་བསམ་གྱི་ཡོད། དེ་ནི་བཅོན་ཀྱལ་རིང་ལུགས་པའི་
 “དུམ་བུར་བགོས་ནས་དབང་བསྐྱར་བའི་” ཤེད་ཕྱོགས་ཤིག་ཡིན།
 གལ་སྲིད་གངས་མི་རིགས་གཅིག་ནང་ལུལ་དུ་ཆེག་བསྐྱེལ་བཟོ་མ་ཐུབ་
 ན་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དང་མཉམ་ཆེག་བསྐྱེལ་དེ་བས་
 ཀྱང་ཡོང་དགོས། བསམ་སྒྲུབ་ཆེག་བསྐྱེལ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེག་བསྐྱེལ་འགན་
 སུང་ཤེད་པའི་རྒྱ་ཅ་ཡིན།

སྐྱུ་གཤམ་པ་པོ་ཡན་པོ་། གལ་སྲིད་པོད་ལ་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་ལག་
 བརྟམ་ཕྱིད་ན་གངས་རུང་མི་རིགས་གཞན་ཚོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཅོད་ཆོག་པ་ཡོང་
 ཅུ། དེ་ནི་གངས་རུང་མི་རིགས་ཐོག་འཛིན་པའི་ཕྱ་ནག་གི་སྲིད་བྱུས་མགོ་དྲིང་
 སློག་པ་དང་ད་ཡོད་དབུས་གཞུང་གིས་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ཁག་ལ་འབྲེལ་
 ལམ་ཕྱིད་ཕྱོགས་དང་ཁྱད་པར་ལྷགས་ཆེ་འགྲོ་ཁྲིམ་རེད། ད་ལྟའི་ཆར་པོད་
 རིགས་དང་འབྲ་བར་ཕྱ་རིགས་ནམས་ཀྱང་ཁིང་ཆེན་དང་། རང་སྐྱོང་རྫོང་ས།
 ཐང་གཏོགས་གྲོང་ཁྱེར་སོགས་གང་དུ་གནས་ཡོད་ནའང་དེ་དང་དེའི་འཛིན་
 སྐྱོང་འོག་གནས་ཀྱི་ཡོད། འདྲིའི་ཆ་ནས་པོད་རིགས་དང་ཕྱ་རིགས་གཉིས་
 འབྲ་མཉམ་རེད། གལ་སྲིད་ཕྱ་རིགས་ནམས་ད་མུས་བཞིན་བཞག་ནས་པོད་
 རིགས་ནམས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་ནང་ལོགས་སུ་བཟོས་ན་དེ་མི་རིགས་འབྲ་
 མཉམ་མ་ཡིན་པ་ཆགས་ཀྱི་མེད་དམ། དེར་སྐྱེ་ཉིད་ནས་གང་འབྲ་གཟིགས་ཀྱི་
 ཡོད་དམ།

བཀའ་བྲི་སྒྲོབ་དཔོན་རྣམ་གཏོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་། མི་རིགས་པན་ཚུན་དབར་
 འབྲ་མཉམ་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་ཕྱིད་ཕྱ་མར་ཁེ་སིའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་
 གཞི་རྩའི་ལྷ་གྲུབ་ཡིན་པ་མ་ཟད། ད་ལྟའི་ཆར་ཕྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་
 རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ཀྱང་བརྩི་བཀུར་ཕྱིད་ཀྱི་ཡོད་པའི་རེ་བ་ཕྱིད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟ་
 བུའི་འབྲ་མཉམ་ཡོང་ཐབས་དང་མི་རིགས་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་འགོག་ཆེད་
 མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ལྷ་གྲུབ་བྱུང་བ་རེད། དེར་བརྟེན་རང་སྐྱོང་གི་

གོ་སྐབས་ནི་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཚང་མར་དགོས་ངེས་ཅན་རེད།

རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་དང་མང་པོའི་སྐྱོར་དེ་མི་རིགས་སོ་སོ་འདུས་
ཚོད་ཡོད་སའི་ས་ཁུལ་ལ་གཞིགས་ནས་ཐག་གཅོད་དགོས། བོད་རིགས་
དང་སོག་རིགས་ལྟ་བུ་ས་ཁུལ་གྱི་བྲག་པ་གཅིག་ལ་བར་མཚམས་མེད་
པར་མུ་འབྲེལ་ནས་གནས་པ་ནམས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་དང་། ས་ཁུལ་
གཅིག་ལ་མི་གནས་མཁན་ནམས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་མང་པོ་བཟོས་ཆོག
དེ་ལྟར་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱུ་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་གྱི་ལྟ་བུ་དང་འགལ་བ་
མེད། དེ་ལས་ཚོགས་སྡེ་ས་ཁྱོན་དང་མི་འཛོར་གྱི་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཚང་མར་
མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་བསྐྱུན་བྱུང་།

སྐབས་ཐ་མཇུག་ཐོད།

ལྷོ་ཁོང་ས་མཆོག་གི་སྐྱེ་ཆ་བ་ནས་པེ་ཅིང་ལ་
སྐད་པའི་“བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཡོང་
ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་”ནང་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་གྱི་མང་ཆོག་གི་བདེ་
འཇགས་སྐྱོར་སྐྱོང་བྱས་འདུག སྐྱིད་ཀྱིས་ལྡི་མི་གསར་པར་བོད་
ཆེན་པོའི་“སྐྱོར་གྱི་གསུང་བཤད་ནང་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་
གཅིག་བྱུང་ན་ས་གནས་མི་རིགས་རིང་ལུགས་བཀག་འགོག་བྱུང་བ་དང་།
རྒྱ་ནག་མི་དམངས་མྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བཟོན་ལྷིང་འགན་སྲུང་བྱུང་པའི་
དགེ་ལུན་ཡོད་ཅེས་གསུངས་འདུག ངའི་བསམ་པར་གནད་དོན་འདིར་ལྟ་

ཕྱོགས་སམ་ཡངས་ཕྱོགས་ཁ་གསལ་འདུག་སྟེ། དབུས་གཞུང་གི་ངོས་ནས་
 ‘པོད་ཆེན་པོའི་’འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་འཛུགས་རྒྱུའི་ཕན་གཞོན་ཁྱིམ་ཡོངས་
 ནས་ཞིབ་ཅིས་བྱེད་མིད་པས། དེ་སྐབས་དབུས་གཞུང་གིས་‘པོད་ཆེན་པོའི་’
 ‘འཛིན་སྐྱོང་ལ་ཡིད་ཆེས་ཇི་ཅམ་བྱེད་མིན་དེ་འགག་ཅུའི་གནད་དོན་རེད།
 ངའི་བསམ་ཚུལ་ལྟར་ན་ད་ལྟའི་ཆར་དབུས་གཞུང་གིས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་
 བཅོས་པས་ས་གནས་མི་རིགས་རིང་ལུགས་བཀག་འགོག་དང་། རྒྱ་ནག་གི་
 བརྟན་མིང་དང་ཆིག་བསྐྱེལ་འགན་སྲུང་ཡོང་རྒྱུར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་དཀའ་སྟེ།
 གང་འདྲ་བྱས་ཏེ་སྤྲོད་མཁེགས་པའི་འབྲུག་རིམ་དེ་གཏོལ་བྱུང་བས།

ལ་འབྲི་སྒྲིབ་དཔེ་རམ་གཏོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ དེ་བའདིར་ལན་
 འདེབས་བྱེད་རྒྱ་ཁག་པོ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་དེ་ནི་དངོས་དོན་དང་ལྟ་
 བྱུང་བཅས་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་ཅིང་རྒྱ་ནག་གི་ད་ལྟའི་དབུ་བྱིད་ཆོའི་བསམ་
 རྒྱུ་གཏོང་སྟངས་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད།

རྒྱ་མཚན་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱེད་ནའང་གལ་སྲིད་སེམས་ཀྱི་ཆིག་སྒྲིལ་དང་
 ཕན་ཚུན་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བརྟན་མིང་ཡོང་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ན་འཛིན་
 སྐྱོང་གཅིག་གིས་ཆིག་སྒྲིལ་ཡོང་བར་ཕན་ཐོགས་ངེས་ཅན་ཡོད། དཀར་
 གནོན་གྱི་ལམ་ནས་ཆིག་སྒྲིལ་དང་བརྟན་མིང་བསྐྱར་རྒྱུར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་
 མཁན་ཞིག་ཡིན་ནའང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གྱུར་ཡོད་ན་དཀར་གནོན་བྱེད་སྒྲ་
 བ་ཡོད།

ང་ཚོར་འབྲུག་རིམ་གཏོལ་རྒྱུ་ལྷན་ཐབས་ལམ་སྟབས་བདེ་གང་ཡང་འདོན་
རྒྱུ་མེད། འོན་ཀྱང་འབྲུག་རིམ་དེ་གཏོལ་བྱུང་མིན་ལ་མ་སྟོན་པར་ང་ཚོའི་
མངོན་འདོད་དང་བསམ་ཚུལ་ནམས་ལྷག་བསམ་ནམ་དག་གིས་གསལ་
འདོན་བྱེད་དགོས། དེ་ལས་གཞན་པའི་ལམ་ཁ་མེད།

སྤྱུ་ཐབས་པེ་ཡན་པོ། བོད་ཆེན་པོ་ནི་རྒྱལ་ནང་གི་རྒྱ་རིགས་ཆོས་བོད་
ཀྱི་གནད་དོན་གཤམ་ཏོགས་ཡོང་བར་འགོག་རྒྱུ་ཆེ་གོས་དེ་རེད་སྟེ། དེ་
ལས་གཞན་པའི་བཅན་ཕྱོད་བོད་གཞུང་གི་སེམས་འཆབ་དཔེར་ན། ཆོས་
དད་རང་དབང་དང་། དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས། སློབ་གསོ་དར་སྤེལ།
བོད་མིའི་ལེགས་བྱང་སྤྱང་སློབ་བྱེད་རྒྱ་སྟགས་ལ་བསམ་གཤམ་བྱེད་བྱུང་
ཅིང་། རྒྱལ་སྤྱིར་ཡང་བྱེད་ཀྱི་རེད་སྟེ་པའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད། འོན་ཀྱང་
ད་ལྟའི་ཆར་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཡོངས་རྫོགས་གཅིག་གྱུར་བྱེད་རྒྱུ་དེ་པེ་
ཅིང་དང་བཅན་ཕྱོད་བོད་གཞུང་དབར་གྱི་མི་མཐུན་ས་ཆེ་གོས་སུ་སྒྲུང་།
གལ་སྲིད་འབྲེལ་མོལ་མདུན་སྤྱོད་མ་བྱུང་ན་མ་འོངས་པར་བཅན་ཕྱོད་བོད་
གཞུང་གིས་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཡོངས་ལ་འཛིན་སྤྱོད་གཅིག་གི་ལངས་
ཕྱོགས་དེར་འགྱུར་བ་གཏོང་སྲིད་དམ། འདིའི་ཐད་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་
འབྲེལ་མོལ་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐབས་བྱས་ལ་འགྱུར་བ་ཡོང་སྲིད་དམ།

བཀའ་བྲི་སློབ་དཔོན་ཐམས་གཏོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ ད་ལྟའི་ཆར་ངེ་བ་འདི་
ལ་ལན་འདེབས་བྱེད་ཐབས་བྲལ་བ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་གདམ་ཁ་

གཞན་གང་ཡང་མདུན་དུ་མེད།

ང་ཚོའི་ཕྱོགས་ནས་པོད་རིགས་ཡོངས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་དགོས་
འདུན་དེ་རྒྱ་མཚན་ལྡན་ཞིང་། ཅ་བྲིམས་དང་མཐུན་པ་མ་ཟད། པོད་མི་
རིགས་ཀྱི་བྲིམས་མཐུན་ཐོབ་ཐང་ཡིན་པར་བསམ་གྱི་ཡོད། གལ་སྲིད་རྒྱ་
ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་བྲིད་ཚོར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཚོད་
སེམས་ཡོད་ན་དེ་དག་ལག་བསྟར་བྱེད་རྒྱུར་དཀའ་ངལ་གང་ཡང་མེད།
གོང་དུ་ཞུས་པ་ལྟར་ང་ཚོའི་དགོས་འདུན་གྱི་དམིགས་ཡུལ་པོད་མིའི་སྐད་
ཡིག་དང་། ལེགས་བྲང་། ནང་དོན་རིག་པའི་སློལ་རྒྱན་ནམས་སྤང་སྐྱོབ་
བྱེད་ཐབས་ཁོ་ནའི་ཆེད་རེད།

འོན་ཀྱང་རྒྱ་མཚན་ལྡན་ལ་ངེས་ཤིང་ཐུབ་པའི་བསམ་འཆར་གཞན་འདོན་
མཁན་ཡོད་ན་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་དུས་དང་ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་བྱང་བདེན་དང་
རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་པའི་བསམ་འཆར་དགོངས་བཞེས་གནང་རྒྱའི་ཐུགས་
མོས་ཡོད་མཁས་རེད།

༡༡། དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱས་ལ་ཀྱ་རིགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་ མང་པོའི་རྒྱལ་སྐྱོར་ཆེན་པོ་བྲིས་ཡོད་པ།

དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱས་ཡོངས་གྲགས་དང་ཞིབ་གསལ་ཆགས་རྗེས།
 ཀྱ་རིག་གི་མ་འོངས་པའི་འདུན་ལམ་དང་། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ལ་དོ་སྣང་
 དང་སེམས་ཁུར་ཡོད་པའི་ཀྱ་རིགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་པལ་མོ་ཆེས་ལགོ་
 ས་མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་འདི་བོད་ཀྱི་གཉིས་པན་དང་གཉིས་ཁེ་ལྷན་
 ཞིང་། དངོས་ཡོད་གནས་སྐབས་དང་གིན་དུ་འཆོམས་པའི་རྒྱལ་སྐྱོར་གྱི་
 དགོངས་གཞི་ཞིག་ཡིན་པའི་གདང་འཛིག་ལྟས་ཏེ། བོད་ཀྱི་ད་ལྟོ་གནས་
 བབ་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྦྲེད་བྱེད་པ་དང་ཆབས་ཅིག དབུ་མའི་ལམ་
 གྱི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་དཀའ་ལྷོག་སེལ་བར་རྒྱལ་སྐྱོར་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་
 ཡོད་མོད། དེ་དག་རེ་རེ་བཞིན་བགྲང་མ་དགོས་པར་གཅིག་ཤེས་ཀྱི་གྲོལ་
 གྱི་དཔེ་ལྟར། ཆབ་མཆོན་རང་བཞིན་ལྷན་པའི་ཀྱ་རིགས་མཁས་པ་གྲགས་
 ཅན་ཁ་གསུང་གི་ཚིམ་ཡིག་ལུང་དྲངས་སྟེ་དཔེ་མཆོན་ཅམ་བཀོད་པ་ལ།

དེ་ལྟར་ཀྱ་རིག་གཞུང་གི་སྤྱི་ཚོགས་ཆེན་རིག་ཁང་གི་མར་ལེ་དང་མའོ་ཅི་
 དུང་གི་བསམ་བློ་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་འགན་འཛིན་གནད་མྱོང་བ། སྐད་
 གྲགས་ཅན་གྱི་ཀྱ་རིགས་དཔལ་འབྱོར་རིག་པའི་མཁས་དབང་སྐུ་མཆོག་

སུབ་ཏུ་ཤོར་གྱིན་ནས་ “ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ལོར་ང་རང་དབྱིན་ལན་ཨོག་སི་ལྷོ་
 གྱི་མཐོ་སྒྲོབ་དུ་ཡོད་སྐབས། ཏཱ་ལའི་ཆ་མས་སི་ཏུས་སླག་གི་ཡུ་རོབ་གྲོས་
 ཆོག་ས་སུ་གསུང་བཤད་གནང་། ང་རང་གི་ལྷ་ཚུ་ལ་ལ་བོད་ལ་དངོས་
 གནས་དམིགས་བསལ་གྱི་མི་རིགས་དང་། ཆོས་ལུགས། རིག་གཞུང་།
 ཡུལ་གོ་མས་སོགས་ལྡན་པས། གལ་སྲིད་དེང་སྐབས་ཀྱི་ནག་གཅིག་གི་སྒྲོམ་
 གཞིའི་འོག་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆོག་ས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་རང་བཞིན་སུང་སྒྲོབ་བྱས་
 ན། ཏེང་ཞུའི་མིང་གི་ཀྱལ་ཁབ་གཅིག་ལ་ལམ་ལུགས་གཉིས་ལག་ལེན་
 དང་ཡར་ཀྱས་ཤིག་རྟེན།” ཅས་དང་། ཡང་ཁོང་གིས་ “ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩
 ལོར་ང་དང་གྲོགས་པོ་ཁག་ཅིག་ལྡན་དུ་མ་གཅིག་འོན་ནས་ཏཱ་ལའི་ཆ་མར་
 མཇལ་སྐབས། ངས་ཁོང་གི་སི་ཏུས་སླག་གི་གསུང་བཤད་ལས་འབྲས་ཏེ་
 ཁོང་གིས་རང་སྒྲིང་ལས་རང་བཅོན་མི་ཚོད་པའི་ལངས་སྤྱོད་གས་ལ་རྗེས་སུ་
 ཡི་རངས་ཡོད་པ་བརྗོད་ཡོད། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་གང་མགྱོགས་
 ཡོང་ཆེད། མི་བསམ་ཡོད་རྣམས་དྲུང་། གསར་འགྱུར་འགན་ཡོད་རྣམས་
 ཀྱིས་ཐབས་བརྒྱ་དུས་སྟོང་གིས་ཀྱི་ནག་མི་མང་ལ་ཏཱ་ལའི་ཆ་མའི་དགོངས་
 གཞི་ངོ་མ་གང་ཡིན་ཤེས་རྟོགས་ཡོང་བར་བྱས་ཏེ། དབུ་མའི་ལམ་
 མངོན་འགྱུར་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས། དེ་ནི་བོད་མིའི་བདེ་དོན་ཅམ་མ་ཟད།
 ཀྱལ་ཡོངས་མི་མང་གི་བདེ་དོན་ཡང་རེད།” ཅས་བརྗོད་ཡོད་པ་དང་།
 ཁོང་གི་ཅིང་ལ་བཞུགས་ཡོད་སྐབས། སྐབས་དེའི་ཀྱི་ནག་འཐབ་སྤྱོད་

1 བེ་ཅིང་གི་དབྱིད་ཀ་ཞེས་པའི་ཀྱི་ཡིག་དུས་དེབ། ༢༠༠༩ ལོའི་ཆ་ ༡༡ པ།

གཅིག་གྱུར་ཁང་གི་འགོ་ཁྲིད་ནམས་ལ་དྲུ་ལའི་སྒྲ་མའི་དབུ་མའི་ལམ་ལ་
 རྒྱལ་སྤྱིར་བྱེད་དགོས་པའི་བསམ་ཚུལ་ཡང་བཏོན་ཡོད་ཅིས་བརྗོད་འདུག་

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོའི་ཟླ་ ༩ པར་ཨ་རིའི་ཀོ་ལི་མ་པེ་ཡ་གཙུག་ལག་སློབ་
 བླ་ཆེན་མོར་རྒྱ་བོད་གནད་དོན་སློར་གྱི་བགྲོ་གླེང་ཆོགས་འདུ་ཞིག་གི་ཐོག
 ལ་གོང་ས་མཆོག་དང་རྒྱ་ནག་གི་རང་དབང་རིང་ལུགས་པ་གསུམ་གྱི་
 ཡ་གྲུལ་ཆོན་རིག་པ་སྤྱི་ཞབས་སྤང་ལི་གྱི་གཉིས་མངལ་འཕྲད་སྐབས།
 སྤང་ནས་གོང་ས་མཆོག་གི་བོད་གྱི་དཀའ་རྒྱུ་མེད་ཐབས་གྱི་བཞེད་དོན་
 དང་བོད་མི་མང་གི་ཐོབ་ཐང་ལ་གུས་བརྩི་ཡོད་ཅིས་བརྗོད་འདུག་

དེ་སྔ་རྒྱ་ནག་གི་དབུ་ཁྲིད་ཀྲའོ་ཅི་དབྱང་གི་འགྲམ་དུ་ཕྱག་ལས་གནང་
 གྱུར་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གི་ཆོགས་ཆོན་རིག་ཁང་དང་རྒྱ་ནག་
 དབུས་གཞུང་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་བསྐྱར་བཅོས་ཞིབ་འདུག་ཁང་དུ་ཕྱག་
 ལས་གནང་གྱུར་བའི་མཁས་པ་ཡུན་ཙུ་ཆེ་ནས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་བཏོན་
 པའི་ **རྒྱལ་ཁྲིམས་མཐུན་པའི་ཕྱི་ལུགས་ཀྱི་འཆར་པོ་ནོ་** ཅིས་

2 རྒྱ་རིགས་ཚུམ་པ་པོ་ཆའི་ཁང་ཆེན་གྱི་ **དྲུ་ལའི་སྒྲ་མའི་དབུ་མའི་ལམ་** ཞེས་པའི་
 ཚུམ་ཡིག་

3 དུས་རབས་༡༠ལོ་རབས་ ༡༠ ནང་རྒྱ་ནག་གི་གེས་ཡོན་ཅན་ནང་རང་
 དབང་སྤྱི་བ་གསུམ་ནི། སང་རོ་སང་དང་། ལེའུ་པེན་ཡན། སྤང་ལི་གྱི་གསུམ་ཡིན།

4 ཐའེ་ཕན་དབུས་གསར་འགྱུར་ཁང་གི་ ༡༩༩༩༡༡༡༩ གསར་འགྱུར།

5 ཐའེ་ཕན་ **ལཱ་ཅིན་** དཔེ་བསྐྱར་ཁང་། ༡༩༩༩༡༡

པའི་ནང་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་སྐོར་ཞེས་པའི་ལེ་ཆ་ན་ཟུར་དུ་བཀོད་དེ་བོད་
 འདི་རྒྱ་ནག་དང་ཁ་བྲལ་མ་དགོས་པར་རྒྱལ་ཕྱན་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ལམ་
 ལུགས་ཐོག་ཐག་གཅོད་དགོས་པའི་བསམ་ཚུལ་བཏོན་པ་དང་། བསམ་
 ཚུལ་དེ་ལགོར་ས་མཆོག་གི་ཞི་བའི་དོན་ཆ་ལྟ་དང་སི་ཏ་སི་ལྷག་གི་གྲོས་
 དོན་གྱི་དགོངས་དོན་གཞི་ལ་བཞག་སྟེ་བྲིས་པར་གསལ་པོ་བཀོད་ཡོད་ལ།
 དེ་བཞིན་ ༡༩༩༥ ལོར་ཡང་ **རྒྱལ་ཕྱན་མཉམ་འབྲེལ་ལམ་ལུགས་དང་**

བོད་ཀྱི་མདུན་ལམ་ ཞེས་པའི་ཚཱ་ཡིག་སྟེལ་ནས་བསམ་ཚུལ་དེ་ཁ་ཇེ་
 གསལ་དུ་བཏང་ཡོད། ཁོང་ནི་ད་བར་ལགོར་ས་མཆོག་གི་དབུ་མའི་ལམ་
 ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ལུགས་ཆེ་བྱེད་མཁན་གྱི་རྒྱ་ནག་གི་མཁས་པ་གྲགས་ཅན་
 རེས་ལྷན་ཀྱན་གྱིས་གྲུས་བརྩི་བྱུ་ཡུལ་ཞིག་ཡིན།

ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིང་དུ་བཞུགས་པའི་དམར་ཤོག་ཆོག་མེ་མོ་ཞེས་དང་།
 བྲིམས་ལུགས་རིག་པའི་མཁས་དབང་ཡུའེ་ཏའོ་ཁྲིན་གྱིས། ཟํེ་ལོ་ ༡༩༩༧
 ལོའི་ཟํེ་ ༡༠ པར་བྲིས་པའི་ **རྒྱལ་ཕྱན་མཉམ་འབྲེལ་ལམ་ལུགས་ནི་**

བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་ལམ་ཁ་ལག་གིས་རེད་ ཅེས་པའི་
 ཚཱ་ཡིག་ཏུ། “དུ་ལའི་ཟํེ་མས་རང་བཅོན་ཚུ་དེ་ལེན་གནང་གི་མེད་པར་
 ནང་སྟེད་རང་སྐྱོང་དགོས་པའི་དགོངས་ཚུལ་འདི་རྒྱལ་ཕྱན་མཉམ་འབྲེལ་
 ལམ་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཐག་ཉེ་ཞིང་། འདི་འདྲའི་གཅིག་སྟེད་ཀྱང་མིན་
 ལ་རང་བཅོན་ཡང་མིན་པའི་དགོངས་ཕྱོགས་ནི་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་

གཙོད་བྱེད་པའི་ལམ་ཁ་བཟང་ཤོས་ཡིན་པར་སྙམ།” ཞེས་བཀོད་ཡོད།

ཀྱ་ནག་དུ་མང་གཙོད་ལས་འགལ་སྒྲེལ་དྲེ་ལོ་བཅུ་གངས་བཙོན་དུ་བསྐྱེད་ནས་
སྒོད་གྲོལ་ཐོབ་རྗེས་སྒྲར་ཡང་ལུ་མཐུད་ལས་འགལ་སྒྲེལ་བས་ལོ་༡༩༣༡ཀི་ཁྲིམས་
ཆད་ཤོག་པ། ཀྱ་རིགས་མི་སྡེ་གྲགས་ཅན་ཁྱེད་མིན་ཡིན་ས་ ༡༩༣༤ ལོའི་ཟླ་
༡ ཚེས་ ༤ ལ་ **ཀྱ་ནག་གིས་དུ་མའི་རྒྱ་མའི་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་གི་པའི་**
ལམ་ནས་ཐག་གཅོད་ཡོང་བའི་འོད་སྟེང་ལ་ལན་བཟང་གནང་དགོས་ ཞེས་
པའི་ཚུམ་ཡིག་སྒྲེལ་ནས་དབུ་མའི་ལམ་ལ་ཀྱ་བ་སྒྱུར་བྱས་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༥ ལོར་དབྱེན་རིའི་ལོན་ཤོན་མཐོ་སྒོའ་དུ་ཚོགས་པའི་ཀྱ་
བོད་བཤེ་སྒྲུང་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ བོད་ཕྱོགས་ནས་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་
དབུ་མའི་ལམ་གྱི་དགོངས་གཞི་ཞིབ་ཏུ་ཀྱ་རིའི་ཚོགས་ཁྱེད་གས་པར་ངོ་སྟོན་
བྱས་རྗེས། ཀྱ་ནག་དམར་ཤོག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཁྱུང་མཁས་གན་རབས་སི་ལུ་
ལུང་ནས་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་རང་བཙོན་ཚོད་ཀྱི་མེད་པས་ཀྱ་ནག་མང་
གཙོད་ཀྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་འཛིན་དུ་བསྐོས་དགོས་པའི་བསམ་ཚུལ་བཏོན་ཞིང་།
རྗེས་སུ་ཁོང་གི་ཚུམ་ཡིག་ཁག་དུ་འང་དེ་ལྟར་བྲིས་ཡོད།

ཀྱ་རིགས་ཚུམ་པ་པོ་གྲགས་ཅན་མང་ལི་ཁོང་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་པའི་

6 ཀྱང་ཐོག་ཤོས་སྒྲིག་པའི་ **དུ་མའི་ཐུགས་དང་ཀྱ་མི་བར་གྱི་བཤེ་བྱེད་** ཏུས་
རབས་༡༩ཐེབས་ཚུ་ཚོགས་པའི་པར་སྒྲིག་ཁང་ནས། ༡༩༩༧༡༡

ཅིང་ནས་སྐད་གྲགས་ལྡན་པའི་ཚྭ་ཡིག་ **དྲུ་ལའི་བླ་མའི་བོད་ཀྱི་དཀའ་**
རྟོག་སེལ་བའི་ཐེ་མིག་རེད་ ཅེས་པའི་ནང་ལོ་གོང་ས་མཆོག་གིས་རང་
 བཅོན་ཚེད་ཀྱི་མེད་པ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྦྱོང་ཚེད་བཞིན་པའི་
 དབུ་མའི་ལམ་གྱི་ཐབས་ལམ་འདི། བོད་ཀྱི་དཀའ་རྟོག་སེལ་བའི་ཐབས་
 མཆོག་ཡིན་པ་ཀྱང་རིགས་ཤེས་ལྡན་པ་ནམས་ལ་ངོ་སྤྱོད་ཞིབ་ཕྱ་བྱས་ཡོད་
 པ་དང་། དེས་ཀྱིན་པས་ཀྱང་ནག་ཕྱི་ནང་གི་ཤེས་ལྡན་མི་སྣ་མང་པོས་ལོ་གོང་
 ས་མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་ཤེས་རྟོགས་ཐུབ་པ་དང་དེ་ལ་རྒྱབ་སྦྱོར་ཐོབ་
 ཡོད།

རྒྱ་ནག་པེ་ཅིང་དུ་ཡོད་པའི་མི་མང་སློབ་གྲ་ཆེན་པོའི་དགེ་ཆན་ཆེན་མོ་
 ལུ་མ་ཉིང་ཅི་ལིན་གྱིས་ ༢༠༠༩ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཆེས་ ༢༠ ལ་ **དྲུ་**
ལའི་བླ་མར་རྒྱབ་སྦྱོར་གནང་རོགས་ ཞེས་པའི་ཚྭ་ཡིག་བྲིས་པའི་ནང་།
 “ངས་དྲུ་ལའི་བླ་མའི་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་དབུ་མའི་
 ལམ་ལ་རྒྱབ་སྦྱོར་བྱེད་རྒྱ་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཐོན་འགྲོའི་ཆ་རྒྱུན་
 གང་ཡང་མེད་པའི་ཐོག་ནས་འཕྲལ་དུ་དྲུ་ལའི་བླ་མ་དང་ཐད་ཀར་རམ་
 བརྒྱད་ནས་དོན་ཉིང་ལྡན་པའི་གྲོས་མོལ་བྱེད་པའི་རེ་སྐུལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།”
 ཅེས་བརྗོད་ཡོད།

རྒྱ་ནག་ཁྲིམ་ཏུས་ཀྱི་མི་ཁྲིམ་ཚུམ་རིག་དུས་དེའི་ཁང་གི་གྲགས་ཅན་ཚུམ་པ་
 སོ་རེན་ཡུན་མྱོན་ནས་ ༡༠༠༥ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ ལ་ **འཕྲིན་ཁྱི་**
གནད་དོན་ལ་ལྟ་རྒྱུ་ལ་ ཞེས་པའི་ཚུམ་ཡིག་བྲིས་པའི་ནང་། “འོད་དེ་རང་
 སྐྱོང་ལས་རང་བཅན་གྱི་ལངས་སྤྱོད་ལ་ལྟ་བུ་སྐྱོར་མེད། རང་བཅན་ཚུང་
 བ་རྟོག་ཟིང་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད། གཞི་ཅའི་ཆ་ནས་འོད་དེ་རྒྱལ་
 ཁབ་གཅིག་གྱུར་གྱི་འོག་ཚད་མཐོའི་རང་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུར་རྒྱལ་སྐྱོར་ཡོད་”
 ཅེས་གསལ་པོ་བརྗོད་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༥ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༡ ལ་རྒྱ་ནག་ནང་གི་ཤེས་ཡོན་
 ཅན་མང་ལི་ཞོང་དང་། ལིའུ་ཞའོ་པོ། གྲང་ཅུས་ཏཱ་མོགས་གྲགས་ཅན་
 མི་སྣ་ ༩༠ ལྷག་གིས་ **འོད་ཁྱི་གནས་སྐྱངས་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐབས་**
ཀྱི་བསམ་འཆར་དོན་ཆེན་བརྒྱ་གཉིས་ ཞེས་རྒྱལ་སྐྱོར་མིང་རྟགས་བསྐྱེ་
 བའི་ཡིག་ཆ་བཏོན་ཞིང་། དེའི་ནང་ “ང་ཚོས་ཏཱ་ལའི་ཟླ་མའི་ཞི་བདེའི་
 འོད་སྐུལ་ལ་རྒྱལ་སྐྱོར་བྱེད་རྒྱུ་” ཞེས་བཀོད་ཡོད་པ་དང་། དུས་ཡུན་
 ཉིན་གྲངས་བརྒྱད་ནང་མི་གྲངས་ ༩༠༩ བྱིས་མིང་རྟགས་བཀོད་ཅིང་།
 དེའི་ནང་མི་གྲངས་ ༡༡༩ རྒྱ་ནག་ནང་ཁུལ་གྱི་དགེ་ཆེན་དང་། བྲིམས་
 ཚུང་པ། གསར་འགོད་པ། ཚུམ་པ་པོ། ཟུ་ཅལ་པ་མོགས་ལས་རིགས་
 འབྲ་མེན་གྱི་མི་སྣ་འདུས་ཡོད་ལ། རྗེས་སུ་ཡིག་ཆ་དེར་མིང་རྟགས་འགོད་

མཁན་ཁ་གསལ་གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ནས་བཅར་འདྲི་བྱེད་སྐབས།
 ཁོང་ཚོས་ལོ་གོང་ས་མཆོག་གིས་རང་བཅན་གསུང་གི་མེད་སྟབས་ཀྱི་
 སྐྱེར་དེ་བྲིམས་འགལ་མིན་པས་མིང་རྟགས་བཀོད་པ་ཡིན་ཚུལ་སོགས་
 བཅོང་འདུག

ཀྱ་ནག་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་ཁང་གི་ཉམས་ཞིབ་པ་དང་སྤྱི་བྲིམས་མཁས་
 དབང་ཁྱེད་པོ་ཐུབ་ནས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༤ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༢ ལ་
པོད་ཀྱི་གནད་དོན་གྱི་གཞི་ཅི་ལམ་ཁ ཞེས་པའི་གྲགས་ཅན་རྩོམ་ཡིག་
 བྲིས་ནས། “དྲུ་ལའི་ལྷ་མས་བཏོན་པའི་རང་བཅན་མི་རྩོད་པར་རང་སྐྱོང་
 རོ་མའི་དགོས་འདུན་བཏོན་པའི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་རྩ་དོན་འོག བྲིས་མོལ་
 གྱི་ལམ་ཁ་བརྒྱུད་དེ་པོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་དགོས་” པའི་བསམ་
 ཚུལ་བཏོན་པར། ཀྱ་ནག་ནང་གི་ཤེས་ཡོན་ཅན་མང་པོས་གདང་འཛིག་
 དང་ཀྱབ་སྐྱོར་ཐོབ་ཡོད།

༡༠༠༠༠༠

དེ་ལྟར་ཀྱ་ནག་གི་སྤྱི་བྲིས་ཚོན་ཀྱའི་ཅི་དབྱང་གི་དབུ་མའི་གྲས་སྤྱིང་བ་གྲུང་ཁན་
 ཏང་མི་གཙུག་རབས་པ་སྤྱི་ཞབས་པའི་ཐོང་གིས་བྲིས་པའི་རྩོམ་ཡིག་ **ཐུ་**
འབྲེལ་མགོན་ཚབ་པ་ལ་ཁ་ཏ་བསྐྱབ་བྱ ཞེས་པའི་ནང་། དྲུ་ལའི་ལྷ་མས་
 རང་བཅན་ནི་རྩོད་གྱི་མེད། དེས་ན་ཁོང་གི་བསམ་ཚུལ་གང་ཞིག་འབྲིག་

གི་མེད། གང་ཞིག་ཡག་པོ་མེད། ཏུ་ལའི་ཟླ་མས་ཀྱི་ནག་གི་བདག་དབང་
 འོག་ནས་བྲིམས་ལུགས་ལྟར་རང་སྤྱོད་གི་འདོད་ཚུལ་གསལ་པོ་ཡིན།”
 ཞེས་ཀྱབ་སྐྱོར་གྱི་སྐད་གསང་མཐོན་པོར་བསྒྲགས་ཡོད།

པེ་ཅིང་གི་གྲགས་ཅན་བྲིམས་ཚིན་པ་ཀུའུ་ཅིའུ་ཏུ་ཡིས་ ༢༠༠༤ ལོར་ཀྱི་
 ནག་བྲིན་ཏུས་ནས་ཚུམ་པ་པོ་བྲིན་ཏའོ་ཅུན་གྱི་གྲོད་གཞི་ལ་བྲིམས་ཚིན་
 བྱེད་སྐབས། བྲིམས་ཁང་དུ་ཡོངས་གྲགས་ཐོག་ལོངས་ས་མཆོག་གིས་
 ཀྱི་རིགས་ཡོངས་ལ་གནང་བའི་འཕྲོད་སྐྱེལ་གྱི་ནང་དོན་ལུང་དངས་ནས།
 ལོངས་ས་མཆོག་གིས་བོད་དེ་ཀྱི་ནག་ནས་ལོགས་སུ་ཁ་བྲལ་གཏོང་གི་མེད་
 པར་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྤྱོད་ཞིག་འཆོལ་གྱི་ཡོད་པས། དེ་ལ་
 ཀྱབ་སྐྱོར་བྱས་ན་བྲིམས་དང་མི་འགལ་བ་མ་ཟད་གནས་ལུགས་ཀྱི་མཆོན་
 དང་ལྡན་པའི་སྐྱོར་བརྗོད་ཡོད།”

༢༠༠༧ ལོའི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་པེ་ཅིང་གི་བྲིམས་ཚིན་པ་ལིའུ་
 ཅན་ཆང་གིས་ **དོན་ཆན་བཅུ་བདུན་དང་ཏུ་ལའི་ཟླ་མའི་དབུ་མའི་ལམ་**”^༡
 ཞེས་པའི་ཚུམ་ཡིག་ཅིག་བྲིས་པའི་ནང་། ལོངས་ས་མཆོག་གི་དབུ་མའི་

10 ཏོང་ཀོང་གི་ **ཏུང་ཤང་** ཞེས་པའི་ཀྱི་ཡིག་དུས་དེབ། ༢༠༠༤ ལོའི་ཟླ་ ༡༡
 པ།
 11 **མཉམ་ཞུགས་** ཞེས་པའི་ཀྱི་ཡིག་དྲ་ཚུགས། www.cnyu.org 200 /11/7
 12 **མི་དང་མིའི་ཐོབ་ཐང་** ཞེས་པའི་ཀྱི་དབྱིན་མན་སྐུར་གྱི་དུས་དེབ། **པེ་ཅིང་**
 ཀྱི་ཡིག་དྲ་ཚུགས་༢༠༠༧/༡/༡ ལ་བཞག་དེ།

ལམ་ནི་ད་ལྟའི་ཆར་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པར་ཆེས་ཞི་
འངས་དང་ཆེས་དོན་དངོས་དང་མཐུན་པའི་ཐབས་ལམ་རྒྱབས་ཆེན་ཞིག་
ཡིན་པའི་གདེང་འཛིན་ཞུས་ཡོད།

ཀློག་གཤམ་གྱི་ཀླུ་ཞིང་ཆེན་ནང་ཡོད་པའི་གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་འགྲོ་བ་
མིའི་ཐོབ་ཐང་ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་པ་ཞིག་ནས། ༢༠༡༠ ལོའི་ཟླ་ ༣ ཆེས་
༥ ལ་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐོག་ཡོངས་ཁྲུབ་གསལ་བསྐྱགས་ཤིག་སྤེལ་ནས།
“དྲུ་ལའི་སླ་མས་བཏོན་པའི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་དགོངས་དོན་བཞིན། མིང་
དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྟོང་དང་། ཞི་བདེ་དང་འཆོ་བ་མེད་པའི་ལྟ་གྲུབ་ལ་
རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་གི་རང་དབང་མང་གཅོད་དང་། བྲིམས་ཀྱི་དབང་བསྐྱར།
འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་དགའ་བའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གིས་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་
བརྩི་བཀུར་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་དྲུ་ལའི་སླ་མའི་ཆབ་སྲིད་
ཀྱི་ལངས་སྟོགས་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་ཐབས་
ལམ་ཉག་གཅིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད།” ཅས་རྒྱ་གཞུང་གི་བཙན་དབང་ལ་
ངེ་མི་སྐྱམ་པར་གསལ་བསྐྱགས་འདི་ཡོངས་ཁྲུབ་བྱུང་།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ཟླ་ ༩ ཆེས་ ༣༠ ཉིན་ཨ་རིའི་སི་ཨེན་ཨེན་གསར་
འགྱུར་ཁང་གི་བཙན་འདྲི་དྲང་ལེན་ཞུ་སྐབས་ཐའེ་དཔེན་གྱི་སྲིད་འཛིན་མ་
ཡིང་ཅའྲོ་ཡིས་བོད་ལ་རང་སྟོང་ཡོང་ཐབས་དང་འགོང་ས་མཚོག་གིས་རྒྱ་

ནག་དང་མཉམ་བཞུག་ལོ་ལ་གནང་བྱའི་འབད་བཅོན་ལ་བྱུ་བ་སྐྱོར་ཡོད།
“དེ་ནི་པོད་དོན་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཉག་གཅིག་པོ་དེ་
རེད།” ཅེས་ཡོངས་གྲགས་ཐོག་གསུངས་ཡོད།

གོང་དུ་བཞོད་པ་དག་ནི་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་གཉིས་སྟན་དབུ་མའི་ལམ་
ཀྱི་དགོངས་དོན་ལ་བྱུ་བ་སྐྱོར་དང་མོས་མཐུན་བྱེད་མཁན་ཀྱི་ནག་ཕྱི་ནང་
གི་ཤེས་ཡོན་ཅན་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོ་ཡོད་པ་ལས། ཀྱི་ནག་ནང་ལོགས་
ཀྱི་མཁས་པ་དང་། ཚུམ་པ་པོ། བློ་མཁས་ཚུད་པ་སོགས་ཀྱི་རིགས་གྲགས་
ཅན་མི་སྣ་ཁག་ཅིག་གིས་བྱུ་བ་སྐྱོར་ཀྱི་དཔེ་མཆོན་ཅུ་མ་ཡིན་ལ། ད་དུང་
ཀྱི་ནག་ཕྱི་ནང་གི་གྲགས་ཅན་མི་སྣ་དགེ་ཆུན་ཆེན་མོ་དབྱེད་ལེ་ཡུས་དང་།
མཁས་པ་བློན་དབྱེས་ཅི། ཀྱི་ནག་མང་གཙོའི་ལས་འགུལ་པ་གྲགས་
ཅན་ཤེ་ཅེན་རྟེན། ཚུམ་པ་པོ་ལཱུ་པེན་ཡན། རང་དབང་ཚོད་ལེན་པ་
དང་ཚུམ་པ་པོ་གཅིག་ཚུགས་ལཱུ་ཁའོ་པོ་དང་། ཡུས་ཅེ། དུའུ་ཅུ་གསུམ།
དབྱེད་གཏམ་སྒྲ་བ་དུའུ་པེད་། མང་གཙོའི་དབུ་བྲིད་མང་ཅུན་ཐའོ། པེ་
ཅེད་གནམ་བདེ་སྒྲ་མོའི་མང་གཙོའི་སྒྲ་བ་ཕྱག་གི་འགོ་བྲིད་རྟེན་ཐོང་སོགས་
ཀྱིས་ཀྱང་། ཡོངས་བསྐྱགས་ཐོག་པོད་དོན་ལ་བྱུ་བ་སྐྱོར་བྱས་ཡོད་པ་ནི་
ཡགོང་ས་མཆོག་གི་པོད་ཀྱི་གཉིས་སྟན་ཀྱི་དབུ་མའི་ལམ་ཀྱི་དགོངས་དོན་
ཀྱི་བཀའ་བྲིན་ཉག་གཅིག་ཡིན།

ད་དུང་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་ནང་དམིགས་སུ་བཀར་ནས་ཡགོང་ས་

མཆོག་གི་དབུ་མའི་ལམ་ལ་དབྱེ་བྱིང་དང་དབྱུང་པ་བྱས་ཏེ་གདེང་འཛོག་
ཞུས་པའི་རྒྱ་ཡིག་གི་རྩ་མ་ཡིག་སྟེ་ལ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དཔེར་ན།

༡་ རྩ་མ་པ་པོ་ཀྱང་ཆིང་གི་དབུ་མའི་ལམ་ནི་མི་རིགས་ཀྱི་འགལ་ཁྲ་སེལ་
བའི་སྒྲན་མཆོག་ཡིན། ༡༠༠༧༧༧༡༠

༢་ རྩ་མ་པ་པོ་ཚོང་ཡན་རྒྱུང་གི་རྒྱ་ལའི་སྒྲ་མའི་དབུ་མའི་ལམ་ནི་བོད་
ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་ལམ་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡིན།
༡༠༡༠༡༡༡༡

༣་ རྩ་མ་པ་པོ་ཐུན་མཐུ་ཡི་ངས་དབུ་མའི་ལམ་ལ་བསྐྱགས་བཅོལ་བྱེད།

༤་ མཁས་པ་དབྱང་ཅན་ལའི་ངས་དབུ་མའི་ལམ་གསར་པ་འདོན་པ།
༡༠༠༧༧༧༡༠

༥་ རྩ་མ་པ་པོ་ཆའོ་ཁྱང་ཆིང་གི་རྒྱ་ལའི་སྒྲ་མའི་དབུ་མའི་ལམ།
༡༧༧༧༧༧༧༧

༦་ དབྱུང་གཏམ་པ་ལིན་པའོ་རྒྱ་ལའི་སྒྲ་མའི་དབུ་མའི་ལམ་ལ་བྱི་
བཞུས་དང་མདུན་ཏུ། ༡༠༠༧༧༧༧༧༧

༧་ མང་གཙོ་རྩོད་ལེན་པ་ལིན་རྒྱ་ཅུན་གྱི་ལོ་གོང་ས་རྒྱ་ལའི་སྒྲ་མའི་དབུ་
མའི་ལམ་དང་རྒྱ་ནག་གི་མང་གཙོའི་ལས་འགལ། ༡༠༡༠༡༡༡༡

༨་ མང་གཙོ་དོན་གཉེར་བ་ཞུའི་པང་ཐའེ་ཡི་དབུ་མའི་ལམ་ནི་གསེར་
གྱི་བསྐྱབ་བྱ་རེད། ཅེས་པ་སོགས་མི་ཉུང་ཞིག་ཐོན་ཡོད་ཀྱང་ཡིག་
ཆོགས་སྐྱུངས་ཕྱིར་རེ་རེ་བཞིན་བཀོད་མེད།

ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༧ ལོའི་ཟླ་ ༥ ཆོས་ ༥ ཉིན་ཨ་རིའི་ནིའུ་ཡོག་
 ཏུ་རྒྱ་རིགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་དང་། མང་གཙུག་ཅོད་ལེན་པ། རྩོམ་པ་པོ།
 སློབ་ཕྲུག་བཅས་བསྡེམས་པའི་མི་བརྒྱ་ཅམ་གྱིས་མིང་རྟགས་བཀོད་པའི་ཁྱ་
 ཡིག་ཅིག་ཡགོང་ས་མཆོག་ལ་ཐུལ་བ་དེའི་ནང་། “པོད་ཀྱི་གནད་དོན་ནི་
 བདེའི་ལམ་ནས་ཐག་གཅོད་ཡོང་བར་བྱེད་ཀྱིས་འཆེ་མེད་ནི་བ་དང་དབུ་
 མའི་ལམ་རྒྱན་འབྲུངས་གནང་སྟེ། པོད་འདི་རྒྱ་ནག་དང་ཁ་བལ་མི་དགོས་
 པའི་བཞེད་དོན་ལ། ང་ཆོས་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྩི་ཆེ་ཁྱ་རྒྱ་ཡིན་”
 ཞེས་བཀོད། མིང་རྟགས་འགོད་མཁན་གྱི་གས་སུ་རྩོམ་པ་པོ་བྲིན་པོ་ཁྱང་
 དང་ཡུས་ཏུ་ཉེ། མཁས་པ་སུའུ་ཤའོ་ཁང་། འབུམ་རམས་པ་དབང་ཅན་
 ལ། བྲིམས་ལུགས་མཁས་པ་ཤང་ཤའོ་ཅིས་སོགས་འདུས་ཡོད།

དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༧ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༡ ནང་ངོ་ནེ་ཕར་འཇམ་གླིང་ཡུལ་
 བྱ་གང་ས་ནས་ཐེབས་པའི་རྒྱ་རིགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་གྱི་འཐུས་ཆ་བ་བདུན་
 ཅུ་ལྟག་འཛོམས་ཏེ། ཐུན་མོང་གི་ངོས་འཛིན་གསལ་བསྐྱགས་ཡིག་ཆ་
 ཞིག་སྤེལ་བའི་ནང་དུ། ཆོགས་ཁྱགས་པ་ཡོངས་ཀྱིས་ཡགོང་ས་ཏུ་ལའི་ཟླ་
 མའི་དབུ་མའི་ལམ་ལ་ཆེ་མཐོང་གས་བཅི་ཞུ་རྒྱུའི་རྒྱལ་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོངས་ཁྲལ་
 གསལ་བསྐྱགས་བྱས་ཡོད།

མདོར་ན་ཡུལ་ལོ་ཡགོང་ས་རྒྱལ་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་གཉིས་སྟེན་དབུ་

མའི་ལམ་གྱི་དགོངས་དོན་ཕྱི་བསྐྱགས་གནང་བ་ནས་བཟུང་། རྒྱ་རིགས་ཤེས་
 རྟལ་མི་སྣ་དག་གིས་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་ཀྱིས་རྒྱ་བ་སྐྱོར་ཁུལ་པ་དང་།
 ལྷག་པར་དུ་ཉེ་བའི་ལོ་ཁ་ཤས་ནང་དབུ་མའི་ལམ་ལ་རྒྱ་བ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་
 རེ་མང་དུ་འགོ་བཙུག་ཡོད་ལ། འདི་ནས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བར་གཞིགས་
 ན། ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༥ ལོའི་ལྷ་བ་གསུམ་པ་ནས་ད་ལོའི་ལྷ་བ་ལྔ་པ་དབར་ལོ་
 གཉིས་ལྷག་གི་ནང་། རྒྱ་ནག་ཕྱི་ནང་དུ་གནས་པའི་རྒྱ་རིགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་
 ནམས་ཀྱིས་བོད་དོན་ལ་རྒྱ་བ་སྐྱོར་གྱི་ཚོམ་ཡིག་དགུ་བརྒྱ་ཙམ་སྤེལ་བ་དང་།
 ཚོམ་ཡིག་དེ་དག་གི་ནང་དོན་མང་ཆེ་བ་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་དབུ་མའི་ལམ་
 གྱི་དགོངས་དོན་བཞིན་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་སེལ་བར་རྒྱ་བ་སྐྱོར་བྱས་པའི་ཚོམ་
 ཡིག་ཤ་སྟག་རེད། དེས་ཀྱང་རྒྱ་མི་རིགས་ནང་དང་། ཡང་སྒོས་རྒྱ་རིགས་
 ཤེས་རྟལ་མི་སྣའི་ཁྲིད་དུ་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་གཉིས་སྟན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་
 རྒྱལ་སྤྱོད་ཆེན་གྱི་བཞེད་དགོངས་ཤེས་རྟོགས་ཡོད་མཁན་དང་། བོད་དོན་ལ་
 གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་སྣ་ལོ་རེ་བཞིན་རེ་མང་དུ་འགོ་
 བཙུག་ཡོད་པ་གསལ་པོར་འཕྲོད་ཐུབ་པོ། ॥

